ŠT. 17-18 (2019-20)
Leto XXXIX
NOVO MESTO četrtek, 28. aprila 1988
Cena: 600 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

VSAK ČETRTEK DOLENJSKI LIST

DUŠAN ŠINIGOJ V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — V sredo, 20. aprila, je Črnomelj obiskal predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj, z njim sta bila še republiški sekretar za finance Rudi Šepič in član sveta federacije in častni črnomaljski občan Janez Vipotnik. Goste so najprej seznanili z gospodarskim stanjem v črnomaljski občini, beseda je tekla zlasti o možnostih za nove programe, o komunalni infrastrukturi ter o težavah v zdravstvu, potem pa so se pogovarjali z direktorji večjih črnomaljskih delovnih organizacij. Gostje so si ogledali še proizvodnjo v črnomaljskem tozdu IMV.

TRIMO PRODIRA NA SOVJETSKO TRŽIŠČE

TREBNJE — Trimo je pred sklenitvijo velikega posla s sovjetsko avtomobilsko tovarno AZLK Moskvič. Zanjo gradi okrog 400 km od Moskve ogromno halo za livarno. Investitor je za letos predvidel naložbe v vrednosti 6 milijonov dolarjev, od tega naj bi trebanjski kovinarji zaslužili 4 milijone. Te dni so podpisali prvi del pogodbe za izdelavo nosilnih stebrov v vrednosti 400.000 dolarjev. Rok za dobavo je 15. maj. Sicer pa je treba povedati, da je za celoten posel s sovjetskim partnerjem poskrbela DO Slovenijales DO Trgovina, projektant livarne pa je IB Ljubljana.

13. SEJEM
KOOPERACIJ INDUSTRIJE, TRGOVINE IN
DROBNEGA GOSPODARSTVA
KRANJ, 10. — 13. 5. '88

Posavje lahek plen za druge

Še je čas, da združi znanje in moči, da enotno reši, kar se da rešiti — Gradnja hidroelektrarn mora razvoj pospešiti, ne zaustaviti

KRŠKO — Približno mesec dni so imeli v posavskih občinah na vpogled študijo o socialnoekonomskih uskladitvah regije, ki jo je v sodelovanju z domačimi strokovnjaki izdelal ljubljanski IREL, pa ni veliko manjkalo, da bi jo na skupni seji medobčinske zbornice, sveta posavskih občin in medobčinskega sveta ZK odpravili z molkom. Videti je bilo, da še niso vsi pripravljeni na razvojni izziv, ki ga predstavlja gradnja hidroelektrarn na Savi. To je namreč priložnost, da bi občine tudi nekaj dobile, ne samo izgubile, in da bi si z enotnim nastopom kaj izborile.

Posavje je po razvitosti med dvanajstimi slovenskimi regijami na zadnjem mestu in ima obenem tudi najslabšo izobrazbeno strukturo zaposlenih. Razen tega je regija izpostavljena korenitim posegom v prostor. Za Slovenijo je strateško pomembna kot proizvajalka hrane in energije, kljub temu pa zanjo v republiki ni pravega posluha, najbrž tudi zato ne, ker se občine ne znajo odločno postaviti za ljudi, ki tam živijo.

Posavje je že zdaj slovenska žitnica in pridelek bi lahko podvojili, če bi z agrarnimi operacijami na neplodnih tleh nadomestili izpad blizu 2 tisoč hektarov površin. Zemljo jim poleg elektrarn jemljejo še drugi posegi, kot so: gradnja avtoceste, hitre železnice, plinovodov, elektrovodov, industrije in drugih objektov. Razcveteti bi se morali turizem, obrt, trgovina, toda ob umazani Savi, zasmrajenih deponijah odpadkov in onesnaženih jezovih pri elektrarnah turizem nima prihodnosti.

Investitorjem je prav, da Posavci zamujajo, po drugi strani pa je postopno reševanje za družbo dražje, če stvari, prostorsko in drugače niso razčiščene. Tako na primer ni nobenega jamstva, da bo Sava čista tudi od Vrhovega navzdol, ker posavski industriji nihče ne zagotavlja za čiščenje 60-odstotkov nepovratnih sredstev. Turistični razvoj sloni na termalni vodi, a od kod vse denar za raziskave, se tudi ne ve. Razen tega sestavljalci študije opozarjajo na presežke delovnih moči, ki jih bo treba z dodatnim izobraževanjem usposabljati za drugačne delovne naloge kot doslej.

JOŽICA TEPPEY

• Svet za Krško polje je opravil, kolikor je mogel, naprej pa kot nepoklicna, ljubiteljska skupina ne more več argumentirano nastopati in se soočati s strokami vseh vrst. Posavje torej nujno potrebuje lastno razvojno inštitucijo in lahko bi bila to medobčinska organizacija, a so jo pred leti spodnesli Sevničani. Zdaj ima vsaka občina svojo, strokovnjaki so raztreseni, nepovezani, vendar bi lahko marsikatero študijo naredili doma, če bi v regiji združili znanje in moči.

REVIJA ZBOROV

DOLENJA VAS — 28. maja bo v Dolenji vasi spet pevski praznik. Že štirinajstič se bodo srečali pevski zbori občin Ribnica in Kočevja ter Velikih Lašč. Na srečanje je vabljenih 15 zborov, v katerih poje okoli 250 pevcev.

KRANJSKA TEKSTILNA ŠOLA V METLIKI

METLIKA — V okviru Srednje šole tekstilne usmeritve Metlika je začela delovati dislocirana enota Srednje tekstilne in obutvene šole Kranj, in sicer oddelek za odrasle. V tem oddelku poteka izobraževanje za tekstilno-konfekcijske tehnike (5. stopnja zahtevnosti). V 4. letnik te šole se lahko vpišejo vsi, ki so končali triletno srednjo šolo tekstilne usmeritve, pogoj za vpis v 4. letnik pa je 6 diferencialnih izpitov. Sedaj je v 4. letnik kranjske šole v Metliki vpisanih 23 slušateljev, v glavnem zaposlenih v Beti, Kometu, Labodu in viniškem tozdu Novoteksa. Predavanja imajo vsak drugi teden popoldan, predavajo redno zaposleni na metliški šoli in zunanji sodelavci. Slušatelji bodo tudi izpite opravljali v Metliki.

PRVOMAJSKI ROCK KONCERT

NOVO MESTO — 30. aprila bo v Novem mestu na Grmu blizu IMV rock koncert v počastitev prvega maja. Nastopili bodo Županova torta, Gaden bend, Bacili, Free 48, Sky blue in Metro. Na prireditvi bodo sodelovali tudi manj znani bendi.

AJŠA IN BRANKA SPET PRVONAGRAJENKI

LJUBLJANA — Na zveznem tekmovanju učencev in študentov glasbe, ki je bilo od torka, 19., do vključno sobote, 23. aprila, v Ljubljani, sta se ponovno odlično izkazali mladi blokflavtistki Ajša Robar iz novomeške glasbene šole in Branka Brinc iz dislociranega oddelka novomeške glasbene šole v Metliki. Obe sta nastopali v prvi kategoriji in spet osvojili prvo nagrado, in sicer Ajša za doseženih 94,60, Branka pa 93,40 točke. Ajšo Robar, ki jo poučuje Erno Jazbec, je pri klavirju spremljala Cvetka Hribar, Branko Brinc, katere pedagog je Ivan Jerina, pa je med nastopom spremljala pianistka Tatjana Hadl.

Prvomajsko srečanje na Debencu

45-letnica 15. divizije

TREBNJE — Na tradicionalnem prvomajskem srečanju na Debencu nad Mirno bo ob 45-letnici 15. divizije, ki ima domicil v občini Trebnje, in delavskem prazniku govoril predsednik predsedstva Slovenije Janez Stanovnik. Občinski sindikalni svet Trebnje bo podelil petero srebrnih znakov Zveze sindikatov Slovenije; dobili jih bodo Pavlina Hrovat (Dana Mirna), Stanislav Krištof (GG-tozd Gozdarstvo Mokronog), Stane Novak (občinski svet ZSS Trebnje), Jožica Žabkar (OŠ Heroja Slaka, Trebnje) in Marjan Pajk (Tesnila, Velika Loka).

V kulturnem sporedu prireditve na Debencu, kamor bodo krenili tudi pohodniki iz vrst rezervnih vojaških starešin, mladih in tabornikov, bodo sodelovali tudi člani folklorne skupine KUD Emil Adamič iz Mokronoga in Trebanjski oktet ter recitatorji KUD Pavel Golia iz Trebnjega. Srečanje se bo pričelo ob 11. uri.

Lisca pričakuje več tisoč obiskovalcev

Govoril bo Ivica Račan — Na vrh raje peš

SEVNICA — Proslavo 50-letnice seje politbiroja CK KPJ 1. maja na Lisci, na kateri bo slavnostni govornik član predsedstva CK ZKJ Ivica Račan, ob

dr. Stipetu Šuvarju eden od hrvaških kandidatov za novega predsednika jugoslovanskih komunistov, bo obeležil izjemno bogat kulturni spored.

Na prizorišču proslave na Lisci bodo že od jutranjih ur ustvarjali prijetno praznično vzdušje ljudski godci, harmonikarji, narodnozabavni kvintet in tamburaški orkester PD Oton Župančič Artiče, ter Delavski pihalni orkester Svoboda Senovo. Ta bo potem, ko bo motorni zmaj Krila kluba Krško z napisom Lisca 88 tik pred 11. uro obletel prizorišče proslave in naznanil začetek, z združenimi pevskimi zbori Viktor Parma Krško ter sevniške Jutranjke in Lisce izvedel skladbo Delavski pozdrav.

Sevniški radioamaterji bodo zbrani množici posredovali voščilo kolegov iz pobratene srbske občine Babušnica. Astronavtično-raketni klub Vega bo izstrelil 50 raket ob zaključku sporeda proslave, ki jo bodo obogatili tudi vojaški zabavni ansambel vojaškega kluba Kerestinac, plesna skupina Luna iz Krškega ter folklorni skupini 1. maj iz Pirota in Svoboda s Senovega. Slovenski aeroklubi in padalci z Lesc bodo popestrili prvomajsko srečanje mladine

Skratka, za vse številne nedeljske goste priljubljene izletniške točke na Lisci, ki se uvršča v našo novejšo zgodovino s posebnimi dogodki, ki jim je krojil usodo tudi Josip Broz—Tito, bo 1. maja dobro poskrbljeno. Tudi za zabavo s plesom, saj bo igral tudi ansambel Don Juan. Seveda bo dovolj vsega tudi za lačne in žejne goste.

Organizatorji posebej prosijo, naj čimveč obiskovalcev izkoristi srečanje na Lisci za daljši sprehod od svojih jeklenih konjičkov do prizorišča, da ne bi prišlo do neljubih prometnih gneč, zato vabijo vse, da načrtujejo prihod na Lisco že okrog 10. ure.

EKONOMSKI UČINKI EKOLOŠKE NALOŽBE — Gostitelj 6. srečanja organizatorjev obveščanja v sevniškem združenem delu je bil prejšnji četrtek Jugotanin. Direktor tega tozda Belinke, Ivan Mirt, je povedal, da bodo od 4. maja do 4. junija zaustavili tovarno, da bodo končali 8 milijarde din vredno naložbo v energetiko, ki so jo začeli septembra lani. Z nameščenim predkuriščem, izdelala ga je zahodnonemška tvrdka Weiss, bodo prenehali onesnaževati Sevnico z nevšečnim lesnim prahom, obetajo pa tudi, da ne bo neprijetnih vonjav iz tovarniških dimnikov. Z naložbo bodo lahko letno prihranili 2000 ton mazuta, proizvodnjo tanina in furfurala pa naj bi celo povečali za 600 ton. Na sliki: direktor Jugotanina Ivan Mirt pojasnjuje potek proizvodnje in rekonstrukcije. (Foto: P. Perc)

BERITE DANES!

na 3. strani:
- Hladilnica že dela s polno paro

na 6. strani:
- Tovarna konstrukcij v precepu

na 7. strani:
- Literati v Župančičevi Vinici

na 8. strani:
- S kmetom se lahko pometa

na 15. strani:
- Jedrske elektrarne v ZRN

na 16. strani:
- Dan OF in prvi maj v partizanih

na 18. strani:
- Nevaren jedilni pribor

na 24. strani:
- Pet let čaka na plačani avto

Slovensko-nemški teden

Od 23. do 30. aprila Novomeščani v Langenhagnu — Poudarek izvozu — Izkupiček humanitarnim akcijam

NOVO MESTO — LANGENHAGEN — Ko to poročamo, že tečejo prireditve slovensko-nemškega tedna v Langenhagnu, ki sodeluje z Novim mestom. V petek so v to nemško mesto odpotovali predstavniki občinske skupščine in izvršnega sveta občine Novo mesto, medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko, občinske kulturne in telesnokulturne skupnosti, folklorne skupine Kres, narodnozabavni ansambel Cof, predstavniki VVO Novo mesto, igralec citer, izdelovalci domače obrti in predstavniki OZD iz Novega mesta in Slovenije.

Slovensko-nemški teden v Langenhagnu bo trajal od 23. do 30. aprila, na njem pa je poudarek dan predvsem na predstavitev proizvodnih programov naših delovnih organizacij. Tako se IMV predstavlja s svojo prikoličarsko dejavnostjo, Krka s kozmetiko, zdravilnimi zelišči, izolacijskimi materiali in turistično ponudbo, Novoles s stilnim pohištvom, Labod in Novoteks z modnimi oblačili, Pionir-tozd Keramika s pečnicami, DOM iz Ljubljane z domačo obrtjo, zastopane pa je tudi metliška Vinska klet in Radenska iz Radencev. Celotno organizacijo vodi pripravljalni odbor iz Langenhagna, v katerem so tudi naši zdomci, in poseben koordinacijski odbor novomeške občine skupaj z zbornico. Vzporedno z gospodarskimi stiki potekajo tudi kulturni nastopi slovenskih in nemških skupin, predstavitev domače obrti. Pisanice in domače vezenje predstavljata Belokranjici Stanka Veselič in Marija Cvitkovič, s citrami bo nastopil Jurij Marjetič, skupina Kres in ansambel Cof predstavljata narodne plese in glasbo. S kulturnim programom nastopajo naši predstavniki tudi na mednarodnem sejmu v Hannovru.

V programu je en dan posvečen tudi otrokom. Takrat bodo svojo dejavnost prikazali predstavniki vzgojno-izobraževalne skupnosti iz Novega mesta s posebno razstavo.

Do 26. aprila so se o programih, ki so jih sprejeli lansko leto ob obisku nemške delegacije pri nas, pogovarjali tudi predstavniki občine, kulturnih, športnih socialnih in mladinskih organizacij. Po pogovorih je naša delegacija že odpotovala domov. Posebej je treba še poudariti, da bo celoten izkupiček vseh prireditev namenjen humanitarnim akcijam v novomeški občini.

T. J.

IZTIRILO SE JE DVANAJST VAGONOV

SENOVO — V petek, 22. aprila, ob 11.30 je prišlo na rudniški progi v Senovem do hujše nezgode. Kompozicija 26 vagonov, naloženih s premogovim prahom, ki sta jo vozila strojevodja Franc Vovčko in zavirač Martin Šturbej, se je od rudnika premikala proti Brestanici. Med potjo pa se je nenadoma zlomil odbijač na sprednjem vagonu, ki hkrati služi za zaviranje, zato je pričela hitrost naglo rasti. Prav zaradi tega se je prvi vagon že kmalu zatem iztiril in se prevrnil na njivo.

SPOROČILO BRALCEM

Zaradi prvomajskih praznikov bo naslednja številka Dolenjskega lista izšla 12. maja.

POZDRAV MAJU — Pesem, zlita iz tisoč grl, je svojevrsten in pristen pozdrav prihajajoči pomladi in bližajočemu se prazniku dela. Letos so ljudske, delavske in revolucionarne pesmi izzvenele že na treh tradicionalnih pevskih revijah, (šolski) v Črnomlju, Trebnjem in Novem mestu. Na sliki: v novomeškem Domu kulture so poslušalci letos še posebej toplo pozdravili nastop ženskega pevskega zbora Kulturnega društva Maks Henigman iz Dolenjskih Toplic, ki se je prvič javno predstavil na reviji pod vodstvom zborovodkinje Alenke Novak. (Foto: J. Pavlin)

VREME

V drugi polovici tedna bo spremenljivo vreme z občasnimi krajevnimi plohami in nevihtami.

Ob 27. aprilu in 1. maju čestitamo vsem delovnim ljudem

Za bogat socializem

Konferenca Zveze komunistov Slovenije je končana, zdaj se začenja (resno in zavzeto) delo. Vse, kar je bilo izrečeno na tej konferenci, zagotovo še ni postalo del naše zavesti. Še manj del in način našega delovanja, saj je ljudem še vse preveč v spominu dosedanji način, ko se je veliko govorilo in sprejemalo velike sklepe, pa od vsega tega govorjenja ni bilo dosti haska. Pomembno pa je, da so slovenski komunisti v celoti in soglasno podprli program svojega vodstva. A že prepričanih ni bilo težko prepričati. Vsekakor veliko težja naloga čaka slovensko vodstvo v Beogradu, kjer bo treba o potrebnosti sprememb prepričati tudi nosilce konservativnih pogledov in ravnanja. Toda delegati so svoje vodstvo pospremili v Beograd z napotkom, da tam ne sme nastopati odbranaško in z opravičevanjem. Gre za pošteno, pokončno predstavitev legitimno sprejetega programa, v katerem se že kažejo zametki bodočega socializma po meri ljudi. In ta socializem kot projekt ni nastal v političnih laboratorijih, ampak iz življenjske nuje in potrebe, ki se nam kaže tu v Evropi, kjer so družbeni redi z veliko manj socializma naredili veliko več za človeka. Cilje, ki smo si jih zastavili, pa bomo lahko dosegli le tako, da bomo spet povabili k sodelovanju vse ljudi dobre volje, tako kot med vojno, ko se je model OF, sedaj večkrat po krivici zapostavljen, izkazal kot pravšnji pri premagovanju najhujših preizkušenj za narod.

J. SIMČIČ

Brez znanosti ne bo prenove

Univerzitetni raziskovalci za okroglo mizo s slovenskimi lesarji v IMV

NOVO MESTO — Prejšnji četrtek je Iemvejev tozd Tovarna prikolic Adria obiskala raziskovalna skupina sodelavcev VTOZD za lesarstvo VDO Biotehniške fakultete v Ljubljani, katedre za organizacijo in ekonomiko lesarstva. Obisk je bil organiziran v sklopu tedna univerze, skupina pa je pod vodstvom profesorja dr. Jožeta Kovača predstavila svoje najnovejše raziskovalne programe. Obiskali so tudi proizvodni del Tovarne prikolic.

Lesna industrija predstavlja pomemben del slovenskega gospodarstva, zlasti v izvozu. Tako je SOZD Uniles, v katerega je včlanjen tudi Novoles, s 121,6 milijarde izvoza na 5. mestu, Slovenija les pa z 79,7 milijarde na 8. mestu v Sloveniji.

Profesor dr. Jože Kovač je povedal, da univerza in njena raziskovalna dejavnost tudi sicer sodeluje z združenim delom, in ne samo ob tednu univerze. »Vsi raziskovalci, ki dobivajo sredstva za raziskovalno dejavnost, so dolžni svoje izsledke predstaviti združenemu delu in to sodelavci VTOZD za lesarstvo počnemo na podobnih srečanjih večkrat na leto. Na ta način se seznanjamo tudi s problemi, ki jih ima proizvodnja, z dosežki in dobivamo ideje za nadaljnjo raziskovalno dejavnost,« je dejal.

No, za okroglo mizo se je izkazalo, da je tako sodelovanje še kako potrebno. Da bi dosegli korak s svetom, bo namreč nujno potrebno prestrukturiranje, vendar ne kot si nekateri predstavljajo, s preusmeritvijo v kovinsko-predelovalno ali plastično dejavnost, saj imamo doma dobro bazo in izjemne možnosti glede rastišč in vrst lesa. V tej industriji, ki zaposluje kar 37 tisoč delavcev (od tega jih ima le 8 odst. visoko ali višjo izobrazbo), so veliki sistemi, njihova organiziranost po tozdih, v katerih izdelujejo vse, od začetne faze do končnega izdelka, pa po svoji naravi zaradi zaprtosti bolj spominja na obrtniško dejavnost kot na moderno lesno industrijo.

T. JAKŠE

ŠTEVILNE AKCIJE RDEČEGA KRIŽA

LJUBLJANA — Rdeči križ bo organiziral od 8. do 15. maja v povezavi z mednarodnim dnem RK 8. majem veliko akcijo zbiranja denarnih prispevkov v vseh organizacijah za redno dejavnost te človekoljubne organizacije. V tem času bodo v odborih RK sprejemali nove člane in seznanjali javnost s svojo dejavnostjo. 26. maja bo organiziral RK že dvajsetič po vrsti zbiranje oblačil, posteljnine, obutve in šotorov. Podrobnosti o poteku te akcije, v kateri lahko občani prispevajo veliko koristnega materiala, bodo občinski odbori RK sporočali kasneje. 7. maja bo v Ljubljani osrednja prireditev, s katero bodo skupaj počastili 125-letnico RK in 35-letnico prostovoljnega krvodajalstva pri nas.

Vpeti v razvoj stroke

Občni zbor elektrotehniškega društva Dolenjske — Predavanja in strokovni izleti — Svetovanje

NOVO MESTO — Prek 50 članov elektrotehniškega društva Dolenjske in gostov elektrotehniške zveze Slovenije, med katerimi je bil tudi predsednik republiške zveze prof. dr. Marjan Plaper, se je sestalo 14. marca na občnem zboru. Pred pričetkom zbora je Marjan Plaper spregovoril o trenutnih razmerah v elektroenergetiki v Sloveniji in v Jugoslaviji, o povezavi našega elektroenergetskega sistema z zahodnim, tj. o 400-kilovoltni povezavi z Avstrijo. Predavanje je aktualiziral z ustavnimi amandmaji, kjer so za nas nesprejemljiva določila, zoper katere bo elektrotehniška zveza Slovenije ostro nastopila.

Po predavanju so na zboru med drugim ugotovili, da je društvo v 12-letnem obstoju precej prispevalo k napredku in razvoju elektrotehnične znanosti. Med drugim je sledilo nalogam, kot so strokovna pomoč šolam in gospodarskim organizacijam in strokovno usposabljanje članov. Upravni odbor društva med letom obravnava probleme posameznih regij s poudarkom na Beli krajini in Kočevju, kjer so dokaj delavne sekcije. Društvo je organiziralo oglede več ozdov doma in obisk zgornjesavskih elektrarn pri Beljaku ter strokovna predavanja. O informacijski tehnologiji je govoril Čedomir Jakovljević, »Pot do zdravja z nihalom« je predstavil Franjo Geč; ob tem so v Kočevju člani govorili o kabelski televiziji. Med redne dejavnosti društva sodijo tudi seminarji z izpiti o varstvu pri delu in izdelava projektov za delovne organizacije.

Društvo je poslovalo vseskozi z minimalnim pozitivnim saldom. Za boljše delo bi potrebovalo dodatna finančna sredstva, saj je dela na elektrotehničnem področju zelo veliko. V razpravi so med drugim govorili o malih elektrarnah in problemih elektrogospodarstva, ki je zaradi stalnih reorganizacij in nerazumljivih predpisov v nezavidljivem položaju. Po sklepu zbora bo predsednik društva še naprej Andrej Kranjc.

FRANC JERAJ

»Ustava omogoča uspešen razvoj«

V trebanjskem združenem delu v nasprotju z mnogimi menijo, da je družbena kriza tudi posledica neizkoriščenih možnosti zdaj veljavne ustave

TREBNJE — Čeprav je razprava o ustavnih dopolnilih v združenem delu občine Trebnje potekala ravno v obdobju, ko so osnovne organizacije sindikata imele obilo vzporednih akcij, so pri občinskem sindikalnem svetu, ki je bil koordinator razprav, ocenili, da so do srede aprila razpravo izvedli v 85 odstotkih delovnih okolij.

Kot je povedal predsednik občinskega sveta ZSS Alojz Podboj, so skoraj povsod izrazili načelno pripombo, da obširno besedilo amandmajev povečuje že doslej preobširno ustavo. Normativizem sam po sebi ne rešuje zadev, zato v trebanjskem združenem delu menijo, da predlagana ustavna dopolnila ne prinašajo novosti, ki bi nas rešile iz sedanje krize.

Predlagani amandmaji na nekaterih področjih bistveno povečujejo pristojnost federacije in s tem zmanjšujejo vlogo republik in pokrajin, kar je nasprotno od potreb. Motivacija za razvoj republik in pokrajin mora biti odgovornost za lasten razvoj in odgovornost za razvoj države. Razvoj Jugoslavije mora temeljiti na angažiranju njenih federalnih enot! Delovni ljudje so proti povečevanju vloge federacije.

• V več delovnih okoljih so v razpravi podprli stališče slovenske gospodarske zbornice do ustavnih amandmajev. Sedanja družbena kriza je tudi posledica neizkoriščenih možnosti sedanjih ustavnih opredelitev in drugih sistemskih aktov. V trebanjskem združenem delu so mnenja, da je že sedanja ustava dovolj dobra podlaga za uspešen razvoj družbe.

Na družbenoekonomskem področju so nekatere rešitve v predloženih dopolnilih ustave sporne tudi z vidika dolgoročnega razvoja. Vloga tržnih zakonitosti je v amandmajih protislovno opredeljena. Trebanjci tudi ugotavljajo, da je bila vloga znanosti in stroke pri oblikovanju amandmajev premajhna.

P. P.

Ljubljansko pismo

Vse vroče teme so že ušle iz rok

Razprava o ustavi je presegla okvire

LJUBLJANA — Ko so objavili pobudo predsedstva SFRJ za začetek postopka za spremembo ustave, so bodočim reformatorjem in javnosti v »opombah pod črto« pojasnili, da razprava ne sme preseči okvirov te pobude. Pa jo je že močno presegla. Organizatorjem javne razprave so že vse vroče teme ušle iz rok.

Tako so mladi pričakovali, da bo osnutek ustavnih amandmajev predlagal korenitejše rešitve in odpravil osnovne dileme ekonomskega in političnega razvoja države, zdaj pa so ugotovili, da ne ustrezajo zahtevam časa in ne ponujajo izhoda iz krize. Zato morajo biti, pravijo, razen temeljnih opredelitev — federativna ureditev, socialistično samoupravljanje, enakopravnost narodov in narodnosti in obramba — vse druge spremembe odprte za javno razpravo, za glas razuma.

Predlagali so tudi, naj bi podaljšali rok za javno razpravo, ker nova ustava, ki je potrebna, to zahteva. Slišati je bilo tudi ugotovitev, da so nekatere spremembe med seboj izključujejo, npr. zahteva po enotnem jugoslovanskem trgu in »dogovorna« ekonomija.

Z ustavnimi spremembami naj bi zagotovili odpravo monopolizma pri upravljanju z družbenimi in naravnimi dobrinami; rento, ki ni rezultat dela, pa naj bi usmerili v razvoj in hitrejše odpiranje novih delovnih mest.

Aktualna časopisna poročila z različnih sestankov (potem, ko je javna razprava o ustavnih dopolnilih »stopila iz forumov med navadne zemljane, delovne ljudi in občane«) pričajo o skromnih razsežnostih predlaganih sprememb v primerjavi z razsežnostmi krize. Usoda široke in svobodne, demokratične razprave v krajevnih skupnostih in delovnih kolektivih (kot jo navadno opisujejo) je povsem negotova. Z zdaj je jasno le, da je najširša javnost nezadovoljna, povsem logično pomanjkanje pristojnosti pa ji onemogoča, da bi to nezadovoljstvo ustrezno izrazila in natančno povedala, zakaj. Razumljivo je, da se javnost lahko izreče samo o tistem, kar ji je bilo ponudeno, zato ni presenetljivo, da v razpravi prevladujejo teme, kakršne so: razporeditev pristojnosti med federacijo, republikami in pokrajinama, konferenca samoupravljalcev, zemljiški maksimum, zbor združenega dela ali okorni jezik osnutka dopolnil. Po tej poti je seveda mogoče priti do izboljšav predlaganega besedila in nekoliko jasnejše predstave o tem, katere prvine predlogov so sprejemljive in katere niso. Žal pa po tej poti nikakor ni mogoče spremeniti narave predlaganih sprememb, pa tudi ne bistveno razširiti njihovega obsega. Nič bolje ni tudi z nekaterimi drugimi temami, o katerih govorimo čedalje pogosteje, kot so: volilni sistem, pravica do stavke, neodvisno sodstvo.

Upravičeno je tudi vprašanje, zakaj o spremembah ustave govorijo in pišejo vsi razen delavcev, ki bi jih spremembe morale najbolj zanimati. Delovni ljudje in občani ne stojijo ob strani samo zato, ker bi to kdo želel. Vzrok njihove pasivnosti je tudi način, kako so amandmaji sestavljeni in predstavljeni. Da bi jih lahko proučili, je potrebno veliko časa in dobro poznavanje ekonomije in prava. Ustavni amandmaji imajo kar 75.000 besed — hkrati z obrazložitvijo in utemeljitvijo dr. Marjana Rožiča. Hitremu bralcu je zanje potrebno 16,7 ur branja in še 85 ur za to, da bi jih vsebinsko razumel. Da bi jih razumel še teoretično in analitično, bi potreboval nadaljnjih 415 ur...

Jasno je, da za kaj takega ljudje nimajo niti volje niti časa. Tako bo javna razprava imela v glavnem »ritualni značaj«. To, da ostajajo ob strani tisti, ki jih ustavni amandmaji najbolj zadevajo — pa je še veliko pomembnejše vprašanje kot sama razprava.

V. BLATNIK

REKORDEN ODZIV OSNOVNOŠOLCEV

LJUBLJANA — V ljubljanskem železniškem gospodarstvu so prejeli rekordnih 24705 prispevkov slovenskih osnovnošolcev, ki so se odzvali z likovnim in literarnim ustvarjanjem na natečaj ŽG Ljubljana. Najboljša prispela likovna dela so razstavili na razstavnem prostoru ŽG Ljubljana na dan železničarjev. Svoj letošnji praznik so železničarji sicer počastili še z osrednjo proslavo na Zaloški cesti, s slovesnostjo v Festivalni dvorani, kjer je ŽG Ljubljana prejelo veliko plaketo oboroženih sil SFRJ, s planinskim pohodom idr.

»Branimo samoupravo, ki je ni«

S seje MS ZK Ljubljana-okolica

LJUBLJANA — Samoupravljanje v delovnih organizacijah se je zmanjšalo na najmanjšo možno mero in je vprašljivo, če sploh še lahko govorimo o njem. O razširjeni reprodukciji se ne da odločati, ker akumulacije ni, področje osebnih dohodkov je omejeno s sporazumi in predpisi itd. Podpreti je treba prizadevanja, da bi bilo predpisov manj, kar bi omogočalo ustvarjalno delo, medtem ko prevladuje zdaj med delovnimi ljudmi malodušje.

To je ena izmed misli, ki so jih izražali družbeni pravobranilci samoupravljanja na seji MS ZK Ljubljana-okolica 19. aprila, ko so razpravljali o njihovem delu lani. Več razpravljalcev je poudarjalo, da mora biti delo pravobranilcev še bolj samostojno in odgovorno, ne pa podrejeno raznim občinskim in drugim interesom..

Pravobranilci so opozarjali tudi na različna merila pri ugotavljanju odgovornosti (za delavca se merilo hitro najde, za vodilnega ne); na vedno manjše zanimanje za razprave na sejah delavskih svetov, kar so označili za zaskrbljujoče; na varstvo okolja, kmetijskih zemljišč, spodbujanje in nagrajevanje boljšega in ustvarjalnega dela itd. Ugotovili so, da imajo v drugih republikah nižje prispevne stopnje za SIS kot v Sloveniji, zaradi česar dobe delavci iz teh republik, zaposleni v Sloveniji, za isto delo višje čiste osebne dohodke, kar tudi vodi do nesporazumov.

Prave polemike ni bilo. Skromna izjema je bila ugotovitev neke razpravljalke, da v poročilih ni govor o uresničevanju sklepov, sprejetih na sličnem sestanku lani. Odgovor je bil, da pomanjkljivost v zvezi z uresničevanjem sklepov velja tudi za družbenopolitične organizacije.

Omeniti pa je treba še ugotovitev, da se obeta pravobranilcem veliko več dela, če bo prišlo do uresničevanja zahtev mednarodnega denarnega sklada. Preusmeritev gospodarstva bo namreč terjala prerazporeditve delavcev in celo odpuščanje.

J. PRIMC

• PODPORA REPUBLIŠKEMU VODSTVU — Nedavne programske seje osnovnih organizacij ZK in občinskih konferenc ZK so bile kritične do lastnega dela in dela znotraj ZK. Komunisti so povsod obsodili sedanjo omejevalno gospodarsko politiko v Jugoslaviji. Veliko kritik je bilo naslovljenih na ZIS, CK ZKJ in njegovo predsedstvo. Kritike pa so bili deležni za svoje delo tudi nekateri republiški organi. To je nekaj misli iz ocen programskih sej občinskih in osnovnih organizacij ZK regije Ljubljana-okolica, ki so jo obravnavali na zadnji seji MS ZK te regije. Na sejah je tudi prevladovalo prepričanje, da se slovensko vodstvo ZK zaveda resnosti položaja (to pa ne velja za vsa druga okolja v Jugoslaviji) in tudi svoje odgovornosti zanj. Zavzema se za pravilne poti iz splošne krize, zato članstvo ZK svoje republiško vodstvo podpira.

TEKMOVANJE KOVINARJEV BO MAJA

BREŽICE — Za 23. aprila napovedano tekmovanje kovinarjev, avtomehanikov in obratnih elektrikarjev je občinski svet Zveze sindikatov v Brežicah preložil na 21. maj. Za to se je organizator odločil iz preventivnih razlogov, ker je v Kovinoplastu na Jesenicah več delavcev zbolelo za zlatenico. V delavnicah Kovinoplasta bi namreč morali tekmovati kovinostrugarji in kovinorezkalci.

OGLED SODOBNEGA OROŽJA

GLOBOKO, MRZLAVA VAS — Na strelišču lovskega doma v Globokem organizira Zveza rezervnih starešin iz Brežic za svoje člane vaje v streljanju s pištolo in ogled pehotnega strelnega orožja ter druge sodobne opreme. Enak program je za 8. maj napovedan na strelišču v Mrzlavi vasi.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 80 z dne 22. aprila 1988

		tečaj	za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
država	valuta	velja za	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	1123,41	1125,10	1126,79
Avstrija	šiling	100	12695,51	12714,58	12733,65
Kanada	dolar	1	1208,64	1210,46	1212,28
Danska	krona	100	23152,22	23187,00	23221,78
Finska	marka	100	37393,61	37449,78	37505,95
Francija	frank	100	26274,09	26313,56	26353,03
ZR Nemčija	marka	100	89240,34	89374,40	89508,46
Grčija	drahma	100	1111,21	1112,88	1114,55
Irska	funt	1	2383,47	2387,05	2390,63
Italija	lira	100	120,03	120,21	120,39
Japonska	jen	100	1195,74	1197,54	1199,34
Kuvajt	kv. dinar	1	5453,38	5461,57	5469,76
Nizozemska	gulden	100	79325,01	79444,18	79563,35
Norveška	krona	100	24210,16	24246,53	24282,90
Portugalska	escudo	100	1091,67	1093,31	1094,95
Švedska	krona	100	25422,42	25460,61	25498,80
Švica	frank	100	107965,16	108127,35	108289,54
V. Britanija	funt	1	2822,32	2826,56	2830,80
ZDA	dolar	1	1489,75	1491,99	1494,23

Naša anketa

Partija na razpotju

ZKS se je v zadnjem času znašla na pomembnem križpotju, s katerega bo morala sama najti pot v pravo smer. Po eni strani ni bila verjetno še nikoli tako enotna ter uživala tako splošne podpore, hkrati pa je od njenih sedanjih odločitev odvisno, ali bo tako še naprej. Ljudje pričakujejo odgovore na mnoga vprašanja, med drugim tudi, kako čimprej iz težke gospodarske in družbene krize. Hkrati se srečuje še z močnimi pritiski po večji odprtosti in demokratičnosti doma ter tendencami k centralizmu, etatizmu in splošni uravnilovki v širšem jugoslovanskem prostoru. Ker ni pravočasno reagirala na takšne pojave, je bil tudi osip članstva velik. Ko to pišemo, je konferenca ZKS že mimo, torej lahko že vidimo, ali so se pričakovanja naših anketirancev izpolnila. Prav zanimivo jih bo primerjati s usmeritvami konference.

FRANC NOVŠAK, upokojenec iz Sevnice: »Čeprav sem dolga leta delal v krajevni samoupravi in bil tudi predsednik uličnega odbora, se za politiko ne zanimam. Pričakujem pa, da bomo pri nas končno pripeljali na najmanjšo razumno mero vse to sestankovanje, od katerega je zelo malo haska. Zato tudi od te konference ne pričakujem čudežev. Všeč mi je vsaj to, da skušajo nekateri politiki voditi dovolj pogumno in pokončno politiko.«

IRENA SLAK, vzgojiteljica v otroškem vrtcu v Trebnjem: »O konferenci ZKS si ne delam nobenih utvar. Vodilni na vseh ravneh, od gospodarstvenikov do politikov, bi morali najprej nekaj pokazati, potem pa šele zahtevati od ljudi samoodpovedovanje. Res je vse premalo osebnih zgledov, kar bi delavcem vlilo novih moči in upanja, da se bo pri nas le začelo spreminjati na bolje, da bomo prišli iz krize. Ne pa, da govorijo, da bo še slabše. Za koga je že tako in tako znano.«

SLAVICA UGRENOVIČ, referentka za kulturo in izobraževanje v Domu JLA v Ribnici: »Zveza komunistov je očitno zaostala za modernimi tokovi v svetu. Od konference in komunistov pričakujem, da bodo prisluhnili in krenili naprej po boljši poti ter tako nadoknadili zamujeno. Predvsem moramo najti pot iz družbene, gospodarske in moralne krize. Pričakujem tudi, da bo poslej v ZK manj članov in da bodo tisti res dobri in spoštovani.«

LUDVIK NOVAK, monter v Itasu Kočevje: »Če bi ZK dobro delala, ne bi člani izstopali. Vzroki za slabosti so znani, a se jih mnogi boje povedati. Menim, da Mladina, Nova revija, Katedra pa Iskra Split in še nekateri drugi časopisi iz vse Jugoslavije pošteno pišejo. Člani ZK bi morali izstopati po poštenosti, delu, pametnem gospodarjenju, ne pa z lumparijami, kot pri Agrokomercu. Mi delamo učinkovito 6 ur, drugod niti tri ne. Pa pravijo, da jih izkoriščamo.«

MIHA ROGLIČ, referent za gradbeništvo na metliški občini: »Teze za republiško konferenco Zveze komunistov odražajo stališča najširše slovenske javnosti do številnih žgočih vprašanj, ki jih je treba rešiti, če se hočemo izkopati iz krize in res ustvariti socializem po meri ljudi, ne pa samo po meri vrhov in forumov. Slovenska stališča in sklepe konference je treba zastopati, zagovarjati in pri njih vztrajati tudi na konferenci ZKJ.«

ZLATKO BORIČ, zdravnik iz Črnomlja: »Zadnji čas je, da se odkrito in pošteno spregovori o stvareh, ki težijo celotno družbo, da se priznajo napake in da se jih čimprej in učinkovito začne odpravljati. Vsak mora odgovarjati za svoje delo. Do sedaj je bilo tako, da se je soglasno sprejelo, kar so vrhovi predlagali, od vsega pa ni bilo nič. Marsikaj pa so prav vrhovi preprečevali uresničitev. Konferenca je priložnost za mobilizacijo najširšega kroga ljudi. To je pogoj za izhod iz krize.«

JOŽE CERLE, predsednik konference OO ZK v TCP Djuro Salaj: »Od slovenske konference ne pričakujem nič posebnega, saj smo se že vse dogovorili in bomo v bistvu dali samo še piko na i. Pomembnejši bo naš nastop na zvezni konferenci, kjer bomo morali predstaviti naša stališča in po možnosti z njimi prodreti, kajti zdi se mi, da jih ne znamo vedno dobro predstaviti. Na bosanski so že odkrito govorili o slabostih, čeprav brez imen, torej so konference vendarle nekaj novega.«

ALFONZ JAKLIČ, predsednik krajevne organizacije ZZB NOV v Brežicah: »Od konference pričakujem, da bo Zveza komunistov postala spet revolucionarna, kot je bila včasih, poštena, odgovorna in delovna, ter da bo ponovno vpeljala kritiko in samokritiko. Če je delavska, naj sprejme v svoje vrste več delavcev, a tudi več mladine, pa ne zaradi rdeče knjižice in dobrih služb, ker si s tem ne bo povrnila ugleda.«

TOMAŽ ZORKO, pedagog na Glasbeni šoli Marjana Kozine v Novem mestu: »Mislim, da je politična organizacija napredna le toliko, kolikor zna prisluhniti narodu. ZK mora po prenovi postati moderna organizacija in slediti perspektivam nadaljnjega razvoja. Tudi nam, kolikor nas je še ostalo v ZK, ni vseeno, kam gremo in kaj zapuščamo. Če ne bomo rešili družbenoekonomskih vprašanj, bo tudi prenova ZK obvisela v zraku. Tudi članarina je previsoka, sicer bi ne bilo takšnih viškov.«

kmetijstvo

Hladilnica že dela s polno paro

Zelenjava je v Agrokombinatovi hladilnici tudi za tretjino cenejša

KRŠKO — Naši pridelovalci pridelajo kvalitetno sadje in zelenjavo, vendar se lahko tudi pridelki najvišje kakovosti pri nepazljivem ravnanju in nestrokovnem skladiščenju precej poslabšajo. Zato bodo v hladilnici in skladišču krškega Agrokombinata v Žadovinku, ki je začel delovati nedolgo tega, posvečali veliko pozornosti prav pripravi blaga za trg.

Kot je povedal inž. Miran Bogovič, ki vodi skladišče in hladilnico, je osnovni namen hladilnice, da skladišči jabolka in krompir kmetov kooperantov. V hladilnici je prostora za okoli 130 do 150 vagonov jabolk ter še za 1200 ton krompirja. Seveda pa hladilnica ne bo leto in dan napolnjena z jabolki, zato bodo v njej skladiščili tudi zelenjavo in južno sadje, kar bodo opravljali kot storitveno dejavnost za odjemalce izven Agrokombinata. »Ko bomo eno celico za skladiščenje jabolk izpraznili, bomo vanjo skladiščili južno sadje ali vrtnine. Pri nas skladiščimo tri sorte jabolk, in sicer idared, gloster in jonagold. Zdaj smo dve celici že izpraznili in v eni imamo trenutno banane zagrebške Vočarsko-vinogradske stanice. V drugi izpraznjeni celici pa skladiščimo zgodnje vrtnine. Navezali smo namreč neposredno stike s pridelovalci v Dalmaciji in Makedoniji, kjer kupujemo najzgodnejšo zelenjavo. S takim neposrednim povezovanjem s proizvajalci smo prišli do kvalitetnega blaga po izredno ugodnih cenah,« je povedal inž. Bogovič.

PRI MARTINČIČU JE SEDAJ NAJVEČ DELA — Skorajda ves prosti čas v aprilu so pri trsničarju Francu Martinčiču v Šmalčji vasi pri Šentjerneju porabili za pripravo cepljenk vinske trte. Kar 60.000 najboljših sort bo letos cepil. Med njimi bodo tudi najnovejše priporočene sorte silvanec, beli pinot, kerner, renski rizling in druge že uveljavljene kakovostne sorte. Na sliki: pri delu poleg najetih delavcev poprime tudi vsa Martinčičeva družina. Marta, Jernej, Martin in Marija so še otroci, vendar vešči dela tudi za strojem. (Foto: J. Pavlin)

Sicer pa imajo v krškem Agrokombinatu oziroma v temeljni organizaciji kooperantov dolgoročni cilj, da čimveč zelenjave pridelajo doma, razen najzgodnejše. Potrebe po zelenjavi so očitno velike, saj v hladilnici vsak teden prodajo po dve toni solate, veliko gre tudi jabolk, hrušk, suhih sliv ipd. Prvi paradižnik, papriko in čebulo so v hladilnici prodajali že 5. aprila, konec tega meseca pričakujejo najzgodnejši krompir. V hladilnici kupujejo sadje in zelenjavo domala vse menze in zasebni gostilničarji, saj so cene tudi za 30 odst. nižje kot v maloprodaji.

»Pri nas se zavedamo, da nam bodo posli tekli, če bomo zagotovili dobro kvaliteto. To pa bomo dosegli, če bomo poskrbeli za dobro embalažo, sortiranje, etiketiranje itd. Izdelali smo že karton za jabolka, ki mogoče ni tako lep kot na Zahodu. Zdaj pripravljamo karton za solato in počasi, upam, bomo vse naše blago opremili s primerno emabalažo,« je povedal inž. Bogovič.

Miran Bogovič, vodja Agrokombinatove hladilnice v Žadovinku.

J. SIMČIČ

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Obetavne nove sorte vinske trte

Nadaljujemo z opisom značilnosti novih sort vinske trte iz prejšnje številke Dol. l. Najprej še o novi sorti kerner.

Za peronosporo je kerner manj občutljiv, bolj pa ga napadata aidij in gniloba. V zadnjih letih ugotavljajo v Nemčiji pri kernerju tudi kapi podobno propadanje trsov, ki ji pravijo kernerjeva bolezen. Vzrok propadanja še ni docela znan, čeprav sumijo virusno ali virozam podobno obolenje. Na propadanje vplivajo predvsem preobremenitev trsov, neustrezna lega in pomanjkljiva ampelotehnika (oskrba).

Zaradi bujnosti trte priporočajo za kerner vsaj 2 m sadilne razdalje med vrstami ter 1 do 1,3 m v vrsti. Trto obrezujemo na krajše šparone, pri čemer puščamo 8 do 10 rodnih očes na kvadratnai meter vinograške površine. Sorti ustrezajo podlage ber. x rip. 125-AA, Kober 5 BB, 5-C in SO_4. (Opoma urednika rubrike: razdalje trt v vrsti so prevelike, saj kar je nad 1 m, je preveč).

Po grobih ocenah raste v Sloveniji že približno 100.000 trsov kernerja, natančneje pa od leta 1981 spremljamo pridelke na različnih lokacijah severno in jugovzhodnega vinorodnega območja. Pridelek znaša okrog 4,5 kg grozdja na trto, kar je veliko v pozebnem letu 1985 pa smo natehtali na Štajerskem 2,6 do 3 kg.

Kerner dosega tudi dobre sladkorne stopnje v primerjavi z našimi sortami, ki dosegajo 72 do 108° Oe. Vsebnost skupnih kislin v moštu je zmerna: 7,0 do 11,0 g/l. V vseh letih spremljanja smo pri kernerju namerili povprečno 91° Oe sladkorja in 9,0 g/l skupnih kislin.

Vina sorte kerner so ekstraktna, polna, aromatična in so se vselej uvrstila med kakovostna ali vrhunska, s povprečno degustacijsko oceno 17,3 točke.

Novi kultivar (sorta) kerner je uvrščen kot primerna (dovoljena) sorta v novem trsnem izboru za severno in jugovzodno vinorodno območje.

ZWEIGELT

Druga sorta, ki je pritegnila pozornost vinogradnikov in vinarjev zlasti v severnovzhodnem vinorodnem območju, je zweigelt (cvajgelt), ki je križanka modre frankinje in šentlovrenke. Poimenovana je po žlahtnitelju dr. Zweigeltu, nekdanjem ravnatelju srednje kmetijske šole v Klosterneuburgu pri Dunaju. V Avstriji sodi med priporočene sorte in je imajo že več kot 2500 ha posajenega v vinogradih.

Zweigelt je rdeča vinska sorta z velikimi, zbitimi grozdi. Jagode so srednje debele, jajčaste oblike, z debelejšo krožico. Les je močan, rast pa zelo bujna. Zori zgodaj, pred frankinjo, in dosegla v povprečju 80° Oe sladkorja ob 8,5 g/l skupnih kislin. Pridelek je lahko zelo bogat, doseže do 6 kg grozdja na trto in celo več. Seveda se morajo kakovostna pridelava omejiti na nekoliko manjše pridelke. Zweigelt je srednje zahteven glede zemlje, vrhunsko kakovost pa daje le na najboljših legah. Primerne podlage so ber. x rip. SO_4 in Kober 5 BB.

Sorta je za oidij nekoliko manj občutljiva, bolj pa za peronosporo. Odpornost proti pozebi (zimski) je dobra. Zaradi bujne rasti potrebuje nekoliko več prostora v vinogradu. Navadno mu pri rezi puščamo 7 do 9 rodnih očes na kv. meter vinograda.

Vina te sorte posameznih letnikov se razlikujejo: od intenzivno obarvanega, polnega vina dobre kakovosti do nekoliko milejšega, šentlovrenski podobnega vina v slabših letinah. Degustacijske ocene so bile od 16 do 17 točk po 20-točkovnem ocenjevalnem sistemu.

Zweigelt je uvrščen kot primerna (dovoljena) sorta v novi trsni izbor za severno in jugovzhodno vinorodno območje.

Opomba: O sorti preoecco ne bomo pisali kajti ta sorta po trsnem izboru ni predvidena za naše vinorodno območje.

T. D.

Za bolj učinkovito zadrugo

Po novem bo tudi črnomaljska Kmetijska zadruga poslovala kot enovita delovna organizacija

ČRNOMELJ — Črnomaljska Kmetijska zadruga že več let posluje z motnjami. Lansko leto je njihova temeljna zadružna organizacija Kmetijstvo končala z izgubo. Po mnenju vodstva zadruge, na kar kažejo tudi opravljene analize, je za slabšo ekonomsko učinkovitost zadruge poleg seveda izredno zaostrenih pogojev gospodarjenja v kmetijstvu sploh kriva tudi sedanja organiziranost zadruge. Zaradi razdeljenosti na tozd Živinorejo in TZO Kmetijstvo se podvajajo stranske in celo glavne dejavnosti zadruge, zaradi tozdovskega obnašanja so težko usklajevali delo v zadrugi in v poslovanju z zunanjimi partnerji. Posledica tega je seveda zamegljena odgovornost, število zaposlenih je glede na obseg proizvodnje in ustvarjeni dohodek preveliko. Samoupravno odločanje v taki organiziranosti angažira veliko delavcev in združenih kmetov, izguba časa je zaradi tega velika, moten je delovni proces.

• O spojitvi v enovito delovno organizacijo so se na referendumu pred kratkim odločali delavci tozda Živinoreja in TZO Kmetijstvo ter združeni kmetje po predhodnih razpravah v zadružnih enotah in na zborih delavcev. V tozdu Živinoreja je 83 odst. zaposlenih glasovalo za enovito zadrugo, v TZO Kmetijstvo pa 88 odst. delavcev in 87,8 odst. združenih kmetov. V začetku junija je predviden referendum o sprejemanju konstitutivnih aktov, od začetka julija pa naj bi črnomaljska Kmetijska zadruga poslovala kot enovita delovna organizacija.

V predlogu za enovito kmetijsko zadrugo so kot prednosti poudarili enotno poslovno politiko, odpravo podvajanja dejavnosti, ki bodo v enoviti zadrugi združene po sektorjih, poslovanje preko enega računa bo enostavnejše, prerazporeditev zaposlenih veliko lažja in hitrejša, zmanjšali se bojo režijski stroški, lažje bo uresničevati skupno investicijsko politiko itd. V novi organiziranosti bo zadruga, kot rečeno, razdeljena na sektorje. Glavna dejavnost bo potekala v sektorjih kmetijska kooperacijska proizvodnja ter družbena kmetijska proizvodnja, vsa stranska dejavnost pa v sektorju trgovina in storitve. Službe bodo razdeljene na komercialno, pospeševalno, finančno-računovodsko in hranilno-kreditno ter splošno.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Jabolka so prodajali v petek po 1.200, 1.500 in 2.000 din kilogram. Česnu so odmerjali ceno različno, in sicer je stal 8.000 in 10.000 din kilo, drugje so prodajali glavice česna po 300 din. Kilogram kolerabe je stal 1.000, čebule 1.500, fižola 2.000, solate 2.000, orehovih jedrc 11.000 in koruze pokovke 800 din. Čebulček se je dalo dobiti za 3.000, a tudi za 8.000 din. Kilogram kajmaka je bil 12.000 din, skute 2.500 do 3.000 in sira v kolačih 6.000 din, medtem ko je stala skodelica smetane 1.500 do 2.000 din. Jajca so bila po 150 din, merice različnih semen pa so prodajali v glavnem po 500 din. Kilogram svežih rib je veljal 2.000 din. Poleg običajnih cvetnih sadik so že prodajali tudi paradižnikove, in to posamezno sadiko po 250 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 275 do 3 mesece starih prašičev in 17 starejših. Prvih so prodali 145 po 2.200 do 2.300 din po kg žive teže, drugih 5 po 1.600 do 1.700 din po kg žive teže.

Nissorun, novo upanje zoper pršice

Japonski izum

V zadnjih treh desetletjih so postale pršice (rdeči pajek) mnogo bolj nevarne škodljivke, kot so bile v preteklosti. Posebno škodljive so v trajnih nasadih. Eden poglavitnih vzrokov za to je gotovo raba sintetičnih organskih insekticidov. Nekdaj tako pomemben insekticid DDT in izdelki na njegovi podlagi (pantakan, pepein) niso prizadeli pršic, marveč so celo spodbujali njihovo razmnoževanje, saj so uničevali njihove naravne sovražnike. Na povečano število pršic v sadovnjakih in vinogradih je vplivalo tudi opuščanje žvepla kot zaščitnega sredstva. Svoje je pripomogla tudi zmanjšana učinkovitost nekaterih akaricidov (pripravkov zoper pršice), ki so se jih žuželke zaradi trajne uporabe navadile in postale proti njim bolj odporne.

Najnovejše upanje v učinkovitejši boj s pršicami vzbuja pripravek nissorun, ki ga izdeluje japonska tvrdka Nippon soda in katere zastopnica je pri nas tovarna Zorka. Nissorun uspešno uničuje jajčeca, ličinke in nimfe, ne deluje pa na odrasle žuželke. Zanimivo je, da samice, ki so bile poškropljene z nissorunom, izležejo jajčeca, ki so sterilna. Nissorun ima zelo dolgo dobo delovanja (zadošča lahko celo eno samo škropljenje), prodre pa tudi v list rastline, kar še poveča njegovo učinkovitost in trajnost, saj ga dež ne more sprati. Posebna odlika nissoruna pa je, da ne uniči naravnih sovražnikov pršic, tako kot bolj ali manj naredijo doslej znani akaricidi. (Iz Vestnika)

Kmetijski nasveti

Rdeča pesa ima svoje muhe

Na Dolenjskem ne, v Sloveniji pa velja rdeča pesa za zelo pomembno vrtnino. V marinirani izdelek je predelajo 3,5 milijona kilogramov, pa tudi več, veliko pa se je poje nepredelane. Nekaj skrivnostnega je že v njenem soku: je zdravilen za prebavni trakt, uničuje salmonele in ima celo protitumorni učinek. Čim intenzivnejša je barva, tem večji je zdravilni učinek, predvsem pa razkuževalne lastnosti.

Vendar je pridelovnje rdeče pese zahtevnejše od pridelovanja drugih vrtnin. Vrtičkarji pravijo, da nerada »rata«. Običajno ne vedo za njene muhe. Rdeča pesa mora predvsem zrasti čim hitreje, brez vsakega zastoja ali motnje v rasti, izzvane zaradi pomanjkanja vlage ali neprimerne temperature.

Zahtevna je glede vrste tal, vlage, svetlobe, kolobarja in gnojenja. Velike in kakovostne pridelke daje na srendje težkih, ilovnatopeščenih tleh, ki so odcedna, vendar ves čas rasti primerno vlažna. Najljubša so ji nevtralna tla. Rdeča pesa skorajda ne prenaša gnojenja s svežim gnojem, saj v takem primeru daje zelo slabo obarvane plodove, ki so slabšega okusa, včasih celo neužitni. Pomeni, da naj v kolobarju sledi kulturam, ki so bile prejšnje leto pognojene s svežim gnojem, na primer krompirju ali zelju. Dobro uspeva tudi po metuljnicah.

• S setvijo rdeče pese se nikakor ne mudi. Najboljša je majska setev, potem je zanesljivo, da bo pesa hitro rastla in da ne bo pognala cvetnega stebla, kar se lahko zgodi ob zgodnji setvi. Natančna je tudi glede oskrbe. Ker potrebuje veliko svetlobe, ne trpi plevelnih rastlin, ki svetlobo jemljejo. Zavoljo tega tudi ne sme biti pregosta. Redči se, ko imajo rastline drugi do četrti stalni list, in to na razdaljo 6 do 100 cm.

V Sloveniji se je za predelavo zelo uveljavila sorta bikor, ki ima intenzivno rdeče obarvan gomolj, daje pa tudi dovolj velik pridelek. Za zgodnejše pridelovanje ima semenarska trgovina na voljo še sorto egiptovska in sorto detroit, ki pa po svoji kakovosti ne dosegata sorte bikor.

Inž. M. L.

KAM NEKI PIHA VETER?

Značilna za našo sprenevedajočo se miselnost je razprava o zemljiškem maksimumu. Koliko časa smo potratili za razprave o tehnološki neumnosti! Namesto da bi temeljito proučili vzroke za njegov nastanek, iz istih razlogov vgradili »varovalke« v kmetijske zakone in ga čimprej pozabili, čakamo, da se bo sleherni hišni svet opredelil glede tega vprašanja. Dokler bomo skušali ugibati, kam piha veter, kaj »oni zgoraj« mislijo o tem, do takrat nam ne preostane drugo kot slepo ploskanje ali pa dosledno kritiziranje vsega, kar politika sprejema in prinaša. Da se tudi politiki ob takem »ljudstvu« prej ali slej znajdejo v slepi ulici, je več kot jasno. Vsakdanji primer za to bi bil lahko tale: danes nekateri strokovnjaki nujno zahtevajo odpravo zemljiškega maksimuma, čeprav so pred leti (vse je zapisano) vehementno trdili nasprotno. (Slavko Gliha v Kmečkem glasu)

Letos bo zgodnejše siliranje

Ne ponavljajmo napake iz prejšnjih let in ne zamudimo prvega odkosa

Bliža se čas prvega odkosa, ki ga navadno opravimo prepozno. Vedno čakamo, da se bo ustalilo lepo vreme, tega pa v maju ni veliko. Medtem nam trava ostari in izgubimo velik delež hranilnih snovi.

Prvi odkos lahko pospravimo s siliranjem. Tak način konzerviranja krme je hitrejši, cenejši in tudi glede izgube hranilnih snovi bistveno boljši od sušenja sena.

Vedno siliramo le mlado travo, ki jo ovenimo. Od stopnje ovenelosti silirane mase je dosti odvisna kvaliteta travne silaže. Fermentacija silaže poteka bolje in hitreje pri večji koncentraciji hranilnih snovi, torej pri večji ovenelosti trave. Na nekaterih večjih kmetijah pridelujejo travno silažo z več kot štiridesetimi odstotki suhe snovi. Da lahko kmetija prideluje tako kvalitetno silažo, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- siliramo le zelo mlado travo, ki jo še grobo zrežemo,
- silos napolnimo v enem ali največ dveh dneh,
- silažo močno stlačimo in brezhibno pokrijemo s folijo,
- imeti moramo dovolj velik dnevni odvzem glede na odprto površino silosa,
- vreme ob siliranju mora biti lepo, da se trava dovolj osuši.

Če siliramo mlado travo, je ni potrebno rezati. Dovolj je rezanje, ki ga opravi samonakladalna prikolica s štirimi ali šestimi noži. Dobro travno silažo je mogoče pridelati v koritastem silosu, stolpnem silosu ali s siliranjem na kup, ki ga pokrijemo s folijo.

Pri koritastih silosih moramo vsako prikolico silirne mase porazdeliti po celotni površini silosa. Tlačiti pričnemo vedno takoj ob prvi prikolici in tlačimo s traktorjem neprestano še dve uri po tem, ko smo v silos izpraznili zadnjo prikolico. V stolpnih silosih silirano maso porazdelujejo po celi površini in jo tlačimo. Na koncu silažo obtežimo z 200 do 250 kg/m² površine. To najlažje dosežemo tako, da napolnimo kovinske sode z vodo.

Pri stolpnih silosih imamo velikokrat težave s plesnijo, ki se nam pojavlja po stenah in nam kvari silažo. To bomo preprečili z naslednjimi ukrepi: vedno siliramo le v čiste silose, brez ostankov stare silaže; stene naj bi bile zaščitene s premazi; ob siliranju močimo stene z vodo. Tako bo silirna masa ob steni vlažnejša, lažje bo drsela ob steni, lažje jo bomo stlačili in dosegli bomo hitrejše sesedanje silaže.

Ugoden čas za siliranje trave bo nastopil letos prej kot pretekla leta. Zato je potrebno nemudoma pripraviti silose, nabaviti potrebni material in pripraviti stroje za spravilo travne silaže.

Inž. STANE BEVC
Kmetijski zavod Ljubljana

Jajca gredo v izgubo

Kmet Jože Pršina ima pri enem jajcu 2 do 3 din izgube — Draga zlasti energija in krmila

DOLENJSKE TOPLICE — »Še nikoli v vseh dvajsetih letih, kar se ukvarjam s pridobivanjem konsumnih jajc, ni bilo tako kritično, kot je letos. Grosistična cena je trenutno 127 do 1300 din za jajce in pri vsakem imam dva do tri dinarjev izgube, saj že stroški hrane znašajo za jajca 120 din,« pripoveduje Jože Pršina iz Dolenjskih Toplic, ki skupaj s še dvema zasebnikoma pokriva kar 60 odstotkov vseh potreb Dolenjske. V svojih modernih in mehaniziranih kokošnjakih ima prostora za 3500 kokoši nesnic, dnevna proizvodnja pa je približno 2300 jajc.

Levji delež stroškov v Jožetovih kalkulacijah je energija pa seveda hrana. Letno porabi 100 ton koruze, 30 ton soje, 3 tone ribje moke, v prehrani kokoši nesnic pa je še veliko drugih sestavin: lucerna, sončna tropina, mesna moka, vitamini in minerali. Važna je prava sestava hrane pa tudi skladiščenje. Naša jajca imajo prednost,« pripoveduje Jože, »da nikoli ne pridejo na trg starejša kot pet dni.«

V »TOVARNI« JAJC — V modernizirani in avtomatizirani proizvodnji ni veliko človeškega dela, le kakih pet ur na dan.

Jože pa vendarle vztraja, saj jo je vseh teh dvajset let perutninarstva stalno širil in sodobil, pa tudi sam se je, kjer je le mogel, strokovno izpopolnjeval. To mu je omogočila kooperacija s kmetijsko zadrugo Novo mesto, čeprav ponosno zatrdi, da je vse zgradil brez posojil.

»Pri proizvajalcih jajc je že uveljavljen zakon tržišča, se pravi ponudbe in povpraševanja, prav zato imamo v poletnem času izgubo, ki pa jo pozimi nekoliko nadoknadimo. Vendar ne dovolj. To pove že podatek, da se je včasih enačila vrednost kilograma jajc in kilograma mesa. V kilogramu je 15 jajc, in če dobimo za eno 130 din, takoj lahko izračunate, kako zelo od tega danes odstopamo. Na preusmeritev proizvodnje pa niti ni pomisliti, saj smo v mehanizacijo ogromno vložili. To nam je poenostavilo delo, saj vzame posel s kurami le kakih pet ur dela na dan, ostalo pa organizacija, dobava in kmetija. Na tem delu smo sedaj trije: jaz, ki sem že upokojen, žena, ki je pustila službo, in mlajši sin Aleš, ki je dokončal triletno kmetijsko šolo in bo šel jutranja služit vojake. On bo tudi prevzel dejavnost, saj je starejši sin Marko že v službi,« pravi Jože. Pršinovi kmetiji v Dolenjskih Toplicah se torej še obeta bodočnost.

T. JAKŠE

Ustava naj bi ne bila gorjača

Živahne razprave o predlogih dopolnitev najvišjega pravnega predpisa — Družbena lastnina zastarela? — Narobe je, da se povsod vmešava država

NOVO MESTO — Medtem ko v svetu širijo meje svobode in ustvarjalnosti posameznika, v Jugoslaviji poskušajo dvigovati glave malikovalci centralističnega odločanja, ki bi odmerjalo dolžino domala vseh korakov v gospodarstvu in politiki. Tako bi se dalo v splošnem povzeti novomeške občinske javne razprave o predlogih za spremembo ustave SFRJ.

Glede na osnutek poročila o javnih razpravah je v razgovorih o ustavnih spremembah sodelovalo na več kot 60 razpravah prek 2.000 občanov. Ustavnim dopolnilom so očitali nerazumljivost jezika, način pisanja, s katerim predlagatelji kažejo predvidene spremembe ustave kot najboljše, in to, da so le nov, omejevalen predpis za razlago gore pravnih norm. Sodeč po osnutku poročila so razpravljalci v glavnem podprli predloge za razvoj zasnove družene lastnine in delovanje trga, kot izhajajo iz 9. ustavnega amandmaja, a so predlagali še zadružno lastnino. Lastnino so odločno postavili v žarišče pogovora med drugim na nedavni novomeški javni tribuni o »drugačnih ustavnih amandmajih«. Tedaj je označil mag. Igor Omerza družbeno lastnino kot ključno vprašanje jugoslovanske ustave, medtem ko jo je Igor Bavčar ocenil kot mehanizem popolne družbene kontrole. Po predlogih s te razprave naj bi nadomestili družbeno lastnino, »nikogaršnjo lastnino, ki si je lastijo lobiji, birokracija in država«, z boljšo, npr. z delničarstvom. Ob tem bi morala prenovljena ustava ponuditi več možnosti za vlaganja sredstev tujcev v naše ozde, navaja osnutek poročila o javnih ustavnih razpravah.

Razpravljalci so udrihali tudi po sisih, toda različno. Ob zahtevah za poenostavitev sistema samoupravnega interesnega organiziranja so nekateri menili, kot npr. na seji OK SZDL 7. aprila, da je od števila sisov važnejši dejanski prispevek interesnih skupnosti k družbeni reprodukciji.

V javnih razpravah so menili, da amandmaji dajejo neustrezno vlogo občini, ki bi lahko le nesamostojno odločala o že sprejetem. Zato so zavrnili 20. amandma. Prav tako niso ugotovili smisla dopolnil ustave, ki vsiljujejo pravico družbenopolitične skupnosti, da leta predlaga državnim in samoupravnim organom sprejem različnih ukrepov, in ki na tej podlagi še ohranjajo družbenopolitični zbor v skupščinskem sistemu.

Glede zemljiškega maksimuma so v razpravah predlagali, naj se spremeni in naj ga opredeljuje republiška ustava. Po pričakovanjih so razpravljalci zavrnili »skupne temelje« izobraževalnega sistema in predloge za centralizacijo sodstva. O financiranju JLA so menili, da je sprejemljiv le sedanji način, iz zveznega proračuna.

Javne razprave o ustavnih dopolnilih so pripravljali v obliki »splošnih« obravnav v ozdih, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah in kot posebne razprave v šolstvu, kmetijstvu, pravosodju, pri obrtnikih, v strokovnih društvih in sisih ter v t. i. velikih sistemih, kot so PTT, Elektro in železnica. V njih je med drugim sodelovalo 48 razlagateljev—strokovnjakov.

M. LUZAR

Avtocesta bo preizkušnja

V Mirni peči zbirajo telefonske naročnike — Avtocesta bo rez v pokrajino — Kdaj cesta v Globodol?

MIRNA PEČ — Kaže, da kljub izrednim naporom in visokim denarnim prispevkom krajanov v KS Mirna peč le ne bodo uresničili vseh nalog, ki so jih sprejeli v referendumskem programu. Ta sporazumno velika krajevna skupnost v novomeški občini mora vzdrževati kar blizu 50 kilometrov poti, naselja pa so precej odmaknjena od središča. Zato so se v zadnjem letu osredotočili predvsem na asfaltiranje poti v naseljih, poti med njimi pa bodo počakale na boljše čase oziroma na nov razpis referenduma za samoprispevek, ki bo neizbežen, če bodo hoteli nadaljevati pričeto delo. Sedaj plačujejo po 3 odst. samoprispevka, od tega porabijo za lastne potrebe dve tretjini, kar vsekakor ne zadostuje za vse potrebe. Samoprispevek se izteče maja prihodnje leto in takrat bo treba že misliti na novega.

Tončka Hočevar

»V zadnjem času smo bili zelo zavzeti z izgradnjo telefonskega omrežja,« pripoveduje predsednica sveta KS Tončka Hočevar. »Že deset let smo imeli v vsej krajevni skupnosti samo 40 številk, sedaj pa v dvanajstih vaseh že priključujemo 118 naročnikov, zbiramo pa interesente za drugo fazo v predelu ob Temenici. Zbrali smo jih že 170, da pa stroški ne bi bili preveliki, bi jih potrebovali vsaj 300. Imamo že pogodbo za novo telefonsko centralo za 576 priključkov, kar naj bi zadostovalo za potrebe do leta 2000. Za centralo bo treba dograditi poseben prostor pri kulturnem domu, kar bomo tudi morali sami napraviti.«

Letos jeseni bo dokončana adaptacija in dozidava osnovne šole v Mirni peči, v kateri bo tudi vrtec s štirimi učilnicami in telovadnico. S tem bo omogočen enoizmenski pouk, kar bo za številne učence velika olajšava.

V bližnji bodočnosti čaka krajevno skupnost, poleg telefonije, še nekaj nalog: ureditev pokopališča v Mirni peči, avtobusno postajališče v Jablanu, javna razsvetljava in ureditev muld in odvodnjavanja ob asfaltnih cestah. Odprto je še vprašanje čistilne naprave ter ceste v Globodol, ki pa ni v pristojnosti krajevne skupnosti, vendar bi bilo potrebno zaradi avtobusnih povezav s tem krajem ta problem čimprej rešiti. Če bi bili vaščani Globodolov složnejši, bi bila tudi ta cesta že urejena. Krajane čaka še resna preizkušnja: graditev avtoceste Ljubljana — Zagreb. Po prvotnem načrtu, ko naj bi zgradili dva kraka, bi bilo mednju vkleščenih precejšen del KS. Sedanja varianta, za katero so se zelo prizadevali, bo v enem delu, od Sv. Ane do Karteljevega, kar je ugodnejše, pomeni pa seveda velik rez v pokrajino.

T. JAKŠE

Bliža se Vinska vigred

Od 20. do 22. maja bo v Metliki že šestič zapored Vinska vigred — Tudi Ibrica Jusić in lajnar

METLIKA — Vinska vigred, največja turistično-vinarska prireditev v Beli krajini in na širšem Dolenjskem sploh, bo letos že šestič zapored. Tudi letos bo to tridnevna prireditev, začela se bo v petek, 20. maja, končala pa ponoči v nedeljo, 22. maja.

Poleg razstave in pokušnje najboljših belokranjskih vin lanskega letnika, ki je rdeča nit te širše priljubljene prireditve, so pripravili tudi bogat kulturno-zabavni program. Nastopile bodo folklorne in tamburaške skupine iz vse Slovenije in gostje iz Italije, harmonikarji frajtonarji, metliška godba, oktet Vitis, plesna skupina Arruba bo izvedla modno revijo Beti. Za ples in zabavo so organizatorji angažirali cel kup ansamblov: Obvezna smer, Dobri znanci, Le grande Britanya, Žirovci, Rž, Adria dixieland z Metko Štok, Novi odmevi, Big Ben, Animatorji, Županova torta, nastopil bo Ibrica Jusić, povabili pa so tudi lajnarja Rastka Tepino iz Kranja.

Svoje stojnice bodo imeli izdelovalci domače obrti, pečenarji bodo skrbeli, da bo dovolj odojkov, jančkov, kotlovine in drugih dobrot. Jasno je, da bodo povsod točili najboljša belokranjska vina.

A. B.

POMAGALA BI LASTNA GLAVA

NOVO MESTO — Čeprav je novomeška občina v mnogih pogledih gospodarsko boljša od povprečnih dosežkov v republiki, zanjo velja, da spričo majhne akumulacijske sposobnosti, ki praktično ne dovoljuje vlaganj v razvoj, na splošno še vedno zelo zaostaja za republiko. To so med drugim ugotavljali pred časom na seji občinskega komiteja ZKS Novo mesto. Spraševali so se o dometu »gasilskih akcij«, ki naj bi reševale sedanje veliko pomanjkanje denarja v praktično vseh delih družbe, saj je celoten sistem v krizi, promet s finančnimi sredstvi pa je pravcata uganka. Na seji so menili, da organizacija komunistov ne sme biti več zlizana z vlado, drugače bo izgubila še zadnje zaupanje. Družba pa bi se morala v iskanju poti iz krize opirati na sposobne ljudi, vendar ji zdaj še manjka kriterijev za ločevanje sposobnih od nesposobnih. Na seji, ki se je je udeležil tudi Silvo Gorenc, so spregovorili med drugim še o tezah za konferenci ZKS in ZKJ.

VPIS V METLIŠKO TEKSTILNO ŠOLO

METLIKA — Za vpis v 1. letnik Srednje šole tekstilne usmeritve Metlika za šolsko leto 1988/89 je do sedaj prispelo 43 prijav, od tega 31 za srednji program in 12 za skrajšani program. Za srednji program je potrebna končana osemletka, za skrajšani pa končana osnovnošolska obveznost. Prijave še sprejemajo, na voljo pa so tudi štipendije, ki jih nudijo Beti, Komet, Labod, novomeški in viniški Novoteks.

Največ prijavil zdravnik

Le štirje občani vložili napoved za odmero davka od skupnega dohodka

METLIKA — Prijavo za odmero davka od skupnega dohodka občanov so za lansko leto iz rednega delovnega razmerja poslali štirje prebivalci metliške občine. Glede na olajšave za vzdrževane družinske člane kaže, da bosta nekaj davka plačala dva. Največ dohodka za lani je prijavil zdravnik — 12.147.000 dinarjev, sledi mu direktor z 8.643.000 dinarjev, tretji je šofer, ki je prijavil 8.586.000 dinarjev, četrti pa spet zdravnik z 8.382.000 dinarjev lanskega osebnega dohodka.

Dohodek obrtnikov bo znan po odmeri, vendar na davkariji ocenjujejo, da bodo obrtniki plačali manj tega davka kot lani, ko je osem obrtnikov plačalo skupaj 13 milijonov dinarjev davka od skupnega dohodka občanov.

Živahno tudi pod Javorovico

Ob krajevnem prazniku bodo odprli cesto — Pospravljajo črna smetišča

ŠENTJERNEJ — V KS Šentjernej bodo v okviru praznovanj 1. maja, ki je hkrati praznik te krajevne skupnosti, 14. maja predali namenu 2.100 m dolgo asfaltirano cesto Gomila—Pristavica—Breška vas. Razen te pripravljajo zdaj za asfaltiranje še ceste Volčkova vas—Rakovnik v dolžini okrog 1,5 km, cesto v Vrbovce in t. i. spodnjo pot v Volčkovo vas. Iz Dolnje Stare vasi proti Selom letos ceste ne bodo asfaltirali, čeprav jo urejajo.

• V sklopu krajevnega praznika se bo 29. aprila ob 20. uri sestala v OŠ Šentjernej skupščina KS, pri čemer bodo podelili krajevna priznanja OF. 30. aprila bodo kurili na hipodromu kres, naslednje jutro pa bo krajane prebudil pihalni orkester Iskra. Prvega maja bosta dva pohoda in proslava na Javorovici, kjer bo govoril član predsedstva Zveze sindikatov Slovenije Janko Goleš. Iz Šentjerneja bodo vozili avtobusi, in sicer ob 5.45 v Gor. Vrhpolje in ob 6.45 v Pleterje, tj. na izhodišči pohodov. Avtobus bo odpeljal v Javorovico ob 9.30.

Razen s kubiki gramoza, s katerim utrjujejo makadamska vozišča, imajo v Šentjerneju v teh dneh opravka tudi z večjimi količinami smeti, ki jih bodo pospravili v spomladanski čistilni akciji. Predvsem jih pečejo črna odlagališča odpadkov, ki pa jih bodo, kot pravijo v vodstvu KS, kar sami odpravili. V času akcije bodo po vaseh kontejnerji, in ko bodo vanje pobrali smeti, bodo na nekdanjih divjih odlagališčih organizirali stalno dežurstvo, tudi s pomočjo milice. Toda niti miličniki ne bodo v tem pogledu odrešeniki za okolje, dokler iz KS ne bodo organizirano odvažali smeti, dokler Šentjernejčani ne bodo mogli dajati določenih odpadkov na predvideno Dinosovo odkupno postajo v kraju samem in dokler ne bo star polivinil za cesto najbolj zmotil prav tistega, ki ga je odložil.

L. M.

PRENOVLJENI BAZEN V DOLENJSKIH TOPLICAH — 15. maja se bodo kopalci že lahko osvežili v popolnoma prenovljenem bazenu v Dolenjskih Toplicah. Pravzaprav bosta prenovljena oba bazena, veliki in mali, dobila pa bosta oblogo iz keramičnih ploščic, nov sistem dezinfekcije ter lepše urejeno okolje. Veliki bazen bo imel enotno globino 130 cm, na novo bodo urejene slačilnice, kabine in sanitarije, bolj pa bodo kopalcem dostopni tudi kulinarični priboljški in osvežilne pijače. Prenove so se lotili zaradi dotrajanosti objekta pa tudi zaradi novih predpisov o javnih kopališčih. Voda bo po predvidevanjih stekla v bazene že 1. maja, vendar le za treninge tekmovalnih plavalcev. (Foto: T. Jakše)

Kmalu telefon za vsako hišo

Akcija za napeljavo telefona v vsako vas v metliški občini je v polnem teku

METLIKA — Na suhorskem območju je akcija za napeljavo telefona v polnem teku in glavne telefonske linije naj bi bile napeljane do srede maja. To pomeni, da bo kabel položen do vsake vasi v tem koncu, potem pa čaka še razpeljava po vaseh.

Akcija, da bi do leta 1990 vsako gospodinjstvo v metliški občini lahko dobilo telefon, se je začela lani. Do sedaj se je za telefon prijavilo okoli 700 interesentov, vsak od njih je moral plačati osnovno vsoto in to vsi enako, ne glede na oddaljenost od centrale, poleg tega pa morajo naročniki opraviti še zemeljska dela oziroma prispevati drogove. Z denarjem, ki se je od prispevka zbral lani, so kupili okoli 80 kilometrov kablov za glavne linije. Ko rečeno, morajo ljudje opraviti izkop in zakop jarkov oziroma ustrezna dela pri napeljavi zračnih linij, montaža in pomožni material pa gre od sredstev samoprispevka. Za suhorski konec bodo dela veljala okoli 160 milijonov dinarjev.

Podpisana je pogodba za novo telefonsko centralo v Metliki, ki bo imela 2000 priključkov, stala pa bo 700 milijonov dinarjev, polovico od te vsote mora prispevati občina. Povečali bodo tudi kapaciteto centrale na Suhorju. Letos bodo položili glavne kable iz krajevnih skupnosti Božakovo, Rosalnice, Slamna vas, Drašiči in Radovica proti metliški centrali, to bo opravilo podjetje Tegrad, tako da bo potem ostalo to delo še za območje krajevne skupnosti Dobravice, za vas Primostek ter za samo Metliko. Računajo, da bodo letos razpeljali večino kablov.

Ko bodo vsa dela končana, bo metliška občina imela na voljo okoli 2000 telefonskih številk. Po pogodbi mora Metlika dobiti novo telefonsko centralo prihodnje leto, iz vsake vasi v metliški občini pa bo moč telefonirati čez dve leti.

A. B.

PRIZNANJA OF IN SINDIKATA

METLIKA — Na slavnostni seji OK SZDL in OS ZSS na predvečer dneva Osvobodilne fronte bodo podelili tudi letošnja priznanja OF in srebrne znake sindikata. Priznanja OF bodo dobili: gasilsko društvo Dobravice, ki letos praznuje 60-letnico delovanja; Ivanka Rus iz Metlike, Vinko Kepic iz Trnovca, Jože Pirkovič iz Metlike in Franc Stojnič z Jugorja. Srebrne znake sindikata pa bodo dobili: Anica Štefanič iz metliškega Novoteksovega tozda, Milena Omerzel iz metliške osnovne šole in Jožefa Vraničar iz Betinega tozda Konfekcija.

Posebej navdušil center

Dolenjski rezervni starešine v Titovem Velenju

MS ZRVS Dolenjske je organiziral za rezervne vojaške starešine, predvsem za predsednike, tajnike in člane predsedstva OK in KO ZRVS občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje, obisk na občinski konferenci ZRVS Titovo Velenje. Program je imel strokovni del, v katerem smo se seznanili z delom v OK ZRVS in v eni od vaških KO ZRVS ter si ogledali center za opazovanje, javljanje, obveščanje in alarmiranje in razstavljene vojaške eksponate, dokumente in slike iz NOB na tem območju. V drugem delu obiska smo si ogledali velenjski muzej in Gorenje, kjer smo imeli kosilo. Obisk smo končali ob spomeniku in muzeju XIV. divizije na Graški gori. Celoten program je pripravil OK ZRVS T. Velenje v dogovoru z MS ZRVS in za to zagotovila tudi vodenje obiska.

V imenu predsedstva OK ZRVS T. Velenje nas je pozdravil njegov predsednik Pankrac Semečnik, ki je po prikazu filma »T. Velenje« orisal delo ZRVS v tej občini. Težišče dejavnosti starešin je na praktičnem usposabljanju in neposrednem vključevanju starešin. Sicer imajo slabe izkušnje s predavanji, še posebej, če so slušatelji rudarski delavci. Martin Slatinšek in Alojz Grazer sta govorila o delovnih načrtih. Tu smo kot posebnost zasledili vabilo na ogled večje taktične vaje, preverjanje znanja starešin o varstvu okolja v velenjski občini, tekmovanje na temo »SLO in DS v krajevni skupnosti« skupaj z lovci, taborniki, gasilci, borci, ZSMS, ozdi, šolami in hišnimi sveti. Med načrti imajo tudi pošiljanje jubilejnih čestitk članom in obisk starejših in bolnih članov. Ob ogledu Gorenja smo se prepričali, da v tovarni delajo dobro in odgovorno. Na obisku nas je posebej navdušil center za opazovanje, javljanje in alarmiranje, mnogim oficirjem docela neznan. Žal se obiska niso udeležili iz OK ZRVS Črnomelj.

IVAN TOVŠAK

KOMUNALE NE KLIČEJO

NOVO MESTO — Kot so pred časom ugotavljali na seji sveta za varstvo okolja pri OK SZDL, je čistilna akcija lani stekla bolje kot letos. Komunala je pripravljena odvažati odpadke, vendar se nanjo občani ne obračajo prav pogosto. To ne pomeni, da ni po krajevnih skupnostih črnih smetišč, lahko pa bi jih bilo manj, če bi v večjem obsegu stalno organizirano odvažali smeti. To nalogo je sicer Komunala zapisala v kratkoročne načrte. Za krajevne skupnosti sicer še ugotavljajo, da so se že dobro opremile s kontejnerji.

KAJ SPLOH REZATI V ŠOLAH?

NOVO MESTO — Skoraj ne kaže, da bi šlo siromašnemu šolstvu na boljše, če ne bo skrajno premišljeno organiziralo dela po posameznih šolah in tako celo krčilo vzgojno-izobraževalnih programov. Vseeno bi kazalo pretehtati, če se po šolah ne obnašajo zelo varčno že sedaj, ob tem pa oceniti, kaj bi učenci izgubili z rezanjem šolskih programov. Res velja razmisliti, če ni v množici tekmovanj katero odveč, a drži tudi, da so tekmovanja koristna zaposlitev in tudi spodbuda za šolarje. Tako so zastavili precej razprav na nedavni seji sveta za vzgojo in izobraževanje pri OK SZDL, kjer so med drugim govorili še o uvajanju nekaterih dodatnih izobraževalnih oddelkov različnih strok in stopenj v Novem mestu.

Novomeška kronika

GLASNOST — Na pločniku pred poslopjem Ljubljanske banke v Kandiji (v isti zgradbi so tudi nekatere družbenopolitične organizacije) je ležala rdeča brošurica, na kateri je pisalo Glasnost, po čemer domnevamo, da je zvežčič obravnaval načrt reform v prijateljski Sovjetski zvezi. Knjižica je ležala na pločniku en dan, dva dni, tretji dan jo je očitno nekdo, ki spoštuje tiskano besedo, položil na zidano ograjo. Četrti dan je rdeča zadevica izginila, najbrž so se je usmilili smetarji. Zdaj nekateri ugibajo, katera slovenska tiskana stvar bi ležala na pločniku več kot štiri dni.

DREVESA — Tisti, ki so v našem mestu odgovorni za drevesa, bi se lahko napotili tudi na Prešernov trg, na tržnico, kjer mrtvo stojita kvišku dva popolnoma suha kostanja. Naj se izkažejo žage, ki v mestu tako rade segajo po malem, zdravem zelenju.

TELEFON — Kdor po telefonu kliče v podgorsko prestolnico Gabrje, naj ne bo razočaran, če na oni strani žice ne bo slišal pravega glasu. Gabrski telefon ima namreč navado, da rad preskoči na dvojčka ali pa kar k tretjemu sosedu. Poleg tega proizvaja žica nekontrolirano grgranje in hropenje, nakar pa vse skupaj zamre. Zadeva ni posebno zabavna in poceni, če v Gabrje (tudi to se zgodi) kličeš od daleč, na primer iz zdomarske Nemčije.

Ena gospa je rekla, da je na televizijskem posnetku iz prijateljskega Langenhagna komajda prepoznala našega priljubljenega, ljudskega župana Francija Šalija. Imel je namreč kravato.

SREČANJE NA HIPODROMU

ŠENTJERNEJ — Šentjernejsko turistično društvo prireja v počastitev krajevnega praznika in 1. maja družabno srečanje krajanov. Srečanje bo v soboto, 30. aprila, ob 20.30 na hipodromu v Šentjerneju. Zakurili bodo kres, koncert bo imela šentjernejska godba na pihala, mladinci pa so pripravili recitacije.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 20. aprila so v novomeški bolnišnici rodile: Marija Hostnik z Račjega sela — Leo, Silva Šušteršič z Rajnovšč — Tanjo, Ivanka Zajec iz Prapreč pri Žužemberku — Primoža, Jelka Hudoklin iz Dol. Toplic — Ajdo, Jolanda Božič iz Kostanjevice — Nejca, Mara Peterlin iz Dol. Straže — Tanjo, Jožica Modic iz Dol. Vrhpolja — Majo, Marija Petrič iz Brune vasi — Roka, Majda Pavlič s Hriba — Natašo, Zorislava Salmič iz Krškega — Iris, Marija Mlakar iz Vinice — Majo, Marjeta Žagar iz Birčne vasi — Jureta, Helena Jakovac iz Miličev — Nino, Bojana Košir iz Dolenje Straže — Jerneja, Slavica Veselič iz Vrhovcev — Gregorja, Olga Vidmar iz Šentjanža — Jožico, Branka Kolar iz Mokronoga — Marka, Tanja Blatnik z Uršnih sel — Jerneja, Darinka Kulovic z Golušnika — Denisa, Mimica Šuštarič iz Prilozja — Bernardo, Sonja Mežan iz Knežje vasi — Tomaža, Marta Mervar iz Podgore — deklico, Frančiška Gazvoda iz Črmošnjic — dečka, Biserka Kotnik s Puščave — dečka, Biserka Jaketič iz Perudine — deklico, Anka Brinc iz Gribelj — deklico.

IZ NOVEGA MESTA — Verida Sabanovič z Brega 2 — Lejlo, Sonja Badovinac, V brezov log 45 — Vesno, Stanislava Hudoklin, V brezov log 3 — Simona.

Čestitamo!

Sprehod po Metliki

BETI, KI JE ODKUPILA gostišče Veselica, ima s tem nekdaj priljubljenim objektom dolgosežne načrte. Lokal je odprt od 11. aprila, vendar le za poslovne goste te največje belokranjske delovne organizacije. Beti namerava Veselico dozidati, da bi ji služila za modne revije, sestanke in seminarje. Na hribčku nad Metliko bodo po zamisli zgrajeni tudi bungalovi v belokranjskem stilu, pri vsem pa naj ne bi manjkalo tudi tenis igrišče.

V GANGLOVEM RAZSTAVIŠČU Belokranjskega muzeja je razstava karikaturista in ilustratorja Marjana Mančka. Odprta bo do 15. maja, in sicer od 8. do 13. ure. Ob otvoritvi je izdal Belokranjski muzej lično zloženko. Nekaj misli o delu Marjana Mančka je napisala Andreja Brancelj, umetnostna zgodovinarka.

NA VINSKI VIGREDI 88, v Metliki 20., 21. in 22. maja, bo nastopal tudi oktet Vitis. Vsem, ki ga bodo hoteli poslušati, bo predstavil nov program ljudskih pesmi, venčkov, ki bodo spremljani s harmoniko, kitaro in kontrabasom. Fantje bodo žgoleli na grajskem dvorišču.

ČE SE ČLOVEK SPREHODI po Metliki, opazi, da le ni tako nastlana in onesnažena. V oči mu pa le pade luknjičavi asfalt na vseh treh trgih, ki bodo v kratkem prizorišče Vinske vigredi 88. Poškodovani asfalt bo treba popraviti, sicer si bo kdo poškodoval spodnje okončine, kajti tri dni Vinske vigredi se bo pilo verjetno malce več, kot je sicer v navadi.

Črnomaljski drobir

OBISK — Pred obiskom predsednika slovenskega Izvršnega sveta Dušana Šinigoja v Črnomlju so na hitro in temeljito očistili golobje iztrebke z nadstreška pred bifejem v gradu, ki ga je dobro videti s stopnic, ki vodijo v prostore občinske skupščine. Tudi te stopnice so bile vzorno čiste, občinski hodniki pa so se svetili. V Črnomlju si želijo čim več visokih obiskov.

ZNAK — Črnomaljski Golfturistov tozd Gostinstvo Bela krajina je dal pred kratkim natisniti glavo za vabila na svoje prireditve. Ljudje, ki so ta papir po naključku dobili v roke, so se začudili nad »originalnostjo« novega znaka, ki je popolna kopija dolgoletnega zaščitnega znaka črnomaljskega jurjevanja. Še bolj pa so se začudili, ko so slišali, da je avtor to »novo« grafično podobo menda celo zaščitil.

PRIJATELJI TV — Na Vinici so pred časom ustanovili prvi klub prijateljev TV Ljubljana. Kljub temu prijateljstvu pa se večkrat zgodi, da Viničani in prebivalci Poljanske doline ne dobijo niti prvega ljubljanskega TV programa, da o drugi TV mreži niti ne govorimo. Veliko bolje pa lahko spremljajo program zagrebške tlevizije. Morda pa so ravno zaradi tega, ker ne morejo gledati celotnega ljubljanskega programa, tako prijateljsko razpoloženi do te televizijske hiše.

ZELENI JURIJ — Učenci viniške osnovne šole so v soboto, dan pred Jurjevim, na več mestih v Ljubljani prikazali obredje zelenega Jurija in zaplesali belokranjska kola. Povsod so naleteli na lep sprejem in veliko zanimanje.

Drobne iz Kočevja

RINŽA CVETE — Letos se je zaradi mile zime začela prej dvigati umazanija z dna Rinže na površje. Komaj je bilo nekaj lepih dni, že je ta nekdanja lepotica Kočevja na debelo prekrita z nesnago, ki zaudarja. Nekaj upanja je, da bo Rinža boljša, ko bo dograjena kanalizacija, ki jo zdaj gradijo od Stare cerkve do čistilnih naprav v Kočevju.

V NOVA STANOVANJA — Te dni so se stanovalci vseljevali v nove bloke v Ulici heroja Marinclja. Dobitniki stanovanj so bili seveda presrečni, tudi tisti, ki jih ne bodo mogli plačevati in bodo potrebovali solidarnostno pomoč.

OZNAČILI PREHODE — V dneh pred prazniki so po Kočevju nanovo označili prehode za pešce in opravili še druge označbe na cestiščih. Občasno so vključeni tudi semaforji na glavnem križišču, ki pa bolj pozvročajo nepotrebne zastoje v prometu, kot pa urejajo promet.

Ribniški zobotrebci

TURISTIČNA TABLA — Po večletnih prizadevanjih bo Ribnica končno le dobila turistično tablo, ki bo opozarjala tujce na razne zanimivosti, kot so Nova Štifta, Jelenov žleb, Travna gora, planinska transverzala, Francetova jama itd. Po dogovoru mora biti tabla izdelana do 5. maja. Bo v reliefni obliki, izdelal jo bo slikar Milan Ćirović, visela pa bo na bivši Šmalčevi hiši.

NE GRE ZA POBOJ — Nekega ribniškega delegata je zanimalo, če je v sedanji akciji proti steklini načrtovan odstrel lisic ali pa gre le za poboj psov in mačk. Odgovor je bil, da je steklina pač zelo nevarna bolezen, zato so lovci dolžni streljati lisice, seveda pa tudi potepuške pse in mačke, ki s to neozdravljivo boleznijo lahko okužijo človeka.

GORŠE V PARKU KULTURNIKOV — Eden največjih slovenskih kiparjev France Gorše, ki je bil rojen v Zamostecu pri Ribnici, je bil v povojnem obdobju pri nas dolgo časa v nemilosti. Ribničanom so njegova dela predstavljena šele te dni (razstava v Miklovi hiši je še vedno odprta). Iz zanesljivih virov pa smo zvedeli, da bo kipar France Gorše kmalu dobil obeležje tudi v ribniškem Parku kulturnikov, kjer zdaj njegovo ime še ni zapisano.

Trebanjske iveri

RAZČIŠČEVANJA — Po odstopu trojice vodilnih v Tesnilih se razmere normalizirajo. Kar preveč časa je bilo zapravljenega za razna sestankovanja okrog zapleta, ko je celotno vodstvo ponudilo odstop. Zaupnico je ob direktorju delovne organizacije in vodji komerciale dobil tudi vodja tehničnega sektorja Franc Bartolj, česar v prispevku v prejšnji številki nismo omenili. Odmevi pa so zelo različni, a čeprav so zanimivi, jih nalašč ne omenjamo, ker bi radi, da bi nekateri informatorji pokukali izza lupinice anonimnosti.

RATAJCU PODPORA — Osnovna organizacija ZK Trebnje 2, katere sekretar je Lojze Ratajc, je pri utemeljevanju razlogov za odstop z mesta sekretarja povedal, da glavni razlog ni ta, ker ni bil imenovan za predstojnika Medobčinskega študijskega središča (MŠS) Novo mesto. Omenil pa je, da si takšnih nepravilnosti in osebnih obračunov v postopku za imenovanje predstojnika MŠS kot večletni družbenopolitični delavec ni zaslužil, zato mu jemljejo veselje do dela v ZK, čeravno mu je OO ZK vedno dajala podporo. Dejal je, da so se v ZK na občinski ravni vedno razhajali. Kot primer je navedel nasprotovanje Milana Kranjca, sekretarja OK ZK, v fazi evidentiranja za sekretaja OK SZDL. OO ZK Tebnje 2 je ocenila, da je odstop preuranjen, saj je Ratajčevo delo v OO ZK in drugih okoljih zelo dobro ocenjeno. Dobil je tudi vso podporo za mesto predstojnika MŠS od pristojnih organov v občini, zakaj pa je bila v regiji drugačna odločitev, članom OO ZK Trebnje 2 ni znano.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

PRVOMAJSKO SREČANJE V JURJEVANJSKI DRAGI

ČRNOMELJ — V nedeljo, 1. maja, bo v jurjevanjski dragi v Črnomlju tradicionalno prvomajsko srečanje delavcev in občanov te belokranjske občine. Kot po navadi, bo za 1. maj zjutraj budnica v Črnomlju, Semiču in Vinici. Za srečanje v jurjevanjski dragi so pripravili krajši kulturni program, ob tej priložnosti bodo podelili priznanja OF in srebrne znake sindikata. Srebrne znake sindikata bodo prejeli: Stjepan Puljak iz Belta, Marjan Hadjur iz Rudnika Kanižarica, Zdenka Mihelič iz Semiške Iskre, Marjan Švajger iz občinske uprave, Boris Hutar iz Belta, Nada Černe iz Kmetijske zadruge ter OO ZS Gorenje tozd Kompresorji Črnomelj.

RAZSTAVA DOSEŽKOV

KOČEVJE — Minuli torek, 26. aprila, so v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo inovacijskih dosežkov v občini Kočevje. Organiziral in pripravil jo je odbor za inovacijsko dejavnost pri občinskem svetu Zveze sindikatov.

PRIZNANJA SINDIKATA

KOČEVJE — Na proslavi ob dnevu OF in prazniku dela, ki je bila 25. aprila v Šeškovem domu v Kočevju, so med drugim podelili letošnja srebrna priznanja OF (o dobitnikih smo poročali v prejšnji številki našega lista) in srebrne značke sindikata. Dobitniki sindikalnih priznanj občinskega sveta Zveze sindikatov so: Dušan Zamida iz Medobčinskega sveta ZS, Nevenka Južnič iz kočevske knjižnice, Dragan Stijepić iz Ljubljanske banke, Vlado Žagar iz Integralovega tozda Stojna Kočevje, Ivan Pugelj iz SOZD GK-tozd GG Pugled, Zinka Milešič iz Tiskarne, Lucija Erjavec iz LIK-tozd Žaga, Stane Šega iz Trgoprometa, Nada Primožič iz Melamina in osnovna organizacija ZS-SOZD Gozdarstvo-kmetijstvo GG DSSS.

ŠE NIČ PREDLOGOV ZA URBANA

RIBNICA — Poročali smo že, da nameravajo v Ribnici po zgledu turističnega naselja in bodeče neže podeljevati zglednega oz. zanemarjenega Urbana. Posebna komisija pri OK SZDL je razglasila, da bo zbirala predloge do aprila. Te dni smo pobarali sekretarja OK SZDL Mirana Košmrlja, koliko predlogov je prišlo in kdaj bo podelitev. Odgovoril je: »Komisija ni do roka prejela nobenega predloga, čeprav smo zvedeli, da je nekaj v tej smeri delovala organizacija ZSM in tudi nekateri posamezniki, ki so tudi fotografirali po Ribnici, da bi tako podkrepili svoje predloge. Nekaj primerov, ki bi zaslužili tega ali onega Urbana, pa je bilo objavljenih tudi v Rešetu.

KRVODAJALSKA AKCIJA V TREBNJEM

TREBNJE — Občinski odbor Rdečega križa Trebnje vabi krvodajalce na krvodajalsko akcijo, ki bo v četrtek, 28. in v petek, 29. aprila, na običajnem mestu. Organizatorji pričakujejo, da bo tudi med mladimi več takih, ki bodo šli po stopinjah Antona Petjeta iz Trstenika, ki je daroval kri že 65-krat, in drugih darovalcev, ki se dobro zavedajo, da bodo morda že jutri tudi sami potrebovali kri.

Štirje prazniki

Slavil tudi Ribniški oktet, ki je med dobitniki priznanj OF

RIBNICA — V Ribnici so v torek, 26. aprila, proslavili kar štiri praznike: dan OF, praznik dela, praznik KS Ribnice 5. maj (na ta dan leta 1945 je bila Ribnica osvobojena) in dan zmage 9. maj. Na svečanosti je nastopil tudi Ribniški oktet, ki je s tem koncertom proslavil 10-letnico svojega obstoja.

Na proslavi so podelili tudi letošnja srebrna priznanja OF, ki jih podeljuje občinska organizacija SZDL, in bronaste znake OF, ki jih je podelila krajevna organizacija SZDL Ribnica.

Srebrna priznanja OF so prejeli: Jože Andoljšek z Brega pri Ribnici, Jože Andoljšek iz Velikih Poljan, Janez Arko iz Kolodvorske ulice v Ribnici, Tone Kovačič iz Sodražice 156, Draga Lovšin z Gorenjske ceste v Ribnici, Franc Lovšin iz Kota 34, Ferdinand Nosan iz Ulice Jožeta Petka v Ribnici, France Prelesnik iz Nemške vasi, Ludvik Zajc s Ceste Notranjskega odreda v Sodražici, Ribniški oktet Ljubljana in Vzgojnovarstvena organizacija Majde Šilc iz Ribnice.

Bronaste znake SZDL pa so prejeli: Aleš Abrahamsberg, France Petek, Alojz Lovšin, Stane Tešar, Pavle Trdan, Planinsko društvo Ribnica in Društvo prijateljev mladine Ribnica.

Lastna pamet najboljša licenca

V semiški Iskri vso opremo skonstruirajo in izdelajo sami — Kakovost potrjena na zahtevnih tujih trgih — Še premalo strokovnjakov

SEMIČ — Večino strojev za proizvodnjo v semiški Iskri skonstruirajo in izdelajo sami v okviru razvojno tehničnega sektorja. Ta sektor, v katerem je zaposlenih 115 ljudi, združuje vse tehnične službe te delovne organizacije, kjer je zaposlenih približno polovica vseh, ki delajo v tem sektorju.

»Naš sektor ima več oddelkov: razvoj kondenzatorjev, naprav za kompenzacijo, konstrukcija opreme, konstrukcija elektronskega dela opreme, kontrolo kakovosti z laboratorijem ter oddelek za tehnično dokumentacijo. Pri konstrukciji seveda najbolj obvladamo program kondenzatorjev, kjer gradimo izključno na domačem razvoju,« je povedal vodja razvojno-tehničnega sektorja dipl. inž. Janez Štefanič. Oprema za proizvodnjo kondenzatorjev je povsem specifična in z njeno konstrukcijo in izdelavo se v glavnem ukvarjajo tovarne kondenzatorjev. Seveda druge tovarne svoji konkurenci sodobne opreme nočejo prodati, če pa jo, je zelo draga ali pa zastarela. Zato je lasten razvoj nujen, če nočejo zaostajati za konkurenco v svetu. »Seveda je tako delo inovativno, vsak stroj ali napravo je treba prilagoditi našim možnostim in tehnologiji. Skratka, gre za razvoj celotne delovne organizacije, za njene perspektivne programe. Ta voz pomaga vleči tudi naš sektor,« pravi Štefanič.

Program proizvodnje kondenzatorjev se mora seveda vsake toliko časa zamenjati, spremeniti oziroma treba ga je izpopolniti. Za to pa je potrebna tudi

Janez Štefanič: »Če hočemo obdržati korak s konkurenco, moramo stalno skrbeti za razvoj.«

nova oprema. Od zasnove do izdelave novega stroja mine nekaj mesecev pa tudi do dve leti pri zahtevnejših strojih. »Proizvodnja kondenzatorjev je zelo zahtevna, saj izdelujemo kondenzatorje, ki tehtajo nekaj gramov, pa do takih, ki tehtajo po 100 kilogramov. Do sedaj za naše stroje nismo kupili nobene licence. Na zahtevnih zahodnih trgih, kamor izvozimo več kot pol celotne proizvodnje, so naši kondenzatorji konkurenčni tudi glede kvalitete in imajo ateste tujih strokovnih inštitucij.«

Seveda zahteva konstrukcija te opreme visoko strokovne ljudi. Še vedno imajo premalo strokovnjakov z visoko izobrazbo, zlasti jim primanjkuje inženirjev strojništva. Za kadrovsko izpopolnitev skrbijo v Iskri tudi s štipendijami, vendar je še zmeraj več razpisanih štipendij kot zanimanja zanje.

A. B.

OSILNICA ZA PRAZNIKE

OSILNICA — V Osilnici so se začele prireditve ob prazniku dela, dnevu OF in krajevnem prazniku Osilnice, ki ga praznujejo vsako leto 21. maja. 23. in 24. aprila je bilo mednarodno tekmovanje na divjih vodah. Od 27. do 30. aprila imajo na programu postavljanje mlajev, kurjenje kresov in tovariška srečanja ob njih. V soboto, 30. aprila, ob 19. uri pa bodo na osilniškem odru nastopili člani KŠD Parg iz Drage z enodejanko Resnica v vinogradu. Od 14. do 28. maja bo še več drugih prireditev, o čemer bomo poročali prihodnjič.

TEKMOVANJE MLADIH V SLO

RIBNICA, LOŠKI POTOK — V Loškem potoku bo 6. maja tekmovanje mladih v SLO in 11 družbeni samozaščiti. Trinajst ekip iz Ribnice, Sodražice in Loškega potoka se bo pomerilo v streljanju, pohodu po azimutu, gasilski vaji z vedrovko, znanju o prvi pomoči in v poznavanju zdravilnih rastlin. Najboljša ekipa se bo uvrstila na regijsko tekmovanje, ki bo 28. maja v Ivančni gorici.

IZPOPOLNJEVALI BODO ZNANJE

RIBNICA, KOČEVJE — Društvo inženirjev in tehnikov lesarstva in gozdarstva deluje za območje obeh občin. Delo društva je usmerjeno predvsem v strokovno izpopolnjevanje svojih članov. Sekcija društva, ki dela v Inlesu, je pred kratkim sprejela svoj delovni program do leta 1990. Vanj so vnesli evidentiranje članov, povišanje članarine na 12.000 din letno, vsak član pa je dolžan na leto opraviti 8 delovnih ur.

J. P.

PRED REFERENDUMOM

RIBNICA — Razprave o referendumu za krajevne samoprispevke so po krajevnih skupnostih v ribniški občini zaključene; do jutri, 29. aprila, pa se bodo skupščine KS odločile, kaj bodo vnesle v plan samoprispevka. Na podlagi dosedanjih razprav je sicer težko ocenjevati, kakšni bodo izidi referendumov. Ugotovimo lahko, da je v KS Ribnica, ki je največja, razprava potekala v ozkem krogu, kar je že običajno, čeprav so bili ljudje zadovoljivo obveščeni. V Dolenji vasi se občani niso preveč navduševali za predloženi program. V KS Loški potok, Sodražica, Velike Poljane in Sveti Gregor je bila udeležba občanov v razpravah velika, ljudje menijo, da so njihovi predlogi v glavnem zajeti v programih samoprispevka in zato ni bojazni, da v teh KS referendum ne bi uspel.

M. G.

Program prenove trgovin

Izdelal ga je Trgopromet — Uresničevati ga bodo začeli, ko bo dobil zeleno luč od občinskih organov

KOČEVJE — Trgovski lokali na območju občine Kočevje so zastareli, slabo vzdrževani, ponudba blaga je slaba, v mestu je preveč istih trgovin in še delovne razmere zaposlenih so slabe. Taka je bila, na kratko povedana, ugotovitev poglobljene analize občinske skupščine Kočevje.

Trgopromet je nato naredil predlog prenove svojih trgovin z oziroma na razpoložljivi prostor in ga poslal občinski skupščini, ki ga še proučuje. V predlogu je govor o 16 trgovinah (15 iz Kočevja in eni iz Stare cerkve) od skupnih 34, kolikor jih ima Trgopromet po vsej občini.

Iz tega predloga naj povzamemo le nekaj predlogov, ki so še posebno zanimivi. »Prehrano« (nasproti cerkve) naj bi preuredili v samopostrežnico. Tekstilne trgovine Tkanina, Manufaktura in Tekstil naj bi preselili v sedanjo trgovino Tehnika. Samoposrežnici na Trati naj bi prizidali bife. Dozidave, zamenjava opreme in druge izboljšave so predvidene tudi pri večini ostalih trgovin v mestu.

Na vprašanje o trgovinah na podeželju je direktor Trgoprometa Ivan Glad odgovoril, da bodo proti koncu poletja začeli graditi novo trgovino v Stari cerkvi. Trgovino v Koprivniku so lani predali zasebniku Jožetu Žaliku, potekajo pa tudi razgovori, da bi trgovino v Starem Logu prevzela kot zasebnica sedanja poslovodkinja Jožica Zaletel. Tudi trgovino v Bosljivi Loki nameravajo predati zasebniku, vendar doslej še niso dobili nobenega interesenta.

Gradnja nove trgovine v Stari cerkvi je v načrtu že več let. Po prvotnem predlogu naj bi stala sredi vasi (pri lipah), a za to lokacijo ni dal soglasja SIS za komunalno in cestno dejavnost. Po novem predlogu pa jo bodo (verjetno prihodnje leto) zgradili nekje tam, kjer je zdaj močvirje, ki pa se bo po zgraditvi kanalizacije izsušilo. Pravzaprav bo to večnamenski objekt.

J. PRIMC

V INLESU ZA KORISTNE PREDLOGE

RIBNICA — Po vzoru nekaterih slovenskih podjetij so se tudi v ribniškem Inlesu odločili za akcijo »Predlagaj nekaj koristnega«. Trajala bo ves maj, zaželjeno pa je, da bi v njej sodelovali vsi delavci. Predlogi bodo ob zaključku akcije tudi nagrajeni. Vsak smiselni predlog bo nagrajen z okoli 40.000 din (10 odst. povprečnega osebnega dohodka v prvih treh mesecih letos v Inlesu). Še dodatno pa bodo nagrajeni predlogi, ki jih je možno uresničiti, in sicer po merilih pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih. Enkratne nagrade bodo izplačane takoj po zaključku akcije.

Pred novim samoprispevkom

Te dni se po krajevnih skupnostih v ribniški občini odločajo o novem referendumu za samoprispevek

RIBNICA — Po krajevnih skupnostih v ribniški občini zaključujejo priprave za izvedbo referenduma za nov samoprispevek. Zbori krajanov v zvezi s samoprispevkom so končani, zadnji je bil v Ribnici 21. aprila. Zdaj bodo do konca meseca pripravile krajevne skupnosti programe, kaj bodo iz samoprispevka finansirale, nato bodo natisnili posebno brošuro o samoprispevku, ki jo bodo do 20. maja dobila vsa gospodinjstva v občini, referendumi pa bodo 29. maja.

Posebnost novega referenduma za samoprispevek je, da tokrat ne gre za občinski samoprispevek, ampak za samoprispevek po krajevnih skupnostih. Skupščine krajevnih skupnosti pa se še odločajo, če sploh bodo razpisale referendum. Zaradi poenostavitve postopka bodo referendumi povsod, kjer se bodo zanj odločili, na isti dan, 29. maja, pa tudi mnoge druge zadeve v zvezi z referendumi bodo urejali skupno, pri čemer bo še posebno pomagala občinska konferenca SZDL. Njenega sekretarja Mirana Košmrlja smo vprašali za nekatere najosnovnejše podatke o samoprispevku.

• Odgovoril je, da naj bi samoprispevek znašal povsod 2 odstotka. Tudi tokrat bi ga del uporabili za reševanje nekaterih skupnih nalog, večino pa bi ga porabili na območju KS, kjer ga bodo občani zbirali. Ena takih skupnih nalog je na primer telefonija.

Vse krajevne skupnosti so se odločile, da bodo pretežni del samoprispevka namenjale za komunalne infrastrukturne objekte, predvsem ceste. Razen tega načrtujejo tudi obnovo šol v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku, izgradnjo dveh oddelkov vrtca v Dolenji vasi in enega oddelka v Loškem potoku. Vendar bo prednost dana telefoniji in komunalni infrastrukturi.

J. P.

Odprava tozdov siromaši občino

Trebanjski občinski izvršni svet o pojavih ukinjanja tozdov v občini

TREBNJE — Za trebanjsko občino je značilno, da ima kar 35 odst. temeljnih organizacij s sedeži njihovih delovnih organizacij zunaj občine. Druga značilnost je veliko število poslovnih enot: v gospodarstvu jih je 31 in zaposlujejo 40 delavcev oz. 14 odst. vseh zaposlenih v gospodarstvu, iz negospodarstva pa jih je 5 s 105 zaposlenimi oz. 15 odstotki vseh zaposlenih v negospodarstvu.

Iz podatkov o družbenem proizvodu občine je razvidno, da poslovne enote ustvarijo 12 odst. družbenega proizvoda združenega dela, kar pomeni, da je ustvarjeni dohodek na delavca v poslovnih enotah v povprečju nižji kot v temeljni oz. delovni organizaciji. Podatek kaže tudi na to, da se z ukinitvijo temeljne organizacije posredno zmanjša tudi družbeni proizvod občine.

Zavoljo tega in ker se pojavlja še vrsta drugih problemov, tudi pri plačevanju prispevkov iz dohodka za sise materialne proizvodnje, je trebanjski občinski izvršni svet sprejel nekatera stališča o pojavih ukinjanja tozdov. Republiškemu sekretariatu za finance je že oktobra lani dal pobudo za spremembo zakonskih določb, po katerih zdaj poslovne enote niso dolžne plačevati prispevke iz dohodka sisom materialne proizvodnje v tistih občinah, kjer je sedež poslovne enote. Po veljavni zakonodaji je rešitev v sklenitvi samoupravnih sporazumov med sisi posameznih občin!

Temeljno stališče trebanjskega izvršnega sveta pa je, da mora kakršnakoli reorganizacija imeti za cilj izboljšanje rezultatov dela. V organizaciji, kjer se lotevajo takih korakov, ki v zadnjem času vodijo praviloma k ukinitvi temeljne organizacije (kar naposled kaže tudi trebanjska izkušnja z GG Brežice in Kolinsko Ljubljana!), pa morajo narediti temeljito analizo stanja. Proučiti je treba, če obstajajo razvojni cilji, kakšen je proizvodni ter znanstveno-tehnični in kadrovski potencial. Trebanjski izvršni svet poudarja, da mora sistem koncentracije temeljiti na ekonomskih interesih in učinkih, nikakor pa ni utemeljeno ukinjanje tozdov, ki vodi v centralizacijo, saj je to v nasprotju s sodobnimi spoznanji organizacijskih ved. To pa zmanjšuje tozdu možnost samoupravnega odločanja in potiska delavce v položaj, ki ni v skladu z našim družbenopolitičnim sistemom.

P. P.

• Po mnenju trebanjskega izvršnega sveta je najpomembnejše, da elaborati o predlogih nove organiziranosti vsebujejo razvojne in investicijske programe za poslovne enote oziroma za delovne obrate. Praksa namreč kaže, da so poslovne enote s področja industrije pretežno delovno intenzivne, da se v njihov tehnološki in tehnični razvoj premalo vlaga, da je kadrovska sestava v njih slaba. Vse to pa postavlja pod vprašaj izvajanje resolucijskih usmeritev in usmeritev družbenih planov.

»Pozdravljen, praznični dan« v Trebnjem

Ob reviji pevskih zborov podelili priznanja OF

TREBNJE — Občinska kaonferenca SZDL in Zveza kulturnih organizacij občine Trebnje sta v petek, 22. aprila, v trebanjskem kulturnem domu pripravili slavnostno prireditev v počastitev dneva OF, ki so jo poimenovali »Pozdravljen, praznični dan«. OK SZDL je podelila priznanja OF za leto 1988 Francu Cvelbarju za dolgoletno delo v družbenopolitičnih, družbenih organizacijah in društvih; Marti Grmovšek az prizadevno delo v KS Šentlovrenc ter ustvarjalen prispevek na vzgojno-izobraževalnem področju; Silvestru Prparju za tvoren prispevek pri razvoju KS Dobrnič; Lucijanu Reščiču za dolgoletno delo v družbenopolitičnih organizacijah in ustvarjalen prispevek v kulturi; Alojzu Strmcu za dolgoletno družbenopolitično in aktivistično delo v KS Štefan; mešanemu pevskemu zboru Svoboda Mirna za dvajsetletno ustvarjalno delo pri oblikovanju kulturne podobe KS Mirna in občine Trebnje ter taborniškemu odredu »Sivih jelenov« iz Trebnjega za 30-letno uspešno delo pri razvoju taborništva v občini, prenašanju tradicij NOB in vzgoji mladega rodu.

Priznanja za delo na področju kulture pa je ZKO občine Trebnje podelila tokrat Olgi Bartolj (OŠ Janka Mevžlja, Mokronog), Bredi Kramar (šolsko kulturno-umetniško društvo pri OŠ dr. Peter Držaj, Veliki Gaber), Mitju Prijatelju (občinski pihalni orkester in komorni zbor pri KUD Pavel Golia, Trebnje), moškemu pevskemu zboru Emil Adamič, Mokronog, in krajevni skupnosti Trebnje.

Za prijeten kulturni večer je poskrbela revija pevskih zborov občine Trebnje. Dlani hvaležnega občinstva so ogreli mešana pevska zbora Svoboda Mirna in KUD dr. Peter Držaj, Veliki Gaber, moški pevski zbor KUD Emil Adamič iz Mokronoga, moški oktet KUD Pavel Golia in komorni zbor KUD Pavel Golia iz Trebnjega.

P. P.

»Da« le za ustavo, ki ne zavira

V brežiški občini za več samoupravljanja in manj posegov države

BREŽICE — Občinska konferenca SZDL je danes teden strnila pripombe, pobude, kritike in mnenja iz javne razprave o osnutkih ustavnih amandmajev. Soglašala je z ugotovitvijo, da so skupaj z ustavo preobsežni in težko razumljivi.

Večina ljudi zagovarja tako ureditev, ki bo zagotavljala stabilnejše gospodarjenje ob delovanju tržnih zakonitosti. Občani podpirajo težnje po večji samostojnosti republik in narodov, po soodvisnosti financiranja vojaških potreb družbe od zmožnosti gospodarstva republik in pokrajin. JLA naj se napaja iz zveznega proračuna, toda o višini naj se odloča vsako leto posebej.

V razpravah so občani poudarili zahtevo po samoupravljanju brez poseganja države, po volilnem sistemu z več kandidati, po političnem pluralizmu in demokratizaciji odnosov. Ustava naj torej življenje sprošča, ne omejuje ali celo zavre normalne tokove. Na četrtkovi seji so soglašali s pripombo iz Agrarie, da bi morali vsebinsko opredeliti ne le družbeno, ampak tudi zadružno lastnino v pogojih tržnoplanskega gospodarstva. Bili so proti temu, da bi v ustavo vpletali določila, da je samoupravljanje tudi obveznost, ne le pravica, in naj bi bilo zato delovno razmerje vezano na izpolnjevanje samoupravnih dolžnosti. Zahtevali so, naj se iz ustave črta tudi amandma glede izjemnega dohodka, ker ga v pogojih tržnega gospodarjenja ne bo.

• Ustavno razpravo in mnenja je veliko občanov sledilo prek izjav na televiziji, v radiu in tisku, zato številčnost na sestankih v občini ne daje realne slike, potrjuje pa, da ljudje soglašajo s kritičnimi mnenji iz Slovenije, ki zahtevajo boljšo ureditev.

V Brežicah je dobila vso podporo pobuda, da se v Sloveniji z referendumom izrečejo o amandmajih in da se ti v zvezi sprejemajo posamično. So tudi za to, da poslej damo tujcem več možnosti za vlaganje v naše gospodarstvo. V mladinski organizaciji so med drugim poudarili, da ne soglašajo s skupnimi temelji izobraževanja in vzgoje, z načelom za ustanavljanje in sestavo rednih sodišč, javnih tožilstev, z vlogo Narodne banke Jugoslavije, državne uprave in davčne politike, ker krepijo zvezne organe in zahtevajo reševanje z zveznimi zakoni. Sistem izobraževanja je povezan s kulturno identiteto naroda in njegove samobitnosti, in tako sodi med pravice in dolžnosti republik in avtonomnih porajin.

J. T.

BORCI IMAJO NOVEGA PREDSEDNIKA

BREŽICE — Na letni skupščini občinske organizacije ZZB NOV so delegati izvolili za predsednika Martina Kolarja, za sekretarja pa še vnaprej Martina Krošlja. Osnovne organizacije so v kandidacijskem postopku vse po vrsti podprle dosedanjega predsednika Marjana Seliškarja, vendar se je ta zaradi bolezni naknadno odpovedal kandidaturi.

RAZSTAVA O INOVACIJSKI DEJAVNOSTI

SEVNICA — Občinska raziskovalna skupnost bo jeseni v Sevnici pripravila razstavo, na kateri naj bi predstavili vse dosežke inovacijske dejavnosti v sevniški občini. V obliki okrogle mize bo potekal tudi pogovor, kje tičijo zavore, ki onemogočajo naglejši razmah inovacij, zakaj se delavci ne zanimajo za inventivno delo.

PREDVSEM O LASTNIH SLABOSTIH

SEVNICA — Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je sklenilo, da morajo osnovne organizacije sindikata pri obravnavi četrtletnih rezultatov gospodarjenja največjo pozornost posvetiti predvsem lastnim notranjim slabostim. Spoznanj o negativni vlogi administriranja države je v tem trenutku že dovolj, še zlasti, ker na tem področju pričakujejo korenite spremembe, so poudarili.

SINDIKALNO SREBRO 1988

BREŽICE — Občinski svet Zveze sindikatov je na torkovi proslavi podelil sedem srebrnih znakov. Prejeli so jih: Branko Cvetkovič iz Slovina, Marjan Maričič iz Posavja, Ljubo Petrovič iz Vojne pošte Cerklje, Rajko Požar iz kovinskega obrata IMV, Vlado Derenda iz Slovinovega tozda Vinarstvo, Jože Ferenčak iz Agrarie—tozd Agro in Elza Bukovinsky, tajanica SIS za socialno varstvo.

SREČANJE OB KRESU

KRŠKO — Krajevna konferenca SZDL in KS Krško priredita v soboto, 30. aprila, pri lovski koči na Trški gori praznično srečanje v počastitev dneva OF in 1. maja. Ob 17. uri bodo pri lovski koči postavljali mlaj, ob 18. uri se bodo pomerile ekipe v vlečenju vrvi, ob 20.30 pa bodo prižgali praznični kres. Za praznično razpoloženje bo skrbel do 21. ure pihalni orkester »Djuro Salaj« in za njim do 24. ure ansambel Veseli prijatelji.

ASFALT TUDI NA CESTI BREG—OREHOVO

BREG — Lepšega darila za mednarodni praznik dela, kot je asfalt na cesti od Brega proti Orehovem, si krajani resnično niso mogli želeti. Potem, ko so lani položili asfalt na cesti od Brega na Lisco, so zlasti krajani na Bregu vse glasneje zahtevali, naj sevniška občina poskrbi še za posodobitev lokalne ceste proti Sevnici, v dolini ob Savi. In zdaj vse kaže, da bo do 1. maja asfalt na 4 km ceste od Brega proti Orehovemu položen. Zahtevnejši odseki bodo še nekoliko počakali. Posodobitev te lokalne ceste je pravzaprav še dolg iz prejšnjih let, ko je še spadala med regionalke, a je bila znova prekategorizirana v lokalno cesto.

V SROMLJAH ZA KRAJEVNI PRAZNIK

SROMLJE — Aktiv kmečkih žena prireja v počastitev krajevnega praznika, dneva OF in prvega maja kulinarično razstavo v prenovljenih prostorih osnovne šole. Domačinke slovijo po pripravljanju odličnih kmečkih jedi, zato tudi letos računajo na velik obisk. Razstava bo odprta v nedeljo, 1. maja, od 13. do 17. ure.

SLOVESNO V GRAJSKI DVORANI

BRŽICE — Na proslavi ob dnevu Osvobodilne fronte sta na predvečer 26. aprila v kulturnem programu nastopila pevski zbor in tamburaški orkester KPD Oton Župančič iz Artič. S to osrednjo slovesnostjo so v brežiški občini počastili tudi praznik dela. Na njej so izročili priznanja OF, srebrne znake Zveze sindikatov in odlikovanja Socialisitčne federativne republike Jugoslavije.

Kolikšna je cena za brezbrižnost

Ljudje so preveč lahkomiselni in gluhi za opozorila

BREŽICE — »Ogoročeni smo nad tem, kako malo so lani zalegli preventivni napori naših gasilcev, saj so se požari podvojili, mi pa smo pričakovali, da jih bo manj,« je dejal poveljnik Občinske gasilske zveze Ivan Leskovec.

• Kolikokrat ste posredovali pri gašenju?

»Gasilske enote so imele 36 intervencij in začelo se je takoj 1. januarja. Tako so med drugim prišle

Ivan Leskovec

na pomoč tudi pri pretakanju goriva iz cisterne v cisterno, pri razsutju umetnega gnojila po cesti pa požarih v delavnicah, garažah in gospodarskih poslopjih, pri gozdnih požarih in v stanovanjih ter pri reševanju potnikov iz avtomobilov.«

• Včasih ste imeli celo armado članov. Koliko vas je zdaj v občini?

»Še vedno nas je veliko. Operativcev od 19. do 50. leta starosti imamo 986, žensk operativk iste starosti pa 272. Skupaj s pionirji ter rezervnimi in zaslužnimi člani nas je 3.213 in smo ena najštevilnejših organizacij.«

• Ste dovolj opremljeni za vse nevarnosti?

»Dokaj dobro, vendar še premalo. Manjka nam oprema za reševanje iz visokih objektov, iz razbitih avtomobilov in iz vode, a tudi pripomočkov za intervencije ob razlitju nevarnih snovi na cestah še nimamo. Lani smo med drugim dobili tri ročne radijske postaje, kar je za požarno varnost velika pridobitev.«

J. T.

BREŽICE: SREBRNA PRIZNANJA OF

BREŽICE — Na večer pred praznikom Osvobodilne fronte so v Brežicah podelili osem priznanj OF. Letošnji prejemniki so: Mimica Avsec, Franc Balas, Anton Cerjak, Alfonz Jaklič, Vlado Jenko, Vili Kosirnik, Mira Podgoršek in Stanko Rebernik. Več predlogov žirija ni dobila, čeprav jih je prejšnja leta prispelo tudi po dvajset. Nekatere krajevne organizacije SZDL žal pozabljajo na to obveznost.

BORCI SPREJELI PROGRAM DELA

KRŠKO — Na programski seji Zveze združenj borcev NOV Krško, ki je bila pretekli petek v Krškem, so borci pregledali svoje delo v preteklem letu in sprejeli program dela za letos. V programske usmeritve so med drugim zapisali, da bo treba z argumentiranim bojem nastopiti proti vsem tistim posameznikom in skupinam, ki poskušajo razvrednotiti NOB, ki napadajo JLA, blatijo ZK in s tem med ljudi vnašajo zmedo, povzročajo razdor med republikami in rušijo bratstvo in enotnost. Borci bodo odločno zahtevali, da se hitreje rešujejo družbeni problemi in razmere spreminjajo z demokratičimi sredstvi.

PODELITEV PRIZNANJ OF

KRŠKO — 25. aprila je bila v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja slavnostna seja občinske konference SZDL, občinskega sveta Zveze sindikatov in občinskega komiteja ZK Krško. Ob dnevu OF in prvem maju so podelili družbena priznanja zaslužnim aktivistom. Priznanje OF so prejeli: Vida Ban, Jože Javoršek, Jože Peterkoč, Franc Uduč in Jože Zevnik ter Ribniška družina Kostanjevica. Hkrati so na slovesnosti podelili tudi srebrne znake sindikatov in priznanja članom ZK, ki so v tej organizaciji že 30 ali 40 in več let.

NA ŠOLAH NI DOVOLJ MENTORJEV

SEVNICA — Na osnovnih šolah v sevniški občini skušajo pridobiti čimveč zunanjih mentorjev interesnih dejavnosti. Tako naj bi razbremenili učitelje, ki jim zmanjkuje časa za sprotno izobraževanje. Zlasti niso dovolj izkoriščeni računalniki, ki jih premorejo že na večini šol, zato bi rabili mentorje za računalniške krožke.

8. SREČANJE V FLORJANSKI

SEVNICA — Kulturno-športno društvo Florjanska priredi v soboto, 30. aprila, že 8. kulturno-zabavno srečanje na predvečer mednarodnega praznika dela 1. maj. Pravzaprav se bo prireditev, ki vsako leto privabi več sto krajanov, tudi iz drugih krajev sevniške občine, pričela že ob 15. uri. Pol ure poprej se že lahko prijavijo 8- do 10-članske ekipe, ki bi se rade pomerile v vlečenju vrvi in šaljivi igri. Za zabavo bo poskrbel še ansambel Nika Zajca, spored s srečelovom in drugimi zanimivostmi pa bo povezoval Boris Kopitar. Seveda ne bo manjkala domača kapljica in dobrote, začenši od potice. Pa še to: vrli organizatorji so se spet pozanimali, kakšno bo vreme na dan prireditve pri že kar slovitem amaterskem vremenoslovcu Koljčickem, ki obeta lepo soboto.

Novo v Brežicah

PROMETNI KVIZ ZA KMETE — V križišču za Dobovo tisti, ki prihajajo po savskem mostu s kranjske strani in so namenjeni k veterinarjem, lahko rešijo zapleteno uganko samo tako, da vozel presekajo in tvegajo kazen za prekršek. Zavijanje v levo je namreč prepovedano. Z vozom morajo zato narediti nekaj kilometrov dolg ovinek in potem nekateri zatavajo naravnost v središče mesta, koder vprege spet ne smejo voziti.

ZRAK PA LE NI OBDAVČEN — Ko bi imeli tak predpis, potem bi v Brežicah zagotovo morali plačati več kot v velikih mestih in več kot v Krškem, kjer so bolj stisnjeni med hiše. Zaračunali bi jim lahko celo zrak nad vrtovi in dvorišči, katerih imajo kar precej in jih ne morejo kar pozidati ali spremeniti v ceste. Zaradi neplačanega zemljiškega prispevka so šolam ponekod grozili z rubežem, tu pa bi jim denar lahko odtrgali celo od prosvetarskih plač, zato so prizadeti zagrozili s stavko.

DO ZAMERE PO NEPOTREBNEM — V delovnih kolektivih so sindikati včasih preveč zagnani za stvari, ki ne sodijo v njihovo pristojnost. Nič ni narobe, če zbirajo vloge za dodelitev varstvene pomoči, ni pa prav, da se z delavci prepirajo. Zameri se lahko izognejo, če prepustijo ocene o upravičenosti pomoči delavcem Centru za socialno delo in njegovim službam, ki so za to plačane. Če bi bilo drugače, bi lahko podpore delili kar v tovarnah.

PAZIJO NAJ SE VSI, KI ZBOLIJO ZARADI SLABE VODE! — V sili pes muhe žre in zdravstvene skupnosti so se že znašle v takem položaju. V Sloveniji so nekateri predlagali, naj bi za zdravljenje zlatenice zahtevali povračilo od upravljalcev vodovodov. Toda v brežiški občini to ni komunala, ampak so vaščani. Kaj vse se bo še zgrnilo nadnje!

USPEŠNO DELO RADIOAMATERJEV

KRŠKO — Na 16. konferenci Zveze radioamaterjev Slovenije, ki je bila preteklo soboto v Krškem, so se zbrali delegati večine izmed 91 klubov. Slovenski radioamaterji so lahko ponovno ugotovili, da delajo uspešno, čeprav je odnos družbe do te dejavnosti še vedno mačehovski. Ob konferenci so v Krškem pripravili razstavo, podelili diplome in nagrade najbolj uspešnim, krški radioamaterji pa so na Cretežu odprli svoj dom. Konferenca Zveze radioamaterjev je bila pod pokroviteljstvom TCP Djuro Salaj in v organizaciji domačega kluba Rotocel.

Krške novice

MOJSTRI ZA STARE CENE — Z majhno zamudo sporočamo, da občanom krške občine ne bo treba več zardevati pred Brežičani. Tudi krška občina si je namreč omislila novo vozilo za službene potrebe, seveda tiste bolj reprezentantivne narave. In tudi to pot se je zgodilo enako kot v Brežicah, kajti tudi Krčani so kupili vozilo po starih cenah in bi bil tako rekoč greh, če vozila ne bi vzeli. Občinarji bi nam morali samo povedati, kako jim uspe, da vozila vedno dobe po starih cenah. To bi bila najlepša nagrada za občane ob 1. maju.

POSEBNA MISIJA CIRILA ZLOBCA — Najbolj poučeni vedo povedati, da Ciril Zlobec ni povsem naključno obiskal krške občine. Obisk je namreč sovpadal z volitvami v republiški izobraževalni skupnosti. Pa se je tudi to pot izkazalo, da Niko Žibret, ki je seveda še naprej predsednik republike izobraževalne skupnosti, nima sovražnikov samo med koprskimi prosvetnimi delavci, ampak tudi v domačih krogih. No, ko je bil na koncu le izvoljen, menda tudi s podporo Cirila Zlobca, pa se je spet sprostilo eno delovno mesto v TCP Djuro Salaj...

DAN ŠOLE BREZ VELJAKOV — V preteklem tednu je kostanjeviška osnovna šola praznovala dan šole in za to priložnost pripravila 3. pionirski ex tempore ter proslavo v kostanjeviškem domu kulture. Medtem ko se je predsedniku sveta krajevne skupnosti pa nekaj direktorjem in predsedniku občinske skupščine Krško Zoranu Šolnu še zdelo primerno priti na proslavo, ostalih krajevnih veljakov ni bilo na spregled. Pogrešan pa je bil tudi nekdanji ravnatelj šole...

Poceni blago z napako

Elkroj v Krškem odprl prodajalno

KRŠKO — Obnovljeno staro mestno jedro počasi oživlja in v Krško prihajajo trgovci, ki bodo poskrbeli, da bo ponudba vseh vrst blaga bogatejša in privlačnejša za kupca. V nekdanji dom TVD Partizan, ki je sedaj postal trgovsko-stanovanjska stavba, se je februarja

Jana Vodopivc, poslovodkinja Elkrojeve prodajalne v Krškem.

s svojo industrijsko prodajalno naselil Elkroj, v sosednjem lokalu pa je začel z delom ljubljanski Tekstil.

Ker so industrijske prodajalne lahko zelo privlačne za kupce, smo najprej obiskali Elkrojevo industrijsko prodajalno. Poslovodkinja Jana Vodopivc je povedala, da se prodaja veča iz meseca v mesec. V marcu so prodali za 35 milijonov dinarjev konfekcije, največ seveda hlač, zelo dobro pa gredo v promet tudi jeans jopiči, hlače ipd. Prednosti industrijske prodajalne so seveda v tem, da prodajajo lahko tudi konfekcijo z napako (te se običajno ne vidijo), zato so cene seveda temu primerno nižje. Poslovodkinja je povedala, da so cene nižje za dve petini, in tako se hlače dobijo že za 19 tisočakov, najdražje pa so po 90 tisočakov. V trgovini v zadnjem času primanjkuje moških in ženskih jopičev, vendar računajo, da bodo iz Mozirja kmalu dobili novo pošiljko.

J. S.

Načrte imajo že več kot 10 let

V krajevni skupnosti Senuše se bodo odločali za uvedbo samoprispevka

SENUŠE — 8. maja se bodo krajani krajevne skupnosti Senuše odločali o uvedbi krajevnega samoprispevka. V programu samoprispevka, ki so ga že sprejeli in potrdili vsi krajevni dejavniki, piše, da bodo s tem denarjem asfaltiali nekaj cest, zgradili avtobusna postajališča in uredili vaške poti. Samoprispevek bodo krajani zbirali pet let, in to v višini 2 odst. od osebnih dohodkov in katastrskih dohodkov.

»Naša krajevna skupnost obstaja od leta 1979. Že tedaj smo videli kup potreb, vendar je želja po uvedbi krajevnega samoprispevka zorela v nas vsa ta leta,« pripoveduje predsednik sveta krajevne skupnosti Senuše Franc Resnik. »Čeprav nismo zbirali denarja na ta način, pa smo ves čas nekaj delali in lahko bi rekel, da smo tudi veliko naredili. V naši krajevni skupnosti je samo še ena vas brez vode, pa še v to bomo vodo s pomočjo komunalne skupnosti napeljali v tem ali v prihodnjem letu. Povsem uspela nam je tudi akcija napeljave telefonskega omrežja, saj imamo sedaj v krajevni skupnosti več kot 130 telefonskih priključkov. Vse to nam je uspelo

Franc Resnik, predsednik sveta KS Senuše

narediti z lastnim delom in denarnimi prispevki, ki smo jih zbirali sproti. Sedaj pa vse bolj kaže, da preostalih nalog, ki smo jih zadali že pred leti, a nam jih doslej ni uspelo uresničiti, ne bomo zmogli, če ne bomo vpeljali samoprispevka. Kajti je že tako, da tisti, ki ne zbere določene vsote denarja kar sam, tudi družbene pomoči ne dobi. Ker je sedaj naša prva naloga asfaltirati 4,5 kilometra dolge ceste Senuše — Straža — (Ardro) — Rimšč, kar nas bo veljalo več kot 60 milijonov dinarjev, bomo morali denar zbirati tudi na ta način. Pa še tu ne bodo dovolj sredstva iz samoprispevka, saj bodo morali tisti krajani, ki doslej še niso nič prispevali za ceste, odšteti tudi po 900.000 dinarjev, vikendarji po 600.000 din. Poleg te osrednje povezave bomo popravljali in urejali še manjše lokalne ceste. Zelo pomembna naloga v naši krajevni skupnosti, kjer se veliko ljudi vozi na delo z avtobusi, pa bo tudi gradnja avtobusnih postajališč. Skratka, samoprispevek bomo v celoti porabili za potrebe krajevne skupnosti.«

J. S.

Tovarna konstrukcij v precepu

Tovarni primanjkuje dela — Kaj bodo ukrenili v matični delovni organizaciji Strojni tovarni Trbovlje in kaj v sevniški občini?

SEVNICA — »Skrb vseh nas bi morala biti rešitev 150 delavcev STT Tovarne konstrukcij Sevnica, ki pravijo, da imajo zelo malo dela. Ali imamo rezervni načrt, kot v primeru kakšne vojne nevarnosti? Če delovna organizacija Strojna tovarna Trbovlje meni, da ne more rešiti Tovarne konstrukij, naj to pove! Bomo problem reševali z migracijo delavcev v Posavju, da bi vsaj polovici dali delo?,« se je zaskrbljeno spraševal predsednik sevniškega občinskega sindikalnega sveta Janez Levstik na zadnjem skupnem zasedanju vseh zborov sevniške občinske skupščine, ko so obravnavali rezultate gospodarjenja v preteklem letu.

Kot je predsednica občinskega izvršnega sveta Marija Jazbec že nekajkrat poudarila, je Tovarna konstruckij najresnejši bolnik sevniškega gospodarstva. 1,23 milijarde dinarjev lanske izgube, ki so jo v okviru STT pokrili bolj na papirju, predvsem pa to, da v Tovarni konstrukcij nimajo ustreznih proizvodnih programov niti strokovnjakov, ne kaže nekdanji temeljni organizaciji, zdaj pa delovni enoti STT v Sevnici, nič kaj rožnate prihodnosti. Občinski svet ZSS Sevnica je sindikatu v Tovarni konstrukcij predlagal, naj zahteva od začasnega kolegijskega poslovodnega organa, ki ga vodi Franc Hudej, dokončno analizo in oceno izhoda iz kriznega položaja tako delovne organizacije kot tudi delovne enote v Sevnici.

Predsednica občinske Skupščine Breda Mijovič se zaveda, da bodo morali vsi krepko pljuniti v roke, da bi vsaj za del delavcev našli rešitev. Županja meni, da v občini nikakor ne morejo samo čakati, kaj bo storila matična delovna organizacija. Pavel Radišek, eden starejših delavcev Tovarne konstrukcij in predsednik občinskega zbora združenega dela, poudarja, da so v tovarni začeli na težak položaj opozarjati že lani. Delovna organizacija se je odzvala tako, da je s 1. januarjem letos ukinila 7 tozdov, med njimi tudi sevniškega, trboveljska občinska skupščina pa je s 1. aprilom sprejela ukrep družbenega varstva v STT.

• Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Sevnici predlaga osnovni organizaciji sindikata Tovarne konstrukcij, naj zahteva sestanek s predstavniki sevniškega izvršnega sveta ter družbenopolitičnih organizacij in strokovne službe za zaposlovanje. Osnova za obravnavo naj bodo tudi sklepi skupne seje občinskega sveta ZSS z izvršnim odborom sindikata Tovarne konstrukcij z dne 15. oktobra lani.

Na očitke glede pomanjkanja kadra Radišek odgovarja, da so pripravljalne službe tudi za Tovarno konstrukcij bile že od ustanovitve tozda kar v Trbovljah.

P. P.

Sevniški paberki

VLAŽNO? — Na novinarski konferenci o pripravah za veliko zvezno prvomajsko proslavo na Lisci je komandir sevniške postaje milice, ki ima na skrbi prometno ureditev ob tem dogodku, rekel, da za 60 avtobusov in nekaj sto osebnih avtomobilov na vrhu gore ni dovolj prostora. Zato bodo avtobuse, ko bodo pripeljali obiskovalce na vrh, vračali na Razbor in po določeni uri in prometnem režimu se bodo spet lahko vračali na vrh po potnike. Vsekakor pa bi bilo po mnenju Franca Derstvenška za parkiranje najbolj idealno ne preveč mokro in ne preveč suho vreme.

SREČA — Menda smo Slovenci že po naravi nevoščljivi, v zvezi s tem so dokaj številne šale. Toda le malo ljudi je takih, ki ne bi privoščili rekordnega dobitka okrog 13 milijonov dinarjev pri igri 3 x 3 prijazni prodajalki samopostrežnice v Sevnici, sicer doma z Blance. Srečna prodajalka zatrjuje, da je denar ne bo pokvaril in da bi ostala ista tudi če bi zadela nekajkrat večjo vsoto. Prav tako čestitamo in privoščimo profesorici z osnovne šole Savo Kladnik, ki je v nagradni igri zagrebške revije Studio dobila pianino, ki si ga vsa leta s profesorsko plačo nikakor ni mogla privoščiti. Obe srečnici sta skromni bitji, ne želita nikakršne publicitete ali reklame, zato njunih imen ne izdamo. Nekateri si pač v sreči ne želijo take popularnosti.

Zvest dvema domovinama

Milan Ćirović slika motive rodne Črne gore in Ribnice, kjer živi že 20 let — Razstava v domu

RIBNICA — Te dni razstavlja v ribniškem domu JLA domači slikar Milan Ćirović-Ćiro, ki je bil rojen pred 41 leti v Črni gori, zdaj pa že 20 let živi in dela v Ribnici, kjer je bil najprej učitelj likovnega pouka, zdaj pa je zaposlen v ribniškem Spominkarstvu.

Prav ljudska simbolika je najbolj prisotna v njegovih delih, tudi teh, ki jih zdaj razstavlja. Prepleta pa se v njem spomin na rodno Črno goro, o čemer pričajo slike Lovčena in gusel, in ribniška ljudska umetnost, predvsem spominki in suha roba. V oboje pa vpleta še erotiko, saj se pod njegovim čopičem spreminjajo kuhalnice in gusle v ženske akte ali pa obratno: ženske v kuhalnice in gusle.

Črnogorec Ćirović se skupaj s svojimi slikami postopno spreminja v Ribničana, saj njegova dela z ribniško simboliko že prevladujejo. Za ribniško ljudsko (suhorobarsko) umetnost ga je navdušil znani ribniški kulturni in vzgojni delavec Janko Trost, s katerim pa sta se žal spoznala le leto ali dve pred njegovo smrtjo.

Tokrat Ćirović razstavlja okoli 30 del, ki jih je ustvaril v zadnjih desetih letih. Razstavljati je začel leta 1973 in od takrat do danes imel na leto po eno do dve razstavi, skupinski ali samostojni. Kar trinajstkrat je sodeloval tudi na likovnih srečanjih, in sicer na Rašici, Ljubljani in Ribnici.

Ćirović se občasno ukvarja tudi s portretiranjem. Leta 1982 je imel razstavo portretov. Naslikal je 30 značilnih obrazov z ribniških ulic.

V zadnjih letih pa je Ćirović še bolj združil svojo umetniško ustvarjalnost in ribniško ljudsko suhorobarstvo. Kar na suhorobarske izdelke, ribniške lesene krožnike, slika (žge) spet suhorobarske motive. Tako dviga ribniške spominke še na višjo likovno raven. Take krožnike, ki so unikatni umetniški izdelki, obiskovalci ribniškega spominkarstva hitro pokupijo.

J. PRIMC

Milan Ćirović

Literati v Župančičevi Vinici

Gost 3. viniškega srečanja literatov začetnikov pesnik in pisatelj Jože Dular

VINICA — Že tretje leto zapored je črnomaljska Zveza kulturnih organizacij razpisala območno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. Prvi odziv avtorjev je bil bolj slaboten, zato so razpis ponovili in podaljšali rok za dostavo pošiljk. Taka odločitev prirediteljice se je izkazala za pravilno, saj je naposled na svoj naslov dobila literarne prispevke kar 26 piscev.

Prispele spise je pregledala in ocenila strokovna žirija, ki so jo sestavljali Milena Blažič iz Ljubljane, Milan Markelj iz Novega mesta in Ivan Gregorčič z Mirne. Žirija je nekajkrat zasedala, izbrala dela za predstavitev na literarnem večeru in avtorje za nastop na republiškem srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov.

Zaključna prireditev območnega srečanja je bila v soboto, 23. aprila, v Viniči. Udeleženci so se že popoldne zbrali v Župančičevi rojstni hiši na pogovor o vprašanjih literarnega ustvarjanja. Pogovor sta vodila člana žirije Milena Blažič in Milan Markelj, beseda pa je tekla tako o dobrih straneh kot šibkostih za to srečanje poslanih prispevkov, nato pa še o literarnih slogih in drugih rečeh, ki jih pišoči morajo poznati, saj

• Strokovna žirija območnega srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov v Vinici je odločila, da pojdejo na republiško srečanje, ki bo predvidoma maja v Ljubljani, ti avtorji: Ana Porenta-Rigler iz Velikih Lašč, Peter Šujica iz Črnomlja in Jožica Vogrinc iz Krškega. Odločitev žirije o takem izboru je na sobotnem literarnem večeru v viniškem gasilskem domu v imenu prirediteljev objavila Ksenija Khalil, tajnica ZKO v Črnomlju.

nanje tudi sami naletevajo. Predvsem je bila poudarjena skrb za jezik, saj je jezik literatu edino sredstvo, ki ga ima na voljo pri ustvarjanju. Nekaj koristnih napotkov za pisanje, proze in poezije, je dal na podlagi lastnih dolgoletnih izkušenj pesnik in pisatelj Jože Dular iz Metlike, gost viniškega srečanja.

Po pogovoru v Župančičevi hiši je bil v prireditveni dvorani viniškjega gasilskega doma literarni večer, na katerem so izbrana pesniška in prozna besedila recitirali člani kluba belokranjskih študentov. Isti recitatorji so predstavili tudi nekaj pesmi Jožeta Dularja iz njegove zadnje pesniške zbirke Dobra je ta zemlja,

PLANINC RAZSTAVLJA V NOVOMEŠKI SDK

NOVO MESTO — Novomeški ljubitelji likovne umetnosti se bodo morali poslej kdaj pa kdaj potruditi tudi do nove stavbe SDK v Kandiji, kjer so del prostorov spremenili v likovno razstavišče in bodo likovne prireditve tu poslej pogostneje, kot so bile do zdaj. Svoje poslanstvo je to razstavišče začelo minuli petek, ko so v njem odprli razstavo risb in slik akademskega slikarja Štefana Planinca, od upokojitve leta 1985 rednega profesorja na ljubljanski ALU, ki zdaj kot svobodni umetnik živi in dela v Ljubljani.

kultura in izobraževanje

PRIPRAVLJAJO KAVČIČEV VEČER

KOČEVJE — Literarni večer o knjigi Staneta Kavčiča »Dnevnik in spomini« bo v knjigarni Državne založbe v Kočevju 14 dni po izidu knjige, se pravi v drugi polovici maja. Vodil ga bo eden izmed urednikov Časopisa za kritiko znanosti. V knjigarni v Kočevju so zbrali tudi že več prednaročil za to knjigo.

»Izvirna slikarska drama«

V Dolenjski galeriji razstavlja Janko Orač

NOVO MESTO — Bili so pomisleki in poskusi oviranja, tudi javni in glasni, da slikar, ki se ni izšolal na akademiji, ne bi samostojno razstavljal v Dolenjski galeriji, lahko pa se predstavi v okviru skupinske amaterske razstave. Na srečo ni zmagalo vnaprejšnje nezaupanje, pač pa argument, naj v tej galeriji razstavlja avtor, ki kvaliteto dokaže s svojim delom, ne pa z bolj ali manj zvenečim imenom. Kjer je kvaliteta edino merilo za vstop v tak prostor, mora popustiti še tako trdovratna ključavnica, in tako zdaj tudi ne more biti več pomislekov, ali slike Janka Orača sodijo v Dolenjsko galerijo ali ne.

Na razstavi, ki so jo odprli minuli petek zvečer in bo na ogled tja do prvih dni junija, je ta mladi novomeški slikar, ki je sicer doma iz Zibike na Kozjanskem, zbral 50 slik in s tolikšno količino napolnil veliko in malo dvorano dolenjske galerije. To je pregledna razstava Oračeve ustvarjalnosti in je na njej prikazan le izbor iz obsežnejšega opusa, ki je nastajal kakih deset let. Obiskovalec tudi takoj prepozna prevladujoče teme tega slikarstva: to so narava, posebej krajina in izrezi iz urbane celote. Že ob bežnem pogledu na slike vidi še nekaj: da so malone vse Oračeve slike »sestavljene« iz barvnih ploskev in da je prevladujoča temna, zamolklo zelena barva.

In kako je srečanje z Oračevimi slikami doživel strokovnjak, umetnostni zgodovinar in likovni kritik Janez Mesesnel? Takole je med drugim povedal na otvoritvi: »S temami, ki jih obdeluje, se Orač vrašča v tradicijo slovenskega modernega slikarstva, kateri dolguje tudi marsikatero pristopno načelo. Ob tem pa ji tudi vrača, kajti mladi slikar je spočetka sledil svoji viziji in s svojo slikarsko, barvno, prostorsko, oblikovno občutljivostjo postopoma oblikoval svoj lastni slikarski odziv na čutne in duhovne pobude zunanjega sveta. Izraznost Oračevega slikarstva se nikoli ne omejuje zgolj na sporočilo, ampak ustvarja sočno, izvirno slikarsko dramo, ki utemeljuje večino njegovih slik. Ob vsem njegovem delu smo priče tistega nikoli povsem opredeljivega postopka, po katerem se pretaplja narava v najširšem pomenu besede s pomočjo globokega osebnega doživljanja in estetskega prevrednotenja v pravo umetniško izpoved.«

Obiskovalci pa so z zanimanjem prisluhnili tudi tej Mesesnelovi ugotovitvi: »Struktura slovenskega umetniškega življa se nam ob vsej množini umetnostnih manifestacij in celo ob vsej njihovi raznolikosti kaže kot dokaj statična. Zakoličena je na treh ravneh: umetnostno visoko in višje šolani likovni ustvarjalci, ljubiteljski slikarji in kiparji, ki se predstavljajo bodisi samostojno bodisi v okvirih ZKO, in slikarji in kiparji laiki, bolj popularno naivci, ki imajo tudi svojo organizacijo za propagiranje in popularizacijo. Nekje vmes pa so tisti likovni delavci, ki so začeli kot amaterji, a so sčasoma, ko so spoznali in premerili globino svoje nadarjenosti, zamenjali konjička za prvenstveno dejavnost. To so svojemu delu,

• Ob otvoritvi razstave del Janka Orača v Dolenjski galeriji je bil polurni kulturni program. Nekaj pesmi iz svojega repertoarja je zapel Dolenjski oktet, Božena Petrov in Jera Pezdič pa sta recitirali pesmi Ivana Zorana iz njegove zbirke Vpisi tesnobe.

strasti ustvarjanja predani ljudje, ki iščejo in potrjujejo svoj umetniški profil v družbi predvsem z delom, z neprestanim osvajanjem novih izraznih možnosti in načinov, ki poglabljajo svoj vsebinski svet in brusijo interpretativne načine ter postopoma prehajajo s svojim delom v svet čiste umetniške izpovednosti. In med slednje sodi tudi Janko Orač.«

I. Z.

Še ena osvetlitev Mirana Jarca

O njem v Novem mestu predavala dr. Marko Marin in Matjaž Berger

NOVO MESTO — Zadnja leta se je zavidljivo povečalo zanimanje za Mirana Jarca. Ni še tako dolgo, kar je izšel njegov Vergerij s spremno študijo Bojana Štiha. Lani je založba pri Dolenjskem muzeju izdala Poetiko Mirana Jarca, dokaj zajetno knjigo, v kateri srbska literarna zgodovinarka Bojana Stojanović predstavlja in komentira mozaik poetičnosti, kakor se kaže v Jarčevih pesmih, črticah, kritikah pa celo pismih in ostalih spisih. Eden od znanih proučevalcev obdobja slovenskega ekspresionizma, predvsem pa Jarčevega deleža v njem, pripravlja ponatis Jarčevega romana Novo mesto. Delo, ki ima prav gotovo današnjemu bralcu veliko povedati, čeprav govori o času neposredno po prvi svetovni vojni, naj bi izšlo kmalu pri mariborskih Obzorjih. Na snemanje pa čaka film Veter v mreži, za katerega je Filip Robar napisal scenarij po motivih omenjenega Jarčevega romana.

S tem pa vse, s čimer se potrjuje naraščajoče zanimanje za Mirana Jarca, nikakor še ni izčrpano. Tu je treba omeniti zlasti intenzivne priprave na izdajo Jarčevega zbranega dela, saj bo šele to nekako zaokrožilo oziroma orisalo Jarca z njegovo kolikor toliko pregledno, predvsem pa celostno podobo. Do tedaj pa ta premalo razumljeni samotarski literarni potohodec ostaja še naprej v glavnem skrivnostna osebnost, romar kozmopolitske drže, katerega delovanje in dejanja, in to ne samo na področju literarnega ustvarjanja, so v velikem barvitem mozaiku zaenkrat nakazana s posameznimi, tu bolj in tam manj zgoščenimi kamenčki.

K spoznavanju in prepoznavanju Jarčeve resnične osebnosti pa prav gotovo veliko pripomorejo tudi predavanja, s katerimi predavatelji osvetljujejo Jarčev delež na najrazličnejših področjih. Dvema takšnima predavanjema smo bili lahko priča minuli četrtek v Študijski knjižnici Mirana Jarca. V prvem je mirenski rojak dr. Marko Marin, profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani, govoril o Jarčevem delu v gledališču in za gledališče, v drugem pa je njegov študent Matjaž Berger iz Novega mesta osvetlil nekatere značilnosti Jarčevega romana Novo mesto, kakor se je moč do njih dokopati ob osvetlitvi odnosov med nekaterimi nosilci romaneskne zgodbe tega Jarčevega dela in tako ugotoviti, da imajo nekatere avantgardne reči sodobnega časa na Slovenskem zasnovo že pri Jarcu.

A vrnimo se k Marinovemu proučevanju in dognanjem na relaciji Jarc — gledališče. Predavatelj je med drugim navedel, da je Jarca h gledališču pritegnil bržkone Oton Župančič. Miran Jarc je za oder prevedel večje število del iz svetovne dramatike, med drugim Ibsenovo Noro pa Kleistovo komedijo Razbiti

• Dr. Marko Marin je, osvetljujoč Jarčevo zanimanje in navezanost na gledališče, poudaril, da je imel Miran Jarc še posebej v čislih lutkovno gledališče kot najčistejšo obliko gledališča, ki ni z ničemer obremenjena, in je zanj celo napisal nekaj prizorov.

vrč in še druga, manj znana. Predavatelj je poudaril, da se prav iz teh prevodov kaže pretanjeni Jarčev posluh za gledališko delo, predvsem za jezik. Jarčev prevod Razbitega vrča je, kot zatrjuje dr. Marin, še danes zgled odličnega prevoda dramskega besedila, pri čemer se tako rekoč do blišča pokaže izredna moč Jarčevega silnega jezikovnega talenta. Kar pa nakazuje ta prevod, je Jarc še izraziteje uporabil pri svojih dramskih besedilih, moč bešede pa je prišla posebno do izraza v njegovi nedokončani dramski pesnitvi, že omenjenem Vergeriju.

To, o čemer tu pišemo, je kajpak le nekaj poudarkov iz zanimivega predavanja oziroma predavanj v knjižnici, ki nosi Jarčevo ime. Škoda je le, da predavateljema ni prisluhnilo še več obiskovalcev, saj osvetljevanje osebnosti Mirana Jarca prav gotovo zanima več kot 20 Novomeščanov, kolikor jih je bilo minuli četrtek popoldne navzočih (in preštetih) v veliki knjižnični čitalnici.

I. ZORAN

Dopolnilo, ne lepotni dodatek

V Ganglovem razstavišču razstava knjižnih ilustracij Marjana Mančka

METLIKA — Knjižna ilustracija na Slovenskem nima tako dolge in trdne tradicije kot druge likovne zvrsti, poleg tega pa je bila ves čas nekako na obrobju, v senci bolj priznanega slikarstva in grafike. Pravcati razcvet in dokončno potrditev je doživela šele po drugi svetovni vojni hkrati z razmahom literature za otroke in sploh mlajše bralce, v katero se je vključevala ne samo kot slikovna pojasnjevalka, ampak tudi kot dopolnjevalka zgodbic. Pokazalo se je, da so njene izrazne možnosti pri tem zares neizčrpne in da pravzaprav ni meja za stopnjevanje bogastva, ki ga lahko nudi.

Med najboljše predstavnike srednje generacije slovenskih ilustratorjev se uvršča 40-letni Marjan Manček, novomeški rojak. Čeprav po študiju anglist in zgodovinar, se je povsem posvetil ilustraciji, karikaturi in stripom ter na tem področju ustvaril obsežen opus. Razvil se je predvsem v čistega ilustratorja, kar pomeni, da je največ svojega tovrstnega daru, znanja in kajpak tudi časa porabil za knjižne ilustracije, uveljavil pa se je tudi z avtorskimi slikanicami in knjižnimi opremami. Kot ilustrator je na moč izviren in samosvoj, humoren in piker, a zato nič manj človekoljuben in optimističen.

Razstavo Mančkovih knjižnih ilustracij, avstorskih slikanic in knjižnih oprem so odprli minuli petek v Ganglovem razstavišču v Metliki. Potem ko je folklorna skupina metliške osnovne šole pod vodstvom Toneta Križa na grajskem dvorišču odplesala nekaj plesov iz belokranjskega ljudskega izročila, je avtorja in njegovo delo obiskovalcem predstavila domača umetnostna zgodovinarka Andreja Brancelj. Dejala je, da temelji Mančkova ilustracija na zelo natančni risbi in pestrih barvah, takšnih pač, kot jih potrebujejo vesele upodobitve, to pa imajo otroci neizmerno radi. Toda ta ilustracija hoče biti več kot likovna deskripcija literarne predloge, več kot lepotni dodatek branju. V primerih, ko je avtor knjigo tudi opremil, pa je postalo vse skupaj nerazdružljiva celota. Lep primer za to je Jurčičeva Kozlovska sodba v Višnji gori, ki jo je Manček ilustriral in opremil ter za to delo prejel Levstikovo nagrado. To pa ni edina nagrada, ki jo je dobil, saj krasijo njegovo delo še številna druga domača in tuja priznanja.

• Marjan Manček je bil minuli petek tudi gost osnovne šole v Metliki. Sodeloval je na prireditvi v okviru kulturnega dneva šole in podelil Župančičeve bralne značke in druga bralna priznanja okoli 500 učencem. Osmošolci, ki so ostali bralni znački zvesti vseh osem let, so dobili knjižna darila.

Mančkova razstava bo v Metliki odprta do 15. maja. Tako otroci oziroma učenci kot odrasli, tudi tem je namenjena, bodo imeli dovolj časa za ogled. In škoda bi bila, če bi to zamudili.

I. Z.

Pojo, da bi bolje peli

Revija pevcev občine Novo mesto

NOVO MESTO — V Domu kulture je bila v sredo, 20. aprila, zvečer tradicionalna revija pevskih zborov občine Novo mesto pod naslovom »S pesmijo pomlad«. Udeležilo se je je 276 pevcev, združenih v osem pevskih zborov in en oktet. Prvi je zapel Dolenjski oktet pod umetniškim vodstvom Petra Ciglerja, zatem pa se je ljubiteljem dobre pesmi prvič javno predstavil ženski pevski zbor KD Maks Henigman iz Dolenjskih Toplic pod vodstvom zborovodje Alenke Novak.

Po nekaj letih premora se je revije spet udeležil moški zbor Ruperč vrh, ki je letos praznoval 15-letnico prepevanja. Vodi ga Peter Cigler. Tradicionalni udeleženci revije so bili še: MPZ gasilskega društva Šmihel pod vodstvom zborovodje Toneta Finka, Milan Pavlič je na revijo pripeljal mešana pevska zbora Orehovica in MPZ kulturnega društva Brata Pirkovič iz Šentjerneja. Nastopila sta tudi dva zbora delovnih organizacij: mešani pevski zbor IMV pod vodstvom Slavka Raucha in mešani pevski zbor GIP Pionir z zborovodjem Francijem Možetom. Zborovodja Tone Fink je vodil še mešani pevski zbor Mali Slatnik, zbor Krke-tovarne zdravil pa je tokrat pel pod vodstvom korepetitorke Jožice Bradač. Pevcev najstarejšega dolenjskega pevskega zbora Dušan Jereb zaradi bolezni dirigentke ni bilo na oder, prav tako zaradi bolezni v ansamblu ni nastopil Šentjernejski oktet.

Že nekaj let je gost revije pevskih zborov novomeške občine znani glasbeni pedagog in odličen poznavalec zborovskega petja na Slovenskem Mirko Slosar. Tudi to pot je prisluhnil zborom in po reviji za Dolenjski list povedal:

»Imam vtis, da so nekateri zbori nekoliko napredovali, drugi pa so ostali na starem tiru. Čutiti je, da se tudi na Dolenjskem izboljšuje kakovost zborovskega petja, čeprav tudi letos na srečanju najboljših slovenskih zborov spet ni bilo nobenega iz tega dela Slovenije. Ustreznih kvalitet ne dosega še noben od zbora, ki so peli na reviji. Mislim, da so se letos dirigenti bolj potrudili pri izbiri programa, saj so pesmi ustrezale zmogljivosti posameznega zbora. Imel sem občutek, da bi nekateri zbori zapeli bolj sproščeno in pristno, če bi zborovodja stopil na stran in prenehal z mahanjem. Tako bi bile interpretacije bolj doživete. Kar osemdeset odstotkov uspeha pri zboru je odvisno od zborovodje, zato je potrebno še dodatno samoizobraževanje za pridobivanje pevskega znanja, vokalne tehnike in drugo. Zborovodje naj bi se posvetili le enemu zboru.«

J. PAVLIN

2. revija »Zapojmo pesem«

Na belokranjski reviji otroških in mladinskih pevskih zborov v Črnomlju nastopilo 400 pevcev iz šestih šol

ČRNOMELJ — Radovan Gobec, avtor številnih zborovskih pesmi in drugih skladb, je eno svojih mladini namenjenih pesmi naslovil Zapojmo pesem. Po tej pesmi se imenuje tudi revija otroških in mladinskih pevskih zborov Bele krajine, ki so jo letos pripravili že drugič, bila pa je v sredo, 20. aprila, zvečer v črnomaljskem kulturnem domu. Nanjo so posebej povabili skladatelja Radovana Gobca, ki je potem z zanimanjem spremljal skoraj dveurno prireditev.

Na odru se je zvrstilo dvanajst zborov iz petih osnovnih šol in glasbene šole v Črnomlju oziroma okoli 400 mladih pevcev. Nastopili so po en mlajši in starejši otroški ter mladinski zbor, štirje otroški in trije mlajši mladinski zbori pa nonet in dekliški septet. Večinoma so otroško in mladinsko zborovsko prepevanje na tej reviji predstavljali šolski zbori iz črnomaljske občine, saj je iz sosednje občine sodeloval le en zbor iz metliške osemletke. Sicer pa je bilo kar sedem zborov iz črnomaljske osnovne šole, od koder sta tudi nonet in dekliški septet.

Otroci so pod vodstvom zborovodij prepevali najrazličnejše pesmi znanih in neznanih avtorjev oziroma ljudske pesmi. Kot izvirna ta čas delujoča belokranjska skladatelja sta se predstavila Darko Kočevar iz črnomaljske osnovne šole z eno pesmijo in Silvester Mihelčič iz glasbene šole z dvema uglasbitvama otroških pesmi Janeza Kolenca. Oba sta tudi dirigirala zboroma, ki sta pela njune skladbe.

Revija je bila lep praznik zborovske pesmi. Zborovsko prepevanje v Beli krajini intenzivno gojijo in pomeni sploh najbolj razširjeno obliko ljubiteljskega kulturnega delovanja. Šolski pevski zbori predstavljajo podmladek za odrasle zbore, ki jim še kako manjka mladih, čistih glasov.

I. Z.

Glasbeni oddelki so po vaseh

Brežiška glasbena šola si povečuje sloves s kvaliteto — Zaradi denarne stiske ne more sprejeti toliko učencev, kot se jih želi vpisati

BREŽICE — S sodelovanjem na tekmovanjih in nagradami, ki jih dobivajo učenci, se brežiška glasbena šola uvršča med najboljše na Dolenjskem in si utrjuje ugled v Sloveniji. Njeni uspehi dokazujejo, da tudi šole v manjših krajih lahko veliko dosežejo, če imajo dobro strokovno zasedbo. Škoda, da nagrade za kvaliteto šoli ne prinesejo nobenega dodatnega dinarja. Poslopje glasbene šole propada in lani je še prebelili niso. Dokupili niso nobenega instrumenta in tudi inventarja ne, pa jim vseeno grozi izguba.

Za šolsko leto 1988—89 ravnateljica Branka Kaplan še ne ve, če bodo lahko sploh vpisovali nove učence, finančna stiska jih sili celo v zmanjšanje števila učencev. To je v popolnem nasprotju s pritiskom staršev, ki želijo svojim otrokom nuditi glasbeno izobrazbo. Za vpis že dolgo ne delajo nobene reklame, samo majhen, na pisalni stroj napisan listič nalepijo na oglasno tablo, vendar je interesentov vselej več, kot jih lahko sprejmejo, v nekatere oddelke pa sploh ne vpisujejo vsako leto.

Sola ima trenutno 16 oddelkov, od tega enega v Dobovi, enega v Župelevcu in enega v Cerkljah. Vseh učencev je 306. Zadnje čase so se izredno dobro razvili oddelki za trobila, pihala in solo petje. V Župelevcu poučujejo 18 učencev igranje na trobento, boben, bariton, bas in pozavno ter tako vzgajajo podmladek za Kapelsko godbo s 130-letno tradicijo. Trije učenci iz tega oddelka se vozijo v Brežice v oddelek za pihala. Za učence iz Župelevca, ki so sicer dobovski šolarji, so v Dobovi organizirali tudi pouk iz teorije, da jim prihranijo vožnjo v Brežice.

V Dobovi imajo 16 učencev v harmonikarskem oddelku, iz katerega sta tudi letošnja nagrajenca Ivše in Januška. Na tej osnovni šoli odbira učence učiteljica glasbenega pouka Pavla Bunetić, zato dobijo v oddelek res samo pridne in nadarjene. Dobovčani imajo letos svojo pripravnico.

V Cerkljah so imeli doslej oddelek za harmoniko, letos pa so ga razširili še na kitaro. K pouku teorije se učenci vozijo v Brežice. V Dobovi želijo zdaj tudi oddelek za šolanje podmladka pihalne godbe v Ločah. Radi bi jim ustregli, a ni hip še ne vedo, če si šola to lahko privošči.

• Na letošnjem tekmovanju učencev in študentov glasbenih šol Slovenije je v prvi kategoriji discipline harmonika dobil drugo nagrado Danijel Ivše, tretjo pa Jožek Januška. Za flavto je v prvi kategoriji dobila tretjo nagrado Monika Ogorevc, Brežičanka Marjetka Podgoršek, učenka srednje glasbene šole pa je dobila drugo nagrado za solo petje. Danijel Ivše in Marjetka Podgoršek sta že prejela povabilo za sodelovanje na reviji treh dežel v Trstu. To ni le priznanje zanju, ampak tudi za šolo.

J. TEPPEY

Branka Kaplan, profesorica klavirja in ravnateljica glasbene šole v Brežicah: »Šola je vsak dan siromašnejša, ima pa dobre strokovnjake in pedagoge in dosežki učencev na tekmovanjih potrjujejo, da se tudi mali lahko povzpnejo med najboljše.«

pisma in odmevi

VOJAKI GRADIJO VODOVOD IN CESTO

METLIKA — Te dni so inženirci iz novomeške garnizije začeli delati na dveh večjih delih v metliški občini: pri gradnji vodovoda od Brezovice prek Hrasta do Dol ter pri posodobitvi ceste od Krvavčjega vrha do Metlike. Lani so vojaki uspešno opravili težka dela pri gradnji vodovoda od Kuljajev do Brezovice, letos pa to nadaljujejo in če bo čas in ugodno vreme, bodo morda prišli celo do Jugorja. 4 km ceste od Krvavčjega vrha do Metlike pa naj bi letos usposobili za normalen promet.

PRISPEVALI ZA DRAGE INSTRUMENTE

NOVO MESTO — Predsedstvo OK ZKS Novo mesto je po sklepu s programsko-volilne seje prispevalo v imenu članov ZK v novomeški občini 10 milijonov dinarjev v sklad za drage medicinske instrumente pri OO RK. Pobudo za to je dal občinski komite, podprle pa so jo vse osnovne organizacije. Sicer v občinskem komiteju ugotavljajo v zvezi s svojim poslovanjem, da so prihranili precej denarja, in to na račun varčnosti in ker več kot pol leta niso imeli zaposlenega poklicnega izvršnega sekretarja. Sredstva za njegov dohodek z vsemi obveznostmi bi znašala dobrih 8 milijonov dinarjev.

Pusto in dolgočasno Kočevje

Zakaj ne hodimo več v kočevski kino

Življenje v Kočevju postaja iz dneva v dan bolj pusto in dolgočasno. Prave zabave ni. Pred nekaj leti sem redno obiskovala kino predstave. Gledala sem skoraj vse filme. Filmi so bili zanimivi in dnevno razvrščeni po žanrih. Redno smo prejemali mesečne sporede vseh filmov. Kolikor vem, so filmski sporedi prihajali tudi v ostala podjetja. Filme so celo predvajali po naših željah.

Sedaj me v kino ne vleče več. Zakaj? Mislim, da je tam marsikaj narobe. Predvsem me jezi nekulturno obnašanje nekaterih mladincev v kinodvorani (od uslužbencev nihče ne ukrepa), nekvalitetno predvajanje filmov, prepogosto menjavanje filmov oziroma neupoštevanje dnevnega sporeda in podobno. Še posebej me zanima, zakaj smo tako slabo informirani o filmskih predstavah, saj posamezni mesečni sporedi ne prihajajo več, pa tudi v Kočevskih novicah je filmski spored brez datumov. Prav tako me zanima, zakaj smejo na balkon le nekateri posamezniki in zakaj je uslužbenec v kinu večkrat v vinjenem stanju.

Še bi lahko naštevala, vendar mislim, da je razlogov kar dovolj, zakaj ne hodim več v kino.

JANA ŽAGAR
Kočevje

S kmetom se lahko pometa

Po pol leta od vdora na zemljo nobenega obvestila — »Kje je pravna zaščita?«, sprašujejo lastniki

METLIKA — Lani novembra so na njivo v dolini pod Berčicami pri Metliki tovornjaki pripeljali gramoz. Potem je prišel buldožer in vse skupaj splaniral, delavci pa so postavili leseno kolibo in pričeli vrtati v zemljo. Ropot je bilo slišati dan in noč. Decembra je utihnil, delavci so podrli barako, pobrali stroje in odšli, pustili pa so za sabo kupe železnih cevi, sredi gradbišča pa zabetoniran jašek. Vse to se je dogajalo na privatni kmetijski zemlji in, verjemite ali ne, še do danes lastnik ni prejel nobenega obvestila o tem, da bodo na njegovem zemljišču opravljeni kakšni posegi, niti ponudbe za odškodnino.

Marija Slanc, ki skupaj s tastom in sinovoma obdeluje kmetijo, na kateri je bil narejen omenjeni »poseg«, pravi: »Ni mi toliko za odškodnino, jezi pa me, ker to kaže, koliko smo kmetje v tej družbi vredni. Niti toliko, da bi ti človek rekel dober dan, ko vdre na tvoje. Že deset let sem vdova, takrat je bil starejši sin deset let star, mlajši pa tri in sama sem morala brez vsake pomoči vzdrževati družino in kmetijo. Imamo nekaj vinogradov in živine, od tega živimo. Ko so pričeli delati na naši njivi, sem vprašala tasta, ali je njega kdo kaj vprašal, pa je rekel, da nobeden. Potem sem spraševala pri Zadrugi, od tam so me poslali na Komunalo, s Komunale pa so me poslali na Komunalno skupnost. Tam me je možakar posmehljivo vprašal, koliko odškodnine hočem. Kot da bi lahko takoj plačal iz svojega žepa. O vsem bi morali biti neki papirji, sklep in mi bi morali za to kot lastniki prvi zvedeti.«

Slančeva Marija se spominja, kako je njen oče vedno dejal, da je bolje, da se izleže pes kot pa kmečko dete. »Še vedno drži ta stari kmečki pregovor,« pravi, »potem se pa čudijo, da noče mladina na kmetih tudi ostati. Tukaj doli vrtajo za vodo, tako so mi povedali. Vodo krvavo potrebujemo in nimam nič proti. Lastninsko pravo pa bi moralo v naši družbi vseeno nekaj veljati, pa zraven čisto navadna človeška prijaznost in vljudnost. Uničili so 2 ara zemlje in onemogočili dostop do drugih parcel s ceste, pa ti ne reče nobeden ne bev ne mev.«

Da bi zvedeli, kaj misli druga stran, smo klicali Komunalno skupnost v Metliki. Tam ni bilo moč dobiti odgovornega. Zato bo ta zapis brez njihovega odgovora. Pa saj tudi Slančeva Marija čaka na njihovo obvestilo že šest mesecev.

T. JAKŠE

GRADBIŠČE NA NJIVI — Takole je videti sedaj Slančeva njiva v Berčicah: gramoz, ostanki gradbenega materiala in železne cevi. Dostop do drugih parcel je otežkočen. (Foto: T. J.)

Anonimki o Romih v Ribnici

RIBNICA — Te dni smo prejeli pismi z naslovom »Ogorčeni smo« in »Sramotno«, ki pa žal nista podpisani s celim naslovom. Obe govorita o vroči temi teh dni, in sicer o prenovi starega mestnega jedra Ribnice, v zvezi s tem pa tudi o selitvi skupine Romov iz ribniškega neboderika v Johanovo hišo, kjer je imela včasih svoje prostore ribniška mladinska organizacija.

Občani negodujejo nad staro občinsko vlado, ki je dovolila naselitev Romov sredi Ribnice, pa tudi na sedanjo, ki se zadovoljuje s tako imenovanimi začasnimi rešitvami romskega vprašanja.

Nihče ne bi nasprotoval naselitvi Romov sredi Ribnice, če bi ti imeli navade, ki so za tako okolje primerne. Znano pa je, da omenjeni ribniški Romi takih navad nimajo, da niso prilagojeni sodobnemu civiliziranemu življeju in da zato ne sodijo v središče Ribnice in še najmanj prav poleg ribniškega hotela.

Prav gotovo tudi Romom samim take začasne rešitve njihove nastanitve niso všeč. Odgovorni organi v občini bi zato morali bolj resno reševati vse zadeve v zvezi z Romi in le posebno z njihovo nastanitvijo.

»Verjemite mi, da bi se pokojni Johan v grobu obrnil, če bi vedel, kaj se dogaja v nekdanji njegovi hiši in v Ribnici,« ugotavlja pisec enega izmed nepodpisanih pisem o tej zadevi.

M. GLAVONJIĆ

MLADI DOPISNIK

POČILO JE

V Spodnji Pohanci smo čakali avtobus. Naš pogovor je prekinilo cviljenje gum in zavor. Sledil je pok. Povsod je zavladala tišina. Trčila sta dva avtomobila, ker je eden neprevidno zapeljal na cesto. Po trčenju sta voznika planila iz avtomobilov. Ne vem, kako se je zadeva končala, a mislim, da bosta neprevidna voznika poslej bolj pazila, saj sta sama videla, kaj lahko povzroči trenutek nezbranosti na cesti.

GORAZD BALAS
OŠ Artiče

NEKATERI RAZOČARANI

V Artičah smo tekmovali za Vegovo priznanje. Med reševanjem nalog je bila v razredu grobna tišina. Pisali smo dve šolski uri, potem pa smo takoj po tekmovanju zvedeli za rezultate. Glede na doseženo nas bodo letos zastopali na občinskem tekmovanju Gorazd Balas, Mateja Jankovič in Mojca Molan. Nekateri so bili na koncu malo razočarani, čeprav se zavedajo, da je pomembno sodelovati, ne pa zgolj zmagati.

GORAZD BALAS
OŠ Artiče

OBISK IZ DANSKE

Žužemberk je obiskala skupina žensk iz Danske. Kmetom pomagajo pri delu in tako spoznavajo življenje pri nas, prišle pa so tudi v šolo. Pokazale so nam fotografije iz Danske in nam dale zastavice, mi pa smo jim podarili lesene vrčke. Preizkusili smo se v angleščini. Obisk je bil nepozabno doživetje.

POLONA MRVAR
OŠ 7. korpusa
Žužemberk

SPOMIN NA 15. DIVIZIJO

Pionirji OŠ 7. korpusa Žužemberk in podružnic Ajdovec, Dvor in Šmihel smo sprejeli 18. aprila v Velikem Lipovcu kurirčkovo pošto. Zbrali smo se blizu kraja, kjer je bil 24. julija 1943 prvi zbor borcev XV. divizije. Srečanja so se udeležili tudi borci te enote Albin Štok, Bogdan Vrančič, Lojze Šonc, Ivo Kužnik, Ivo Žbogar, Tone Pirc, Tone Žnidaršič, Franci Žvipelj, Borivoj Lah, Stana Kos-Špela in Marko Kos. Iz njihove pripovedi smo spoznali, kako pomembno vlogo je imela med NOB Suha krajina.

IRENA STRUNA
OŠ 7. korpusa
Žužemberk

ODKRIVALI SVET MINERALOV

Na naravoslovni dan nas je obiskal učitelj biologije iz OŠ Stična Leopold Sever. Skupaj z njim smo ponovili anorgansko kemijo iz 7. razreda, potem pa se lotili nalog. Reševali smo jih hkrati, ko smo si ogledovali obsežno razstavo mineralov, ki so jo v sosednji učilnici postavili člani kemijskega krožka iz OŠ Ivančna Gorica. Tako smo videli čudovite primerke mineralov iz vsega sveta. Vsak mineral je imel kemijsko ime in formulo. Tovariš nam je predstavil še delovanje ultravijoličnih žarkov. Dan je zelo uspeh in nas obogatil.

NEVENKA GROZNIK
OŠ XII. SNOUB, Krmelj

ŽIVAHEN APRIL

Aprila smo na šoli delali kar živahno. Višji razredi smo tekmovali za Vegova priznanja in smo se kar odrezali. Naš pevski zbor je skupaj s tamburaši stopiške osnovne šole nastopil na osnovni šoli v Mengšu. V tem kraju smo si ogledali tudi tovarno glasbil Melodijo, kjer nam je bilo zelo všeč. Ta mesec so tekmovali tudi mladi tehniki in bralci za Župančičevo značko. Mnogi bomo dobili bralne značke, nekateri pa se bodo morali bolj potruditi drugo leto.

PETRA OSTANEK
OŠ XII. SNOUB
Novo mesto

VSAK DRUGI UČENEC ZA BRALNO ZNAČKO — Učenci sevniške osnovne šole »Savo Kladnik« so ob zaključku tekmovanja za bralne značke pod vodstvom učiteljice Jelke Slukan, glasbeni spremljavi Tanje Leben in okusni scenski ureditvi svojega odra, za kar je poskrbela nova likovna pedagoginja Janja Flisek, pripravili zelo bogat in pester kulturni spored. Pohvalila ga je tudi gostja akademska slikarka Marjanca Jemec-Božič, ki je učencem odgovorila na številna vprašanja o svojem delu, predvsem kot ilustratorke mnogih mladinskih in otroških del. Jemčeva je v Sevnici narisala tudi nekaj junakov, 22 učencem podelila zlate Bevkove značke, 17 učencem, ki so tekmovali vseh 8 let, pa še svojo ilustracijo. Tekmovalo je kar 492 učencev! (Foto: P. Perc)

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 29. IV.
9.45 — 12.25 in 14.25 — 23.55 TELETEKST
MOZAIK
10.00 TEDNIK
11.00 PORTRETI: Vilko Ukmar
11.25 IZPOVEDI PUSTOLOVCA FELIKSA KRULLA, ponovitev 3. dela
14.40 VIDEO STRANI
14. 55 MOZAIK, ponovitev TEDNIKA
15.55 Tacen: KAJAK-KANU NA DIVJIH VODAH
17.05 GRIZLI ADAMS, 13. del nanizanke
17.30 ZADNJA ARIJA, 1. del španske nadaljevanke
18.20 GRAFIKI BOSNE IN HERCEGOVINE: MERSAD BERBER, 1. del oddaje
18.45 RISANKA
19.01 OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.59 ZRCALO TEDNA
20.22 A. Dumas: GOSPA MONSOROJSKA, 1. del francoske nadaljevanke
21.20 SONČNA ENERGIJA
22.10 BLIZU ŽIVLJENJA, švedski film
23.45 VIDEO STRANI

SOBOTA 30. IV.
7.35 — 14.55 in 15.20 — 00.30 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 RADOVEDNI TAČEK
8.15 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
8.20 PEPE S TROBENTO
8.35 KRALJ MATJAŽ IN ALENČICA, lutkovna igrica
9.10 MAKEDONSKE NARODNE PRIPOVEDKE
9.40 STUDIO JE VAŠ: 25 deklet in klavir
10.20 REPUBLIŠKA REVIJA MPZ ZAGORJE
10.50 BOSANČKI, ponovitev
11.30 OMIZJE
13.30 JUBILEJNA TEVETEKA, ponovitev 13. oddaje
15.35 VIDEO STRANI
15.50 KEKEC, slovenski film (ČB)
17.20 ZADNJA ARIJA, 2. del španske nadaljevanke
18.10 DA NE BI BOLELO: ALERGIJA
18.30 POZDRAV PRAZNIKU: KONCERT PRED SKUPŠČINO JUGOSLAVIJE
19.30 DNEVNIK
19.59 NAŠ UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 NA PREDVEČER 1. MAJA, prenos z Lisce
21.00 PESEM EVROVIZIJE, prenos
23.15 DNEVNIK
23.30 VRNITEV V PARADIŽ, 27. del nadaljevanke
00.20 VIDEO STRANI

NEDELJA, 1. V.
7.35 — 23.50 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 BUDNICA — GODBA S SENOVEGA, prenos z Lisce
8.15 ŽIV ŽAV
9.00 Lisca: PRVOMAJSKI POZDRAV
9.15 GRIZLI ADAMS, ponovitev 13. dela
9.40 OTROŠKI SPORED
10.00 PRVOMAJSKI POZDRAV
10.10 PRVI MAJ V JUGOSLAVIJI
10.55 PRVOMAJSKI POZDRAV
11.30 VIDEO MEH
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 PRVOMAJSKI POZDRAV
13.20 PRVI MAJ V JUGOSLAVIJI
13.50 VRNITEV V PARADIŽ, ponovitev 27. dela
14.50 NAŠ AVTO, slovenski film
16.25 Lipica: SVETOVNI POKAL V DRESURNEM JAHANJU
17.45 PRVI MAJ V JUGOSLAVIJI
18.00 ZADNJA ARIJA, 3. del nadaljevanke
18.50 RISANKA
19.01 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK
20.05 I. Brešan: OBLJUBLJENA DEŽELA, 1. del nadaljevanke TV Zagreb
20.55 ZDRAVO
22.25 EP V STANDARDNIH PLESIH, posnetek

PONEDELJEK, 2. V.
8.35 — 12.30 in 14.55 — 01.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 PISANA FRNIKOLA, češkoslovaški mladinski film
10.35 MAKEDONSKE NARODNE PRIPOVEDKE
11.10 BOLEK IN LOLEK NA DIVJEM ZAHODU
15.25 ZVEZDNE STEZE, ameriški film
17.15 ZADNJA ARIJA, 4. del nadaljevanke
18.05 OD ZLATE RITKE DO ZLATE NAVEZE — PORTRET DR. MIHE POTOČNIKA
18.45 RISANKA
19.01 SVETILA
19.30 DNEVNIK
20.05 POGLED V OGLEDALU, 2. del francoske nadaljevanke
21.10 KONCERT IZ POSTOJNSKE JAME
22.20 PORTRET CATHERINE HEPBURN, ameriški dokumentarni film
23.15 VZGOJA OTROKA, ameriški film (ČB)

TOREK, 3. V.
8.35 — 12.45 in 13.45 — 22.30 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
9.05 ZLATI CEKIN, festival otroške popevke v Bologni
10.25 CUDOVITI MOŽJE V LETEČIH ŠKATLAH, ameriški film
14.15 PESEM EVROVIZIJE, posnetek
15.30 EX LIBRIS: MODA SKOZI ČAS, 1. del
16.30 OTROCI V SVETU
17.30 ZADNJA ARIJA, zadnji del nadaljevanke
18.20 ALBINA HOČEVAR—MALI, dokumentarna oddaja
18.45 RISANKA
19.01 PLAVI PLANET
19.30 DNEVNIK
20.05 ŽENSKA ZGODBA, drama
21.25 CIRCOMMUSICA

SREDA, 4. V.
9.45 — 11.15 in 17.05 — 23.00 TELETEKST
MOZAIK
10.00 ŽENSKA ZGODBA, drama
17.35 ZRCALCE
17.45 ERAZEM IN POTEPUH, ponovitev nadaljevanke
18.15 POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
18.45 RISANKA
19.01 OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
20.05 FILM TEDNA: KOŽA, italijanski film
22.15 PLESNI NOKTURNO
22.25 DNEVNIK
22.40 ZAGORSKE IMPRESIJE
22.50 VIDEO STRANI
OPOMBA: 15.05 PRENOS IZ HIŠE CVETJA

ČETRTEK, 5. V.
9.45 — 13.00 in 16.10 — 23.35 TELETEKST
MOZAIK — ŠOLSKA TV
10.00 GLASBENA VZGOJA
KULTURNA DEDIŠČINA
11.10 PIKINIK PRI HANCING ROCKU, avstralski film
16.40 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.50 INDIJANSKE LEGENDE, 4. del nanizanke
18.15 SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: Prekmurje
18.45 RISANKA
19.01 OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
20.05 TEDNIK
21.10 IZPOVEDI PUSTOLOVCA FELIKSA KRULLA, 5., zadnji del nadaljevanke
22.10 DNEVNIK
22.25 JUBILEJNA TEVETEKA, 17. oddaja

PETEK, 6. V.
MOZAIK
10.00 TEDNIK
11.00 SVET NA ZASLONU
11.40 IZPOVEDI PUSTOLOVCA FELIKSA KRULLA, ponovitev zadnjega dela
16.30 MOZAIK, ponovitev TEDNIKA
17.30 V ZNAMENJU DVOJČKOV
17.50 GRIZLI ADAMS, 14. del
18.15 IZOBRAŽEVALNO DOKUMENTARNI PROGRAM
19.01 OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 GOSPA MONSOROJSKA, 2. del nadaljevanke
21.20 KULTURNO DOKUMENTARNI SPORED
22.10 DNEVNIK
22.25 VOLČJA URA, švedski film

SOBOTA, 7. V.
7.50 VIDEO STRANI
8.00 RADOVEDNI TAČEK
8.20 ZRCALCE
8.50 ERAZEM IN POTEPUH, ponovitev 1. dela otroške nadaljevanke
9.50 EX LIBRIS: MODA SKOZI ČAS
11.20 JUBILEJNA TEVETEKA, ponovitev 14. oddaje
17.05 SREČNO, KEKEC, slovenski film
18.25 KRATEK FILM
19.01 KNJIGA
19.30 DNEVNIK
19.59 NAŠ UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 VRNITEV V PARADIŽ, zadnji del nadaljevanke
21.20 KRIŽ KRAŽ
22.45 DNEVNIK
23.00 STANODAJALEC, ameriški film

NEDELJA, 8. V.
9.20 ŽIV ŽAV
10.15 GRIZLI ADAMS, ponovitev 14. dela
10.40 VRNITEV V PARADIŽ, ponovitev zadnjega dela
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
15.20 SINOVI IN HČERE STEKLARJA JAKOBA, 5. del nadaljevanke
16.15 PO GLAVNI ULICI Z ORKESTROM, sovjetski film
17.45 TV KAVARNA
19.01 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK
20.05 OBLJUBLJENA DEŽELA, 2. del nadaljevanke TV Zagreb
20.50 ZDRAVO
22.20 SP V SPEEDWAYU

PONEDELJEK, 9. V.
10.00 NAŠ UTRIP
10.15 ZRCALO TEDNA
10.30 DEKLIŠKI MOST, jugoslovanski film
17.00 NAŠ UTRIP, ponovitev
17.30 RADOVEDNI TAČEK
18.15 DOKUMENTARNI SPORED
19.01 OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
20.05 POGLED V OGLEDALU, 3. del nadaljevanke
21.05 AKTUALNO: DVE LETI PO KRŠKEM
21.45 DNEVNIK
22.00 STOJI GARTELJ ZAGRAJEN — APZ Tone Tomšič

TOREK, 10. V.
10.00 KEMIJA
ZGODOVINA
11.00 ANGLEŠČINA, 40. lekcija
16.35 MOZAIK, ponovitev
17.30 TEDENSKI ZABAVNIK
19.01 OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
20.00 ČEHOV NA JALTI, angleška drama
21.25 OSMI DAN, oddaja o kulturi
22.05 DNEVNIK
22.20 VIDEO GODBA

SREDA, 11. V.
MOZAIK
10.00 ČEHOV NA JALTI, ponovitev drame
11.10 OSMI DAN, oddaja o kulturi
11.50 MOSTOVI
16.00 OSMI DAN, ponovitev
16.40 MOSTOVI, ponovitev
17.10 ANGLEŠČINA, 40. lekcija
17.30 I. Cankar: V GOZDU
17.45 ERAZEM IN POTEPUH, 2. del nadaljevanke
18.15 POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
19.01 OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
20.05 FILM TEDNA
22.10 MALI KONCERT
22.25 DNEVNIK
22.40 KOLESARSKA DIRKA

RADIO SEVNICA

UKV — 96,8 ali 105,2 MHZ
Redakcija
Čestitke
Oglasi
Studio
telefon 81-004
telefon 81-315

ČETRTEK, 28. 4. 1988
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
Glasbeni uvod za ogrevanje
17.20 — Aktualno
17.35 — EPP in obvestila
17.50 — Iz naših krajev
18.10 — Rezervirano za ...
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Zaključek sporeda

SOBOTA, 30. 4. 1988
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
Prvomajsko srečanje v Florjanski
18.00— Glasbena uganka
Javljanje s terena na predvečer zvezne proslave na Lisci
19.00 — Zaključek sporeda

NEDELJA, 1. 5. 1988
10.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
Javljanja s prizorišča zvezne proslave na Lisci
11.00 — Direktni prenos zvezne proslave z Lisce ob 50-letnici KPJ
12.00 — Javljanje s terena
13.00 — Nedeljski poročevalec
13.30 — Čestitke in pozdravi naših poslušalcev

SREDA, 4. 5. 1988
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.05 — Informativna kronika
17.25 — Naši kraji in ljudje
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Zaključek sporeda

DIALOG GLUHIH?

Strinjanja in razhajanja okoli osnutkov ustavnih dopolnil, to je bila tema okrogle mize prejšnji ponedeljek v Cankarjevem domu v Ljubljani. Na njej naj bi beseda tekla o tem, kako v posameznih jugoslovanskih okoljih gledamo na predložene osnutke ustavnih dopolnil, še zlasti pa bi poskušali argumentirano razčiščevati številna odprta vprašanja in odklonilna stališča, ki se pojavljajo v zvezi s posameznimi dopolnili. Zadnje čase je namreč veliko mnenj in pripomb slišati tudi iz drugih republik, čeprav je, lahko rečemo, Slovenija prva reagirala na nekatera določila in z večjim ali manjšim uspehom poskušala vplivati na besedilo, ko je bilo še v pripravi pri ustavni komisiji. Tudi kasneje se je debata okoli njih najprej razvila v Sloveniji. Sedaj so tudi drugod dokaj izkristalizirana stališča, koliko pa se da v sedanjem stanju še razčiščevati in morda z argumenti spremeniti nasprotna mišljenja, kaže že odnos do udeležbe na tej mizi: od osmih povabljenih strokovnjakov iz republik in pokrajin jih je prišlo le šest (manjkala sta iz Hrvaške in SAP Kosovo), govorili pa so skoraj praznemu avditoriju v mali dvorani, kjer se na okroglih mizah ponavadi sicer kar tre poslušalcev.

Takoj na začetku je prišlo na dan prvo in, lahko rečemo, osnovno razhajanje. V večini jugoslovanskih okolij so namreč mnenja, da so spremembe ustave iz leta 1974 nujne, saj brez njih ne bo moč iz krize, tako gospodarske kot politične. Menijo celo, da je prav ustava kriva, da smo zabredli v krizo tako globoko. Tako mnenje ne prevladuje v Sloveniji. Seveda je mogoče spremeniti nekatera določila, da bi gospodarstvo in trg bolje zaživela, nikakor pa ne smemo posegati v temeljna načela o enakopravnosti in suverenosti narodov in narodnosti Jugoslavije, kot jih določa stara ustava. To ni tako, pravijo ponekod drugod, v Sloveniji pa so prepričani, da se z nekaterimi predlaganimi določili krni pristojnost republik in pokrajin in se na njihov račun krepi moč federacije, to pa je že poseg v temeljna določila. Z zmanjšanjem pristojnosti republik se zmanjša tudi pristojnost in suverenost slovenskega naroda, njegova odgovornost za lasten razvoj, z drugimi besedami, zmanjša se slovenska državnost. Morda je to nekaterim težko razumeti, toda Slovenci smo kot majhen narod zelo občutljivi za vsak poskus, da bi se zmanjšala pristojnost naše nacionalne države, morda prav zato, ker lastne države daleč nazaj v zgodovini nismo imeli. Prvi smo bili za to, da država odmre, toda sedaj, ko na račun samoupravljanja, zlasti preko sprejemanja posebnih ukrepov in zakonov po hitrem postopku, raste njena moč in federalni etatizem močno dviguje glavo, moramo braniti svojo nacionalno državnost. Prav tukaj so mnenja zopet močno deljena. Vsi se strinjajo, da je tako imenovani etatizem negativen, toda kateri etatizem? Imamo tudi močne republiške in občinske etatizme. Moč se pri njih spreminja, sedaj je močnejši eden, sedaj drugi. Kateri je sedaj pri vrhu, se sprašujejo. Drugi pravijo, s prstom uperjenim v Slovenijo: »Nacionalna država je stvar prejšnjega stoletja.« Slovenci se seveda branijo, češ da to ni klasična nacionalna država, ampak skupnost, ki strinje vse kulturne, ekonomske in politične potenciaie nekega naroda, da bi zagotovila njegov obstoj in razvoj v skupnosti drugih narodov, ki jih nikakor ne ogroža, noče pa biti niti sama ogrožena.

Udeleženci razprave so si bili soglasni, da je razprava o ustavnih amandmajih v Jugoslaviji prešla realne okvire, da je spolitizirana prav zaradi različnih interesov pa tudi zato, ker so osnutki slabo pripravljeni, ker v določenih delih niso jasni in ker nimajo podanih alternativ. Razprava je tudi premalo poglobljena, le površinsko se dotika nekaterih ključnih vprašanj. Človek pa se sprašuje, kakšne naj bodo razprave o besedilih, ki so tako obsežna in, kot pravijo celo pravniki, nestrokovno pripravljena. Lahko je samo načelna, kot na primer vprašanje samoupravljanja: ga razširja ali še boli oži?

Vsi so si edini, da ga je sedanji državni normativizem spravil na kolena. Neka raziskava po organizacijah združenega dela, med vodstvenimi delavci in neposrednimi proizvajalci, je bojda pokazala, da v bistvu sploh ne obstaja več. Tako je z zakoni, predpisi in akti vse določeno, da v bistvu že v občini nimajo več kaj odločati, kaj šele v delovni organizaciji. Ob rezultatih take raziskave se človek vpraša, zakaj vendar tako vztrajno iščemo sovražnike našega sistema in temeljnih pridobitev socializma, katerih pomemben del samoupravljanje vsekakor je, po redakcijah časopisov in revij, ko pa je sovražnik vendar tako očiten: tisti, ki ga je zamoril z zakoni in normativizmom.

V zvezi s samoupravljanjem in vplivom združenega dela se vsiljuje seveda še eno občutljivo vprašanje: zbor združenega dela — da ali ne? Kot pri mnogih drugih vprašanjih je odgovor na to vprašanje v Sloveniji ne, pri manj razvitih republikah in pokrajinah pa da. Zakaj tako? Vprašanje zbora, ne njegova sestava ne pristojnost v osnutkih nista priciziran. Eni trdijo, da bi zbor načel temelje federalizma, kjer bi ključno pravico krojitve gospodarske politike dobili večinski nerazviti, drugi pa pravijo, da bi z zborom združenega dela ustvarili ugodne pogoje za enotnost razrednega in nacionalnega.

Prav malo je jasno tudi glede davka na poseben dohodek, ki bi prizadel dobre gospodarje in bi po mnenju nekaterih bil še en način prelivanja sredstev od dobrih k slabim, malo pa je znano tudi glede vlaganj kapitala in delitve dobička. Nekateri predlagajo celo, naj bi delavci, ki bi v tovarni pridelali izgubo, iz lastnih sredstev to izgubo tudi pokrili. Dsoegli naj bi tudi enotno jugoslovansko tržišče, toda nihče ne zna natanko povedati, kaj je to, ali bolje rečeno, vsak si ga predstavlja po svoje. Eni so za prenos ekonomskih odločitev na višjo raven, drugi bi radi pustili gospodarstvo in trg, naj se uredita sama po tržnih zakonitostih, država pa naj bi bila le nekakšen serviser gospodarstva.

Ker živimo v različnih okoljih, tudi ni nujno, da se o vsem strinjamo in da v vsem ravnamo enako. Zato tudi ni potrebno, da bi vse normirali. Uniformizem ali težnja k uniformizmu je tisto, kar Slovenijo najbolj zadene. Kako se dajo nekatere stvari prav enostavno rešiti, kaže primer s financiranjem temeljnih sodišč v Sloveniji. Prej so se financirala iz občinskih proračunov, sedaj se iz republiških in nihče ni vplil, da gre za republiški etatizem. Vsi se s tem strinjamo in nobene potrebe ni, da bi klicali na pomoč zvezno sodišče. Tam pa, kjer so še veliki lokalni pritiski na sodišča, imajo vzrok, da kličejo k zveznemu sodišču in naj se tako pač organizirajo.

Pogovori o ustavnih spremembah pogosto spominjajo na pogovore gluhih. Vsakdo vztraja pri svojih stališčih in je le nerad pripravljen poslušati stališča drugih. Kako bomo v Jugoslaviji sprejemali pomembne sklepe in dokumente? V nekaterih okoljih bi radi celo ukinili konsenz in jih sprejemali z večino glasov, v Sloveniji pa menimo, da bi konsenz moral ostati, saj bi bili s tem lahko okrnjeni bistveni elementi slovenske samostojnosti. Kaj je pravzaprav konsenz? To pomeni soglasno sprejemanje odločitev; če je le ena federalna enota — trenutno jih je osem — proti, odločitve ne morejo biti sprejete. To naj bi veljalo tudi za sprejemanje ustavnih sprememb. Komisija za ustavna vprašanja skupščine SR Slovenije je že opozorila na naslednje: »Če bi zvezni zbor sprejel predlog sprememb Ustave SFRJ kot enoten akt, bi bila posledica odločitve skupščine republike ali avtonomne pokrajine, da bo dajala soglasje k posameznim amandmajem ali k vsebinskim sklopom, da ne bi bila sprejeta Ustava SFRJ, če skupščina republike oziroma avtonomne pokrajine ne bi dala soglasja k vsem amandmajem oziroma k celotnemu besedilu akta o spremembi Ustave SFRJ.«

Bo torej zmagal razum in se bomo zedinili glede sprememb ter sprejeli le tiste, ki so sprejemljive za vse, ali pa bomo s silo rinili v stvari, za katere je znano, da so za nekatera okolja v Jugoslaviji nesprejemljiva, in jih potem obtoževali, če bo cela stvar propadla? Ali, kot je menil eden od razpravljalcev za okroglo mizo: še nikoli ni bilo toliko pritiskov, obtoževanj o egoizmu, nacionalizmu in separatizmu kot ravno ob sprejemanju zadnjih ukrepov, resolucije in ob sedanji razpravi o osnutkih ustavnih dopolnil.

TONE JAKŠE

SKLAD ZA NERAZVITE ALI SLADOLEDA NI MOGOČE OBUTI

V zadnjem času dvigujejo precej prahu obveznosti, ki jih ima slovensko gospodarstvo do sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo. Kot je znano, zvezni zakon določa, da se ta sklad polni po stopji 1,56 odstotka družbenega proizvoda družbenega gospodarstva Jugoslavije, skupščina sklada določi letni znesek za vsako republiko in pokrajino. Zaradi visoke rasti inflacije so zelo visoke tudi stopnje rasti nominalnega družbenega proizvoda slovenskega družbenega gospodarstva, lani kar 140 odstotkov. Akumulacija pa je rasla bistveno počasneje, zato ne preseneča, da je potrebno za izpolnitev obveznosti do sklada federacije nameniti vedno večji delež akumulacije slovenskega gospodarstva. Lanske in predlanske slovenske tovrstne obveznosti so predstavljale že 30 odstotkov akumulacije, v letu 1985 pa (le) 12. V letu 1986 je morala SR Slovenija poravnati 40 milijard dinarjev akontacijske obveznosti za to leto in še 7 milijard iz naslova dokončnega proračuna za leto 1985 ali skupaj 47 milijard dinarjev. Primerjava omenjenih obveznosti kaže, da je bilo treba marca letos, ko je iz Beograda prišel račun, plačati 3,2-krat več od poravnane obveznosti v letu 1986. Z medletnimi akontacijami so zavezanci poravnali 92 milijard dinarjev, zaključni račun pa je od njih terjal še 59,1 milijarde. To je bilo za slovensko gospodarstvo neznansko breme. Zato je slovenski izvršni svet zveznemu upravičeno poslal pismo, v katerem med drugim zastavlja vprašanje, ali je družbeni proizvod še primerna osnova za izračun globalne obveznosti do sklada federacije in njene porazdelitve na republike in avtonomni pokrajini. Še zlasti, ker metodolgoija izračuna v pogojih veljavnosti novega obračunskega sistema po slovenski oceni ne ustreza več. Vlada SR Slovenije je od ZIS zahtevala, naj se ponovno preveri izračun družbenega proizvoda za leto 1987, strokovno prouči veljavna in predlagana nova metodologija in opravijo nujne korekcije v izračunu.

Povečane obveznosti do zveznega sklada za nerazvite so seveda prizadele tudi dolenjsko gospodarstvo. Naši novinarji Andrej Bartelj, Anton Jakše, Pavle Perc in Jožica Teppey so se o tem pogovarjali s čelnimi ljudmi nekaterih tukajšnjih najboljših in najprodornejših delovnih organizacij. Ugotovitve je za objavo pripravil Marjan Bauer.

NEPOSREDNE NALOŽBE SO LAHKO DVOREZEN MEČ

Novoles iz Novega mesta, ki je zaradi velike orientiranosti na zahodni trg predlani zašel v hude težave, saj zaradi precenjenega dinarja na zunanjem trgu ni mogel zaslužiti tistega, kar bi mu pripadalo, izvozne stimulacije pa so zaostajale, je za nerazvite dela Jugoslavije v letu 1986 prispeval 81 milijonov dinarjev. Pravi šok pa je doživel letos, ko naj bi za leto 1987 prispeval kar 595 milijonov, količnik povečanja dajatev je kar 7,3. »V Novolesu nismo proti prispevku za nerazvite,« je dejal član KPO Novolesa (želel je ostati neimenovan), »saj lahko šele razvita Jugoslavija postane pravi trg. Vendar pa menimo, naj bi se denar uporabljal res v prave namene, se pravi za neposredno proizvodnjo in zaposlovanje, in naj bi ne bil neke vrste socialna podpora. Tudi višino dajatev bi morali razumno določiti, ne bi smele iti na račun akumulacije dajalcev pomoči. Mi smo za plačilo prispevka prisiljeni jemati kratkoročna posojila, ki nas bodo še dodatno obremenila. Letošnji način prerazporeditve plačevanja pomoči je vsekakor nedomišljen, saj prizadene tudi tiste, ki so bili kolikor toliko na zeleni veji in akumulacijo še kako potrebujejo za lasten razvoj. Omenil bi, da so tudi sicer tako hvaljene neposredne naložbe dvorezen meč, zanje je nujen dober program, sicer so prej ali slej v breme.«

Kmetijstvo je na psu, zato pri Agrokombinatu Krško nerazvitim z nejevoljo nakazujejo denar. Kombinat zaposluje 585 delavcev, po osebnih dohodkih so čisto na dnu, lani so morali oddvojiti za nerazvite več kot 81 milijonov dinarjev, kar je bilo trikrat več od obveznosti v letu 1986. Nerazpoloženje je toliko bolj razumljivo, če vemo, da ima Agrokombinat zelo malo lastnega kapitala. Za nerazvite so najemali likvidnostne kredite pri Mercatorjevi interni banki. Prispevek so nakazovali po dvanajstinah. K vsoti omenjenih 81 milijonov moramo prišteti še 52 milijonov din za obresti. Težko je pomagati drugim, če sam nimaš nobene akumulacije, pravijo v Agrokombinatu, kjer pričakujejo, da bo gospodarjenje v letošnjem letu še težje kot lani. Največ težav imajo na prašičji farmi na Pristavi. Koruzo plačujejo po 3,5 dinarja kilogram franko Vojvodina, cena mesa pa je omejena na 2,10 dinarja za kilogram žive teže. V Agrokombinatu niso prvi, ki spoznavajo, da prašiči uničujejo kmeta in kmetijstvo.

BREZ VSAKEGA VPLIVA

Prispevek, ki ga država določa za nerazvite, imajo v brežiški Tovarni pohištva za tipičen primer nesamoupravnega ravnanja. Na porabo tega denarja nimajo namreč nobenega vpliva, čeprav gre za dinarje, ki so jih sami ustvarili. Po svoje imajo še srečo, ker so kot izvozniki deležni 50-odstotne olajšave. Predlani so plačali za nerazvite dobrih 63 milijonov dinarjev ali 43 odstotkov več kot leto poprej. Razlog za povečanje pa ni bil večji ustvarjeni dohodek, ampak sprememba sistema. V odnosu na akumulacijo je znašala lanska vsota dobrih 38 odstotkov, leta 1986 pa samo 13,3 odstotka. Po besedah direktorja dipl. inž. Izidorja Slatnerja bi morali tako obliko dajanja sredstev za nerazvite spremeniti. Doseči bi bilo treba, da bo tisti, ki denar ustvarja, lahko vplival na to, kako bo porabljen. Kolektiv šteje 479 zaposlenih in ti delavci prodajo na tuje dobrih 40 odstotkov proizvodnje, za kar porabijo 64 odstotkov zmogljivosti. Kupci v ZDA in drugje pač zahtevajo večjo stopnjo dodelave. Enostavni izdelki so na tujem poceni, zato je logično, da se brežiška tovarna usmerja le na zahtevnejše pohištvo. Kako napet je tak tempo, pove tudi podatek, da vsako leto zamenjajo tretjino izdelkov, treba je sproti izločiti vse, s čimer se slabo zasluži. Direktor Slatner je z obžalovanjem povedal, da se je konertibilni izvoz zaradi nerazumnih ukrepov sesul.

Največja in najuspešnejša delovna organizacija v Beli krajini, metliška Beti, bi morala lani za nerazvite plačati nič manj in nič več kot milijardo in 96 milijonov dinarjev. Leto poprej so Betini delavci nerazvite razvijali s 162 milijoni dinarjev, njihova obveznost se je torej v enem letu povečala za 573 odstotkov! Tisti vsevedi, ki so določili ključ delitve, bodo Betinim delavcem gotovo znali pojasniti, po kakšni logiki se je poslovnjae njihove tovarne v letu dni izboljšalo za skoraj šestkrat. Vsa zadeva je očitno napeljana tako, da boljši, skrbnejši in varčnejši gospodar potegne kratko tudi v tem primeru. Osnova za plačilo prispevka za nerazvite je višina poslovnega sklada, poslovni sklad pa jasno kaže, kakšno je bilo preteklo gospodarjenje. Kdor je kot mravlja pridno polnil sklade, si ni sposojal denarja, zategoval pri plačah, skratka, dobro gospodaril, jih je sedaj dobil s palico po grbi. Dobrega konja, ki se že vseskozi čez mero napreza in ga gospodar pri tem še slabo krmi, so spet vpregli in nad njim zavihteli bič, prenekateri debeloriti in dobro fotrani lenuh pa še naprej ob polnih jaslih leži v hlevu in hlapci izpod njega pridno kidajo gnoj.

DAVEK NA USPEŠNOST

Dejstvo je, da je bila celotna slovenska tekstilna industrija močno obremenjena s prispevki za nerazvite in da so za letos zanjo načrtovane še hujše obremenitve. Ob tem je splošno združenje tekstilne industrije Slovenije v zboru združenega dela skupščine SR Slovenije postavilo več delegatskih vprašanj in odločno zahtevalo spremembe pri razporeditvi slovenskih obveznosti do nerazvitih. Po tej intervenciji so Beti prispevek za lani zmanjšali za 18 odstotkov. Tudi tako zmanjšana vsota pa še vedno močno presega ostanek čistega dohodka Beti za lansko leto. Denar, ki ga dajo za nerazvite, predstavlja 4,3 odstotka vseh Betinih lastnih sredstev, s tem denarjem bi lahko zgradili 1.500 m² proizvodnih prostorov. Po sedanjem izračunu morajo za nerazvite plačevati po 272 milijonov za vsako četrtletje. Ni torej naključje, da v Beti menijo, da bi morali biti tako imenovani prispevki za nerazvite stvar vseh delovnih ljudi, da bi moral biti to neke vrste temeljni davek, ki bi ga plačevali vsi zaposleni, ne pa le uspešne delovne organizacije.

Semiška Iskra je v lanskem letu za nerazvite plačala 221 milijonov dinarjev, kar je polovica vse akumulacije, ki jo je ta delovna organizacija lani ustvarila. »To je seveda za Iskro velika obremenitev, zlasti če upoštevamo, da je akumulacija minimalna, ravno tolikšna, da sploh lahko govorimo o akumulaciji,« pravijo v Iskri. To plačilo je bilo po mesečnih akontacijah še večje, vendar so po zaključnem računu dobili vrnjeno plačilo za en tozd, ki ni ustvaril akumulacije niti pozitivnih revalorizacijskih razlik.

Prispevek za nerazvite se, kot je znano, plačuje od poslovnega sklada, odstotek pa je odvisen od podskupine dejavnosti. Tako sta dva Iskrina tozda plačevala po 4,2 odstotka od poslovnega sklada, eden po 4,8, eden pa po 5,6 odstotka, od poslovnega sklada. Akontacije, izračunane za letošnje leto, znesejo skupaj 480 milijonov dinarjev prispevka za nerazvite, vendar je dejanski znesek praviloma višji, kot so v začetku leta izračunane akontacije. Tako je lani semiška Iskra pet ali šest akontacij plačala v višini 250 odstotkov. »Če se v republiki pokaže, da je denarja za nerazvite za določen mesec premalo, enostavno povečajo akontacijo,« pravijo.

Do sedaj je, upoštevaje plačila za več let nazaj, Iskra dala za nerazvite okoli 250 milijonov dinarjev. Če odštejemo prispevek za lansko leto, ostane za več prejšnjih let 30 milijonov dinarjev. Ta znesek zaradi velikanske inflacije danes ne predstavlja veliko denarja, v prejšnjih letih pa ga je bilo težko dati. Ko pa to »posojilo« pride nazaj, seveda zaradi inflacije ni nič vredno. Za odplačilo tega »posojila« velja moratorij, pa še odplačila večkrat odložijo.

DELAVCI GOVORE O KRAJI IN ROPU

Brane Ogorevc, direktor Konfekcije Lisca iz Sevnice, meni, da je pri skladu za nerazvite napačno to, da je obdavčeno družbeno premoženje, s katerim upravlja kolektiv, in da je osnova za to stanje poslovnega sklada. Za Lisco je tekoča obveznost do sklada sedemkrat večja kot leto poprej. Poleg obveznosti za gospodarsko nerazvite republike in Kosovo je tu še obveznost združevanja denarja za sise materialne proizvodnje in za sklade skupnih rezerv gospodarstva Slovenije. »Če vse skupaj seštejemo,« pravi Ogorevc,« in nato odštejemo od naše akumulacije, je rezultat negativen, kar pomeni, da se je treba dodatno zadolžiti.«

V trebanjski občini je bistveno večja obveznost za nerazvite povzročila največ razburjanja v eni najboljših delovnih organizacij — v Tesnilih na Veliki Loki. Celotna obveznost za Tesnila je bila 430 milijonov, kar je 3,16-krat več kto leta 1986, zdaj pa znaša okrog 370 milijonov. Problem je tudi v tem, da je treba ta sredstva dati gotovinsko. Kako zelo je razvrednoten denar, ki ga Tesnila »posodijo« po 8-odstotni obrestni meri, potrjuje tudi tale podatek. Za tisto, kar so plačali lani, so dobili obveznice, te so vnovčljive po določenem času. Toda vsako leto dobijo od SDK obvestila, da te ali one obveznice niso mogli vnovčiti, kljub temu da bi po amortizacijskem načrtu morale biti vnovčljive. Lani je bil vnovčljiv čisto majhen znesek. Torej še tisto, kar bi morali v desetih letih razvrednoteno dobiti nazaj, prihaja z zamudo, po kapljicah. To je smešno in žalostno, delavci govore o kraji in ropu. Nihče se ne vpraša, kako poravnati obveznost, ki je višja od akumulacije. Tesnilom je zmanjkalo denarja za nerazvite, za sise posebnega pomena in za občinski prispevek za komunalo. Skupaj 210 milijonov. Luknjo so pokrili iz poslovnega sklada, ki so ga s trudom ustvarili v minulih letih. S tem pa so si seveda zmanjšali osnovo za jutri.

VEČ KOT ZA POSLOVNI SKLAD

Izračun za kočevsko kemično tovarno Melamin kaže, da je za nerazvite dolžna prispevati okoli 450 milijonov dinarjev, kar je več kot so namenili za poslovni sklad. Prispevek predstavlja 5 lanskih povprečnih čistih osebnih dohodkov delavcev Melamina. Dušan Popovič, direktor te delovne organizacije, pravi, da so z veseljem pripravljeni prispevati za razvoj gospodarstva na nerazvitih območjih, niso pa za to, da bi iz tega prispevka na nerazvitih območjih gradili vile, ceste, negospodarske objekte ali financirali negospodarstvo. »Naše podjetje,« je rekel Popovič, »potrebuje sposobnega kupca in dobavitelja tudi na nerazvitem območju. Še posebno smo zainteresirani, da bi tam gradili papirnico, lesno ali tekstilno tovarno, saj bi bile take tovarne porabnik naših proizvodov. O vlaganju, kjer bi bile trdno določene obojestranske obveznosti, smo se že pogovarjali z Makedonko iz Štipa in Natronom iz Maglaja, a žal nismo našli skupnega jezika. Imam občutek, da se ti partnerji boje obveznosti in da so bolj navdušeni za pomoč iz sklada za nerazvite, ker ni tam prav nobenega tveganja. Zdaj se Slovenijales, papirnica Vevče in Melamin dogovarjamo o sodelovanju z neko tovarno v Rožaju v Črni gori. Upamo, da bomo uspeli«.

PREVEČ VIJUGAVA POT

Riko je najuspešnejša organizacija v ribniški občini. Za nerazvite so dolžni prispevati okoli 800 milijonov din. Od tega bodo 200 milijonov vložili v svoj tozd v Tesliću, preostalo pa bo šlo v sklad. Generalni direktor Rika Stane Škrabec meni, da bi morala imeti pomoč nerazvitim direktno pot. Naravnost iz delovnih organizacij na razvitih območjih v delovne organizacije v nerazvitih krajih. Pomoč preko sklada je pogosto porabljena nekoristno, ne prispeva k razvoju nerazvitih. Dajalec pomoči bi bil tako tudi bolj zainteresiran, s svojimi strokovnjaki bi poskrbel, da bi bila pomoč res pametno in koristno porabljena. Od tega bi imeli korist dajalci in prejemniki pomoči.

»Mi imamo že kaka tri leta v Tesiću v Bosni svoj tozd, ki ob vključitvi v Riko ni bil kaj posebno donosen. Še danes je to majhno podjetje, vendar ima najvišjo akumulacijo in osebne dohodke v občini. Samo s takim sodelovanjem lahko nerazviti postanejo razviti,« pravi Škrabec, ki meni tudi, da ima Slovenija posluh za nerazvite, želi jim pomagati, saj smo se odločili, da bomo živeli v Jugoslaviji. Vendar pa nerazviti ne bi smeli zahtevati, da bomo reševali prav vse njihove težave. »Predvsem pa bi se morali nerazviti prizadevati za pametne naložbe,« je menil Škrabec. »Če daš otroku denar za čevlje, on pa si kupi sladoled, imaš dvakrat stroške: prvič, ker je treba denar za čevlje še enkrat odšteti, in drugič, ker se je otrok prehladil in so stroški z zdravljenjem. »Bolj odpornim sladoled ne škodi, vendar ga tudi v tem, najboljšem primeru še vedno ni mogoče obuti.«

VSE IZ ENE ROKE

Kakorkoli obračamo zadeve, dejstvo je, da je opekarna Novo mesto edini novomeški industrijski objekt, katerega rojstvo sega v prejšnje stoletje. Opekarji iz Zaloga praznujejo letos 90-letnico ustanovitve, v tem času so naredili skoraj 600 milijonov opek, kar sta dve slovenski letni opekarski proizvodnji, če pa bi te opeke položili eno do druge, bi dvakrat opasali Zemljo. Opekarna Novo mesto edina na Dolenjskem ohranja in nadaljuje nekoč bogato opekarsko tradicijo, svoje najsvetlejše trenutke je morda doživela po drugi svetovni vojni, ko je bila za velik del slovenske domovine nepresušen izvir opeke, s katero so obnavljali porušene in gradili nove domove, tovarne, ustanove. To so bili veliki in slavni časi, ko sta bila samo volja in delo, zgodilo se je celo, da je opekarna dajala opeko zastonj.

Gledano z današnje perspektive so to majhne, nepomembne reči, kdo pa bo zastavil tudi vprašanje, zakaj opekarna v Zalogu nikoli ni postala velik kolektiv, kot pravimo. Objektivno to nikoli ni mogla postati, dejstvo pa je, da je že skoraj stoletje nosilka proizvodnje opeke v pokrajini. Ves ta čas je opekarna zaposlovala ljudi, jim dajala kruh, ustvarjala dohodek, povečevala proizvodnjo, delavci se ne spomnijo, kdaj so bili nazadnje v izgubi, zaloški opekarji niso nikoli prosili za denarno ali kadrovsko pomoč. Ob 90-letnici sedijo trdno v sedlu, raziskanih zalog kakovostne gline je še za najmanj 25 let dela, posodabljajo proizvodnjo, za občinski praznik bodo odprli novo skladišče, stari rod opekarjev bodo v nekaj letih zamenjali mladi.

Pravzaprav je bila sreča, da ni v Zalogu nikoli zrasla velika opekarna. Ne ve se namreč, kako bi jo odnesla, ko je bilo treba v novomeški občini reševati veleizgubarje. Še majhna, kot je, se je nekajkrat komaj rešila. Toda čas je delal zanjo. V svetu in tudi pri nas se je pokazalo, da so ob zares orjaških opekarnah lahko gospodarne samo male opekarne. Strošek prevoza opeke je rentabilen do razdalje 150 km. Na 400 kilometrih sta cena prevoza in opeke izenačena. Opekarna Novo mesto je vedno delovala kot nekakšna regijska komunalna dejavnost, pri roki je imela poceni

in kakovostno opeko za gradnjo v svoji neposredni ali bližnji okolici. Taka poslovna in razvojna politika se je pokazala za najbolj pravilno.

Seveda je jasno, da se je v 90 letih z opeko marsikaj zgodilo. Klasični polni opečni zidak je dobil brate in sestre, ni opeke, ki je v Zalogu ne bi znali narediti, posegli pa so tudi na področje opečne galanterije, med drugim izdelujejo teraset, vrhunski material za gornji sloj teniških igrišč. Zanimivo je, da je ta material narejen pravzaprav iz odpadka, tako imenovanega loma opeke. Zaloški teraset je ravno prav porozen, prepusten za vodo, idealno se valja, skratka prodajajo ga kot vroče žemlje.

OPEKARNA NOVO MESTO

68000 Novo mesto • Tel. n.c. (068) 21-403, 22-291, 84-644

Čas in okoliščine so terjale, da so začeli zaloški opekarji razmišljati tudi o trgovini. Danes imajo maloprodajo in veleprodajo gradbenega materiala, njihovo geslo je VSE IZ ENE ROKE. Graditelj dobi pri njih vse: od žeblja, preko oken in vrat, cementa, apna ter mrež do bleščeče popolnosti kopalniških ploščic in fasade. Trgovci iz opekarne Zalog imajo gosto mrežo dobaviteljev in kooperantov, »nimamo« je beseda, ki jim ne gre lahko iz ust.

Ob jubileju, ob 90-letnici opekarne Novo mesto je skromni, vendar v znanje, sposobnosti in delo prepričani kolektiv pripravil za svoje zveste kupce posebno presenečenje. Po prvomajskih praznikih odpira prodajo na kredit s samo 30 odstotnimi obrestmi. Rok za poravnavo posojila je 6 mesecev, višina kredita je odvisna od posojilne sposobnosti kupca. Kaj vse vsebuje kreditni sveženj iz Zaloga?

Na šestmesečni kredit s 30 odstotnimi obrestmi lahko dobite:

- opečni program opekarne Zalog (BH-8, BH-7, porolit 12, porolit 8, dimne tuljave, vinotekarji)
- kooperacijski program (modularni blok, polnila, nosilci, kulir plošče, betonski bloki, opečnobetonski potresniki, teraco okenske police)
- navadni zidak
- fasadni zidak
- silikatni zidak
- stavbno pohištvo (okna, vrata)
- fasadni material (perlit, supermal, tervol)
- keramične ploščice nekaterih proizvajalcev
- žlebovi (pocinkani, cinkotit)
- izolacijski materiali (izotekt, strešna lepenka, bitumen, kombi plošče, stiropor)
- siporex

Prepričajte se, da lahko še tako zahteven graditelj v opekarni Zalog dobi VSE IZ ENE ROKE, vse našteto pa še na šestmesečni kredit. Člani stanovanjske zadruge uveljavljajo nabavo na kredit preko uprave zadruge, nečlani pa neposredno pri opekarni Novo mesto. Eni in drugi pa se morajo najprej oglasiti v opekarni, kjer bodo podpisali kreditno pogodbo.

KRKA

PREHITITE POMLAD, DOHITITE POLETJE ...

v Zdravilišču Strunjan, kjer zdravimo bolezni dihalnih organov, stanja po poškodbah in operacijah na lokomotornem sistemu, revmatske bolezni, živčne ter kožne bolezni, lahko preživite prijetne počitnice na morju. Kopanje v bazenu z morsko vodo, masaže, medicinska gimnastika, elektroterapija, vse možnosti za šport in rekreacijo.

Zdravilišče Strunjan, 66320 Portorož, tel. (066) 75 881, 75 890
Zdravilišče Dolenjske Toplice, 68350 Dolenjske Toplice, tel. (068) 65 230, 65 402 Zdravilišče Šmarješke Toplice, 68220 Šmarješke Toplice, tel. (068) 84 030, 84 900 Hotel Grad Otočec 68222 Otočec, tel. (068) 21 830, 85 150 Gostinstvo Novo mesto, Hotel Kandija, 68000 Novo mesto, tel. (068) 22 410, 22 413

ISKRENE ČESTITKE OB 1. MAJU!

KOPITARNA

Mercator – Kopitarna Sevnica p.o.

KOPITARNA
Mercator Kopitarna Sevnica

68290 sevnica, prvomajska 8
telefon: (068) 81-160, 81-161, 81-164
telex: 35 734 yu kopsev

telegram: kopitarna
železniška postaja: sevnica
žiro račun: 51610-601-10147 SDK krško eksp. sevnica

Ob dnevu ustanovitve OF in prazniku dela 1. maju čestitamo vsem delovnim ljudem

OB 27. APRILU IN 1. MAJU
NAŠE ISKRENE ČESTITKE !

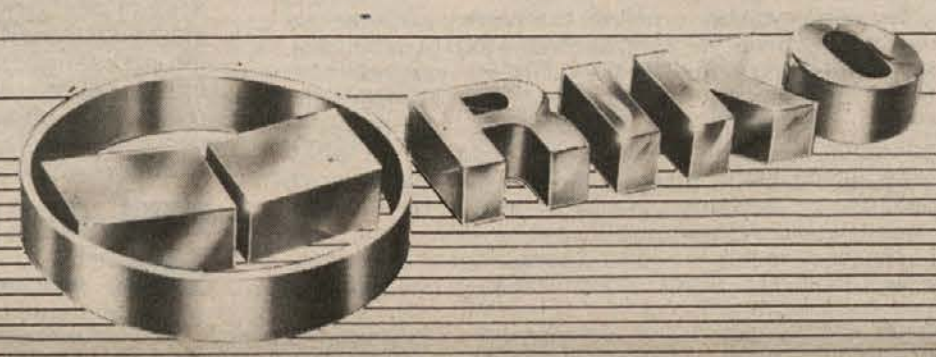

novoles

Ob dnevu ustanovitve OF in prazniku dela 1. maju čestitamo delovnim ljudem

beti

ČESTITAMO
OB PRAZNIKU DELA

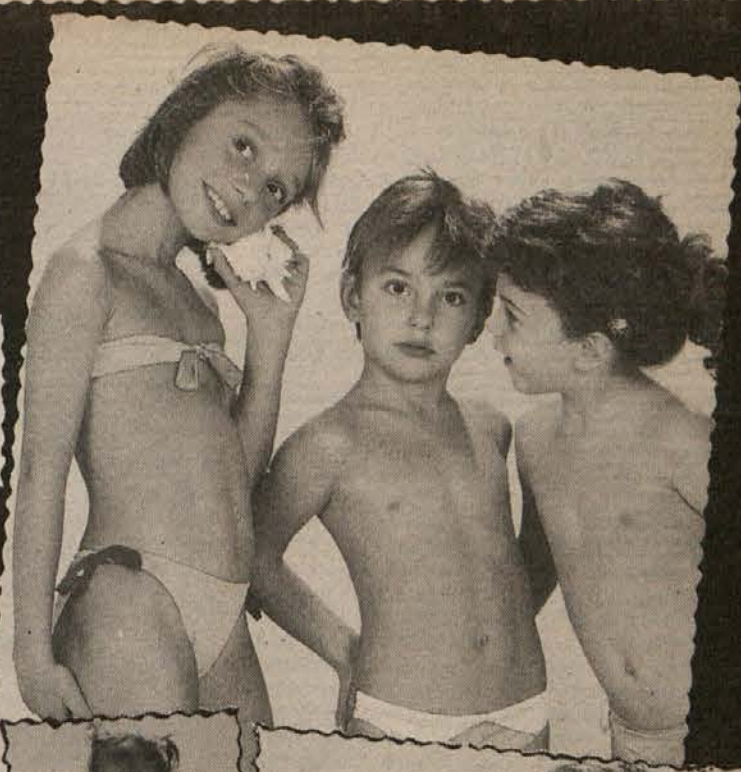

MESEC MAJ · MESEC INOVACIJ

123

imaš

543

6

idejo?

53

ČESTITAMO OB PRAZNIKU DELA

PIONIR

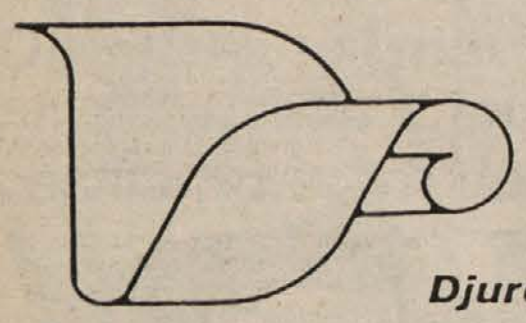

Djuro Salaj – Krško

Dokler bodo ljudje pisali in tiskali na papir, nam bo uspeh napisan na kožo

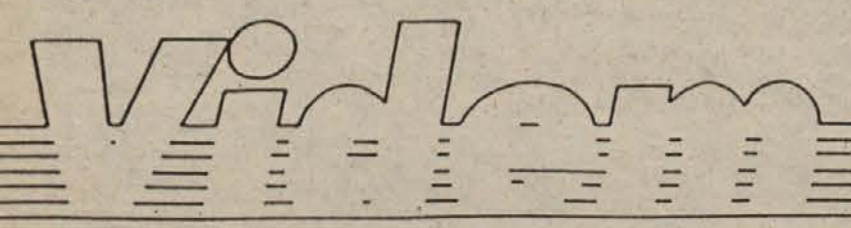

Ob dnevu ustanovitve OF in prazniku dela 1. maju čestitamo vsem delovnim ljudem

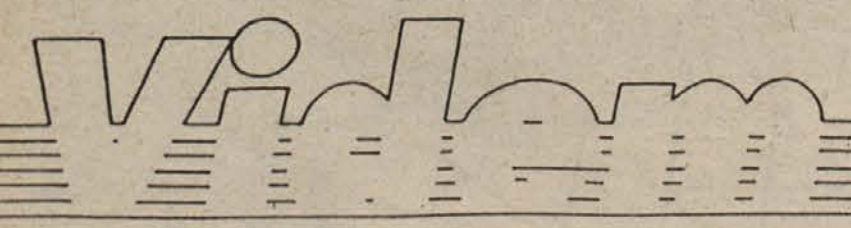

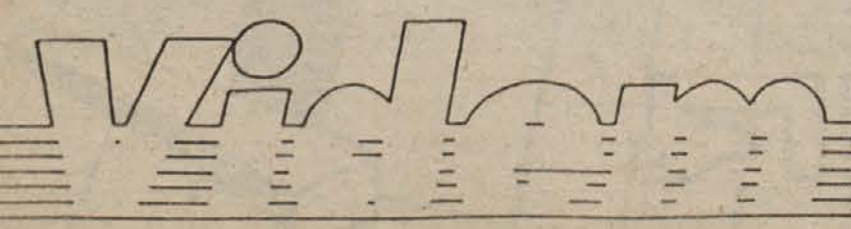

Gorjanci

Avtopromet, gostinstvo in turizem
Novo mesto — Straža

Pristop k sodobnemu poslovanju

Čestitamo ob 1. maju prazniku dela

BLACK & DECKER

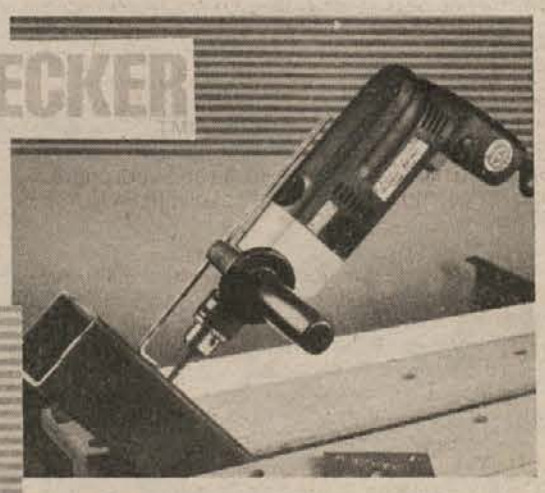

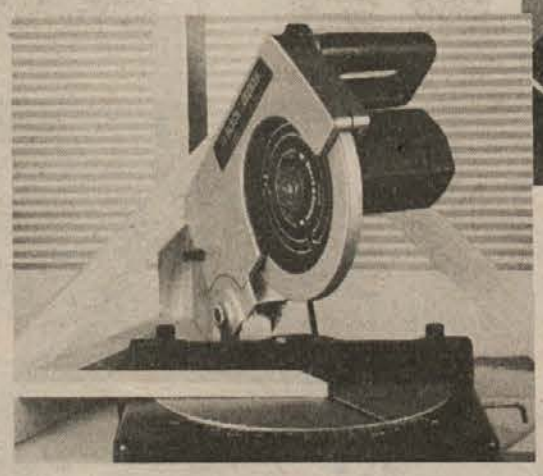

ČESTITAMO OB PRAZNIKU DELA

zavarovalna skupnost triglav

POSAVSKA OBMOČNA SKUPNOST KRŠKO
Trg Matije Gubca 3
68270 KRŠKO

objavlja

JAVNO PRODAJO

osebnega vozila RENAULT 18-TLJ, letnik 1983, registriran, vozen, izklicna cena 8.500.000.— din.
Javna prodaja bo 5. 5. 1988 ob 10. uri v Krškem, Trg Matije Gubca 3. Interesenti si lahko ogledajo osebno vozilo na dan javne prodaje med 8. in 10. uro.

Pravico do udeležbe imajo interesenti, ki pred začetkom javne prodaje vplačajo 10% izklicne cene. Prednost nakupa ima družbeni sektor. Prodaja bo potekala po načelu »videno — kupljeno«. V izklicni ceni ni vračunan prometni davek, ki ga plača kupec.
Kupljeno blago mora kupec plačati in prevzeti v 7 dneh po odkupu, sicer varščino zadržimo.

210/17

Emona Dolenjka,
TOZD ENGRO-DETAJL

objavlja

licitacijo

za prodajo rabljenega tovornega vozila TAM 110 T 10, leto izdelave 1978. Licitacija bo v soboto, 7. maja 1988, ob 9. uri pri skladišču Dolenjke v Bučni vasi. Interesenti plačajo pred pričetkom licitacije 10% varščine od izklicne cene.
Avto si je možno ogledati vsak dan od 7. ure — 14.30 v skladišču v Bučni vasi.

208/17

VAŽNO JE, KDO TI REŽE KRUH

V Zvezni republiki Nemčiji so optimisti, kar zadeva razvoj jedrske tehnologije in njene uporabe v miroljubne namene. Prisegajo na svoje najbolj varne jedrske elektrarne, na svoje znanje in temeljitost in jih takole na prvi pogled ni niti najmanj strah jedrskega žarčenja. Ta ugotovitev pa seveda velja samo za delavce, ki so zaposleni v jedrskih objektih. Novinarji dopisniki iz krške občine, ki smo si s pomočjo jedrske elektrarne Krško ogledali nekaj jedrskih objektov v ZR Nemčiji, smo namreč prišli v stik samo z njimi. Kakšno pa je sicer razpoloženje v javnosti, kako močni so »zeleni« in koliko pristašev imajo, pa je vprašanje temeljitejše ocene.

Nič manj nejasen ni naš domači položaj, kjer delavci JE Krško in pa strokovnjaki, ki se na jedrsko tehnologijo spoznajo, tako rekoč vsi trobijo v en rog: Jedrska energija ni nevarna za okolje. Toda prav tej jedrski energiji je javno mnenje v Sloveniji vse manj naklonjeno. Jedrska katastrofa v Černobilu pred natanko dvema letoma pač ne bo še tako kmalu pozabljena. Podobno odklonilno stališče do jedrske energije so zavzeli v sosednji Avstriji, kjer si na moč prizadevajo (kolikor jim to pač dopušča spoštovanje suverenosti ZR Nemčije), da v Wackersdorfu na Bavarskem ne bi zgradili še druge nemške tovarne za predelavo jedrskih odpadkov. S podobnimi akcijami so Avstrijci začeli tudi v ČSSR, pa tudi z nami so dosegli sporazum o takojšnjem obveščanju o vsaki jedrski nesreči. Poročila in članki o takih in podobnih zahtevah se v domačih in tujih časnikih ter nasploh v sredstvih javnega obveščanja pojavljajo vsak dan. Pretekli teden so bili v Delu najmanj trije spisi posvečeni jedrski energiji, pa niti eden ni govoril v prid njeni uporabi. V preteklih dneh je bilo slišati na radiu poročilo o tem, da se Švedi pripravljajo na postopno zaprtje vseh svojih petih jedrskih elektrarn.

Zakaj tako dolgo uvod v prvi report iz ZR Nemčije? Kot pisec in gost lahko rečem, da so bili Nemci izredno prijazni, ustrežljivi in da smo novinarji lahko videli tudi marsikaj takega, kar ni dostopno vsem. Ampak zelo težko bi bilo to pripisati obstoju nekakšnega jedrskega lobija, ki po prepričanju nekaterih domačih poznavalcev zanesljivo obstaja. K temu moram dodati drobno pripombo: tudi Nemci sami priznavajo, da je krog posvečenih v jedrsko energijo še hudo majhen, in s tem pojasnjujejo dejstvo, da se ljudje, ki tako ali drugače delajo v tej vrsti industrije, tudi poznajo med sabo. Pa še na nekaj moram opozoriti. Nemci priznavajo, da se je širjenje uporabe jedrske energije nekoliko upočasnila, kajti politika na Zahodu zna in mora prisluhniti javnemu mnenju, to pa seveda v veliki meri jedrski tehnologiji ni naklonjeno.

Vsekakor pa je po drugi strani res, da vlada med prvo nemško jedrsko elektrarno v Obriegheimu in tamkajšnjimi ljudmi ter politiko idilična harmonija. In prav tej prvi nemški jedrski elektrarni, ki je začela delovati pred 20 leti, je bil posvečen naš prvi obisk. Malo zaradi prvenstva, malo pa tudi zaradi tega, ker je krška občina s to občino že navezala prijateljske stike, ker so v Krškem hoteli dobiti izkušnje iz prve roke, kako se živi z jedrsko elektrarno v soseščini.

Kot je rečeno, deluje prva nemška jedrska centrala že dobrih dve desetletiji. Po tedanjih cenah je veljala 260 milijonov nemških mark, kasneje pa so vložili vanjo še 300 milijonov mark, da so jo posodobili.

Pa vendar je električna energija iz te elektrarne še vedno precej cenejša, nam je zatrjeval šef komerciale v elektrarni Paul Dangelmaier, kot iz termoelektrarn, čeprav so prišteti stroški za morebitno konzervacijo ali prenehanje delovanja elektrarne. Cena kilovatne ure je namreč za dvajset let okoli pet pfeningov, cena kilovatne ure iz klasične termoelektrarne 10 pfenigov, v novih elektrarnah pa že 18 pfenigov. O tem, kako bo s to elektrarno v prihodnosti, si v Obriegheimu ne delajo skrbi. Zagotovo pa je skrbelo občinske može in tudi občane, kako bo potekalo življenje v dvoje. A elektrarna si je že na začetku zagotovila zelo dobro pozicijo na ta način, da je občini po pogodbi iz leta 1966 odštela pet milijonov mark namesto taks, zdaj pa ji letno plačujejo še nekaj malega več kot milijon mark. In ko se v občini Obriegheim pred volitvami dogovorjajo, kako in koga bodo volili, se nič kaj ne sprenevedajo. Dogovorjeni so pač, da volijo tistega, ki jim reže kruh. In tako niti v krščansko-demokratski niti socialnodemokratski stranki ni nobenih pretiranih nasprotnikov jedrske energije.

O vsem tem, kaj jedrska elektrarna pomeni za Obriegheim, za njene prebivalce, govore povsem brez zadržkov. Povedo nam, da živi od jedrske elektrarne vsaj 300 družin ali v jedrski elektrarni je zaposlenih 2 odstotka tamkajšnjih prebivalcev. Vsi ti delavci in njihovi družinski člani so imeli najboljše možnosti pri ustvarjanju svojega življenjskega standarda. Dobili so ugodne kredite za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, bržkone pa so tudi plačani nekaj bolje, čeprav pravijo Nemci, da ti delavci niso nič bolje stimulirani kot delavci kemične industrije, kamor se prištevajo.

Prva jedrska električna centrala je pomenila tudi za Nemce precejšnjo novost, ob kateri so tudi kapitalisti, ki sicer vsako marko najmanj trikrat obrnejo, preden jo potrošijo, čutili potrebo, da o njenem delovanju kar se le da dobro seznanijo javnost. V ta namen so v elektrarni ustanovili informativni center, v katerem je zaposlenih 7 ljudi, kar je izredno visoka številka, če jo primerjamo s podatkom, da je v elektrarni zaposlenih 300 delavcev in od tega samo 40 v administraciji. Informativni center ima torej dolžnost, da seznanja ljudi iz okolice, kaj se za debelimi betonskimi zidovi elektrarne dogaja, prav tako pa poskrbi tudi za vseh tistih 14.000 do 15.000 obiskovalcev, kolikor jih vsako leto pride na ogled elektrarne. Tudi nam so v njihovi projekcijski dvorani pokazali film o delovanju elektrane ter o menjavi uparjalnika, kar je bil doslej menda edinstven primer na svetu. Šli pa so tudi tako daleč, da so nekaj najbolj uglednih prebivalcev občine (župana, vodje strank) peljali na strokovne ekskurzije izven države in celo na Otok treh milj.

Nekdanji župan Ertl ima največ zaslug za razmah sodelovanja med Obriegheimom in Krškim.

V upravnem delu jedrske elektrarne je tudi tale bazenček, v katerem plavajo zlate ribice. Tudi ribice naj bi prepričale obiskovalce, da je jedrska energija nenevarna.

Sicer pa so nas v tem nemškem mestu z nekdanjim županom Ertlom na čelu (župan je bil celih 30 let) zelo lepo sprejeli in tudi pogostili. Gospod Hoffmann, občinski vodja stranke SPD (socialdemokracija), pa si je vzel celo toliko časa, da nas je popeljal po mestu in okolici. Mesto je majhno, a rekel bi, skladno, harmonično grajeno. Tudi tu so po vojni veliko gradili, a po kvartih in v strnjenem nizu. Tudi pri njih je mogoče videti, da so hiše iz petdesetih in šestdesetih let skromnejše kot tiste iz sedemdesetih ali osemdesetih. Videli smo tudi številne, ampak v resnici številne tovarnice, tako skrite v okolju, da sploh niso delovale moteče. Podobno je tudi s trgovinami, njihovimi penzioni, bankami. Vse deluje zelo majhno, a vse zelo funkcionira, tiho in utečeno. Vsaj petkrat se je izkazalo, da je v sicer na zunaj skromnem gostišču veliko prostora, da je postrežba solidna itd.

To, kar bom napisal sedaj, ni najbolj pametno, ker bi bil lahko ob nekaj večjo devizno dnevnico. Kajti naše devizne dnevnice se močno zmanjšajo, če si v tujini naberačiš kosilce. Glede na kosilo, ki so nam ga privoščili v tej jedrski elektrarni, pa bi moral dobiti nič mark. Obed, s katerim so hoteli Nemci izkazati vso možno pozornost pa tudi simpatije, ki jih čutijo do Krškega in do Slovenije, je namreč obsegalo vse od špagetov z rakci na sicilijanski način in lososa, ki so ga stregli za predjed, do nekaj vrst pljučne pečenke. Na koncu pa so postregli s svežimi jagodami in martellom ali armagnacom, seveda po izbiri. Med kosilom — trajalo je tri ali štiri ure — smo se pogovarjali o vsem mogočem. Spet je prišlo na dan — to se je zgodilo še nekajkrat med našim bivanjem v Nemčiji — da Nemci poznajo našo republiko, da mnogi prihajajo k nam na dopust in da cenijo naše vinarske in kulinarične specialitete.

Sicer pa za mesto, ki je staro 1200 let, ni prav nič neobičajnega, če je tako dostojanstveno prijazno v občevanju s tujci, če toliko da na kulinariko in na vina, ki jih iztiskajo iz v okolici pridelanega grozdja. Da je bila okolica že od nekdaj zelo obljudena in primerna za bivališča, dovolj zgovorno pričajo tudi gradovi v dolini reke Neckar, ki je, mimogrede povedano, plovna in povezana s številnimi kanali. To pa seveda lahko posplošimo na vso deželo Baden — Württemberg, ki je najbolj industrializirano območje v ZR Nemčiji. Obriegheim je gospodarski razcvet doživel šele po drugi vojni, ko je bila zgrajena večina industrije. Velike zasluge za industrializacijo ima nekdanji župan Ertl, ki je tudi največ prispeval k temu, da se je Obriegheim zbližal s Krškim.

Seveda smo v Obriegheimu gostitelje vprašali tudi, kako je z vplivi jedrske centrale na okolje, na zdravje ljudi, ali so slednjemu posvečeni kakšni posebni ukrepi. Pa so nam povedali, da redno merijo vse sevanje v okolici 10 kilometrov. Doslej še niso opazili nobenih vplivov na okolje in zato so z dokajšnjim začudenjem sprejeli vprašanje, ali imajo sliko zdravstvenega stanja prebivalstva pred izgradnjo elektrarne in sedaj. Menili so, da to sploh ni potrebno, ker v Obriegheimu ni nobenih vplivov na okolje in v vseh letih obratovanja elektrarne (proizvede pa 2,5 milijarde khW na leto) ni bilo nobene nezgode ne v klasičnem delu elektrarne ne v jedrskem.

Ob slovesu so nam gostitelji zaželeli srečno pot po Nemčiji in seveda poudarili, da bi se sodelovanje med Krškim in Obriegheimom lahko še povečalo in poglobilo. Poleg kulturnih, športnih in podobnih stikov — naj bi se okrepili še gospodarski. Sicer pa se bodo gostje iz Obriegheima mudili na obisku v Krškem 4. maja letos, ko bodo lahko spet izmenjali mnenja o sodelovanju.

Prihodnjič bomo poročali tudi o bodočih odlagališčih jedrskih odpadkov, ki jih bodo Nemci zgradili v opuščenih rudnikih, tovarni za predelavo jedrskih odpadkov in o obisku v eni izmed največjih jedrskih elektrarn v Nemčiji.

J. SIMČIČ

V informativnem centru jedrske centrale v Obriegheimu so nas sprejeli nekdanji župan Ertl, komercialni direktor elektrarne, predstavnika obeh strank in šolski upravitelj. (Na sliki od leve proti desni)

Vhod v elektrarno stražijo stražniki s pištolami, tudi precej ograj je okoli elektrarne, zdi pa se ta elektrarna v primerjavi s še enkrat večjimi prav nedolžna.

Spomin

DAN OF IN PRVI MAJ V PARTIZANIH

Konec aprila 1944 smo bili z Gradnikovo brigado v našem priljubljenem bivališču v vasi Otlici nad Ajdovščino. Z referentom za kulturo 2. bataljona Stefanom Ščekom sva dobila nalogo, da pripraviva program in nekaj točk za miting v vasi Lokavec nad Ajdovščino in za program ob praznovanju 1. maja.

Naš kulturnik Šček je prišel kot politični delegat iz 2. čete za kulturnika bataljona, jaz pa predtem iz 3. čete za sekretarja SKOJ bataljona. Kar nekako ustrašila sva se resne naloge, ki nama je bila dodeljena, čeprav sva že predtem sodelovala v različnih oblikah kulturno-prosvetnega dela bataljona, jaz sem celo pisal in recitiral pesmi in igral različne, predvsem pa komične skeče na mitingih. Uporabiti smo morali to, kar je kdo znal, saj poleg Aškerčevih in Gregorčičevih pesmi, nekaj Prešernovih in novejših, ki jih je že napisal naš soborec Ivo minati, v bataljonu nismo imeli drugega kulturnega blaga.

Na Otlici je brigada dobila nalogo, da se vežba in borbeno utrjuje. Komandant brigade Ratko Marjanović in njegovi resni namestnik Jože Mihevc-Rudar nista dovolila, da bi počivali v brezdelju. Počitka tudi mi nismo poznali, saj je bila brigada večno na pohodih ali pa v bojih. Oddiha smo bili deležni le izjemoma in v majhnih obrokih, čeprav smo ga bili zelo potrebni. Tudi tokrat, ko naj bi počivali kakšen teden, je prišlo nekaj vmes. Pred 1. majem je imela brigada nekaj manjših spopadov s sovražnikom. En spopad je bil 29. aprila, ko so enote našega 1. in 2. bataljona zasedle položaje okrog Ajdovščine, da bi minerji minirali železniške naprave na postaji, samo postajo pa zažgali. Sovražniku smo hoteli dokazati, da ne počivamo. Akcija ni popolnoma uspela. Na več krajih so bile sicer minirane tračnice, medtem ko nam železniških vagonov in postaje ni uspelo zažgati, ker nismo imeli dovolj vnetljivih sredstev. Do spopada med našimi in sovražnikom je prišlo tudi 30. aprila, ko je brigada zvečer ponovila demonstrativen napad na Ajdovščino. Nemci so predtem poslali svojo zasedo pred Lokavec. Skupina borcev našega bataljona z namestnikom komandanta bataljona Muharemom Šeišadinovićem je naletela nanjo. V spopadu sta padla Šeišadinović in še neki borec. Bataljonskemu obveščevalcu Tonetu, ki ga je sovražnik že imel v rokah, pa je uspelo pobegniti, in sicer se jim je izvil iz rok, potegnil pištolo izza pasu, ustrelil Nemca, ki ga je držal, in ušel.

»Le kako je mogeč naš ubogi Muharem tako nesrečno pasti? Hudo mi je zanj, kako bo šele domačim,« je potrt govoril naš komandant bataljona Ibro Ibrahimi, ki je prišel v našo brigado skupaj z Muharemom iz italijanske internacije. Ker sta se pokazala dobra borca, sta oba kmalu napredovala do pomembnih položajev. Muharem je bil Ibrov sorodnik, menda celo bratranec. Naš boj je nenehoma zahteval tudi smrtne žrtve. Vsaka taka žrtev nas je močno prizadela, posebno še, ker so med mlajšimi padali tudi stari borci; v bataljonu je bilo veteranov vsak dan manj.

Predno je odšel naš bataljon v Vipavsko dolino, smo imeli na Otlici proslavo in parado v čast tretje obletnice Osvobodilne fronte. Seveda to ni bilo tako preprosto. Morali smo imeti čiste obleke in perilo, biti ostriženi in obriti. Poleg tega nas pretežna večina še ni bila pri vojakih, kaj šele da bi sodelovali na kakšni vojaški paradi. V komandah in izvajanju strumnih »strojevih« predpisov nismo bili dovolj izvežbani. Vendar se je tudi za to našla rešitev.

Ob cesti, namenjeni za parado, se je zbralo veliko prebivalstva z Otlice, Predmeje in okoliških vasi, ki so

Taborišče XXXI. divizije v Trnovskem gozdu 1944 leta.

skupaj z ostalimi borci (predvsem iz prištabnih enot) predstavljali kar lepo število opazovalcev.

Ker je bil Polde Rijavec iz Oseka pri Šempasu dobro znan »strojevik« — znal je najbolj ostro in strumno komandirati — je prevzel nalogo, da nas izuri predvsem v maršu in pozdravu z orožjem ter drugimi nujnimi veščinami za parado, poleg tega je bil »glavni«, ko je pred parado oddal raport komandantu bataljona, komandant bataljona pa komandantu brigade Ratku Marjanoviću.

Sledil je ognjevit govor o pomembnem datumu in o uspehih, ki jih dosegajo naši zavezniki, partizani po Jugoslaviji, Sloveniji in na Primorskem, ki se borimo ne le za Primorsko, temveč tudi za Trst. Govor je imel politični komisar divizije Ciril Kersič-Metod. Nato je bila parada.

Ni potrebno posebej poudarjati, kako strumno smo korakali ter pozdravili štab brigade in predstavnika divizije. Navzoči so nas nagradili s ploskanjem in z navdušenim vzklikanjem naši vojski in svobodi, posebno pa Gradnikovi brigadi, ki je bila večinoma sestavljena iz Primorcev in so jo imeli Vipavci in Kraševci za svojo. Druga dva bataljona naše brigade se slovesnosti nista udeležila, ker sta bila na položajih.

Ko smo bili čez nekaj dni v Vipavski dolini, smo dobili 29. aprila nalogo, da pripravimo miting in izvedemo v vasi Lokavec, čeprav so deli našega bataljona sodelovali v prvem napadu na Ajdovščino, ki je bil prav ta večer. Miting je pripravljal naš kulturnik Štefan Šček v sodelovanju s še nekaterimi kulturnimi sodelavci brigade.

Gledal sem Ščeka, ki je postal še bolj resen in celo malo nasajen, kajti naloga ni bila lahka, čeprav je imel v meni dobrega sodelavca, saj sem rad sodeloval pri vsakem mitingu. Ščeku je to bi prvi miting, za čigar izvedbo je bil določen. Ker se je izvajal v njegovi Vipavi (bil je rojen v Gradišču pri Vipavi), je vzel zadevo še posebej resno. Pomembno je bilo tudi, da je bila proslava posvečena obletnici OF in 1. maju.

V dvorani za miting se je zvečer zbralo veliko ljudi. Kljub temu, da so vsi stali, je bila gneča kot še nikoli, kajti Primorci so bili željni novic in veselja. V program smo morali poleg resnih točk dati tudi kaj veselega in šaljivega, na koncu pa obvezno ples s spremljavo harmonike.

Najprej smo razvili zastavo, pevski zbor bataljona pa je zapel slovensko himno Naprej, zastava slave. Sledil je kratek, vendar dobro pripravljen govor komisarja brigade Ivana Franka-Iztoka, ki je kmalu po tem mitingu za nekaj mesecev odšel iz naše brigade in ga je ta čas nadomeščal Ivan Suljič-Iztok.

Nato je sledila pesem Antona Aškerca Mi vstajamo in pesem Ivana Minatija, ki jo je lepo recitirala bolničarka Anica Mozetič. Nato sta lepa mlada partizanka Marica Štrukelj iz Tolminskega Loma in neki partizan recitirala oziroma pela Prešernovo Železno cesto. Vse nas je prevzela lepota glasu in nastopa lepe Marice, ki je bila takrat sekretarka SKOJ 3. bataljona in je prišla v Lokavec prav zaradi te nadvse priljubljene točke. Jaz sem jo takrat prvič in tudi zadnjič videl, padla je 3 mesece po tem mitingu, in sicer 26. julija 1944 v Mačjem kotu pod Otlico, ko je hrabro jurišala na Nemce v koloni avtomobilov, ki se je prebijala na Predmejo. Hrabra bolničarka Anica Mozetič, doma iz Renč, pa je padla še poprej — pri napadu našega bataljona na Koritnico v baški grapi, konec junija ali v začetku julija istega leta. Sledili sta dve moji recitaciji. Pesmi sem napisal malo predtem.

GOZDOVI SLOVENSKI

Gozdovi slovenski, visoke planine,
na vas vse življenje bom vzbujal spomine.
Od prve ste borbe na straži nam stali,
nam vedno zavetje pred tujci dajali.

Gozdovi slovenski, kdo zabit vas more,
od borcev junaških, ki šli smo v gore?
Načrte za borbe v vas smo kovali,
so ptički nam časi poguma dajali.

Gozdovi slovenski, le mirno nam stojte,
mi borci smo tukaj, prav nič se ne bojte.
Pač kradel je tujec, požigal domove,
uničiti mogel ni naše gozdove.

Gozdovi slovenski ste žrtve sprejeli,
ki v borbah krvavih smo jih mi imeli.
Le spite, junaki, saj vaši domovi
so bili in bodo slovenski gozdovi.

Gozdovi slovenski, visoke planine,
na vas vse življenje bo vzbujal spomine.
Od prve ste borbe na straži nam stali,
nam vedno zavestje pred tujci dajali.

Doživel sem prijeten aplavz in zahtevo, da ponovim recitacijo, vendar sem se izgovoril, da imam še eno, zato sem jo tudi takoj povedal:

MOJI MATERI

Kot veja, ki v vročini te hladi,
tako sem čutil tvojo skrb ljubečo,
ko mislila si le na mojo srečo.
Učila si me, govorila
in mislila: »Kaj če bi ga izgubila.«

Ko ležal sem na postelji, postlani od tvojih rok,
in ko oči narahlo sem zaprl,
prišla si tiho, čul sem: »Moj otrok,«
in čutil sem na čelu prste tvojih rok.
A skoz trepalnice zaprte
razločno sem to videl, mati.

Ti mislila si, da sem spal,
vendar sem te opazoval.
Še danes vidim te enako zaskrbljeno,
vedno zamišljeno in še bolj bledo.
Ne jokaj, ljuba moja mati,
tvoj sinko dolgo že tirana mlati,
on bo že mož, ko se bo vrnil v tvojo sredo.

Če sem se ponovitvi prve recitacije izognil, pa sem drugo moral ponoviti; posebno vztrajno so to zahtevale matere in dekleta, nekaterim so se orosile oči.

Sledilo je nekaj komičnih točk. Štabni administrator brigade Srečko Perhavec iz Vipave je izvajal svojega Trebušnika, ki je bil izredno dobro sprejet, kajti v igri je dokazoval, da ima »šlank linijo«, čeprav je rad veliko jedel in je imel zelo velik in napet trebuh, seveda podložen s posteljno blazino. Po Srečkovi točki sem še jaz nastopil s komično točko, ki sem jo v partizanih večkrat izvajal, imenovala se je Pevec pred sodiščem. Naučil sem se je v italijanski internaciji Renicci od znanega mariborskega komika Boža Podkrajška. Vsebina je bila naslednja:

Pevec, ki ne zna govoriti, temveč samo peti, se znajde pred sodiščem, ker je zapeljal vaško dekle, ki mu je rodila otroka. Z njo se noče poročiti. Sodnik strogo sprašuje pevca, ta pa mu ob spremljavi harmonike odgovarja v pesmih. Vprašanja in odgovori so bili sledeči:

— Kako se pišeš? — Jaz sem Krajnčičev Jurij...

— Kdaj si rojen? — Pa glih o polnoči, ko vse najslajše spi...

— Kje si rojen? — Stoji stoji Ljubljanca...

— Le kje sta se z dekletom spoznala? — Pod klančkom sva se srečala...

— Kaj je dejala ona na to? — Le pridi, le pridi, sem sama doma...

— Kaj si ji ti odgovoril? — Ob tihi večerni uri bom prišel pred tvoje duri...

— Kaj sta potem z dekletom počela? — Kol'kokrat sva skupaj spala...

— Kaj je bilo potem? — Zdaj naš Jurij več ne sameva, v zibelki majhen Jurček prepeva...

— Ali nameravate dekle poročiti? — Adijo, pa zdrava ostani...

— Toda kdo bo živel otroka? — Lepa naša domovina bo že živela še enega sina...

Publika je planila v gromovit smeh, sodnik pa me je nagnal ven. Seveda sem se s palico v rokah in klobukom s šopkom cvetlic le počasi umaknil iz dvorane.

Sledil je obvezni ples ob zvokih Tonetove harmonike. Sam sem tako slabo plesal, da se plesalkam nisem hotel odzivati, češ, da me boli noga, čeprav sem imel po tako uspešnih točkah pri ženskem spolu točko ali dve.

Zvečer pred 1. majem smo zakurili na Otlici tik nad Vipavo velik kres. Takih kresov pa je bila polna vsa Primorska. Med veselim vriskanjem in prepevanjem smo streljali z raketami in tudi z orožjem, da je odmevalo daleč naokoli. Zjutraj je dobil prvič po dolgem času vsak borec večji kos kruha, ki so nam ga prinesle vrle Vipavke, in belo kavo, nato pa je sledilo brigadno tekmovanje v raznih panogah. Med drugimi so se pomerili signalisti, strelci in pevci. Zmagovalci so dobili v dar pakete z raznimi dobrotami.

Drugi dan smo izvedeli, da so belčki, Nemci in tudi Italijani po postojankah ter v sami Gorici kar trepetali od strahu, ko so opazovali kresove in slišali streljanje. Razširile so se namreč govorice, da je okrog 60.000 partizanov pripravljenih, da vdrejo 1. maja v vse postojanke na Primorskem, tudi v Gorico, operacijo pa da bo vodil sam Tito, ki naj bi bil tiste dni v Julijski Benečiji.

Njihov strah je bil seveda odveč, tako velikih sil takrat na Primorskem še nismo imeli, nedvomno pa so uspešne akcije okrog Idrije in zavezniška bombardiranja letališča pri Mirnu 18. marca nagnala sovražniku strah v kosti.

MIRAN BERETIČ

Borec in kmet

ČE BI VSI TAKO POŠTENO DELALI

Kmet Ivan Hrastovšek iz Bukoška si zaradi obilice neodložljivega dela ne privošči veliko izletov, borčevskih srečanj pa ne zamudi in se tudi tokrat že vnaprej veseli prvomajskega snidenja na Lisci. Če kaj pogreša, potem je to pristno tovarištvo, ki je borce vezalo z malo besedami, a se je zato vsak trenutek potrjevalo v dejanjih. V letih odraščanja mu je to ogromno pomenilo.

Mirno kmečko otroštvo v krogu družine s sedmimi otroki je Hrastovškemu Ivanu presekalo izgnanstvo. Bilo je oktobra 1941, ko so morali zapustiti dom. Takrat je bil komaj v štirinajstem letu. S starši, štirimi brati in sestro so jih odpeljali v Templin pri Berlinu. Ivana so najprej poslali v vojaški muzej v Berlinu, da je pomagal nekemu umetniku pri postavljanju razstav, na katerih so prikazovali »zmagoslavja« Hitlerjeve vojske. Od tam je moral iti služit za pastirja. Prišel je k dobrim ljudem, ki so ga sprejeli kot da je njihov. Preklinjali so Hitlerja, saj so imeli edinega sina na ruski fronti. Ivan je delal pri njih od spomladi do jeseni 1942.

Tedaj ga je premagalo domotožje in septembra je pobegnil k bratu v Dednjo vas. Spet ga je čakalo delo na kmetiji. Potem ga je nekdo najbrž prijavil in orožniki so prišli ponj, da bi ga vrnili v taborišče. Obkolili so hišo, ko so ga videli, da je vstopil skozi prednja vrata, vendar se jim je še o pravem času izmuznil z zadnje strani. Ponoči je pobegnil proti Sromljam, se v Curnovcu ustavil pri teti in bratrancu, ki sta takrat že vzdrževala stike s partizani. Svetovala sta mu, naj gre k Pavšku. Lastnik kmetije je bil novinar s hrvaškim državljanstvom in zvezami na obe strani. Ivan mu je nekaj časa vodil kmetijo in vmes prenašal pošto v Bibičevo trgovino, kakšno, seveda ni vedel. K Pavšku so podnevi prihajali Nemci, ponoči partizani, vendar jih ni nihče izdal. Ko je fant videl okoli sebe navdušenje za partizane, se je odločil, da se jim bo pridružil.

Neko julijsko nedeljo 1944 se je odpravil k Hotkovi teti in z njenim posredovanjem se mu je posrečilo priti do Kozjanskega odreda, ki je takrat taboril pri Sv. Jedrti. Nekaj dni je prebil tam, nakar so ga skupaj s 300 novinci, samimi mladimi fanti, poslali s spremstvom na Dolenjsko. To je bila prva skupina, ki je šla čez Savo z brodom pri Rajhenburgu, in Hrastovšek se še danes čudi, kako je mogoče, da so jih Nemci pustili pri miru, saj so se jim peljali na kranjsko stran tik pred nosom.

Nadaljevanje poti ni minilo tako mirno. Na Raki so jih napadli Nemci, preden so kuharji dokončali kosilo. Potem so se morali prebiti čez mejo na italijansko stran in tam so jih z orožjem sprejeli belčki. Spet so se spopadli, nekaj je bilo ranjenih, vendar so lahko nadaljevali pot do Trebnjega, ki je bilo delno osvobojeno. Kmalu zatem jih je kurir prepeljal v Lašče nad Dvorom, kjer je bilo zbirališče novincev. Urili so jih samo nekaj dni, toliko, da so spoznali orožje in se naučili vedenja v bojih.

Ivana so dali za pomočnika mitraljezca v Ljubljansko brigado. Ognjeni krst je doživel na Rakitni, potem pa so si spopadi sledili drug za drugim. Brigada se je zadrževala večinoma na Notranjskem in varovala letališče v Bloški dolini, veliko pa je bila na Dolenjskem okoli Novega mesta in celo na Kordunu. Hrastovšek je sodeloval tudi v napadu na Štampetov most pri Borovnici. Zanj je bila to huda preizkušnja. Moral je prenašati ranjence, ki jih je zadelo kamenje od njihovega lastnega miniranja. Še bolj mučni so njegovi spomini na dan, ko so beli v Suhi krajini napadli divizijsko bolnico in na grozovit način razmesarili ranjence in bolničarke. Veliko hudih spopadov je bilo, spomin nanje je še živ, kot bi bilo včeraj. Ivan je imel zares srečo, da ga ni nič zadelo, zagotovo pa bi ga doletela krogla, če bi bil spretnejši akrobat na žični vrvi.

Zgodilo se je po tistem, ko je s 30 soborci prostovoljci prišel do Podbočja, kjer naj bi uničili nemško patruljo iz Kostanjevice. Patrulje ni bilo. Ivana so dodelili v predhodnico, potem sta z Ivanom iz Trbovelj zgubila zvezo z drugimi že na Gorjancih in nato sta ukrepala po svoje, kdo ve, če ne zato, ker je Ivana vleklo v bližino doma in v Kozjanski odred. Ko sta prešla čez mejo na nemško stran, so Nemci streljali za njima, a sta se srečno izmuznila.

O partizanih Kočevarji niso ničesar vedeli, zato sta ponoči ubirala pot do Šentvida, na Cerino, v dolino do Vrančičeve gostilne. Tam sta trkala, ker je gorela luč, potem pa zbežala, ko sta zagledala nemškega vojaka. Bilo je marca 1945. Neopazno sta se prebila do broda v Čateških Toplicah in kovala načrte, kako bi prišla čez Savo. Brod je bil privezan onstran na Mostecu. Naslednji dan so se z njim izmenoma prevažali vojaki in civilisti. Medtem je bil letalski napad in vojaki so se poskrili v njuni neposredni bližini. Zvečer sta sklenila priti čez reko po žični vrvi. Prvi je šel Trboveljčan. Bil je starejši in močnejši od Ivana, ki je bil šele v osemnajstem letu, in znal je dobro plezati. Ivan se spominja, da je trikrat padel z droga, potem se mu je le nekako posrečilo zajahati žico, vendar je hitro spoznal, da

ne bo zmogel ravnotežja. Umaknil se je nazaj in tako se je Trboveljčan tudi laže poganjal naprej, ker je bila žica mirnejša. Oba sta nosila s seboj veliko orožja. Ko je bil tovariš na drugi strani, je Ivan zaslišal nemško govorico, nekaj strelov in nato ugledal še raketo. Bil je prepričan, da se Trboveljčan ni rešil.

Ostal je sam, brez vsake opore, zraven pa pretresen nad tovarišev usodo. Čakal je skrit do naslednjega dne, odvrgel nato vse orožje razen ročne bombe. Ko je brod zložil poln avtobus nemških oficirjev, je skočil v čoln v angleški uniformi, vprašal brodnika, če ga pozna, in ta je prikimal. Ni ga izdal, prepeljal ga je na drugi breg in Ivan je v hipu izginil v vrbino in se nato ponoči pritihotapil do Dednje vasi, kjer je na javki našel Trboveljčana živega in zdravega.

Zvedel je, da ga je patrulja vprašala, kaj dela na žici, pa je odgovoril, da nekaj popravlja. Še lestev so mu držali, da je zlezel na tla, tedaj pa odskočil in zavpil »Hände hoch!«. Izgubil se je v noč, še preden so se Nemci znašli, in stekel do Žiberta. Ta mu je priskrbel zvezo s Kozjanci. Oba sta bila v Kozjanskem bataljonu in že naslednje dni dočakala njegovo veliko tragedijo na Svetini pri Celju. Bataljon je bil skoraj popolnoma uničen in tedaj je padel tudi njegov komandant Andi Šepetavc. Hrastovšek po tistem tudi Trboveljčana ni več videl. Iz zdravih Kozjancev so potem zbrali odred in ga poslali na pohod na Hrvaško, naprej na Madžarsko, od koder so se končno lahko vrnili nazaj v Slovenijo, srečni, da je vojne konec.

»V partizanih smo imeli slovensko poveljevanje« je dejal, »zato mislim, da bi bilo prav, če bi to ohranili. Pozneje sem bil nad marsičem razočaran, najbolj pa nad tem, da so nam prva povojna leta delali veliko krivico z obvezno oddajo. Bili smo večinoma izgnani in niso imeli kje vzeti in marsikdaj je šlo iz hleva zadnje živinče med vojno in tudi pozneje. Izboljšanje smo dočakali v letih 1965 — 1980, ko smo si lahko nabavili stroje, nakar je šlo spet navzdol. Boli me, da kmetje nismo nikoli imeli samoupravnih pravic in da nam še vedno diktira cene država. Kdor zemljo obdeluje, naj je ima več kot deset hektarov in ga maksimum ne bi smel ovirati, če je pa ne obdeluje, mu ni potrebna. Politiziral nisem nikoli, v vasi in v krajevni skupnosti sem pa rad delal in zadovoljen sem, da smo si priskrbeli vse, od elektrike do asfalta. Če bi vsi tako pošteno delali, kot delamo kmetje, če ne bi izkoriščali družbe, potem danes zagotovo ne bi bili tako zadolženi.«

JOŽICA TEPPEY

NAGRADA V SEVNICO

Pri žrebanju nagrade za reševalce predzadnje križanke je imela največ sreče MARTA AŠIČ iz Sevnice in žreb ji je za nagrado dodelil knjigo mlajšega slovenskega pesnika Iva Svetine Peti rokopisi. Uveljavljeni pesnik se v tej knjigi poskuša s tako imenovano poezijo v prozi.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev nakasneje do 9. maja na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 17.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 14

Pravilna rešitev predzadnje križanke je, brano v vodoravnih vrsticah, takšna: VSTOP, SPA, LETALO, LOT, REJEKCIJA, IBN, RIVAL, UGRABITEV, K, KAN, ETAN, TURA, INGOT, PR, AVON, KRAS, SLA, RANAR, AVTOMAT, AJD, OTVE, LESK, STO, KLIC, TRTA.

NAGRADNA KRIŽANKA 17

				DL	OBLAST	RAZSTAVA KEM. TEHNIKE V FRANKFURTU	ZNANOST O KEM. SESTAVI ŽIVIH ORGANIZMOV	NAPRAVA ZA DALJINSKO DOKRIVANJE OVIR	PIVO	SESTAVIL J. UDIR	DRŽAVA NA BLIŽNJEM VZHODU	DOBA	PEVKA PRODNIKOVA
				ZRNATA GLOBOČNINA /KEM. SIMBOL ZA ŽVEPLO						ŠLIKAR ŠUBIC/ RASIST SMITH			
				MNOŽIČNO SREČANJE					NOETOVA BARKA/ DEBELEJŠI KONEC HLODA				
				PEKARIJA/ AM. LETALSKA DRUŽBA								ODPADKI PRI KOVANJU	LOŠČ
						x x x				GR. BOG VETROV/ MOSTOVZ			
LITER		TOLAŽBA	INDIJSKA DRŽAVA/ KRALJEVINA NA HIMALAJI					ŽENSKA, KI Z ŽIVLJENJEM ZA NEKAJ JAMČI/GLAVINA					
HEROJ						REKA NA MADŽARSKEM/DEL ROKE					OKAY/ PERUNIKA		
VRTNE LOPE				PRIDEVNIK/ OS. ZAIMEK									TIBETANSKO GOVEDO
POLOG					IZRASTEK NA GLAVI/ KANT IMMANUEL				DUHOVNIK V ALEKSANDRIJI/ RECEPT				
PREBIVALKA IHANA							TRNIKA						
DL	IGRALEC DELON						JERMEN ZA SABLJO						

Teater izpred stoletij

V Londonu so začeli graditi gledališče, ki bo narejeno zvesto po Shakespearovem

Turistični vodiči bodo čez nekaj let kazali med znamenitostmi Londona tudi repliko slavnega gledališča Globe, gledališke hiše torej, ki jo pozna vsak ljubitelj teatra na svetu. Na odru Globa so pred stoletji uprizorili prve predstave mnogih komedij in tragedij slovitega dramatika Williama Shakespeara in pa seveda številne druge drame tistega časa.

Ob koncu prejšnjega tedna, 23. aprila, so pričeli z gradnjo replike, se pravi točno na 424-obletnico Shakespearovega rojstnega dne. Po predvidevanjih naj bi bilo gledališče dograjeno in izročeno v uporabo leta 1992.

Gledališče Globe ni bilo samo prostor za uprizarjanje tragedij, marveč je tudi samo preživelo svojevrstno tragedijo. Zgradili so ga leta 1599 na londonskem Južnem obrežju, štirinajst let kasneje pa je pogorelo. Požar je zanetil gledališki top med uprizoritvijo Shakespearove drame Henrik VIII. Nadomestno gledališče so razdejali puritanci leta 1644. In tako ni od slavnega gledališča, kjer je utripalo srce svetovne dramatike, ostalo nič drugega kot nekaj preurejenih pisarn.

Na svetu je nekaj milijonov ljubiteljskih fotografov, ki sicer radi vzamejo v roke svojo kamero in narede nekaj posnetkov za spomin ali si privoščijo tudi bolj zahtevne teme, vendar pa jih večina kaj dlje od fotografiranja ne gre. Obdelavo filma in izdelavo slik prepuščajo poklicnim fotografom, še posebno, ko gre za barvne filme. Analiza fotografskega trga je pokazala, da sicer ljudje pokupijo in posnamejo veliko barvnih in dia filmov, da pa si dajo iz njih izdelati le kakšen odstotek vseh posnetkov.

Kodak je prav z mislijo na ta dejstva izdelal napravo, za katero ni potrebno skoraj nič temničarskega znanja, saj odpade zapleteno ravnanje z barvnimi negativi in diapozitivi pri izdelavi povečav.

Naprava omogoča fotografu, da si na monitorju izbere format posnetka, izbere izrez — vse to s pomočjo preprostega vodila. Nato pritisne na gumb in čez pet minut dobi v roke barvno fotografijo.

Seveda ni mišljeno, da si bodo napravo kupovali ljubiteljski fotografi. Namenjena je prodajalcem filmov in fotografske opreme, ki naj bi tako poskrbeli, da bi si ljudje za primerno odškodnino izdelali fotografijo oziroma bi jo lahko izdelovali za poklicne temničarje neusposobljeni ljudje.

Več slik

Le odstotek posnetkov se spremeni v slike

Pred dvajsetimi leti pa se je znašel mož, ki je prišel na zamisel, da bi na mestu nekdanjega Globa postavili natančno kopijo starega Shakespearovega gledališča. To je bil, ker je pač kovačeva kobila vedno bosa, Američan Sam Wanamaker. Najprej se je srečal z ravnodušnostjo in nasprotovanjem, kasneje pa je pritegnil k svojemu načrtu dovolj ljubiteljev tradicije in gledališča.

Največja bitka je potekala za zemljo, kjer je nekdaj gledališče stalo. Ozemlje je bilo po urbanističnem načrtu predvideno za gradnjo poceni, stanovanjskih enot in temu se prebivalci okoliša niso hoteli odpovedati. V ozadju je bil tudi strah, da obnovljeni Globe pritegnil bogatejše sloje v okoliš in izrinil revnejše. Več let so tekle pravde, dokler niso predlanskim Wanamakerjevi privrženci le uspeli in dobili pravico do postavitve starega gledališča na mestu, kjer je nekdaj stal slavni Globe.

Za zgraditev gledališča so strokovnjaki pregledali vse znano gradivo in naredili načrt, ki naj bi do zadnje drobnarije obnovil nekdanje gledališče v podobi, kot jo je imelo. V posnemanju so šli celo tako daleč, da v gledališču ne bo električne razsvetljave. Skratka, preteklost bo oživela.

MiM
(Vir: Newsweek)

Vsak narod se je rodil šele tedaj, ko je začel iskati svobodo svoji duši.

S. KOSOVEL

Države so bile pred narodi in napačno je vsako istovetenje naroda in države.

E. KARDELJ

Moč naroda ni v njegovi nataliteti, zvitosti in krutosti, temveč v razpletenem duhu, v izrazilu literature, glasbe, likovnosti. Narod mora postati tako strupen od svojstvenosti svojega izraza, to je kulture, da pogine vsaka zverina, ki ga použije.

P. ZIDAR

Misli o narodu

Gorje si ga narodu in človeku, ki se da žaliti brez jeze in kazni!

J. TRDINA

Globoko tiči v značaju naših rojakov korenina neke posebne zlobe, iz katere poganjajo strupene zeli: potuhnjenost, zavist, zabavljivost, objedljivost.

J. TRDINA

Enotnost jugoslovanskih narodov in naše socialistične orientacije k večjemu humanemu zbliževanju in povezovanju med njimi ni v nobeni zvezi s konceptom o ustvarjanju nekakšne nove jugoslovanske nacije — na podlagi preraščanja sedanjih narodov.

E. KARDELJ

Le enoten, a pravilno in z jasnimi človeškimi pespektivami vodeni narod more doseči vse in je v resnici neumrljiv.

M. MIKUŽ

Le za las

Česa se boje nemški varstveniki? — Nuklearke

Že dlje kot desetletje zahodnonemški varstveniki okolja opozarjajo na posebno nevarnost, ki je povezana z jedrskimi elektrarnami. Ne samo da predstavljajo podobno nevarnost za okolje kot druge nuklearke po svetu (če zdaj ne tolikšne, ko delujejo pod močnim nadzorstvom, pa potem, ko jih bodo morali ugasiti in konzervirati), dodatno so nevarne zaradi nečesa drugega. Varstveniki se boje možnih katastrofalnih trkov v nuklearke.

Na zahodnonemškem nebu je namreč zelo živahno. Ni gost samo potniški zračni promet, marveč tudi vojaški. Na ozemlju ZR Nemčije je precej natovskih vojaških baz, na nemškem nebu, kot ugotavljajo, pa poteka neprimerno več vojaških vaj kot v drugih državah. Ker pri letalskih manevrih vojaška letala letajo tudi zelo nizko, bi kaj lahko prišlo do nesrečnega trčenja letala v nuklearko in do poškodb, ki bi resno ogrozile okolje in ljudi. Nuklearke so namreč postavljene na gosto naseljenih območjih.

Da to niso iz trte izviti strahovi, se je izkazalo nedolgo tega, ko je vojaško letalo F1 strmoglavilo v gozd blizu kraja Reichsdorf, 50 km od Münchna. Letalo je eksplodiralo le kilometer proč od dveh tamkajšnjih jedrskih elektrarn.

»Jedrskemu holokavstu smo se izognili le za las,« je dogajanje komentiral Hubert Weinzierl, predsednik varstvenikov okolja.

Začetek zatona umazane energije?

Vodik kot vir energije bodočnosti se iz zamisli seli v prakso — Poletelo prvo potniško letalo na vodik — Tovarne sončnega vodika

Pred nekaj dnevi smo med običajnimi prispevki iz sveta za nekaj trenutkov videli na televizijskih ekranih tudi izredno zanimiv posnetek dveh potniških letal, ki sta leteli eno za drugim. Iz prvega se je vlekel znani rep dima in kondenzirane vlage, znamenje, da letalski motorji onesnažujejo ozračje, za drugim pa tega repa ni bilo. Iz skopega sporočila smo zvedeli, da letalo poganja nov motor, ki za gorivo uporablja vodik.

Letalo na vodik so spravili v zrak sovjetski konstruktorji in z njim zakoličili pomemben mejnik v uporabi ekološko sprejemljivejših virov energije, kot so sedanja fosilna goriva, predvsem seveda nafta in njeni derivati, ki poganjajo večino prevoznih srestev po cestah, morjih in nebu našega planeta.

O vodiku kot energetskem viru za pogon najrazličnejših strojev od električnih generatorjev do avtomobilskih motorjev razmišljajo strokovnjaki že dolgo časa. Po svojih lastnostih je vodik naravnost idealno gorivo. Dovolj ga je, izgoreva brez škodljivih odpadnih snovi, saj je edini »odpadek« pri izgorevanju vodika toplota in voda.

Pri proizvodnji električne energije bi v vodikovih elektrarnah ne dobili le elektrike, marveč kot stranski proizvod še toploto, ki bi jo lahko uporabili za ogrevanje stanovanjskih sosesk. V tovarnah, kjer bi delovne stroje poganjal vodik, bi dodatno toploto prav tako lahko izkoristili za ogrevanje prostorov in še za kaj drugega.

Velike spremembe bo vodik prinesel v promet. Avtomobili z motorji, v katerih bo izgoreval vodik, ne bodo onesnaževali okolja, kot ga sedanji bencinarji in dizelaši. Velike evropske avtomobilske tovarne, kot sta BMW in Mercedes, že preskušajo prototipe avtomobilov na vodikov pogon. In kot smo lahko videli, tudi v Sovjetski zvezi niso sedeli križemrok.

Veliko obljublja vodik tudi v povezavi s sončno energijo. V bližini nemškega mesta Neunburg je eden od velikih strokovnjakov za energetska vprašanja dr. Ludwig Bolkow postavil raziskovalno-demonstracijsko napravo za vodikovo in elektrolizno tehnologijo. Sončne celice, razpostavljene na 20.000 površinskih metrih, pretvarjajo sončno energijo v električno, ki poganja proces elektrolize,, se pravi, da omogoča izločevanje vodika iz vode. Tako dobljeni vodik imenujejo sončni vodik in predstavlja neke vrste shranjeno sončno energijo. Med prednostmi vodika je namreč tudi ta, da ga je mogoče dokaj preprosto hraniti in prevažati. Prvo stopnjo raziskav bodo v Neunburgu zaključili leta 1991.

Bo nekaj podobnega nekega dne stalo na širjavah Sahare, kjer sonca skozi vse leto ne zmanjka? Zdaj neuporabljena prostranstva, kjer vladajo pesek, vročina in veter, bi lahko postala svetovna tovarna sončnega vodika, ki bi ga pridobivali s pomočjo sončne energije in ga razvažali s tankerji in po plinovodih v številne države.

Videti je, da se končuje obdobje fosilnih virov energije in z njimi povezano onesnaževanje okolja, da vstaja na obzorju obdobje vodikove energije, čistejše in neomejene. Morda bo tehnologija sončnega vodika celo zavrla porast jedrske energije, ki je, četudi ekonomsko sprejemljiva, če gledano dolgoročno, preveč nevarna.

MiM

Razcvet mamilarskih »tozdov«

V južni Kaliforniji vse več skrivnih laboratorijev za izdelavo raznih mamil

Nekaj znanja iz kemije in kakih 5000 dolarjev gotovine za nabavo kemikalij, ki jih je mogoče nenadzorovano nakupiti vsepovsod, ter za nakup najpreprostejše laboratorijske opreme zadošča, kot piše v Newsweeku, da si v kratkem času nakopičite lep kup denarja in obogatite. In seveda pridete hudo navzkriž z zakoni.

Z vsem omenjenim je namreč mogoče ilegalno pridelati okrog 5 kilogramov kristalnega praška, eno od vrst amfetamina, ki na uživalca učinkuje podobno kot kokain. Na mamilarski črni borzi vlada ta čas veliko povpraševanje po tem »domačem proizvodu«. Kilogram tega praška je mogoče prodati za 20 do 30 tisoč dolarjev. Trgovci z mamili na drobno pa z njim kasneje v preprodaji iztržijo tudi do desetkrat toliko.

Izdelava te snovi ni nevarna le zaradi njene eksplozivne narave, nevarna je tudi zaradi zakona, ki prepoveduje izdelavo in prodajo mamil. Toda vse to ne odvrača številnih »podjetnežev«, ki hočejo na hitro veliko zaslužiti, pa čeprav ,na račun uničenih življenj končnih odjemalcev njihovih nezakonitih »proizvodov«.

Po podatkih ameriške policije je v zadnjem času prišlo do pravega razcveta skrivnih laboratorijev, kjer pridelujejo omenjeno mamilo, ob njem pa še druge opojne snovi, celo sintetični heroin. Večino mamilarskih tovarnic vodijo podjetni zasebniki; mamilarske bande niso neposredno vpletene v ustanavljanje in delovanje teh »tozdov«.

Lani so državne in zvezne policijske enote odkrile 647 takih delavnic, kar pomeni, da se je njihovo število izredno povečalo, saj jih je bilo odkritih kar 479 več kot leto poprej. Tri četrtine mamilarskih tovarnic so odkrili na območju južne Kalifornije, kjer, kot kaže, tovrstna industrija cveti. Vsako leto se število skrivnih laboratorijev poveča najmanj za 50 odstotkov, menijo poznavalci razmer.

Skrivne laboratirije so odkrili na vseh mogočih mestih. Izdelovalci mamila so zelo domiselni. Tako so našli laboratorije na jahti, v prikolicah, na tovornjakih, v vili. Nekaj skrivnih kotičkov pa se je nadvse bučno razkrilo kar samih. Izdelovalec je ali pozabil ugasiti gorilec ali pa si je po uspešnem delu nekoliko bolj narodno prižgal cigareto in — bum! — odletel v zrak z laboratorijem in željami po umazanem dobičku vred.

Pametni volan

Elektronska novost za avtomobiliste — Varnost

Prometni strokovnjaki trdijo, da pride do prenekaterega trčenja, posebno na mestnih ulicah, zaradi tega, ker voznik odvrne pogled s ceste in pogleda v notranjost avtomobila, bodisi da bi zamenjal radijsko postajo na sprejemniku, vložil novo disketo v magnetofon ali dvignil telefon (slednje za naše razmere ne pride v poštev). V gostem mestnem prometu je dovolj nekaj trenutkov nepazljivosti in že pride do trka, zvite pločevine, nemalokrat tudi do resnih telesnih poškodb.

Tovrstne pripetljaje naj bi onemogočilo novo avtomobilsko krmilo, ki prihaja na tržišče. Gre za »inteligentni« volan, ki je nastal v sodelovanju dveh podjetij: švicarskega avtomobilskega proizvajalca Rinspeeda in Blaupunktovega nemškega podjetja Robert Bosch.

Novost krmila je v tem, da je na njem 24 gumbov, s pomočjo katerih si voznik med vožnjo varno izbira namestitev željenih radijskih postaj, pogon kasetofona, nastavitev jakosti glasbe, željene telefonske številke in še kaj. Seveda »inteligentno« krmilo predvideva, da so vse te naprave v avtu.

To in pa cena, ki je le 5 dolarjev pod 1000, dokazujeta, da katrc, jugov, koralov in podobnih jeklenih pasem ne bomo krmilili z »inteligentnimi« volani.

svet v številkah 6

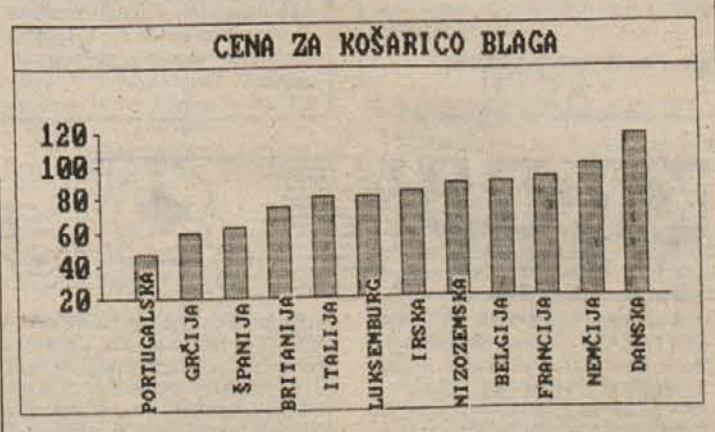

DRAGINJA V DRŽAVAH Evropske skupnosti ni enaka. Tudi v tem delu razvitega sveta so precejšnje razlike. Po ugotovitvah Frankfurtskega gospodarskega instituta je v Skupnosti življenje najceneje na Portugalskem, najdražje pa na Danskem. Za primerjavo med državami so vzeli košarico blaga, ki v Zahodni Nemčiji stane 100 mark, in nato izračunali, koliko je treba zanjo plačati v drugih državah. Grafikon kaže z višino stolpca vrednost košarice v zahodnonemških markah.

vaša zgodba

VRNITEV

Ko sem med šolskimi počitnicami hodila k teti na deželo, sem spoznala Mihovega ata. Tako so klicali moža, ki je vsak dan, če le ni prehudo deževalo, sedel pod staro jablano in strmel predse. Ljudje ga niso dosti ogovarjali, le tu in tam ga je kdo povprašal: »Še vedno čakate?«

Otroci smo se ga bali. Če smo silili vanj, je zamahnil s palico in nas napodil. Hkrati pa nas je zanimal. Kasneje sem zvedela za njegovo življenjsko zgodbo. Povedala mi jo je mati.

Mihova kmetija je bila velika in bogata. V družini so bila tri dekleta in nazadnje so dobili še fanta. Res, veliko veselico so naredili tedaj, ko se je rodil sin — naslednik. Mihov ata je ponosno hodil okoli, dajal za pijačo in gradil lepa upanja o bodočnosti kmetije.

Pri hiši so bili pridni delavci. Domače hčere so morale poprijeti za vsako, tudi moško delo. Edini, ki si je lahko privoščil več prostosti in počitka, je bil sin — naslednik. Izpolnili so mu vsako željo. Z očetom sta ob nedeljah prehodila polja in gozdove in skupaj kovala načrte, kako bo na kmetiji, kaj je potrebno novega napraviti, kaj starega popraviti.

Leta so minevala. Dekleta so odrasla in se omožila. Nobena ni smela ostati doma, da bi ne bilo treba kaj na posestvu deliti. Vse je bilo namenjeno sinu.

Toda usoda se je poigrala z načrti Mihovega ata.

»V Ameriko pojdem, da prislužim nekaj dolarjev. Ko se vrnem, nakupim strojev, da bo nam vsem lažje delo,« je nekega večera sin presenetil očeta. Nič ni pomagalo prepričevanje. Mati je morala pripraviti prtljago in oče je moral popustiti.

»Dela je res veliko in stroji bodo prišli hudo prav.« S temi mislimi se je Mihov ata bodril, ko je pospremil svojega edinca na dolgo in tvegano pot.

Vlak je odpeljal, Mihov ata pa je še dolgo dolgo strmel za njim. »Pa kmalu se vrni!« je šepetal v sebi zadnje besede, ki jih je izrekel sinu.

Z materjo sta vsak dan pričakovala novice iz Amerike. Najprej so prihajala spodbudna pisma, v katerih je fant sporočal, da je dobil delo v rudniku in da mu gre dobro. Potem pa so pisma usahnila. Nobenih novic.

Pravijo, da je Mihova mama umrla zaradi žalosti. Pokopali so jo leto dni po sinovem odhodu v Ameriko. Po vasi se je govorilo, da je bila v Ameriki huda rudniška nesreča, v kateri je umrlo tudi precej slovenskih fantov.

»Ne, mojega ni zadelo. Moj se bo vrnil. Čaka ga domačija. Vem, da pride!« si je dajal poguma Mihov ata in potrpežljivo čakal.

Vse manj živine je bilo v hlevu, vse več polj so vzeli v najem drugi ali pa so ležala neobdelana. Po hiši so nekoliko postorile le hčere, kadar so utegnile priti.

Tako je Mihov ata čakal na sina mnogo let. V lepih dnevih je sedel pod jablano in zrl po dolini proti železniški postaji. Čakal je in upal.

Nekega dne ga ni bilo več pod jablano.

ALBINA

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

ODNESEL MOTORNO ŽAGO IN KABLE ZA AKUMULATOR — Neznan storilec je v noči na 18. april obiskal garažo, last Jožeta Tramteta iz Ruhne vasi. Možakar je lastnika prikrajšal za motorno žago Partner, iz garaže pa mu odnesel še podaljške kablov za akumulator. Tramte je tako oškodovan za 400 tisočakov, o storilcu pa zaenkrat še ni sledov.

DOMA JE RAZGRAJAL — Miličniki so imeli 19. aprila opravka s 65-letnim Vladom Goriškom iz Gorenje Stare vasi. Možakar je doma razgrajal, tako da je fazo treznitve preživel v družbi miličnikov, sedaj pa ga še čaka pot k sodniku za prekrške.

MORAL JE Z MILIČNIKI — Novomeški možje postave so 20. aprila zvečer pridržali do iztreznitve 51-letnega Alijo Kusurja, stanujočega v samskem domu SGP Pionir v Novem mestu. Možakar je precej okajen razgrajal v prostorih doma, tako da so morali na pomoč prihiteti miličniki. Ti bodo zoper Kusurja napisali tudi prijavo sodniku za prekrške.

ŠE EDEN NAJAVLJEN SODNIKU — Sodniku za prekrške pa bo že v kratkem najavljen še 46-letni Ivan Staniša iz Vrhtrebnjega. Tudi on je, opogumljen z maligani, doma razgrajal, tako da je moral celo z miličniki na strezniјevanje.

Brez plačila v gozd po kurjavo

Obsojena skupina Romov, ki je sekala drevje po gozdovih v okolici Dobruške vasi — Vsakemu po šest mesecev zapora

DOBRUŠKA VAS — Da Romi za svojo kurjavo preko zime praviloma ne kupujejo drv, je bolj ali manj znano, o tem dovolj pričajo tudi opustošeni gozdovi v bližini romskih naselij. Začuda pa je ob teh spoznanjih le redkokdaj slišati, da bi bili storilci za takšno dejanje tudi kaznovani. Nepridiprave je težko odkriti ljudi je tudi strah prijav in maščevanja, vendar se je en tak primer te dni le znašel pred novomeškimi sodniki.

Na zatožni klopi novomeškega sodišča so pred dnevi sedeli 66-letni Valentin Brajdič-Piko, 30-letni Milan Brajdič-Lenko, 23-letni Stojan Hudorovac in 53-letni Gregor Hočevar-Mento. Od predlanskega oktobra pa do lanskega januarja je bilo po gozdovih v bližini romskega naselja Dobruška vas, koder prebivajo vsi obtoženci, posekanih več dreves, največ gabrov in hrastov. Škoda je bila po ugotovitvah revirnega gozdarja precejšnja, v tistem času so jo ocenili na okoli 522.000 din. Opustošene so bile gozdne parcele Antona Martinčiča, Marije Pavlič, Fanike Jerič, Antonije Rodič, Jožeta Rešetiča, Alojzije Kraševec, Albina Rodiča, Franca Bregarja, Antona Žnidaršiča, Antonije Sever in Jožeta Mehaka. Po ugotovitvah sodišča so vsi štirje obtoženi posekali vsak vsaj po 10 kubikov lesa, česar na obravnavi sploh niso zanikali. Povedali so, da so les pač potrebovali za kurjavo, da so večinoma čistili gozdove odpadnega drevja, le da je tu in tam morebiti zraven padel še kak hrast.

Sodišče ob vsem tem ni imelo pretežkega dela, dodaten dokaz temu, da so bili v gozdovih resnično na delu Romi, so bile podobe panjev. Značilno za Rome je pač, da drevje sekajo s sekiro, in to visoko od tal, tako da storilcev v tem primeru ni bilo težko odkriti. Vsem štirim obtožencem je sodišče izreklo enako kazen, vsakemu po šest mesecev zapora. Sodba še ni pravnomočna.

B. B.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Nedolžne in nič hudega sluteče kokoši so oni dan postale žrtve sosedskega spora v Tomažji vasi. Mirno so namreč zobale pšenico po domačem dvorišču, ko so pričele kot pokošene padati ena za drugo. Pokazalo se je, da je bila pšenica posipana z močnim strupom, po dvorišču Albina Rodiča pa jo je raztresla 67-letna A. M. iz Tomažje vasi. Zastrupljena pšenica je bila kriva pogina devetih kokoši, kot zadnji pa se je v smrt iz solidarnosti do svojih družic podal še petelin. Epilog okrutnega zločina bo na sodišču.

• V Novoteksovi garderobi je bil prejšnji teden zmikavt. Marta Kolenc iz Češče vasi je morala domov brez svoje črne usnjene jakne, vredne kakih 350 tisočakov. Še sreča, da jo je na poti domov namesto jakne že lahko grelo toplo poletno sonce.

• Na precej majavih nogah se je prejšnji četrtek po Hrušici premikal 60-letni Jože Udovč. Pravzaprav za deželo Dolenjsko takšni pojavi niso nič nenavadnega, malce čudno je bilo le to, da je možakar nenadoma pričel sovaščanom groziti, da jih bo pobil. Mir se je v vas pod Gorjanci povrnil šele, ko so Udovča odpeljali miličniki, sodnik za prekrške pa mu bo določil ceno takšnega početja.

GORELO V KUHINJI

BORŠT PRI CERKLJAH — 18. aprila ob 18.10 je prišlo v kuhinji stanovanjske hiše Frančiške Horžen v Borštu do požara. Horženova je tisti dan menjavala plinsko bombo v kombiniranem štedilniku, pri tem pa očitno premalo privila ventil. Plin je uhajal, zato tudi štedilnik ni deloval. Ko je Horženova ponovno odvila ventil, je iz neznanega vzroka prišlo do požara, ki se je hitro razširil po kuhinji. Z ognjem so opravili domačini sami, škode pa je za poltretji milijon din.

TRČILA NA KRIŽIŠČU

SEVNICA — 22. aprila ob 11. uri se je 24-letni Marjan Ločičnik iz Pokleka peljal z osebnim avtom po neprednostni cesti proti križišču Kvedrove ulice, ki pelje iz naselja Heroja Maroka v Sevnici. Pri tem je izsilil prednost vozniku kolesa z motorjem, 16-letnemu Milanu Šiplju iz Spodnjih Vodal. V hudem trčenju se je motorist težje poškodoval.

Nevaren jedilni pribor

V Novem mestu prodani dve garnituri pozlačenega kitajskega jedilnega pribora, ki izloča nikelj — Poziv kupcem

NOVO MESTO — Pred dnevi je Zvezni komite za delo, zdravstvo in socialno varstvo obvestil Republiški sanitarni inšpektorat v Ljubljani, da je bil v našo državo iz Kitajske uvožen pozlačen jedilni pribor, ki pa pri uporabi izloča nikelj, tako da je nevaren za človekovo zdravje.

Takšno sporočilo je republiški sanitarni inšpektor sredi aprila posredoval tudi sanitarni inšpekciji novomeške Uprave inšpekcijskih služb, ki naj bi na Dolenjskem preverila, ali se je kak pribor pojavil tudi v dolenjskih trgovinah, in ga seveda izločila iz prodaje. Akcija je hitro stekla, opravljeni pregledi dolenjskih trgovskih podjetij pa so pokazali, da je bil kitajski jedilni pribor mesece februarja, marca in aprila naprodaj v prodajalni Novotehne na novomeškem Glavnem trgu in v novomeški blagovnici Mercator Standard. Prav tako so sanitarni inšpektorji ugotovili, da je bil od dveh takšnih priborov v Novotehni eden prodan za zdaj neznanemu kupcu, medtem ko so imeli v blagovnici tri takšne pribore, enega pa je kupil prav tako še neznan občan.

Odveč je verjetno pripomniti, da so sanitarni inšpektorji preostale zaloge pozlačenega kitajskega jedilnega pribora izločili iz prodaje, neznana kupca pa inšpektorji pozivajo, naj pribor vrneta prodajalnam, kjer sta ga kupila, lahko pa ga tudi izročijo sanitarni inšpekciji na Cesti komandanta Staneta 30 v Novem mestu.

Družino metal na cesto

Zaradi nasilniškega obnašanja je bil Jože Zorko obsojen na 1 leto zapora — Pretepal ženo in otroke

KRŠKO — Minule dni se je pred novomeškimi sodniki zagovarjal 36-letni Jože Zorko iz Krškega, ki je bil v priporu že vse od 3. marca naprej, tačas pa je, navzlic temu da sodba še ni pravnomočna, na svojo željo že v KDP Dob, kjer prestaja izrečeno kazen enega leta zapora.

Zorko je v Krškem znan kršitelj javnega reda in miru. Samo v času od lanskega 31. oktobra pa do 3. marca letos, ko je moral v pripor, je bilo zoper njega podanih kar 11 predlogov sodniku za prekrške, zaradi nasilniškega obnašanja pa je bil kaznovan že tudi predtem. In česa ga je tokrat bremenila obtožnica?

Jože Zorko je med lanskim 31. oktobrom in 18. januarjem letos v svojem stanovanju v Krškem vsaj desetkrat pretepel svojo ženo Mileno in oba otroka, vsem trem je večkrat grozil z ubojem, razbijal je pohištvo, ženo in otroke je večkrat tudi vrgel iz stanovanja. A to še ni vse. 3. marca letos je okoli 12. ure skupaj z Milanom Vašem brez razloga napadel Zikrijo Kunundića in mu grozil celo z ubojem. To je bil tudi neposreden razlog, da se je že čez dobro uro znašel za rešetkami, minule dni pa je moral sesti na zatožno klop novomeškega sodišča. Obravnava je pokazala, da so bile v družini Zorkovih neurejene in slabe razmere, da je bil vsega gorja pravzaprav kriv alkohol. Zorko je že bil na zdravljenju zaradi pretiranega pitja, enkrat v Zagrebu, drugič v Krškem, vendar brez uspeha. Vinjen je bil izredno agresiven in nasilen do žene ter otrok, večkrat je zato pri njih že posredovala postaja milice, bodisi da so jo poklicali sosedi ali pa žena sama.

Zorko je na obravnavi trdil, da do žene in otrok nikoli ni bil grob, da jih nikoli ni preganjal iz hiše, priznal pa je, da je bil vselej tečen, kadar je bil vinjen. Sodišče je imelo o nasprotnem dovolj dokazov, zato ga je obsodilo na 1 leto zapora, v kazen pa mu je vštelo tudi čas, prebit v priporu. Sodba še ni pravnomočna.

POPUSTILA ZAVORA NA TRAKTORJU

ČATEŽ — 20. aprila okoli 11. ure se je 38-letni Stanislav Tomše iz Čateža peljal na traktorju po travniku navzdol. V Čerini je pred prečkanjem ceste traktor ustavil, ga zavrl z ročno zavoro, sam pa izstopil. Zavora je pri tem popustila in traktor se je pričel premikati proti cesti. Tomše je hotel skočiti nanj in ga ustaviti, a je pri tem padel in se hudo ranil, tako da se zdravi v brežiški bolnišnici. Traktor se je čez nekaj metrov sam ustavil na cesti.

MOTORIST NA LEVO

BREZINA — Na lokalni cesti med Brežicami in Dečnim selom v vasi Brezina je prišlo 22. aprila okoli 17. ure do hujše prometne nezgode. 21-letni Silvester Srebrnak iz Boršta se je na kolesu z motorjem peljal proti Brežicam, v Brezini pa iz neprevidnosti zavil na levo polovico ceste. Prav takrat je po njej nasproti pripeljala z osebnim avtom 47-letna Ivanka Molan-Oltra. Pri trčenju se je motorist hudo poškodoval in se zdravi v brežiški bolnišnici.

USPEH GRAHA V KRANJU

KRANJ — Minulo soboto je bilo v Kranju letošnje republiško prvenstvo »Kaj veš o prometu?«, na katerem se je dobro odrezal predstavnik novomeške občine Ronald Grah iz Mirne peči. V konkurenci predstavnikov iz devetinpetdesetih slovenskih občin je Grah zasedel dobro šesto mesto, bržkone pa bi bil še boljši, če mu težav ne bi povzročala mestna vožnja po kolesarskih stezah. Nič čudnega, kajti za Graha je bila to novost, ki je doslej iz znanih razlogov ni mogel preizkusiti niti v Novem mestu, kaj šele v domači Mirni peči.

Z lažno prijavo do odškodnine

Zapor za Martina Jančarja, ki je skušal ogoljufati zavarovalnico — Po nesreči sklenil kasko zavarovanje — Izmišljena nesreča odkrita

NOVO MESTO — Vse težje je danes poprečnemu občanu priti do novega avtomobila, astronomske cene so opravile svoje, celo za popravilo starega ali razbitega avtomobila včasih zmanjka denarja. Ljudje se v takih primerih poslužujejo raznih poti, še posebej, če je morebitne nesreče kriva lastna nepazljivost in avto ni kasko zavarovan, kar seveda pomeni, da je potrebno stroške poravnati iz lastnega žepa. Zavarovalne skupnosti se srečujejo z vse več primeri poskusov goljufij, eni taki so pred časom prišli na sled tudi v Triglavu, Dolenjski območi skupnosti Novo mesto, vsa zadeva pa je že dobila epilog pred sodiščem.

57-letni Martin Jančar iz Črmošnjic pri Stopičah se je 20. novembra 1986 oglasil v novomeški zavarovalnici in tamkajšnjim uslužbencem predložil zapisnik o poškodbi svojega osebnega avtomobila R9 GTD, zraven pa še polico kasko zavarovanja ter prijavo o poškodbi vozila. Uslužbencem zavarovalnice je zatrdil, da se je s sinom 7. novembra 1986 peljal po cesti čez Gorjance, pri tem pa jima je nasproti z bleščečimi lučmi pripeljalo neznano vozilo, zaradi česar je moral močno zavirati. Pri tem da ga je zaneslo s ceste, kjer se je avtomobil prevrnil. V zavarovalnici so posumili, da z zadevo nekaj ni v redu, zato so zahtevek zavrnili, Jančar pa je bil toliko trmast, da se je celo pritožil pri posebni zavarovalniški komisiji. Vso stvar so zategadelj izročili novomeški UNZ, opravljena preiskva pa je pokazala, da so bili sumi zavarovalniških delavcev docela utemeljeni.

Jančar je namreč trdil, da je do nesreče prišlo ne po njegovi krivdi 7. novembra, torej dober teden dni potem, ko je sklenil pogodbo o kasko zavarovanju, ki nosi datum 30. oktober 1986. Resnica je precej drugačna. Pokazalo se je namreč, da je 24. oktobra Jančarju sin brez vednosti in dovoljenja iz garaže vzel devetko, med vožnjo po klancu navzdol pa ga je pri Vahti zaneslo s ceste, tako da se je vozilo večkrat prevrnilo in bilo domala povsem uničeno. Škode je bilo za najmanj 4 milijone dinarjev, avtomobil pa je bil le obvezno zavarovan. Po nasvetu prijateljev se je zato Martin Jančar 30. oktobra odpravil na bazo AMZS na Otočec in tam sklenil pogodbo o kasko zavarovanju, s tem papirjem in odškodninskim zahtevkom za 4 milijone dinarjev pa se je, kot že rečeno, 20. novembra oglasil v Zavarovalni skupnosti Triglav, DOS Novo mesto. Nadaljevanje zgodbe je jasno.

Na obravnavi pred senatom novomeškega sodišča je Jančar dejanje odkritosrčno in skesano priznal, pri tem pa dodal, da je vse to storil po nasvetu znancev, ki so ga nagovorili h goljufiji. Sodišče ga je ob upoštevanju olajševalnih okoliščin obsodilo na 8 mesecev zapora, vendar sodba še ni pravnomočna.

B. B.

V AVTU OB PREMOŽENJE

BOŠTANJ — V noči na 21. april je nekdo v Boštanju vlomil v osebni avto golf, last domačina Bojana Gorčarja. Vozilo je stalo pred hišo, storilec pa je iz njega odnesel avtoradiokasetofon, dve hranilni knjižici, čekovno knjižico, potni list in 3 tisoč nemških mark. Škoda ni tako majhna. Iste noči pa je bilo v Sevnici vlomljeno v vozilo zdomca Dragota Grebenca. Lastnik je bil ob radiokasetofon, kovček z oblekami in perilom, žensko krzneno jakno, kilogram kave in še nekaj stvari, tako da je oškodovan za 2 milijona din.

Z AVTOM V TELEFONSKI DROG

VELIKE MALENCE — 24-letna Vera Jaklič iz Velikega Podloga se je 22. aprila ob 9. uri peljala z osebnim avtom po regionalni cesti med Čatežem in Cerkljami. V Velikih Malencah jo je zaradi prevelike hitrosti na mokri in spolzki cesti zaneslo na desno, tako da je trčila v drog telefonske napeljave in ga prelomila, avtomobil pa se je po strmem nasipu skotalil v Krko. Navzlic hudim poškodbam se je Jakličeva rešila iz vozila in se sedaj zdravi v brežiški bolnišnici. Materialne škode je za poldrugi milijon din.

IZ UTRUJENOSTI NA LEVO

DOBRUŠKA VAS — 28-letni Zoran Zekić iz Kopra se je 23. aprila okoli 2. ure peljal z osebnim avtom po magistralni cesti proti Zagrebu. V Dobruški vasi je zaradi utrujenosti zavil na levo polovico ceste, nekaj časa vozil po bankini, nato pa trčil v obcestno drevo. Voznik se je poškodoval, gmotne škode pa je bilo za 2 milijona din.

PAMETEN UKREP

KOČEVJE, RIBNICA — Odsek magistralne ceste od Kočevja do Dolenje vasi pri Ribnici je že več let popolnoma uničen, kljub obljubam pa še vedno ni prelit z asfaltom. Te dni so delavci ob cesti odstranili travo in nadomestili polomljene stebričke, ki ponoči opozarjajo voznike, kje je cesta. Ta ukrep je bil res nujno potreben, saj vozniki ponoči že niso vedeli, če vozijo še po magistralni cesti ali pa so že na njivi.

P-Ç

Črn vikend v Podgračenem

V soboto na magistralki najhujša letošnja prometna nezgoda na slovenskih cestah

PODGRAČENO — V samo dveh dneh sta se na magistralni cesti med Zagrebom in Ljubljano pri Podgračenem pripetili dve hudi prometni nezgodi, ki sta krepko povečali letošnji krvni davek slovenskih cest. Nezgoda, do katere je prišlo v soboto, 23. aprila, nekaj po 4. uri zjutraj, pa je letos nasploh natežja nesreča na naših cestah, saj je v njej izgubilo življenje kar pet oseb.

57-letni Ivan Dominko iz Zagreba se je tega jutra peljal z osebnim avtom lada proti Ljubljani, pri Podgračenem pa iz neznanega vzroka zavil na levo polovico ceste. V tistem trenutku je nasproti s hroščem pripeljal 22-letni Mario Vuković iz Samobora in vozili sta silovito čelno trčili. V kupu zvite pločevine so bili na mestu mrtvi voznik Dominko in sopotnici, 48-letna Marija Dominko ter 25-letna Radmila Benković, voznik Vuković in njegov 22-letni sopotnik iz Samobora Dražen Ložnjak. Hudo poškodovana sta bila še sopotnika Mario Dominko in Velimir Židan, prvega so odpeljali v brežiško, drugega pa v zagrebško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 9 milijonov din.

Promet je bil zaradi nezgode zaprt med 4. in 7.15, potekal je po obvoznici med Čatežem in Mokricami.

Le kakih šest ur prej, 22. aprila, ob 22.10, pa je na domala istem mestu prišlo do prve nezgode, ki se je prav tako končala tragično. 29-letni Vladimir Dović iz Obrovca je peljal tovornjak proti Ljubljani, pri Podgračenem pa mu je zaradi nepritrjenega vijaka odletelo rezervno kolo. Vanj se je zaletel kombi, ki ga je nasproti pripeljal 44-letni Marijan Slobodnjak iz Žamarije. Vozilo je nato odbilo na levo v osebni avto 29-letnega Marjana Rogača iz Laškega. Rogačev avto je po trčenju obstal prevrnjen, enako kot avtomobil Slobodnjaka. Da bi bila nesreča večja, je v podvozje kombija hip zatem trčil še avtomobil Jovana Novakovića iz Novega Sarajeva. In posledice? Nežka Šket, 37-letna sopotnica v Rogačevem vozilu, je bila takoj mrtva, hudo ranjeni pa so bili še voznik Rogač, sopotnica Mojca Cesar iz Zagrada, voznik Slobodnjak in sopotniki Katarina Čejić, Niko Čejić in Tomo Čejić. Vse poškodovane so odpeljali v brežiško bolnišnico, le Rogača v zagrebško. Promet je bil na magistralki zaprt do 2.30, potekal je po obvoznici med Čatežem in Mokricami. Materialne škode je bilo za 12 milijonov din.

V SPOMIN

V letu 1987 smo se tiho poslovili od

ENE SLOVENSKE VASI

558 prebivalcev

ki so na slovenskih cestah izgubili življenja. Domovi so ostali prazni, družine brez očetov, starši brez otrok, možje brez žena . . . Slovenija je izgubila petstooseminpetdeset občanov. To so bili delavci, študentje, otroci, direktorji, inženirji . . . za eno slovensko vas.

Za vzrok ni treba spraševati — ni jih več

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

Golo najdeno truplo je žrtev zločina

O odkritju v Krakovskem gozdu — Poziv občanom

KRAKOVSKI GOZD — Že v prejšnji številki smo na kratko zapisali o najdbi zakopanega trupla v Krakovskem gozdu, ki so ga odkrili Romi med nabiranjem zdravilnih zelišč. Truplo je bilo zakopano kakih 400 metrov od magistralne ceste med Ljubljano in Zagrebom v smeri vasi Štrik pod Bučko.

Po doslej zbranih podatkih krške UNZ gre za truplo moškega neznane identitete. Možkar je bil star med 25 in 40 leti, bil je srednje razvit, visok okoli 170 cm, rjavih kostanjevih las, imel pa je tudi brke. Obdukcija je pokazala, da je bil možakar operiran na slepiču, na podlahti desne roke je imel vtetoviran meč, okoli katerega je bila ovita kača s krono, na podlahti desne roke pa napis »KLEIN«. Napis pa očitno ni cel, kajti truplo je bilo zakopano dalj časa in je čas zabrisal nekaj črk, ki so nečitljive. Dodajmo še, da je imel moški, ki je bil v zemlji zakopan brez oblačil, na desnem ušesu uhan. Vsi sledovi kažejo na to, da je bil umorjen, kaj več pa se ta čas o gnusnem zločinu ne da zapisati. UNZ Krško zato prosi vse, ki bi o pogrešanem karkoli vedeli ali se nemara spominjajo kakšne stvari, ki bi lahko bila v zvezi z najdbo v Krakovskem gozdu, naj to sporoče na UNZ Krško ali najbližji postaji milice.

VLOM V HIŠO

GMAJNA — 23. aprila med 11. in 11.30 je bilo vlomljeno v stanovanjsko hišo Janeza Tomažina na Gmajni. Storilec je iz zaklenjenega kovča v zaklenjeni spalnici odnesel 2,5 milijona din gotovine. Predrzneža še iščejo.

UKRADENI AVTO NAŠLI

KRŠKO — V noči na 20. april je s parkirišča na Cesti 4. julija v Krškem izginil osebni avtomobil lada 1600, last Ivana Majetiča. Vozilo je bilo zaklenjeno, zato storilec ni imel ravno lahkega dela. Ukradeni avto so naslednji dan našli v Ljubljani. Tatu še iščejo.

KRONIKA NESREČ

Z AVTOM PRELOMIL ELEKTRIČNI DROG — 30-letni Franc Grum iz Podgozda se je 18. aprila okoli 6.30 peljal z osebnim avtomobilom po cesti z Dvora proti Podgozdu. Tu je pri hiši št. 1. zapeljal v desni in nepregledni ovinek s preveliko hitrostjo, pri tem pa ga je zaneslo v desno izven ceste, kjer je trčil v električni drog in ga prelomil. V nezgodi se je voznik Grum hudo poškodoval in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Na zviti pločevini je za milijon dinarjev škode.

ZARADI PREVELIKE HITROSTI V DREVO — 18. aprila ob 20. uri se je 52-letni Janez Markovič iz Novega mesta peljal z osebnim avtomobilom iz Ruperč vrha proti Pogancam. Tu ga je med vožnjo po klancu navzgor skozi levi ostri ovinek zaradi prevelike hitrosti zaneslo v desno na bankino. Nekaj časa je drsel po njej, nato pa močno trčil v drevo. Markovič se je v nezgodi na srečo le laže poškodoval, dokaj najhna pa je bila tudi materialna škoda; miličniki so jo ocenili na 200 tisočakov.

NA PRAGU NAJVEČJEGA USPEHA — Kočevske odbojkarice so po osvojitvi naslova republiških prvakinj sedaj pred novo težko nalogo: čakajo jih kvalifiakcije za vstop v II. zvezno ligo Tik pred sklepom redakcije smo sprejeli novico, da bodo kvalifikacije, na katerih bodo nastopili prvaki Slovenije, Hrvaške in BiH, 7. in 8. maja v Škofji Loki. Kočevke brez možnosti za napredovanje niso, tega se zavedajo tudi same. (Foto: M. Glavonjić)

Na divjih vodah najboljši Vidmar

Tokrat so se pomerili le Jugoslovani — Med moškimi najboljši Jože Vidmar, med ženskami pa Meta Kastelic, oba Rašica

OSILNICA — Na mednarodnem tekmovanju v kajaku in kanuju na divjih vodah Kolpe, ki je bilo 23. in 24. aprila pri Osilnici, je bil med posamezniki najboljši Jože Vidmar, med klubi pa njegov klub Rašica. Oba sta prejela pokala — vaze pokroviteljice tekmovanja, delovne organizacije Melamin iz Kočevja.

Na tekmovanju v spustu je tekmovalo 63 posadk, v slalomu pa je bilo prvi dan tekmovanja prijavljenih 80, drugi pa preko 40 tekmovalcev. Letos prvič ni bilo tujih tekmovalcev, čeprav so se prijavili Nemci in Avstrijci. Drugi dan tekmovanja je nagajal sneg.

Na slavnostnem zaključku tekmovanja so podelili najboljšim trem v vsaki skupini medalje. Medaljo je dobil tudi prvi tekmovalec KŠD Osilnica, ki je kdajkoli doslej prispel na cilj takega tekmovanja, in to je bil mladi Simon Kovač. Plaketo osilniškega KŠD Tone Ožbolt je prejela DO Melamin Kočevje, pokroviteljica tekmovanja. Predsednik Kajak kanu zveze Hrvaške, Uroš Bušurela, pa je podelil plakete mesta Zagreba in Kajak kanu zveze Hrvaške občinski skupščini Kočevje in DO Melamin.

V dneh tekmovanja je bil v dvorani KŠD Tone Ožbolt v Osilnici razstavljen tudi načrt bodoče ureditve kajakaške proge v Starih malnih pri Osilnici in drugih potrebnih objektov ob njej. Po načrtih naj bi bilo vse to urejeno do leta 1991, ko bo v Jugoslaviji svetovno prvenstvo v kajaku in kanuju na divjih vodah.

J. PRIMC

IZJAVILI SO PO TEKMI:

RADE KOVAČEVIČ, selektor državne reprezentance: »Preden bo dokončno določena državna reprezentanca, bodo še tri tekme na divjih vodah. Vendar med člani ne bo bistvenih sprememb in bodo našo državo zastopali tisti, ki so bili najboljši na Kolpi. Vse pa je odprto še med mladinci.«

DR. STANKO NIKOLIČ, glavni organizator tekmovanja in predsednik KŠD »Tone Ožbolt« Osilnica: »Tekmovanje je zelo uspelo. Udeležili so se ga vsi naši najboljši posamezniki in tudi najboljši klubi. Nemci in Avstrijci so udeležbo tudi prijavili, potem pa jih iz neznanih vzrokov ni bilo.«

UROŠ BUŠURELA, predsednik kajakaške zveze Hrvaške: »V Osilnici so veliko naredili za razvoj kajakaških in kanuističnih tekmovanj na divjih vodah, za kar smo jim hvaležni. Ko bo proga urejena tako, kot je načrtovano, Osilnica ne bo znana kot kajakaški center le po Sloveniji in Hrvaški, ampak po vsej državi, po Evropi in vsem svetu. Osilničani so dobri gostitelji, še posebno pa je pomembno, da tu nastaja kajakaški klub.«

PRVEGA MAJA V STRAŽO

STRAŽA — Tukajšnji TVD Partizan in turistično društvo pripravljata v nedeljo, 1. maja, tradicionalni prvomajski tek, prireditev, ki je letos že osma po vrsti. Start teka bo ob 10. uri v Gorenji Straži, nastopajoči pa se bodo pomerili v kar petnajstih kategorijah.

Hiša in stanovanje v zameno za pomoč

15. maja velika kolesarska tombola — Vinko Šimek, Čudežna polja, Marjan Smode

NOVO MESTO — Koliko ljubiteljev kolesarstva premore Dolenjska, bo najbolje pokazal letošnji 15. maj. Kolesarsko društvo Krka, ki se je letos znašlo v precejšnjih denarnih zagatah, organizira tega dne veliko blagovno-denarno tombolo, doslej zagotovo največjo v Sloveniji, z morebitnim izkupičkom pa želi tlakovati pot najboljšim dolenjskih kolesarjem v jugoslovanski in svetovni vrh. Kot je znano, sta Sandi Papež in Jože Smole letos pred tem, da po dolgih sušnih desetletjih Dolenjci vnovič dobimo predstavnika na olimpijskih igrah, za vzgojo tako vrhunskih športnikov pa so seveda potrebna precejšnja sredstva.

Tombola bo, kot že rečeno, 15. maja, ob 14. uri na novomeškem stadionu Bratstva in enotnosti, obiskovalci pa bodo zagotovo prišli na svoj račun. Omenimo le nagrade: prva je stanovanjska hiša Marles, druga počitniško obmorsko stanovanje Pionirja v Stinicah, tretja osebni avto P-126 z gotovino sto starih milijonov in še 120 drugih dobitkov v vrednosti preko pet starih milijard. Niso pa vabljive le nagrade, nič manj privlačen ne bo program te nedelje na novomeškem stadionu. Tombolo bo vodil in povezoval Vinko Šimek ali Jaka Šraufciger, za zabavo pa bosta poleg njega skrbela še ansambel Čudežna polja in Marjan Smode. Seveda ne smemo pozabiti še na tednik »Kaj«, ki je pokrovitelj prireditve in ki pripravlja za vse udeležence dodatno presenečenje v obliki treh vabljivih nagrad in še česa.

Kočevke na pragu II. zvezne lige

Kočevske odbojkarice 6. maja v kvalifikacijah za vstop v II. zvezno ligo

KOČEVJE — Odbojkarice Kočevja so drugič zapored osvojile naslov republiških prvakinj. Na kratko smo že poročali, da so Kočevke v zadnjem, predloženem kolu v gosteh ugnale Krim s 3:0, kar jim je prineslo tudi naslov prvakinj. To pa je letos največji uspeh kočevskega športa.

»Ker je ekipa v primerjavi z lansko sezono ostala domala nespremenjena, smo sicer računale na visoko uvrstitev, potihem tudi na naslov. Kot smo pričakovale, smo imele najhujšega nasprotnika v ekipi Partizana Tabor, ki je lani izpadel iz II. zvezne lige, in je šele zadnje kolo odločilo končnega zmagovalca,« ocenjuje razburljive nastope v pravkar minuli sezoni Brigita Klun, kapetan kočevskih odbojkaric in ena najzaslužnejših, da je naslov tudi letos ostal v mestu ob Rinži.

• Seveda pa ne gre, da ne omenimo velikih zaslug, ki jih ima za letošnji uspeh trener Tone Krković, ki je prevzel krmilo ekipe, ko je bila ta v težkem položaju, brez trenerja.

Če se na kratko spomnimo lanskega prvenstva, ko so Kočevke zabeležile res enkratno serijo petindvajsetih zmag in vsega en poraz, potem letošnji uspeh ni presenečenje. Kočevke so letos izgubile tri tekme, vse v gosteh, in to od Partizana Tabor, Ljubnega in Topolšice, kar je bilo majhno presenečenje.

»Poznavalci odbojke vedo, da smo letošnje prvenstvo dobili zgolj zaradi enega dobljenega seta več od nasprotnika, zato ni bilo lahko vzdržati takšnega psihičnega pritiska. Menim, da je veliko vlogo pri tem odigrala složnost naše ekipe, saj se dekleta odlično razumemo. Navsezadnje igramo v enaki postavi že dve leti, kar je zagotovo velika prednost. In če k temu dodamo še, da je poprečna starost ekipe vsega 18 let, potem je pred kočevsko odbojko še velika prihodnost,« pravi Brigita.

Kočevke pa svojega dela v letošnjem prvenstvu še niso opravile. Najpomembnejše je šele pred njimi. Kot prvakinje republiške lige jih sedaj čakajo kvalifikacije za vstop v II. zvezno ligo, ki bodo 6. maja najverjetneje v Škofji Loki. Nasprotnika Kočevk bosta prvaka Hrvatske in Bosne in Hercegovine, dve prvouvrščeni ekipi pa bosta postali novi članici II. zvezne lige. Po lanskem spodrsljaju verjamemo, da so Drobničeva, Uranova, Levstekova, Hočevarjeva, Turkova, Ahačeva, Gornikova, Klunova, Ibrahimovićeva in Škufca sposobne narediti še ta odločilni korak in doseči največji uspeh kočevksega športa doslej.

M. GLAVONJIĆ

NOVI ZMAGI NOVOMEŠČANOV

NOVO MESTO — Novomeški namiznoteniški igralci, ki nastopajo v 1. A slovenski ligi, so v drugem kolu drugega dela dvakrat visoko zmagali v gosteh. Z 9:0 so premagali Piran in Vesno iz Zaloga. V naslednjem kolu igrajo v Kranju z Merkurjem.

SLAVIJA — ELAN 1:1 (1:0)

LJUBLJANA — Še pred nedeljskim prvenstvenim srečanjem območne nogometne lige za ekipo vevške Slavije bi novomeški nogometaši zanesljivo pristali na delitev točk, toda potek srečanja je pokazal, da bi lahko popolnoma zasluženo osvojili poln izkupiček. Drugi polčas je namreč povsem pripadel gostom iz Novega mesta; gotiteljem je pomagal celo sodnik, ki je docela neupravičeno pokazal na belo točko, a je junak tekme, vratar Črv, strel z enajstih metrov ubranil. Novomeščani so bili pri tem zaradi protestov ob dosojeni enajstmetrovki celo ob enega igralca, saj je bil izključen Novak, tako da je bil izenačujoči zadetek Stojana Mesojedca še toliko več vreden. Zaradi praznikov bo 16. kolo v območni ligi na sporedu šele 8. maja, ko pride v Novo mesto ekipa Stola.

V tekmi mladincev so Novomeščani premagali Belo krajino s 4:1.

M. GORENC

Prihodnji petek starta dirka Alpe-Adria

Cilj prve, 148 km dolge etape bo v Novem mestu

NOVO MESTO — Ob tomboli 15. maja bo zagotovo osrednji kolesarski dogodek pomladi cilj prve etape mednarodne kolesarske dirke Alpe Adria v petek, 6. maja, na novomeškem Glavnem trgu. Kolesarji bodo na progo krenili ob 12.45 iz Ljubljane, 148 kilometrov dolga etapa pa jih bo vodila po avtocesti do Ivančne gorice in nato preko Podturna, Brezja do Črnomlja ter nazaj do Metlike in preko Vahte v Novo mesto, kjer bo cilj predvidoma ob 16.30.

V času, ko to poročamo, seznam prijavljenih reprezentanc še ni zaključen, zapišemo lahko le, da bo najboljša jugoslovanska vrsta tokrat okrnjena, saj v njej ne bo nekaterih najboljših vključno s Papežem in Smoletom, ki si bodo tisti čas na dirki miru Praga—Varšava—Berlin skušali priboriti vozovnico za nastop na olimpijskih igrah v Seulu. Letošnja dirka bo tako priložnost za nekatere mlajše, Novomeščani največ pričakujemo od Robiča in Bojanca, ki sta sposobna mešati štrene povsem pri vrhu. Dodajmo še, da bo naslednjega dne, 7. maja, v Novem mestu pred zavarovalnico Triglav start druge etape, ki bo karavano kolesarjev peljala proti Celju.

Robič tretji „Po Turčiji"

Velik uspeh novomeškega kolesarja na etapni preizkušnji — Ekipno četrti za SZ, Turčijo in Poljsko

NOVO MESTO — V nedeljo so se z naporne poti vrnili kolesarji novomeške Krke, ki so med 16. in 22. aprilom nastopali na mednarodni etapni dirki »Po Turčiji«. Članska vrsta novomeških kolesarjev, v kateri sta manjkala Sandi Papež in Jože Smole, je predvsem po zaslugi Jureta Robiča zabeležila lep uspeh in prvič v letošnji sezoni prikolesarila Jugoslaviji točke svetovnega pokala.

Na 852 kilometrov dolgi dirki med Istambulom in Kušadeso je nastopilo 63 kolesarjev iz desetih držav, za novomeško vrsto so vozili Robič, Bojanc, Božič, Ravbar, Darko Papež in kot gost Celjan Melanšek. Posamično uvrstitev, v kateri si je Robič na koncu priboril odlično tretje mesto, je odločila druga etapa, ko je Jure skupaj s še sedmimi kolesarji ubežal skupini, trije pa so na koncu s precejšnjo prednostjo pripeljali skozi cilj v istem času. Po tej etapi je bila jugoslovanska vrsta druga za reprezentanco Sovjetske zveze, vendar je bila tretja etapa za ekipno razvrstitev usodna za Novomeščane. Neizkušenost in nepazljivost sta bili krivi, da so jugoslovanski kolesarji padli na četrto mesto za Sovjetsko zvezo, Turčijo in Poljsko, tak pa je bil tudi končni vrstni red ekip.

TRETJI V TURČIJI — Jure Robič s pokalom, ki ga je osvojil na sedemdnevni dirki »Po Turčiji«, ko je po sedmih etapah pristal na odličnem tretjem mestu. Dobra forma Robiča vsekakor ohrabruje pred bližnjo dirko Alpe-Jadran, kjer bo Jure ob odsotnosti Papeža in Smoleta očitno glavno novomeško orožje.

Kot že rečeno, je tretje mesto Robiča vsekakor odličen rezultat, ostali Novomeščani pa so se v skupnem seštevku uvrstili takole: 17. je bil Božič, 21. Ravbar in 28. Bojanc.

IKAR ZMAGAL V ZAGREBU

ZAGREB — Na zagrebškem hipodromu je bila v nedeljo uvodna prireditev letošnje kasaške sezone pri nas. Na sporedu je bilo sedem kasaških točk, med prijavljeni konji pa tudi Penta pod vajeti Jožeta Antončiča in Ikar (oba konja sta iz Šentjerneja) z Dragom Lesom. Prav Ikar, za katerega smo že lani napovedali, da se razvija v vrhunskega kasača, je že na začetku sezone potrdil napovedi. V dirki dveletnikov s temeljem 1:29 je prepričljivo opravil z vso konkurenco in dosegel čas 1:28,2. Za Ikarja in Draga Lesa je to vsekakor lepa spodbuda za vnaprej. Da lahko v tej sezoni računata na podobne rezultate, pa lahko potrdita že v nedeljo, ko bo v Ljutomeru nova kasaška prireditev.

Dvakrat odločale zadnje sekunde

Nesrečen poraz Inlesa in srečna zmaga Črnomlja — Dolenjski derbi Kočevkam — Šesta zaporedna zmaga Šentjernejčank

Verjetno najpomembnejša novica s sobotnih republiških ligaških rokometnih obračunov tako v moški kot v ženski ligi je ta, da so si Kočevke z zmago nad Novomeščankami krepko popravile položaj na lestvici in tako vsaj začasno ušle z dna prvenstvene lestvice. Med ostalimi izidi omenimo še šesto spomladansko zmago Šentjernejčank, medtem ko sta v moški ligi Sevnica in Inles doma ostala praznih rok, Črnomaljci pa so v zadnjih sekundah iztržili načrtovani točki v tekmi z Jadranom.

Najprej nekaj o dolenjskem ženskem derbiju v Kočevju. Tekma je bila za gostiteljice izredno pomembna, poraz bi jih prikoval na rep lestvice. Nemara so Kočevke tudi zato v prvem polčasu igrale nezbrano, kar so gostje izkoristile in ob odmoru celo vodile. Povsem drugače pa je bilo v nadaljevanju. Po zaslugi sester Jerič in Bejtovićeve se je podoba na igrišču povsem spremenila, Kočevke so zaigrale precej bolje v obrambi in učinkoviteje v napadu, tako da je razlika rastla iz minute v minuto. Kočevkam je ta zmaga seveda izredno dragocena v boju za obstanek, še posebej, ker v prihodnjem kolu v Kranju ne morejo računati na presenečenje. Rekli pa smo tudi že, da s spomladansko serijo zmag nadaljujejo Šentjernejčanke. Tokrat so se morale za točki z zadnjeuvrščenim Alplesom dokaj potruditi, čeprav kaj takega po prvem polčasu ni bilo pričakovati. Gostiteljice so vodile že s petimi zadetki prednosti, vendar so v drugem polčasu zaigrale lagodneje, tako da so gostje iztržile dokaj tesen poraz.

Največ pozornosti v moški ligi je veljalo derbiju v Ribnici, kjer sta se pomerila Inles in Slovenj Gradec, ki si je že zagotovil naslov prvaka. Če je soditi po igri najboljše ekipe v republiški ligi, je kvaliteta slovenskega rokometa na kaj klavrni ravni. Slovenjgradčanom je do zmage pomagala le sreča, Ribničani so namreč kar sedemkrat zadeli v okvir vrat, nazadnje še 10 sekund pred koncem, ko so imeli lepo priložnost, da osvojijo več kot zasluženo točko. Gostitelji niso razočarali, mlada vrsta je ob izkušenem 39-letnem Mikulinu vseskozi držala korak s prvaki in očitno je, da je od 15-letnega Lapajneta, 16-letnega Tomšiča in njunih vrstnikov moč še veliko pričakovati. Dokaj dobro se je držala tudi pomlajena ekipa Sevnice, ki je igrala doma s Šoštanjem. Mladi Sevničani, ki so se že poslovili od lige, so vodili večji del tekme, vendar so jim v odločilnih trenutkih pošle moči. Edino moško zmago so dosegli Črnomaljci. Igralci Jadrana so Črnomaljcem povzročili precej preglavic, saj so vodili že s petimi zadetki prednosti, gostitelji pa so z nekaj športne sreče ob koncu le zmagali.

DOLENJSKI DERBI KOČEVKAM — Novomeščankam tudi štirje zadetki Kramarjeve (na posnetku) niso pomagali do točk v derbiju nasprotnic, ki se dobro poznajo. Kočevke so povsem zasluženo zmagale in tako vsaj začasno ušle z dna lestvice. Jasno pa je, da v boju za obstanek ni še prav nič odločenega, vsako od preostalih štirih srečanj bo za Kočevke kvalifikacijsko.

KRMELJ—KRŠKO 23:27 (10:13)

KRMELJ — V srečanju II. republiške rokometne lige so igralci Krškega brez večjih težav opravili z gostitelji. Vodili so že tudi s šestimi zadetki prednosti, pred koncem pa so popustili, tako da so Krmeljčani ublažili poraz. Ob ugodnem razpletu na preostalih srečanjih je sedaj že na dlani, da so si Krčani zagotovili 1. mesto in prihodnje leto nastopanje v prvi republiški ligi, kjer jim je navsezadnje tudi mesto.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

SRL, moški, 18. KOLO: INLES—SLOVENJ GRADEC 25:26 (15:13)

Inles: Lapajne, Djokić, Mihelič 1, Mikulin 6, Goleš, Jurić 2, Lesar 2, Tomšič 8, Mate 6, Pogorelc, Parezanović.

SEVNICA—ŠOŠTANJ 23:25 (16:11)

Sevnica: Mlakar, Simončič 1, Cimperšek, Kostevc 3, Šunta 1, T. Knežević 4, J. Knežević 8, Senica 3, Vidmar 2, Gabrič 1, Kovačič

ČRNOMELJ—JADRAN 21:20 (7:11)

Črnomelj: Plut, Bohte, M. Papež, Kavšek 1, Hudelja 3, Novak 1, Možina, J. Papež 7, Pezdirc 3, Adlešič 2, Grabrijan 4, Kmetič.

LESTVICA: 1. Slovenj Gradec 29, ... 6. Inles 19, 8. Črnomelj 18, 11. Sevnica 7.

Pari prihodnjega kola: Črnomelj—Inles, Ajdovščina—Sevnica, itd.

SRL, ženske, 18. KOLO: ISKRA—ALPLES 25:23 (15:10)

Iskra: Jakše, Gorenc 7, Dolar, Kegljevič, Radovan, Turk 10, Selan 5, Rangus 3, Vide, Lužar, Bolte, Kos.

ITAS—NOVO MESTO 27:21 (11:12)

Itas: Filipović, Dragičević, Klarič 1, Guštin, Vuk 2, S. Jerič 11, M. Jerič 5, Bejtović 7, Saftić.

Novo mesto: Hočevar, Repinc, Iličin 3, Žagar, Knafelje 1, Kramar 4, Rebolj 4, Simončič 4, Opruc 3, Pate 2, Butala.

LESTVICA: 1. Kranj 36 točk, 3. Iskra 27, 5. Novo mesto 22, 9. Itas Kočevje 9, 10. Čerkno 8, 11. Era Šmartno 7, 12. Alples 6.

Pari prihodnjega kola: Kranj—Itas, Burja—Iskra, Era Šmartno—Novo mesto itd.

NOGOMETNI SPEKTAKEL

KOSTANJEVICA — Jutri ob 16. uri popoldne se bosta na igrišču osnovne šole v Kostanjevici pomerili nogometni ekipi Kostanjevice in Dolenje vasi. Nogometni strokovnjak France Gregorčič iz Kostanjevice je tako trdno prepričan o zmagi svojih izbrancev, da je pristal tudi na to, da poraženec plača odojka in pijačo. O nasprotnem so prepričani nogometaši Dolenje vasi, ki baje prihajajo v Kostanjevico tešči. Vsekakor pa se obeta velik nogometni spektakel, kakršnih Kostanjevičani še niso doživeli veliko.

ZMAGA KRAŠEVCA

VARAŽDIN — Mladi novomeški kolesarji so uspešno nastopili na tradicionalni dirki v Varaždinu. Nedeljsko prireditev je oviral sneg, vendar pa slabo vreme tekmovalcev Krke očitno ni preveč motilo. Med mlajšimi mladinci je namreč zmagal Kraševec, medtem ko je bil Badovinac osmi, pri pionirjih A pa je Gimpelj zasedel drugo mesto.

TURNIR V MALEM NOGOMETU

PLETERJE — NK Pleterje organizira v počastitev 1. maja in praznika KS Šentjernej turnir v malem nogometu za prehodni pokal KS. Turnir bo v nedeljo, 1. maja, na igrišču v Pleterjah ob 8. uri, takrat pa je tudi zadnji rok za prijavo. Prehodni pokal bo prejela najbolje uvrščena ekipa šentjernejske krajevne skupnosti, prvouvrščene vrste pa čakajo še trije pokali in nagrade.

PORAZ KOČEVCEV

KOČEVJE — V derbiju I. slovenske namiznoteniške lige so igralci Kočevja verjetno že zapravili možnost za osvojitev prvega mesta. V brškone odločilnem srečanju jih je premagala ekipa Polikem Olimpije s 5:4, odločilno točko pa je dosegel Gašič, ki je v zadnjem, devetem dvoboju premagal Komaca z 2:1.

Sami dali sešiti pižame

Spomini Vladimira Čopa na 35-letno pot črnomaljskega rokometa — Jutri proslavljanje jubileja

ČRNOMELJ — Jutri bodo z rokometno tekmo med Črnomljem in ekipo Aero iz Celja v črnomaljski športni dvorani in kasneje s tovariškim srečanjem, na katero so povabili vse sedanje in nekdanje igralce in igralke ter rokometne delavce, proslavili 35 let rokometa v Črnomlju. V vseh teh letih je rokomet najpriljubljenejši in najuspešnejši črnomaljski šport. Sedaj igra Črnomelj v prvi slovenski ligi, vsako tekmo v Črnomlju pa si ogleda od 400 do 600 gledalcev in samo ena ekipa v tej ligi ima več gledalcev kot Črnomelj. Tudi sicer ta klub nima težav, za kar uspešno skrbi upravni odbor, to pa govori tudi o priljubljenosti tega športa v tej belokranjski občini. Črnomaljski rokometni klub, ki ima v svojih vrstah pionirje, mladince in člane, je sedaj edini rokometni klub v Beli krajini. Včasih so imeli tudi žensko ekipo, dekleta so bile celo slovenske prvakinje in so nastopile na kvalifikacijah za prvo zvezno ligo.

V sedanjem upravnem odboru je član tudi Vladimir Čop, ki je igral v prvi črnomajski rokometni ekipi pred 35 leti. »Prva rokometna ekipa je bila takrat sestavljena izključno iz črnomaljskih gimnazijcev. Za rokomet nas je navdušil Marjan Kolarič, ki je bil sploh duša vsega takratnega črnomaljskega in belokranjskega športa,« se spominja Čop. V rokometni ekipi so bili v glavnem takratni črnomaljski atleti. Poleg Čopa so bili prvi belokranjski rokometaši še Ivo Likavec, Jure Jaklič, Andrej Klein, Darko Staudohar, Tone Šimec, Stine Vardjan, Miro Šuica, Andrej Einsiedler, Cvetko Satošek in Jože Štrbenc.

»Sprva smo igrali veliki rokomet, igrišče in goli so bili isti kot za nogomet, igrali pa smo na starem nogometnem igrišču iz ugaskov v Župančičevi ulici.« Čopu, hitremu igralcu, ki je bil leta 1953 slovenski mladinski prvak v teku na 100 metrov, se še danes na komolcu in kolenu poznajo črni sledovi ugaskov. Po letu dni so prešli na mali rokomet, tak, kot se igra še danes. V svoji skupini v 2. slovenski ligi so zmagali in za uvrstitev v prvo ligo brez težav premagali Velenje. »Nekaj let smo potem igrali v 1. slovenski ligi, kjer spet uspešno nastopa sedanja generacija.«

VLADIMIR ČOP — Rokomet je v Črnomlju ves čas najuspešnejši in najbolj priljubljen šport.

Na prva leta črnomaljskega rokometa vežejo Čopa in ostale takratne igralce lepi spomini. »Leta 1955 smo gostovali v Nemčiji, kjer je imel Kolarič znance. Po črnomaljskih trgovinah smo naprosjačili flanelo, da smo si dali sešiti pižame, da nas ne bi bilo pri gostiteljih v Nemčiji sram. Seveda se še sedaj družimo nekdanji igralci, tisti, ki živimo v Črnomlju, redno hodimo na tekme, ob 25-letnici pa smo še odigrali tekmo. Tudi tisti, ki živijo drugje, če se le da, pridejo na taka srečanja. Redno prihaja tudi Andrej Klein, ki živi v Nemčiji. Igral je v prvi ekipi, v Črnomelj pa je prišel kot vojna sirota. Bil je vojvodinski Nemec in ko je prišel v črnomaljski internat, ni znal niti besede slovensko, sem in tja malo srbohrvaško. Ko pa je 1957. odšel k starim staršem v Nemčijo, ni znal več nemško. Tudi njega pričakujemo na proslavi 30-letnice rokometa v Črnomlju.«

A. B.

I. Delavski svet DO BELT TOZD Mehanska obdelava

razpisuje
prosta dela in naloge

1. VODENJE TOZD MEHANSKA OBDELAVA

Poleg z zakonom predpisanih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo visoko ali višješolsko izobrazbo tehnične, organizacijske, ekonomske ali pravne smeri in najmanj 5 let prakse v stroki, ali izobrazbo srednje šole in najmanj 5 let prakse na vodilnem delovnem mestu,
— da so pri svojem dosedanjem delu dosegali pomembne organizacijsko vodstvene uspehe,
— da imajo družbenopolitične vrline in pozitiven odnos do samoupravljanja.

2. VODENJE TEHNIČNE PRIPRAVE DELA

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo visoko ali višješolsko izobrazbo tehnične ali organizacijske smeri s predhodno izobrazbo strojne tehnične šole,
— najmanj 5 let prakse v stroki,
— da so pri svojem dosedanjem delu dosegli pomembne organizacijske in vodstvene uspehe,
— da imajo družbenopolitične vrline in pozitiven odnos do samoupravljanja.

Prijave za dela in naloge pod točko 1. in 2. naj kandidati pošljejo skupaj z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa nan naslov:

Kadrovska služba DO BELT Črnomelj,
Ulica Heroja Starihe 17, s pripisom
»za razpisno komisijo«.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku razpisnega postopka.

II. DO BELT vabi k sodelovanju mlade perspektivne strokovnjake, in sicer diplomirane inženirje in inženirje metalurgije, strojništva, elektrotehnike in strokovnjake družboslovnih usmeritev.

Kandidati, ki so zainteresirani za svoj nadaljnji razvoj in za razvoj DO BELT, naj se pisno ali osebno javijo kadrovski službi DO BELT Črnomelj, Ulica Heroja Starihe 17, kjer bodo prejeli vse nadaljnje informacije v zvezi z delom in življenjem v tem delu Bele krajine.

217/12

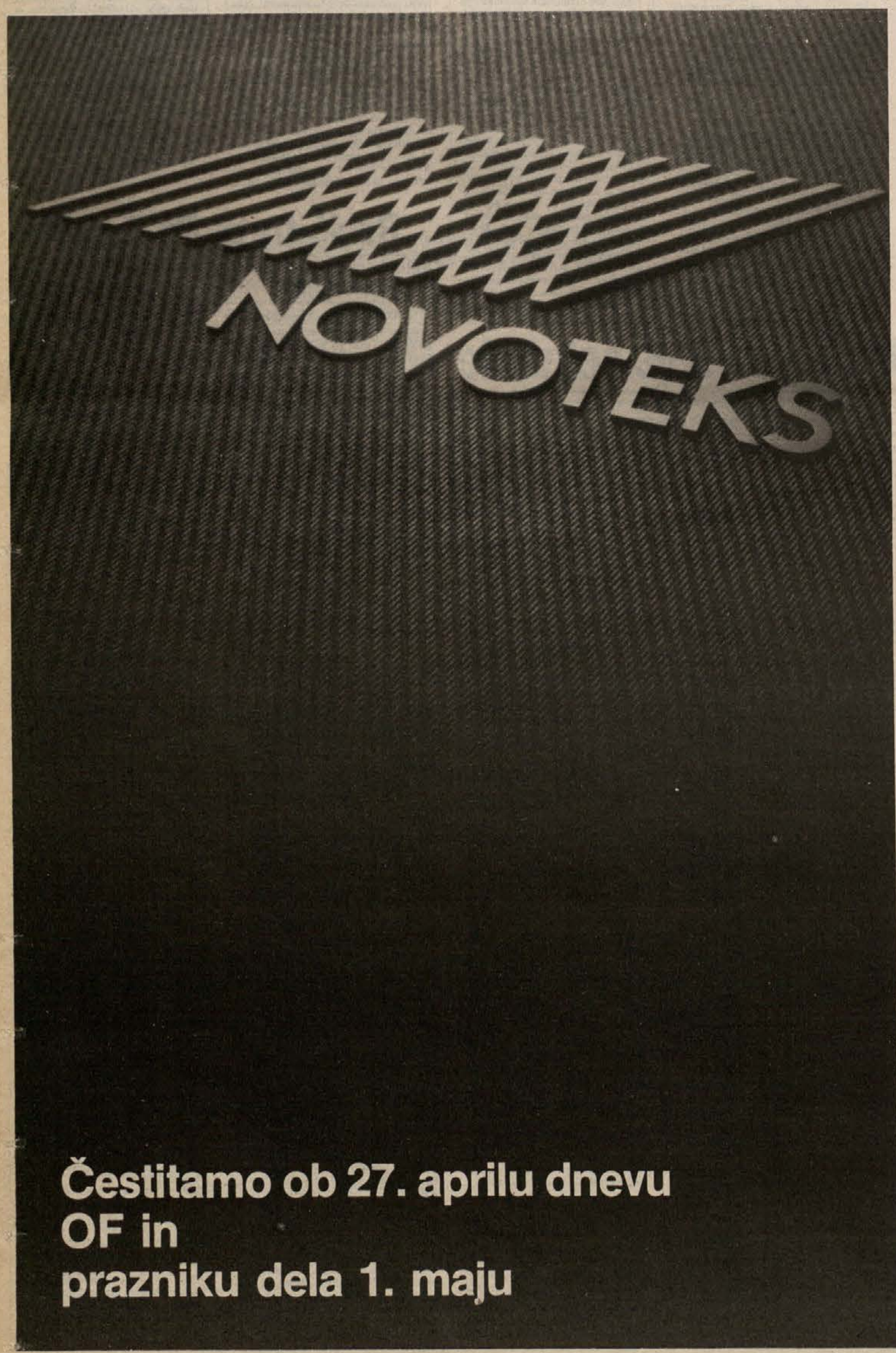

PETROL, DO Trgovina Ljubljana
TOE BREŽICE
Tovarniška 2, Brežice

objavlja

LICITACIJO

rabljenih osnovnih sredstev:
— viličar UD 2502-0104
— omara rolo
— omara rolo.
Licitacija bo dne 4. maja 1988 v prostorih PETROL skladišče Kočevje, s pričetkom ob 10. uri.
Seznam posameznih elementov, cenik in ogled bo strankam na voljo na dan licitacije v prostorih PETROL, skladišče Kočevje.

Prometni davek plača kupec. Licitacija bo po sistemu videno — kupljeno!

ljubljanska banka

Temeljna dolenjska banka
Novo mesto
n.sub.o.

Komisija za delovna razmerja oglaša prosta dela in naloge v tajništvu banke:

1. **zahtevnejša opravila tajništva banke za 1 delavca za nedoločen čas;**
2. **pisanje zapisnikov in zapisovanje razgovorov in razprav za 2 delavca: 1 za nedoločen in 1 za določen čas.**

Za opravljanje objavljenih del oz. nalog morajo imeti kandidati:
— končano V. stopnjo strokovne izobrazbe družboslovne ali ekonomske smeri
— najmanj 1 leto delovnih izkušenj pri opravljanju sorodnih del
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi oglasa v kadrovsko službo Ljubljanske banke, Temeljne dolenjske banke, Novo mesto, Kettejev drevored 1, kjer dobijo tudi vsa potrebna pojasnila. O izbiri bomo kandidate obvestili v 45 dneh po izteku roka za prijave.

213/17

Stanovanjska zadruga Šentrupert p.o.
68232 Šentrupert,
Telefon: (068) 40 112, 40 149
Žiro račun: 52120-662-87311

zbira interesente
za gradnjo individualnih stanovanjskih objektov
in sicer:

1. v zazidalnem kompleksu Otočec (11 lokacij, katere bodo predvidoma opremljene do septembra tega leta);
2. v zazidalnem kompleksu Jedinščica (vrstna gradnja — v primeru zadostnega interesa bi bile lokacije opremljene do septembra 1989, s tem da bi bilo možno takojšnje namensko združevanje sredstev pri zadrugi).

Interesenti za gradnjo se lahko prijavijo pri enoti Stanovanjske zadruge v Novem mestu, Prešernov trg 4, najkasneje do 15. maja 1988. Po tem roku bo sklican informativni sestanek.

215/17

Zadovoljna s šolo in delom

METLIKA — Po osnovni šoli Marija Črnugelj iz Grabrovca pri Metliki ni dosti pomišljala, v katero šolo bi se vpisala. »Veselili sta me pravzaprav dve stvari: da bi bila frizerka in od malega sem rada šivala. Ker je bilo že takrat za frizerke težko z zaposlitvijo, sem se brez pomišljanja vpisala v metliško srednjo tekstilno šolo,« pravi mlada Marija, ki danes dela pri kontroli končnih izdelkov v Betini kooperaciji. »Tako sem lahko ostala doma in pomagala pri delu na kmetiji, poleg tega pa sem od Beti že v prvem letniku dobila štipendijo in s tem imela tudi zagotovljeno službo. Šola mi ni delala težav, dala pa mi je tudi dovolj strokovnega in praktičnega znanja, tako da mi po končanem šolanju ni bilo težko začeti delati v proizvodnji v Betini konfekciji. Seveda sem že med šolanjem tudi doma krojila in šivala zase, za mamo in sosede. Tudi v razredu smo se lepo razumeli, sošolke so bile od vsepovsod, iz Bele krajine, sosednje Hrvaške, Novega mesta, Mirne peči, ena celo iz Šentjerneja. Tudi večina ostalih je imela štipendijo in so po končanem šolanju vse dobile službo.«

Že drugi mesec dela v proizvodnji je Marija dosegla normo in jo potem vedno presegala, tudi za tretjino. Po letu dni dela v proizvodnji so Marijo, ko je šla delavka iz kooperacije uvajat delo v novem Betinem obratu v Krstinji, prestavili na delo v ta oddelek. »Tu v glavnem kontroliram končne izdelke kooperantov, po potrebi pa jim dajem tudi instrukcije, če jim dajo v delo kakšen nov oziroma zahtevnejši izdelek.«

Že po končani šoli se je odločila, da bo šolanje nadaljevala. »Možnost za to je kar v Metliki, kjer se je začelo šolanje ob delu v 4. letniku srednje šole za konfekcijskega tehnika. Precej deklet iz mojega letnika in še enega prej se je odločilo za to šolanje ob delu. Najprej smo morale opraviti šest diferencialnih izpitov, za kar smo imeli na šoli posebna predavanja. Sedaj v 4. letniku imamo predavanja vsak drugi teden popoldne in šolanje nadaljujejo tudi dekleta, ki so zaposlene v Novem mestu. Možnost je, da nam delovne organizacije po uspešno končanem šolanju povrnejo stroške šolnine. Kako bo naprej, ne vem, najprej moram končati to šolo. Če pa se bom kasneje odločila še za nadaljnji študij, bo to gotovo iz tekstilne stroke,« je prepričana Marija.

A. B.

Marija Črnugelj: »Ni mi žal, da sem se odločila za tekstilno stroko.«

Livarna

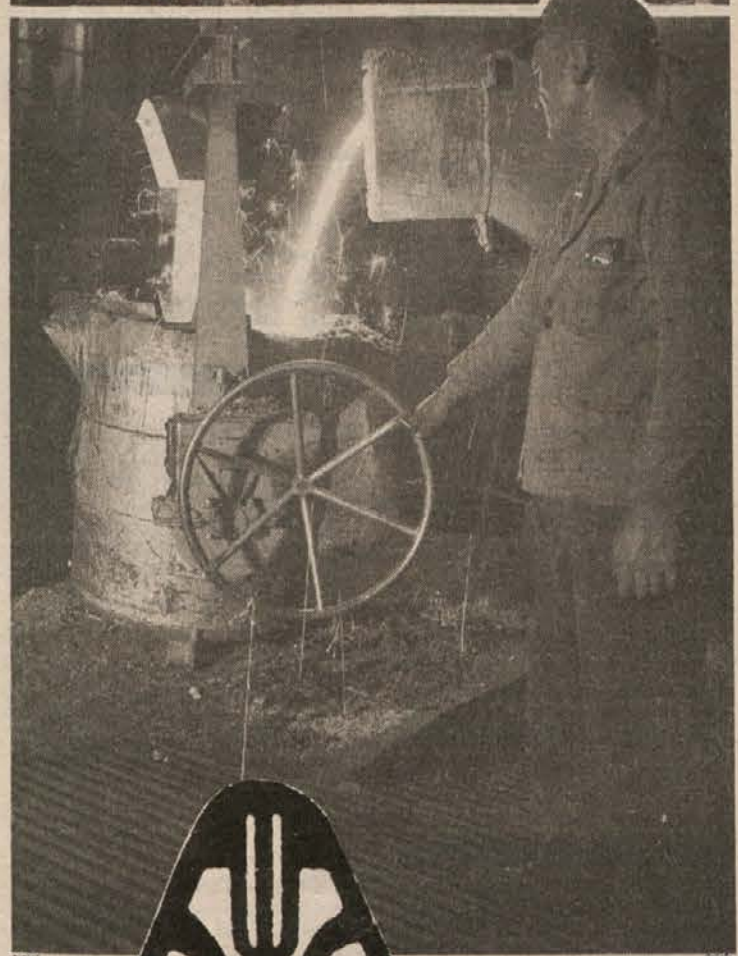

BELOKRANJSKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA

BELT

BELT ČRNOMELJ

Ob dnevu ustanovitve OF in prazniku dela 1. maju čestitamo vsem delovnim ljudem

YUGOSLAV SKI POOL

Z LABODOM V SVET

labod

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO

RAZPISUJE

javno prodajo naslednjih osnovnih sredstev

izklicna cena

1. **tračna žaga primultini, tip 1200, komplet (z vozičkom, komandnim pultom in elektromotorjem) ..... 40.000.000 din**
2. **elektromotor 45 KW — v okvari — 1 kom ..... 100.000 din**

Javna prodaja navedenih osnovnih sredstev bo 11. maja 1988 na žagi Poganci ob 8. uri.
Pred licitacijo je potrebno položiti 10% varščino.
Na izlicitirano ceno plača kupec prometni davek.
Ogled stroja in informacije so možne na žagi Poganci dva dni pred licitacijo ali po telefonu (068) 22-753 in (068) 21-125.
Kupec je dolžan sam demontirati stroj v roku, ki bo dogovorjen v pogodbi.

SPLOŠNI POZIV ZA VPIS V VOJAŠKO EVIDENCO

Na podlagi 12., 65. in 69. člena Zakona o vojaški obveznosti (Uradni list SFRJ št. 64/85) pozivamo vse moške osebe, rojene v letu 1971, stalno ali začasno stanujoče na območju občine Novo mesto, ki iz kakršnihkoli razlogov niso bile klicane z osebnim pozivom k vpisu v vojaško evidenco, da se zglasijo takoj, najpozneje pa v treh mesecih po objavi tega poziva, na Sekretariatu za ljudsko obrambo občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, zaradi vpisa v to evidenco.

Ta poziv velja tudi za tiste moške osebe, stalno ali začasno stanujoče na območju občine Novo mesto, rojene v letu 1970 in starejše, ki iz kakršnihkoli razlogov še niso vpisane v vojaško evidenco.

Vse osebe, ki se ne odzovejo temu pozivu, storijo kaznivo dejanje po 214. členu kazenskega zakonika (Uradni list SFRJ št. 44/76, 54/76 in 36/77).

214/17

železniško gospodarstvo ljubljana

ŽELEZNIŠKA TRANSPORTNA ORGANIZACIJA LJUBLJANA, n.sol.o.
TOZD ZA PROMET ZIDANI MOST, n.sub.o.
Zidani most 9

Razpisna komisija TOZD za promet Zidani most na podlagi sklepa delavskega sveta in v skladu z določili statuta

objavlja prosta dela in naloge

individualnega poslovodnega organa

Kandidat za razpisana dela in naloge individualnega poslovodnega organa mora poleg z zakonom določenih pogojev, izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da ima najmanj srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri oziroma interno priznano stopnjo najmanj srednje strokovne usposobljenosti po predpisih JZ ali ugotovljeno najmanj srednjo stropnjo strokovnosti po samoupravnem splošnem aktu glede na njegove z delom pridobljene delovne zmožnosti, vendar samo v skladu z družbenim dogovorom o kadrovski politiki;
— da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta opravljanja del in nalog ustrezne stopnje zahtevnosti in sestavljenosti, za katere so določene tudi organizacijske in vodstvene sposobnosti;
— da izpolnjuje pogoje zagotavljanja varnosti, urejenosti in pravilnosti železniškega prometa ter da ima opravljen ustrezen železniški strokovni izpit.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici na naslov:
ŽTO Ljubljana, TOZD za promet Zidani most, Zidani most 9, s pripisom: za razpisno komisijo.
Rok za prijavo na razpis je 15 dni po dnevu objave. Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri 15 dni po odločitvi delavskega sveta.

207/17

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE KRŠKO

Na podlagi sklepa 9. seje odbora za graditev in prenovo stanovanj skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško z dne 19. 4. 1988

objavlja

JAVNI NATEČAJ

1. za posojila OZD, TOZD in DS za nakup in zidavo stanovanj 500.000.000 din
2. za posojila obrtnikom in pri njih zaposlenim delavcem za gradnje in adaptacije stanovanjskih objektov 30.000.000 din
3. za posojila udeležencem NOB s področja občine Krško za adaptacije individualnih stanovanjskih hiš 48.000.000 din

UPRAVIČENCI DO POSOJIL:

1. OZD, TOZD in DS, ki so podpisale samoupravni sporazum o temeljih plana samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško za obdobje 1986—1990 in združujejo sredstva vzajemnosti v dogovorjenem roku in obsegu;
2. delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in pri njih zaposleni delavci, če združujejo sredstva vzajemnosti pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Krško;

VLAGANJE VLOG

1. OZD, TOZD in DS vložijo pisne vloge z vsemi potrebnimi izjavami.
2. Obrtniki in pri njih zaposleni delavci vlagajo vloge na posebnih obrazcih, ki jih dobijo pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Krško, Krško, CKŽ 30.
3. Udeleženci NOB vlagajo svoje prošnje pri ZZB NOV Krško skupno z gradbenim dovoljenjem oz. priglasitvijo gradbenih del, zemljiškoknjižnim izpiskom in odrezki pokojnin za leto 1987.

Vse vloge se sprejemajo do vključno 16. 5. 1988.
Vloge, ki bodo vložene po zgoraj navedenem datumu in nepopolne vloge ne bodo obravnavane.
Celotno besedilo javnega natečaja je samoupravna stanovanjska skupnost dostavila vsem OZD, TOZD in DS, Obrtnemu združenju Krško in ZZB NOV Krško, dodatne informacije pa lahko dobite pri strokovni službi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško, CKŽ 30, Krško.

Krško, dne 19. 4. 1988

Odbor za graditev in prenovo stanovanj

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR — KINO — SLUŽBO IŠČE — SLUŽBO DOBI — STANOVANJA — MOTORNA VOZILA — KMETIJSKI STROJI — PRODAM — KUPIM — POSEST — ŽENITNE PONUDBE — RAZNO — OBVESTILA — PREKLICI — CESTITKE — ZAHVALE

tedenski koledar

Četrtek, 28. aprila — Pavel
Petek, 29. aprila — Robert
Sobota, 30. aprila — Katarina
Nedelja, 1. maja — Praznik dela
Ponedeljek, 2. maja — Boris
Torek, 3. maja — Aleksander
Sreda, 4. maja — Cveto

LUNINE MENE
2. maja ob 0.41 — ščip

kino

BREŽICE: 28. in 29. 4. (od 20. uri) hongkonški film Ping in pong. 2. in 4. (ob 20. uri) ter 3. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriški avanturistični film Od tarče do smrti.

ČRNOMELJ: 28. 4. ameriški znanstvenofant. film Dina. 29. 4. novozelandski film Tek s smrtjo. 1. 5. nemški erotični film Vroče noči Josepine Muchenbacher. 3. 5. ameriška melodrama Šest tednov. 5. 5. ameriški fantastični film Zapuščeni kamion. (Vse predstave ob 20. uri.)

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 28. 4. (ob 18. in 20. uri) filmsko gledališče — ameriški film Striptiz smrti (dolby stereo). 29. in 30. 4. (ob 18. in 20.30) ter 2. in 3. 5. (ob 20. uri) film leta — ameriški fantastični film Aliens, osmi potnik — II. del. 2. in 3. 5. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Robocop. 4. 5. (ob 18. in 20. uri) jugoslovansko-ameriški film Sredi mojih dni — zgodba iz Medjugorja. 5. 5. (ob 18. in 20. uri) filmsko gledališče — francoski kriminalni film Do zadnjega diha.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 29. 4. do 1. 5. (ob 17. in 19. uri) ameriški avanturistični film Mladi bojevniki. Od 2. do 4. 5. (ob 17. in 19. uri) jugoslovanski film Obsojeni.

SEVNICA: 28. in 29. 4. ameriška komedija Princijeva čast. 30. 4. ameriški film Ostermanov vikend. 5. 5. ameriška komedija Kdo mi ubije ženo. (Vse predstave ob 20. uri).

TREBNJE: 30. 4. in 1. 5. ameriška komedija Dvigni sidro.

KRŠKO: 28. (ob 20. uri) in 29. 4. (ob 21.30) in 1. 5. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Povratek v bodočnost. 30. 4. (ob 20. uri) ameriška drama Maska.

službo dobi

SPREJMEM NATAKARICO. OD po dogovoru, hrana in stanovanje preskrbljena. Jože Zupančič, gostilna, Žužemberk 19, tel. 84-107. (2422-SL-17)

ODLIČEN ZASLUŽEK za prodajo zanimivega artikla nudim komunikativnim osebam. Plačilo takoj. Tel. (064) 39-058 od 19. do 21. ure. (P16-1MO)

službo išče

TESAR IŠČE ZAPOSLITEV. Oglasite se na telefon (068) 20-504. (2411-SL-17)

stanovanja

DVOSOBNO STANOVANJE z vrtom v Podbočju 15 oddam takoj v najem za več let. Manjše popravilo. Tel. (063) 854-942. (P17-15MO)

ODDAM trisobno stanovanje v centru Novega mesta. Tel. (061) 314-308, od 17. ure dalje. (2455-ST-17)

motorna vozila

R 4 GTL, letnik 1984, prodam. Pečjak, Črmošnjice 49, Novo mesto, tel. 43-879. (P17-16MO)

TOMOS APN 6 z dodatno opremo, zelo malo prevoženih kilometrov, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. (068) 33-580. (2420-MV-17)

R 10, neregistriran, prodam za 50 SM. Tel. 25-170. (2396-MV-17)

MZ 250/TS in zastavo 850, letnik 1984, ugodno prodam. Tel. 45-087. (2400-MV-17)

NOVO JAWO 350 ugodno prodam. Tel. 44-970. (P17-2 MO)

MOTOR BT 50 in spojlerje za jugo prodam. Peter Simončič, Vratno 6, Šentjernej. (2406-MV-17)

R 4, letnik 1976, neregistriran, v voznem stanju, prodam. Zlatko Resman, Podgora 22, tel. 85-347. (2407-MV-17)

DIANO, letnik 1979, in spačka po delih prodam. Rozman, Potok 18, Straža. (2412-MV-17)

JUGO 45, letnik 1981, v zelo dobrem stanju, prodam. Črmošnjice 2, Novo mesto. (2413-MV-17)

APN 6, letnik 1986, ugodno prodam. Tel. (068) 60-046. (2415-MV-15)

R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Tel. (068) 33-993 popoldne. (P17-5 MO)

MERCEDES 200 D/70 prodam za 7,5 M. Vozilo je odlično ohranjeno in dodatno opremljeno. Tel. 82-111. (P17-7 MO)

TORI ENDURO, star 10 mesecev, prodam. Tel. (068) 51-366 popoldne. (P17-9 MO)

126 P, december 1980, prodam. Tel. 85-962, po 20. uri. (P17-3 MO)

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Milan Pribanič, Občice 20, pri Dol. Toplicah. (P17-32MO)

PRODAM 126 P, letnik 1986. Informacije tel. 25-909.

PRODAM avtomatik — TOMOS, skoraj nevožen (110 km), letnik 87, zelo ugodno (25% ceneje kot nov). Tel. 25-747. (P117-31MO)

Prodam R-4, letnik 83. Tel. 25-116.

OPEL KADETT, avgust 1985, 15.000 km, 5 vrat, rdeče barve, prodam. Tel. (068) 85-118. (2426-MV-17)

JUGO 55, letnik 1984, prodam za 750 SM. Bernard Zorko, Nartel 50, Krško. (P17-17MO)

TAM 130, letnik 1980, prodam ali menjam za osebni avto. Perpar, 68211 Dobrnič 8. (2430-MV-17)

PRODAM golf diesel, letnik 1983, cena 10 m in menjalnik za 126 P. Tel. 20-387

R 4 GTL, letnik 1983, 46.000 km, prodam. Tel. 51-227, popoldne. (P17-30MO)

ŠKODO 105 L, novi tip, letnik 1986, temno rdeče barve, priklop, radio, prevoženih 10.000 km, poškodovan desni zadnji blatnik, ugodno prodam. Tel. (068) 89-181. (P17-29MO)

Z 1100 confort, letnik 1981, prodam. Miroslav Žibert, Lukovec 34, Boštanj. (P17-22MO)

OPEL KADETT 1200 C, letnik 1974, ugodno prodam. Belokranjska cesta 54 (Gotna vas) (2450-MV 17)

ZASTAVO 850, letnik 1984, in motorno kolo tomos BT 50 ugodno prodam. Tel. 22-283, od 7. do 10. ure dopoldne. (2445-MV-17)

GOLF DIESEL, december 1985, prodam. Škerlj, Vrhovčeva 1, Novo mesto, tel. 21-375. (2444-MV-17)

R 4, kompletno obnovljen, zaščiten, registriran, letnik 1978, prodam. Tel. 47-744. (P17-20MO)

ZASTAVO 750, letnik 1985, prodam. Zvone Planinšek, Slavka Gruma 58, Novo mesto, tel. 27-836. (2441-MV-17)

BMW 1602, letnik 1974, ohranjen, prodam. Tel. dopoldne 23-118, int. 14. (2435-MV-17)

AUDI poceni prodam ali menjam za fička ali 126 P. Bižič, Gor. Suhadol, Brusnice. Ogled v petek in soboto. (2436-MV-17)

ZASTAVO 128, letnik 1984, prodam. Ivan Rozman, Straža 87. (2461-MV-17)

126 P, letnik 1985, prodam. Franc Jaklič, Jama 6, Dvor. (2460-MV-17)

Z 101, letnik 1978, registracija potekla, v voznem stanju, motor odličen, poceni prodam — za 120 SM. Ratkovič, Gubčeva 10/a, Brežice. (2456-MV-17)

Z 750, starejša, neregistrirana, prodam za 35 M. Tel. 47-744. (P17-20MO)

JUGO 45 AX, letnik marec 1988, prodam. Tel. 22-216. (P17-26MO)

Z 750, letnik 1976, prodam. Povše. Goriška vas 1, Mirna peč. (2458-MV-17)

ZASTAVO 128, letnik junij 1987, prodam. Tel. 44-948, popoldne. (P17-28MO)

FIAT 126 P, star 11 mesecev, prevoženih 9.000 km, prodam. Tel. 58-580. (P17-39MO)

126 P, letnik 1981, in 125 P, letnik 1978, prodam. Tel. 85-404. (2482-MV-17)

GOLF JL prodam. Blažič, Žihovo selo 1, Otočec, tel. 85-017. (2477-MV-17)

ZA GOLFA 1100 prodam menjalnik, glavo in dele motorja. Palmar, tel. 82-857. (2475-MV-17)

MOTOR ELEKTRONIK in avtomatik 3 KLS prodam. Slak, Pristava 8, Trebnje, tel. 44-474. (2474-MV-17)

KOMBI IMV 1600, letnik 1979, prodam. Tel. 25-562. (2476-MV-17)

JUGO 55, letnik 1985, prodam. Tel. 21-115 in 23-022. (P17-37MO)

JUGO 45 E, letnik 1986, 19.000 km, prodam. Opara, Gor. Dobrava 2, Trebnje, tel. 23-307, dopoldne. (2468-MV-17)

OSEBNI AVTO VW 1200 letnik 1974, motor generalno obnovljen, prodam. Tel. 69-220, popoldne. (P17-34MO)

Z 101, letnik 1981, prodam. Tel. 47-169. (P17-36MO)

Z 101, letnik 1977, prodam. Turk, Velike Brusnice 58 A. (2473-MV-17)

126 P, letnik 1978, registriran do marca 1989, prodam. Zagorc, Dol. Kamence 49 a. (2479-MV-17)

MOTORNO KOLO TOMOS 14 M, letnik 1987, prodam. Milčinovič, Grič 6, Kostanjevica. (2486-MV-17)

126 P, nov, prodam. Tel. 57-775. (P17-42-MO)

Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. Tel. 26-735. (P17-43MO)

R 4 GTL, letnik 1983, in Z 750, letnik 1979, prodam. Milan Kociter, Raka 22, Raka. (P17-41MO)

Z 850, stara 2,5 leta, prodam. Tel. 22-198. (2493-MV-17)

FIAT 126 P, letnik 1979, obnovljen, prodam. Tel. 24-044. (2494-MV-17)

BMW 1502, december 1975, prva registracija januar 1978, registriran do januarja 1989, garažiran, dodatno opremljen, prodam. Informacije do 16. ure dnevno in zvečer po tel. 25-772. (P17-44-MO)

prodam

ZELO ugodno prodam heraklit plošče 5 cm, tridelno okno — masivno, novo, peč za kopalnico (samo gorišče novo), pralni stroj zoppas. Vovk, Valantičevo 17, Novo mesto, tel. 23-174. (2459-PR-17)

NOVO etažno centralno peč TAM 23000 ccal prodam. Tel. (061) 51-761. (P17-25MO)

NEDOKONČANO prikolico za osebni avto (8 SM) prodam. Telefon 84-808, po 19. uri. (2448-PR-17)

PRODAM šotor za 6 oseb (2 spalnici), 3 spalne vreče, 2 blazini, mizo, stole, zelo ugodno. Rabljeno dve sezoni. Vidmar, Gumberk 4, 68222 Otočec. (2449-PR-17)

PRODAM koruzo v strokih in kravo, staro štiri leta. Derganc, Loke 6, Straža. (2451-PR-17)

UGODNO prodam novo glasbeno omaro »novoles«, sedežno garnituro »vikend« in otroško posteljico z jogijem. Belokranjska 54 (Gotna vas), Novo mesto. (2450-PR-17)

ZELO ugodno prodam starejšo spalnico in novejšo kuhinjo. Informacije po telefonu 84-753. (2467-PR-17)

PRODAM žensko poročno obleko, številka 38, in avtoradio z zvočniki. Vidic, Dilančeva 13, Novo mesto. (P17-33MO)

PRODAM otroško posteljico, čisto novo, zadeto na srečelovu, zelo ugodno. Tel: 25-747. (P117-31MO)

TRAČNO ŽAGO za drva (dieselski pogon) znamke Aran, prevozno, prodam. Prodam še diesel motor znamke Jembach. Tel. 27-663. (2387-PR-17)

NOV PLETILNI STROJ Mio Standard prodam. Tel. 22-331 int. 26. (2394-PR-17)

PRALNA STROJA Gorenje in Candy, Küpperbusch in električni štedilnik prodam. Zrimšek, Lobetova 30, Novo mesto. (2397-PR-177)

ŠUPO (7 x 11), primerno za drva, prodam. Florjančič, Loka 14, Šentjernej. (2398-PR-17)

PRODAM KORUZO. Kirn, Dol. Kronovo 19, Šmarješke Toplice. (2393-PR-17)

ŠEST KOZ mlekaric prodam. Lado Lavrič, Stare žage 15, Dolenjske Toplice. (2404-PR-17)

PRALNI STROJ, Gorenje, malo rabljen, prodam. Kastelic, Mestne njive 10, Novo mesto, tel. 22-377. (2405-PR-17)

ČB TV, zelo malo rabljen, ugodno prodam. Tel. (0601) 81-555, zvečer. (P17-10 MO).

FENDER JAZZ BASS in bassman 100 ugodno prodam. Miroslav Žalec, Sinji vrh 33, Vinica, tel. (068) 51-878 do 14. ure, Miro. (P17-11MO)

DOBRO OHRANJEN kombiniran otroški voziček prodam. Tel. 84-538. (2419-PR-17)

TELICO, staro 18 mesecev, prodam. Gril, Veliki Rigelj 3, Dolenjske Toplice, tel. 65-025. (2424-PR-17)

ELEKTRIČNI BOJLER Ekonomik (80 l), etažno peč za centralno (17.000 ccal), črno-beli TV Iskra Tina, klavirsko harmoniko (96 basno) Melodija in pralni stroj Gorenje Körting ugodno prodam. Jure Božičnik, Cegelnica 14, Novo mesto. (2432-PR-17)

SPALNICO, predsobo in dva kavča ugodno prodam. Omerzu, Šmarješke Toplice 126. (2432-PR-17)

PRODAM 6 gajb semenskega in 8 gajb jedilnega krompirja igor, grablje gorenje — muta za 20% ceneje. Tisov, Pristava 23, Novo mesto. (2485-PR-17)

KOMBINIRKO, debelinko, poravnalko, cirkular, šrotar mio standard zelo ugodno prodam. Tel. 82-946, popoldne ali zvečer. (P17-38MO)

PRODAM avtoradio blaupunkt hamburg 3, ekvilajzer in zvočnike, zelo ugodno. Tel. 82-946, zvečer ali popoldne. (P17-38MO)

TV SPREJEMNIK jasna iskra — črno-beli, ekran 44 cm, sobni radio z elektronsko uro Ei Niš prodam. Gril, tel. 65-753. (ček-PR-17)

PRODAM avtomatik, skrinjo in žensko kolo na prestave, vse novo. Tel. 84-144. (2478-PR-17)

PRODAM rabljeno posteljo meblo z dvojnim jogijem, pralni stroj gorenje in barvni TV grunding. Telefon 61-564. (P17-35MO)

KOLO maraton, staro eno leto, odlično ohranjeno, s poltabulatorji, ugodno prodam. Tel. 47-133. (P17-40MO)

SURF FUN 375 (polaris), nov, prodam. Tel. 21-954. (2492-PR-17)

PRODAM nov barvni TV sprejemnik, uvožen, daljinsko upravljanje. Cena ugodna. Alojz Šketa, Podgrad 10, Novo mesto. (2488-PR-17)

PRODAM prenosni barvni televizor tensaj, star eno leto, s carinsko deklaracijo. Tel. 20-408. (2487-PR-17)

FANTOVSKO ŠPORTNO KOLO in pony express ugodno prodam. Tel. 25-574. (2495-PR-17)

kupim

R TRAFIK kupim (do ene miljarde). Ponudbe na tel. 25-170, popoldne. (2396-KU-17)

MANJŠI TRAKTOR (dvojni pogon) kupim. Tel. (068) 33-265 po 20. uri. Jamnik, Nova gora 19, Krško. (P17-13MO)

posest

PARCELO, primerno za vinograd, in vikend s stavbiščem nad Tomažjo vasjo prodam. Cena po dogovoru. Informacije: Klobučar, Tomažja vas 26, Šmarješke Toplice. (2399-PO-17)

PARCELO (2 ha), mešani gozd in malo travnika, v bližini Sevnice (pod Zabukovjem) prodam ali zamenjam za malo rabljen traktor. Tel. (0601) 83-649. (P17-14MO)

POSESTVO, hiša (90 m²), travnik (89 arov), njive (126 arov), gozd (4 ha), v okolici Sevnice prodam. Tel. (041) 155-205. (3331-PO-17)

PRODAM vseljivo hišo v centru Novega mesta (poleg stavbe SDK). Telefon 26-959, popoldne. (2433-PO-17)

PRODAM vinograd z zidanico 10 km od Novega mesta. Dam tudi na obroke. Oddam tudi kmečko hišo z njivo v najem. Telefon 25-195. (2443-PO-17)

PARCELO 50 arov v Rodinah pri Črnomlju prodam. Informacije: Cvetka Radovič, 26. divizije 6, Lovran. (P17-23MO)

PARCELO (Reber—Drganja sela), primerno za vinograd, prodam. Ivan Stopar, Drganja sela, Straža. (2457-PO-17)

kmetijski stroji

TRAKTOR URSUS 335, letnik 1981, dobro ohranjen, prodam. Silvo Imperl, Podgorje 22, 68292 Zabukovje. (2398-KS-17)

TRAKTOR TORPEDO TX 55 A prodam. Janez Kastelic, Zagradec 28, Grosuplje. (P17-1 MO)

15-KUBIČNO SAMONAKLADALKO za seno SIP Šempeter, nov električni molzni stroj Alfa-Laval in puhalnik za seno Tajfun z motorjem in cevmi prodam. Tel. (061) 50-333 ali 50-337 do 9. ure zjutraj ali po 20. uri. (P17-4 MO)

ROTACIJSKO KOSILNICO 135, malo rabljeno, prodam. Tel. 72-793, Jože Tršelič, Vihre 29, Leskovec. (P17-12MO)

SAMONAKLADALKO SIP (17 m³) prodam. Branko Pavček, Podgora 16, Straža. (2417-KS-17)

TRAKTOR ŠTORE 402 (1500 delovnih ur) in motorno žago Huskvarna prodam. Janez Šušteršič, Gor. Lakovnice 6, Novo mesto. (2425-KS-17)

SAMONAKLADALKO (19 m³) in obračalnik 220, oboje SIP, prodam. Ciril Jerman, Krka 3, Novo mesto. (2427-KS-17)

SILOKOMBANJ SK 80, uteži za zetor, škropilnico goldoni 150 l, potopni hladilnik za mleko in otroško kolo prodam. Martin Kastelic, Žabja vas 39, Novo mesto. (2446-KS-17)

TRAKTOR pasquali (18 KS) prodam. Conta, Hrastje 16 — »Grad«, Šentjernej. (2447-KS-17)

KOSILNICO BCS 127, zelo dobro ohranjeno, prodam. Jože Gangl, Vinica. (2438-KS-17)

TRAKTOR TV 18 prodam. Kumljanc, Jerman vrh 16, Bučka. (2437-S-17)

SILO KOMBAJN SK 80 prodam. Blažič, Žihovo selo 1, Otočec, tel. 85-017. (2477-KS-17)

TRAKTOR štajer (28 KM), v dobrem stanju, prodam. Zvonka Pavlič, Kladje 1, Blanca. (2481-KS-17)

PRODAM prikolico kiper za TV in enobrazdni plug. Tel. 65-119. (2471-KS-17)

TRAKTOR štore 404, s kabino in koso, letnik 1981, pogon na vsa 4 kolesa, prodam. V račun vzamem manjši traktor od 25 do 30 KM. Vinko Štih, Sutna 18, 68312 Podbočje. (2472-KS-17)

TRAKTOR fordson dextra (35 KM) prodam. Brane Šeruga, Črmošnjice 62, Novo mesto, tel. 43-817. (2463-KS-17)

KOSO BRK 1350 prodam. Tel. 40-296. (2496-KS-17)

KOSILNICO za traktor zetor 25-35-47 prodam. Franc Tramte, Zloganje, Škocjan. (2491-KS-17)

razno

STAREJŠI UPOKOJENEC išče starejšo upokojenko za gospodinjo. Ponudbe pošljite na Dolenjski list pod šifro »GOSPODINJA«. (P17-6 MO)

BREZPLAČNO oddam košnjo (1 ha) košenice. Mirtič, Sela 9, Straža. (2470-RA-17)

ODDAM dva groba v Ločni, Informacije na tel. (061) 315-730. (2483-RA-17)

OBRTNIKI, POZOR! Sprejmem honorarno delo na dom s strojem ali brez. K delu pristopim resno. Naslov v upravi lista. (P17-27MO)

preklici

ALOJZIJA BRULC iz Gabrja prepovedujem vsakršno vožnjo in obračanja na parceli na Gomilah v Gabrju. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala. (P17-8 MO)

FRANC MALI, Krka 16, že v naprej opozarjam vse, naj ne delajo kakršnekoli škode po moji zemlji in naj si je ne lastijo. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. Preklic je trajen. (2469-PK-17)

ANA POPOVIČ, Stopiče I/b, prepovedujem zakoncema Frančiški in Ivanu Ramšak prehod in uničevanje pridelkov ter s tem prilaščanje mojega imetja v Brezovici pri Stopičah (njiva na hribu — vinograd Griče). Opozarjam krajane, da ne nasedajo lažnim izjavam, ki jih v ta namen širita zakonca Ramšak in zakonca Franc in Justa Hočevar, Dol. Težka voda. (2490-PK-17)

Podpisana JOŽE in TONČKA JAKLIČ, Rihpovec 7, Trebnje, prepovedujeva Penetovim, Rihpovec 27, in Staričevim, Rihpovec 23, Trebnje, širjenje neresničnih besed ali fizično obračunavanje nad najino hčerko Mojco JAKLIČ, Rihpovec 7, Trebnje. Če preklica ne bodo upoštevali, jih bova sodno preganjala. (2454-PK-17)

IVAN ŽARN, Vel. Mraševo 26, Podbočje, prepovedujem pašo kokoši po mojem vrtu lastniku hišne številke 25, Veliko Mraševo, in ANICI—FRANCU KRAŠEVCU, Vel. Mraševo 24, Podbočje. Če preklica ne bojo upoštevali, jih bom sodno preganjal. (2428-PK-17)

SLAVKA MIRTIČ, Brezova reber 6, Dvor, svarim Angelo Mirtič, Justino Erjavec in Ljubo Bobnar, vse iz Brezove rebri, naj ne obrekujejo. Če tega ne bodo upoštevale, jih bom sodno preganjala. (2431-PK-17)

ČESTITKE

Dragi mami MARIJI RADMAH iz Zaluke iskrene čestitke za njen dvojni praznik in skorajšno vrnitev domov želijo hčerka Zdenka in sinovi z družinami. (P17-21MO)

obvestila

HITRO, kakovostno in po ugodnih cenah montiramo vse vrste solarnih sistemov, vodovodne instalacije in centralno ogrevanje. Informacije na tel. (068) 62-065. (P15-6MO)

PONOVNO bomo 7. maja 1988 organizirali prodajo kokoši in dvemesečnih jarkic. Sprejemamo naročila. Strugar, Avibnik, Črnomelj, tel. 52-774. (P17-24MO)

POTUJOČI SERVIS ZAMRZOVALNIKOV! Ob večletni praksi in z uvoženimi materiali vam strokovno izoliram hladilno skrinjo, ki toči, rosi, od zunaj ledeni, na vašem domu, z garancijo. Telefon (062) 413-606. Viktor Pajek, Ptujska cesta 89, Maribor. **(1959-OB-14)**

JARČKE-NESNICE, rjave pasme hisex, bomo prodajali od 10. maja dalje. Prevolšek, Čatež, 68212 Velika Loka. (2489-OB-17)

MONTAŽA vseh vrst sprejemnih antenskih naprav. Tel. (061) 222-050 do 10. ure. (P14-9MO)

NESNICE — MLADE JARKICE pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso domačo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčk, dobi še eno zastonj. Naročila sprejemamo in dajemo vse informacije: gostilna »HUMEK«, Jože Prosenik, Bratov Gerjevič 32, 68257 Dobova, tel. (068) 67-607. (840-OB-7)

Vinogradniki in sadjarji — POZOR!

UGODNO PRODAM:
— pocinkane natezne vijake M 12
— 128 m dobro ohranjene mreže za ograjo višine 1 m
— 28 m mreže višine 2 m

BIRTIČ Franc
Šujica 74
61356 Dobrova pri Ljubljani
tel. 272-260

DOLENJSKI LIST

Izdaja: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar.
ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovo in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 600 din, naročnina za 1. polletje 10.000 din; za delovne in družbene organizacije 40.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 9.000 din, na prvi ali zadnji strani 18.000 din; za razpise, licitacije ipd. 10.000 din. Mali oglas do deset besed 6.000 din, vsaka nadaljnja beseda 600 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606 in 24-200, novinarski servis 23-610, ekonomska propaganda, mali oglasi in naročniški oddelek 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni nas je v 46. letu starosti zapustil

PETER TRINKO

iz Podzemlja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz Gradca, krajanom iz Podzemlja, sostanovalcem, sošolcem, njegovim učencem, instruktorjem AMD iz Črnomlja, prijateljem in znancem, ki so bili v težkih trenutkih z nami in nam kakorkoli pomagali, darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja kolektivu osnovne šole iz Podzemlja za vsestransko pomoč, DO Iskra iz Semiča ter Juliji Kočevar, Stanetu Jelenčiču in Antonu Mušiču za poslovilne besede. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju internega odelka bolnišnice v Novem mestu, ki so pokojnemu lajšali življenje.

Žalujoči: žena Breda, hčerka Renata z družino, brat France, sestri Zalka in Mici z družinama ter ostalo sorodstvo

Zakaj si moral ti umreti,
ko pa s teboj je bilo lepo živeti?
Odkar pri meni več te ni,
je to dom solz in žalosti.
Ne mine ura, dan ne noč,
da pri meni nisi ti navzoč.

V SPOMIN

29. aprila bo minilo žalostno leto, odkar nas je zavedno zapustil naš dragi mož, oče, nečak, bratranec in prijatelj

MILKO ŠIŠKO

iz Zalok 12 pri Raki
začasno zaposlen v Frankfurtu

Hvala vsem, ki se ga spominjate in prižigate sveče na njegovem preranem grobu.

Žalujoča žena Fani in vsi njegovi

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

JANEZ STOPAR

borec NOV,
iz Vrtače 4 pri Kostanjevici na Krki

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, nesebično pomoč, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala medicinskemu osebju Onkološkega inštituta Ljubljana, žilnega oddelka novomeške bolnišnice, ZD Kostanjevica za nego na domu, ZZB NOV, KK SZDL Kostanjevica, Kostanjeviškemu oktetu, godbi na pihala iz Krškega in govornikom za izrečene poslovilne besede. Vsem, ki jih v teh skromnih vrsticah nismo imenovali, prav tako iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

Pomlad je v tvoj vinograd prišla
in čakala, da prideš ti,
usedla se na rosna tla
in zajokala, ker te ni.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, brata, strica

FRANCA MURGLJA

iz Dobrave pri Dobrniču

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter pokojnika tako številno spremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni Anici Gazvoda in Potočarjevim, podjetju Litostroj Ljubjana, GD Dobrnič, Društvu upokojencev Trebnje, pevskemu zboru iz Dobrniča, godbi na pihala, govorniku Jožetu Jeriču pri odprtem grobu, zdravstvenemu osebju, dr. Kramarju in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ana in vsi njegovi

Kot blisk življenje naše zagori
in traja le, dokler ga zro oči.
Neba in zemlje večen je obraz
in ne spreminja se bežeči čas...
(Li-Tai Po)

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža in brata ter strica

JERNEJA BOHTETA

s Travnega dola pri Uršnih selih

se zahvaljujem vsem, ki ste nam stali ob strani, pomagali po najboljših močeh, pokojnika spremili na zadnji poti ter mu darovali cvetje. Posebno zahvalo izrekam sodelavcem pokojnika in upravi GG-tozdu Gozdarstvo Črmošnjice, ki so mi v težki situaciji požrtvovalno pomagali, g. patru Felicijanu za opravljeno pogrebno svečanost ter govornikoma za poslovilne besede.

Žalujoča žena Štefka in ostalo sorodstvo

V domu našem je praznina,
v srcih naših bolečina,
spomin na tebe pa živi,
čeprav te več med nami ni.

ZAHVALA

V 44. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi sin in brat

RUDI VARDIJAN mlajši

iz Dolenjcev 5 pri Adlešičih

Nimamo besed, da bi se z njimi lahko zahvalili vsem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovo prerano zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem DO Belt Črnomelj, GD Adlešiči, godbi na pihala in govornikom, Cvitkoviču, Starešiniču in Miketiču ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem, ki ste kakorkoli pomagali, iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni za vedno zapustila naša draga mama

FRANČIŠKA KUŽNIK

iz Podlisca 6, Dobrnič

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, izrečeno sožalje in številno spremstvo na zadnji poti. Prisrčna zahvala tudi sestri Malki za nego na domu, Viatorju TP Ljubljana, Ljubljanski mlekarni—zbiralnica mleka Trebnje, Iskri Žužemberk, gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter govornici za poslovilne besede.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v 79. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC KLEMENČIČ

z Dol. Suhorja pri Metliki

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter spremili pokojnega na zadnji poti. Posebna zahvala GD Suhor, ZB Suhor, govornikoma za poslovilne besede, Novoteksu—konfekcija I, pevcem za zapete žalostinke in gospodom župnikom za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, sin Jože, sin Tone z družino, sestra ter ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

Naša

MILKA BOGOMILA BAJUK

iz Novega mesta

se je preselila v drugo življenje. Ob njenem odhodu ste jo obsuli s cvetjem in venci ter jo spremili. Imeli ste jo radi in nam ste izrazili sočutje. Vse priznanje osebju nevropsihiatričnega oddelka za nego v bolnici. Osebje ŽTV se ji je poklonilo in govornik je doživeto orisal njeno službovanje. Za vse to hvala. Tudi duhovščini. Nepovračljivo smo hvaležni najbližjim sosedom, ki nam stoje ob strani in so za našo Milko dolga leta osamljenosti in slabenja skrbeli kot za svojo.

Vsi njeni

V Novem mestu, 23. aprila 1988

Skrb, delo in trpljenje, draga mama,
bilo tvoje je življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, sestre, babice in prababice

FRANCKE ČINKOLE

iz Šmarjete 24

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste našo mamo zasuli s cvetjem in jo spremili na njeni zadnji poti. Prisrčna zahvala Vovkovim za vso pomoč ter patru Luki za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

Mamica draga, zbudi se,
radi bi k tebi stisnili se,
srce spet joče, te kliče nazaj,
a ti mirno v grobu spiš sedaj.

ZAHVALA

Minili sta dve žalostni leti, odkar nas je zapustila draga

SLAVKA MRZELJ

iz Gabrovke

Vsem, ki spomin nanjo hranite v svojem srcu, prinašate cvetje in prižigate svečke na njenem preranem grobu, iskrena hvala.

Vsi njeni

Rad si pel in bil vesel.
Odkar te ni, takega veselja in petja
med nami več ni.
O, kako pogrešamo te vsi!

V SPOMIN

1. maja bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE HENIGMAN

iz Dolenjskih Toplic

Hvala vsem, ki se ga spominjate!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, tete in sestre

ANGELE PUNGERČAR

rojene Kocjančič

iz Zagrada

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za darovano cvetje, izrečeno sožalje in številno spremstvo pokojne na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi kolektivom IMV Mirna, IGM Strešnik, Pionir Novo mesto, ZSM iz Zagrada, Marinčičevim iz Škocjana in gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 61. letu nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

ALOJZ MEŽNAR

iz Velikega Orehka 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam stali ob strani v težkih trenutkih, tovarni zdravil Krka, IMV in Novoles za podarjene vence, pevcem ter župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njegovi

Portret tega tedna

JOŽE RAUŠL

Ime Jožeta Raušla, Slovenca, ki mu je na čelu 15-članske ekipe strokovnjakov iz TCP Djuro Salaj uspelo presekati 20-letno agonijo tovarne papirja v Titovem Drvarju, je tam doli v Bosni splošno znano. Zdi se celo, da se v tem herojskem mestu o njem spletajo prave junaške zgodbe. Nemalokrat se namreč zgodi, da so ljudje zelo presenečeni, ko ga ugledajo. Jože je majhen po postavi, glede na delo, ki ga je opravil, pa si ga vsi predstavljajo kot velikana. Jože Raušl je postal v Titovem Drvarju legenda.

Sadovi njegovega dela in njegove ekipe so vidni na vsakem koraku v tovarni. Ta je sicer sodobno opremljena, vendar ne vodilnim ne delavcem nikoli ni uspelo niti približno doseči proizvodnje, kakršno bi tovarna lahko zmogla. Jože Raušl pa je to zmogel tako uspešno, da je tovarna po enem letu že skoraj brez izgub in na dobri poti, da postane izvoznica najboljših vrst papirjev. Nihče ne bo nikoli izračunal, koliko ur dela, skrbi in bojev je bilo potrebno, da se je to zgodilo. Zato ni nič čudnega, da Raušl gleda na tovarno v Titovem Drvarju kot na svojo hišo, ki jo je sicer že spravil pod streho, a bo potrebno v njej še marsikaj narediti. Velik uspeh, ki ga je v letu dni dosegel Raušl, pa poleg pohval vzbuja tudi dvome, celo zlobne pripombe o fanatizmu. Ampak Jože Raušl ne priznava nobenega fanatizma. Zanj je na prvem mestu volja, za njo pa energija, hotenje, nekaj narediti. Zanj je bil to izziv, kot je izziv, če greš plezat v planine, ki jih ima Raušl tako rad, kjer lahko premagaš naravo in sebe. Raušl ima rad izzive, rad ima napor. »Ampak nisem strog samo do drugih, strog sem tudi do sebe. Pri meni se človek piše z veliko začetnico.

Vedno je bil navajen premagovati težave. Svojo življenjsko pot je začel kot ključavničar za parne lokomotive. Ni mi povedal, zakaj je postal najprej to. Ali je bila to romantična zaljubljenost v hlapone, ki so izumirali, ali je bila to edina pot v svet, ki jo je uspel najti sin preprostih kmečkih staršev. Pa ni dolgo delal na lokomotivah. Kmalu se je zaposlil v Tovarni celuloze in papirja v Krškem in tam prešel vse faze dela, kot pravi sam. Nazadnje je bil vodja proizvodnje papirja in to delovno mesto ga še vedno čaka. Vmes je doštudiral na fakulteti in to brez srednje šole, tako pač, da je opravil potreben sprejemni izpit.

Jože Raušl je včeraj v Beogradu prejel Prvomajsko nagrado dela, za katero so ga predlagali njegovi sodelavci v TCP. Zanjo se je zahvalil v imenu vseh prejemnikov in se v nagovoru opredelil za to, da se pri nas delovnim organizacijam spet vrne večja samostojnost in delo dobi spet tisto čast, ki jo je imelo nekoč.

Prvomajske praznike bo preživel doma v Sloveniji, ampak vmes si bo našel toliko časa, da bo skočil še v triglavsko pogorje. V planinah se najbolj spočije, tam se mu porodi največ zamisli, tam zbere največ moči in volje za spopad s težavami. Zato so planine več kot konjiček, planine so zanj simbol slovenstva, upornosti. Vse to je prenesel tudi v Bosno. Ampak tako, da je o nekakšnih mednacionalnih napetostih bral samo v Delu, sicer pa je z Drvarčani živel v največji možni delavski slogi. Način dela, ki ga je v Titov Drvar prinesel Raušl, postaja vrednota, ki jo je vedno in tudi koristno posnemati.

J. SIMČIČ

Avtocesta prestavlja grobove

157 višnjegorskih grobov s 400 pokojniki bodo zaradi gradnje avtoceste prestavili — Projekt je izdelal Dolenjski projektivni biro

VIŠNJA GORA — Delavci Komunale Celje, tozda Pokopališka služba, so že prejšnji teden pričeli izkopavati in prestavljati grobove na pokopališču v Višnji gori. Spodnji del pokopališča, štiri vrste, v katerih je 157 grobov in skupno grobišče nemških vojakov iz druge svetovne vojne, je namreč na poti graditeljem avtoceste. Projekte za prestavitev dela pokopališča in pokopališki objekt, v katerem bo pokrit obredni prostor, mrliška vežica, prostor za svojce, opremo in sanitarije, je izdelal Dolenjski projektivni biro.

Na tiskovni konferenci, ki so jo te dni pripravili predstavniki KS Višnja gora kot investitorji, SCT Ljubljana kot izvajalci gradbenih del, Skupnosti za ceste Slovenije kot financerji, Dolenjskega projektivnega biroja kot projektanti in DO Cestni inženiring Ljubljana kot nadzorni organ, je bilo posebej poudarjeno, da bodo pri delih, ki so že po svoji

MRTVI SE SELIJO — Do konca maja bodo delavci komunalne službe iz Celja preselili na novi del pokopališča v Višnji gori približno 400 ostankov pokojnikov. (Foto: T. Jakše)

naravi sila zahteven poseg, upoštevali najvišjo možno raven etike, humanosti in pietete, kar najbolj upoštevali želje svojcev in brez stroškov za svojce opravili še dodatna dela in popravila nagrobnikov, če bo tako potrebno. Prav zato je izvajanje prekopov prevzela celjska Pokopališka služba, ki ima s podobnimi deli največ izkušenj, saj je že do sedaj izvajala prekope nemških grobov z območja vse Jugoslavije in jih na račun nemške ambasade v Beogradu prestavljala na posoebno pokopališče v Celju. Tudi za prekop nemških vojakov iz skupnega groba tečejo dogovori z ambasado. Pravijo, da pri dosedanjih prekopih v Višnji gori svojci niso imeli pripomb. Na tem delu pokopališča letos ni bilo pokopov, večino ostankov pokojnikov pa v novih krstah v prisotnosti svojcev in po njihovi želji s pogrebnim obredom položijo v nove grobove.

Novi del pokopališča bo po opravljenih pokopih — predvidevajo ga do konca maja — tudi blagoslovljen, celotno pokopališče pa bo proti avtocesti zavarovano še s posebnim protihrupnim zidom in obdano z živo mejo iz cipres. Zmogljivost pokopališča se bo z novim delom povečala in naj bi zadoščala za potrebe do leta 2050. Predračunska vrednost del je po cenah za junij 1987 znašala 426 milijonov dinarjev.

T. JAKŠE

PRVIČ ZA VOJAKE — Nastop dolenjskih manekenk in manekenov z modnimi modeli Novoteksa in Laboda je bil osrednji del prireditve v Domu JLA. V prazničnem delu je nastopil še pevski zbor Doma za učence Majde Šilc, vojaki in vojaški ansambel. (Foto: J. P.)

Krst dolenjskih manekenov

Prvič so se predstavili vojakom — Skupina ima velike načrte — Že letos z Labodom po Sloveniji

NOVO MESTO — Po zaslugi vojaka Borisa Mičevića, profesionalnega manekena iz Beograda, ki služi vojaški rok v vojašnici Milan Majcen, in Marka Klinca, obrtnika iz Novega mesta, je tudi Dolenjska dobila svojo manekensko skupino. V četrtek popoldan so se na odru Doma JLA prvič predstavili javnosti na prireditvi, ki jo je vojaški klub skupaj z domom namenil vojakom ob praznovanju praznika OF in obletnic ZK. Z modeli Novoteksa, Laboda modnega butika Kobra, krojaškega salona Marte Bevc in frizerstva Olge Bevc se je na odru zvrstilo 18 manekenk in manekenov, izbranih med stotimi kandidati, ki so se pred dvema mesecema prijavili na avdicijo. Modele so nosili: Bernarda Derganc iz Straže, Janja Kumer, Suzana Zupanc, Andreja Kaplan, Suzana Vidrih, Polona Lumpret, Jerca Jež, Mateja Brudar, Miki Lazar, Jože Vidrih, Boštjan Predovič, Igor Brulc in otroka Maja in Andreja Bevc (vsi iz Novega mesta) ter Zdenka Kirn iz Šentjerneja, Nataša Ameršek iz Krškega in Metka Mirt iz Sevnice.

Po prireditvi je Lojze Kopina, ki v Labodu skrbi tudi za tovrstno propagando njihovih izdelkov, dejal, da je bil s predstavitvijo modelov zadovoljen, še več, nekatere manekenke in manekene je primerjal celo s profesionalci »Dolenjska ima zelo močno tekstilno industrijo, zato je prav, da smo končno dobili tudi svoje manekene. Nič kolikokrat na leto jih potrebujemo za predstavitve novih kolekcij trgovcem. Mislim, da bo s to skupino lažje pa tudi ceneje delati. Že letos bodo dolenjski manekeni z nami na turneji po Sloveniji,« je povedal.

J. PAVLIN

BORIS ZAPUŠČA MANEKENE — Po prvem nastopu je bil zadovoljen tudi vodja tečaja za dolenjske manekene Boris Mičević: »Čeprav delam kot profesionalni maneken v Beogradu, je bil to moj prvi tečaj. Dva meseca smo trdo delali na odru Doma JLA. Začeli smo z aerobičnimi vajami, hojo, spoznali estetiko oblačenja, ličenje in frizuro. Nekaj deklet in fantov ni vzdržalo do prvega nastopa.« Boris bo 9. maja slekel vojaško suknjo in se vrnil v Beograd, v Novo mesto pa se bo še vračal.

Nečloveški seks je največja nevarnost

Mnenje priznanega psihiatra o aidsu

Ta čas je na svetu že skoraj deset milijonov ljudi inficiranih z aidsom, ocenjujejo pa, da jih bo leta 1991 že sto milijonov. Danes umirajo za to boleznijo tisti, ki so bili okuženi v sedemdsetih letih. Aids postaja tudi ekonomski problem, saj so izračunali, da stane zdravljenje enega bolnika v ZDA 70.000 dolarjev, povrhu vsega pa je neuspešno in po povprečnih 400 dneh trajanja bolezni bolnik umre. Prav ta čas je v Ljubljani bolnik, ki mora dobivati zdravilo ribabirin. Enoletno zdravljenje s tem zdravilom, ki podaljša bolniku življenje za dve do tri leta, pa stane blizu 10.000 dolarjev...

Te podatke je povedal na pogovoru, ki ga je priredila univerzitetna konferenca mariborske mladine, dr. Miha Likar, mikrobiolog iz Ljubljane. Sodeloval je tudi dr. Pavao Brajša, nevropsihiater iz Varaždina, ki je kot preventivni ukrep priporočil zlasti spremembo spolnega vedenja.

»Nečloveški, brezoseben, neodgovoren seks je največja nevarnost.

Da bi zdravnik spremenil intimno obnašanje človeka, ni možno in je v nasprotju z vsem dosedanjim znanjem o človeškem obnašanju. Ker je človek avtonomen sistem, je neupravičeno pričakovati, da bomo lahko na intimno sfero vplivali z zakonom. Spremembo vedenja lahko dosežemo samo indirektno, z ustvarjanjem ustrezne atmosfere in razmer, v katerih bi se lahko spremenila tako posameznik kot družba. Sedaj je pravi čas, da seks detabuiziramo ne le v časopisih in knjigah, ampak v resničnih odnosih med ljudmi, da se začnemo o njem pogovarjati in razvijati interpersonalni seks, spolnost, v kateri se ne bodo srečevali spolni organi, ampak lastniki teh spolnih organov,« je dejal dr. Brajša.

(Iz Večera)

V SOBOTO NA LOKI

NOVO MESTO — V soboto, 30. aprila, bo ob 18. uri v gostišču na Loki gostovala skupina Karamela s solistoma Baby Doll Massimo. Vabljeni!

PRAZNIČNI ROCK V STRAŽI

STRAŽA — V petek, 29. aprila, se bo na odprtem prostoru pri stari žagi v Straži pričela velika zabavnoglasbena manifestacija, na kateri bo nastopila najboljša belokranjska rock'n'roll zasedba Le grande Britanya, straški skupini Pokovci in Sky blue, prvič pa se bo v javnosti predstavila vse bolj uveljavljajoča se novomeška skupina, sicer manj zvenečega, zgolj slovenskega imena — Županova torta, ki sta se ji nedavno pridružila še kitarist Marjan Pirnar in basist Emil Jurečič. Med premori bo tekel program videodiskoteke Sraka, hrana in pijača bosta tudi zagotovljeni, če pa bi zagodlo slabo vreme, bo prireditev prestavljena na ponedeljek, 2. maja. Pričetek veselice, ki jo organizira OO ZSMS Straža, bo v obeh primerih ob 19. uri. (dv)

AVSENIKI PRIHAJAJO

RIBNICA — Ansambel bratov Avsenikov bo pogostoval v torek, 10. maja, v dvorani športnega centra v Ribnici. Predstava bo ob 20. uri. Avsenikov ansambel, ki je v preteklih letih že gostoval v Ribnici, praznuje letos 35-letnico obstoja.

ANSAMBEL FRANCA MIHELIČA V ZBURAH

ZBURE — Športno društvo Trapine vabi na veselico, ki bo 1. maja ob 18. uri na veseličnem prostoru v Zburah. Igral bo ansambel Franca Miheliča, eden najboljših narodnozabavnih ansamblov ta čas v Sloveniji, ki se bo tokrat prvič predstavil v večji zasedbi. Vabljeni!

Pet let čaka na plačan avto

Kaj takega si lahko privošči le podjetje v Jugoslaviji — Če Bogdan Bobič do 24. maja ne bo dosegel svoje pravice, bo javno demonstriral

KOČEVJE — Že 2. februarja 1982 sta Avto Hrvatska, Zagreb, Proleterskih brigad 37/b, in Bogdan Bobič iz Kočevja podpisala pogodbo o nakupu avta Jugo 45, ki ga bo kupec Bobič dobil v letu dni, če bo v treh dneh po podpisu pogodbe plačal tovarniško ceno avta 154.000 din. V drugem členu pogodbe pa je določeno, da bo kupec dobil avto po isti ceni tudi, če bi se dobavni rok zavlekel nad leto dni.

Bobič denarja res ni nakazal v treh dneh, vendar že 19. marca 1983, in dobil zagotovila, da kljub temu določila pogodbe veljajo. To potrjuje tudi dejstvo, da ga je Avto Hrvatska 24. marca 1983 obvestil, da so denar prejeli, in niso navajali nobenih novih pogojev ali zahtev po spremembi pogodbe. Zahtevali so le, naj pošlje potrdilo o poreklu deviz, ker je to potrebno, da bo oproščen plačila 14-odstotnega prometnega davka. Bobič je potrdilo takoj poslal, iz njega pa je razvidno, da je devize (ameriške dolarje) zaslužil, ko je bil na delu v Iraku.

Prvo presenečenje je Bobič doživel maja 1983, ko avta ni dobil (čeprav je rok za dobavo že potekel), pač pa zahtevek Avta Hrvatska, da mora doplačati 45.000 din. Tega ni storil, ker je pogodba sklenjena za natančno določen znesek in v njej celo piše, da se cena neglede na zamudo pri dobavi ne bo povečala. Ker Bobič avta ni dobil, je vložil tožbo in jo dobil. Veselje pa je bilo kratkotrajno, saj je višje sodišče ugodilo pritožbi Avta Hrvatske, da se pogodba razveljavi.

PRIPRAVA NA DEMONSTRACIJO — Na fotografiji je Bogdan Bobič iz Kočevja opremljen tako, kot namerava 25. maja demonstrirati v Zagrebu, če do takrat ne bo dobil že pred petimi leti plačanega avta Jugo 45.

Bobič je zdaj vložil zahtevo za revizijo razsodbe. Postopek še traja. Čaka tudi na odgovor zvezne tržne inšpekcije, ki jo je o vseh zapletljajih obvestil marca letos in zahteval pomoč.

Razen tega je Bobič obvestil vse v zadevo vpletene, da bo počakal na rešitev do 24. maja letos. Če do takrat avta, na katerega čaka že šesto leto, ne bo dobil, bo na dan mladosti, 25. maja, demonstriral pred Avtom Hrvatske v Zagrebu. V ta namen ima že pripravljen poseben napis, ki ga bo nosil na sebi in z njim opozarjal na krivico, ki se mu je zgodila.

Avto Hrvatska je 21. marca letos po pošti nakazal Bobiču 430.668 din (očitno vplačani znesek in obresti), ki ga pa Bobič ni hotel prevzeti. Za takratnih 2.050 USA dolarjev, ki jih je Bobič zamenjal, da je plačal Juga, bi namreč po sedanjem tečaju (in brez obresti) zdaj dobil preko 3 milijone dinarjev.

Na osnovi vsega tega bralcem samim ne bo težko presoditi, kdo ima prav, kdo je opeharjen, kakšna je pri nas poslovna morala in koga varujejo naši predpisi.

JOŽE PRIMC

SLAB ODZIV O KTV

RIBNICA — Le kakih 50 občanov je poslalo iniciativnemu odboru za kabelsko televizijo izpolnjene vprašalnike, ki so bili objavljeni v Rešetu. Kaže, da bo potrebno v krajevni skupnosti in občini zastaviti to akcijo širše, če hočemo, da bo uspela.

M. G.

VESELOŠOLARJI TEKMOVALI

NOVO MESTO — Na osnovni šoli XII. SNOUB v Bršljinu je bilo v soboto, 23. aprila, občinsko tekmovanje v znanju iz Vesele šole. Udeležilo se ga je kar 165 veselošolarjev iz vseh novomeških šol, ki so največ znanja pokazali že na šolskih tekmovanjih. Zmagovalci so postali: 3. razred — Marko Graberski (OŠ Katja Rupena), 4. razred — Vesna Krošelj (OŠ Šentjernej) in Vid Vujič (OŠ Žužemberk), 5. razred — Marjan Šterk (OŠ Milka Šobar-Nataša), 6. razred — Katja Vernig (OŠ Milka Šobar-Nataša) in Fanika Eršte (OŠ Dragotin Kette), 7. razred — Jože Derganc (XII. SNOUB), 8. razred — Robi Mohorčič (OŠ Katja Rupena). Prvouvrščeni se bodo udeležili republiškega tekmovanja iz Vesele šole, ki bo 29. maja v Ljubljani. Pokroviteljica tekmovanja v Novem mestu je bila Iskra Tenel, ki je prispevala tudi bogate nagrade.

GLAS RIBIČEV PREMALO UPOŠTEVAJO

SEVNICA — Preteklo nedeljo so se na skupščini Ribniške družine heroja Maroka dogovorili, kaj postoriti za ohranitev ribjega življenja, zlasti v Savi, kjer bo najbolj ogrožen ob gradnji savskih hidroelektrarn. Ribiči so zahtevali, da načrtovalci teh naložb bolj upoštevajo njihov glas, da bodo z izgradnjo ustreznih ribjih stez in drugimi ukrepi preprečili izumrtje določenih vrst rib, čemur grozijo že same akumulacije za jezovnimi zgradbami. Za predsednika izvršnega odbora so izvolili Slavka Češka in za predsednika skupščine RD Toneta Polutnika.

HARMONIKARJI GOSTJE LOGATCA

LOGATEC — Gasilsko društvo Tabor iz Logatca zbira prijave harmonikarjev, ki bi želeli nastopiti na tradicionalni prireditvi Korajža velja 14. avgusta letos v Logatcu. Organizatorji vabijo poleg harmonikarjev tudi godce s starimi ljudskimi glasbili. Petim najboljšim udeležencem bodo podelili praktične nagrade, prvim trem tudi denarne, vsi udeleženci prireditve pa bodo dobili spominska darila. Godci naj se za prireditev prijavijo do 31. maja letos na naslov: Gasilsko društvo »Tabor«, 61370 Logatec, Tržaška 109.

TOP LESTVICA DOL. LISTA

DISKOTEKA OTOČEC — TOP LESTVICA DOL. LISTA — DESET NAJBOLJŠIH — studio D

Ta teden je žreb podelil kvalitetno kaseto s posnetki lestvice PETRU GOLJUFU iz Novega mesta. Nagrado mu bodo poslali po pošti. Hite z lestvice lahko poslušate vsak petek popoldne na valovih Studia D in vsak večer v Diskoteki Otočec, medtem ko si lestvico lahko ogledate vsak četrtek v Dolenjskem listu.

Na lestvici je ta teden le en nov predlog, kar pomeni, da se je z nje poslovil le novi hit s prejšnjega tedna, ki ni dobil potrebne podpore pri poslušalcih. Tako je lestvica za ta teden takšna:

1. I think we're alone now — TIFFANY
2. I get weak — BELINDA CARLISLE
3. When I fall in love — RICK ASTLEY
4. Don't walk away Suzanne — BAD BOYS BLUE
5. Baby I need your loving — CHARLIE AUGINS
6. Tell it to my heart — TAYLOR DAYNE
7. Bala bala 2 — FRANCESCO NAPOLI
8. That's the way it is — MEL & KIM
9. Spy in my house of love — WAS NOT WAS
10. Get outta mu dreams, get into my car — BILLY OCEAN (novo)

Predloge za lestvico pošiljajte na naslov: Studio D, Cesta herojev 27, 68000 Novo mesto.

kozerija

VSEGA TEGA JE KRIVA POVODENJ

Fritz je kot toplokvrna žival. Kakor hitro sonce dovolj toplo greje, že je v Repičevini. Pred dnevi se mi je zarežal na vratih.

— Šifel. Tu sem, tvoj sem!

— Predlagam, da se sprehodiva po Repičevi dragi. Dan je lep, žena pa bo medtem pripravila kaj za pod zob.

Ustavila sva se pri napol porušenem gradu, v katerem je repiški muzej.

— Velika škoda. Tako bogastvo propadati, je vtaknil svoj nemški nos v našo, repiško zadevo.

— Imeli smo smolo. Pred povodnijo je bil grad dobro ohranjen. Skoraj brez razpok, celo streha ni puščala. Od takrat se pa pogrezajo temelji, stene pokajo, sem se postavil v bran.

Ob Zeleni reki je Fritz osupnil. Staknil je očala, si jih obrisal in si jih spet nataknil.

— Zdaj dobro videti: vrečke po vejah, hladilniki, avtomobili, pralni stroji, športheti, hlodi v reka. Slabo skrbeti za okolje, crknili bodete, je lomil repičevinščino.

— Povodenj, povodenj, Fritz, je bilo vse, kar sem lahko rekel.

Po ulicah, trgih in cestah Repičeve drage je bilo polno papirja, cigaretnih škatel in ogorkov, polivinilastih vrečk, praznih škrnicljev. Fritzu to ni moglo uiti, zato je pripomnil:

— Česa takega moje oči še ne videti. Pri nas v Nemčija red, čistoča. Visoko kazen plačati, kdor onesnaževati.

— Vsega tega je kriva povodenj. Hudo nas je prizadela, sem potegnil iz pete.

Pri podirajoči se hiši na Trgu zategnjenih pasov se je Fritz ustavil.

— Kdo živeti v hiša? je vprašal.

— Zdaj nihče. Se pa je v njej rodil pesnik Anton Peresnik. Njegova dela so prevedena tudi v nemščino.

— In zdaj v propadu. To je sramota. In ti mi govoriti, da Repičani kulturen narod. Jaz razočaran, je vrtal mojo samozavest.

— Moraš razumeti, Fritz. Povodenj je naredila veliko materialno škodo, ki se ne da odpraviti čez noč, sem postal malce nestrpen.

— Povodenj, povodenj. In kdaj biti ta povedenj? Fčeraj?

— Včeraj ravno ne. Je pa prizadela Repičevo drago velika povodenj 1951. leta.

TONI GAŠPERIČ